payel

REICH FREUD'U ANLATIYOR

WILHELM REICH

Çeviren: Bertan Onaran

WILHELM REICH

□

REICH FREUD'U ANLATIYOR

PAYEL YAYINLARI **55**
Bilim ve Felsefe Kitapları **18**

Dizgi - baskı: Yelken Matbaası

●

Kapak filmleri ve basımı: Ebru Grafik

●

Cilt: Numune Mücellithanesi

Reich, 1897'de Galiçya'da bir köylü ailesinde dünyaya gelmiştir. Tıp öğrenimi görmüş, Viyana'da Freud'un başyardımcısı olmuştur. Daha sonra, dogmaya taktığı çelmeleri kabul etmeyen katı gelenekçi ruhçözümcüler tarafından yavaş yavaş karalanıp itilmiştir.

1926'da yayımlanan ilk önemli kitabı **Bedensel Boşalmanın İşlevi** bu kopmanın ilk adımı olmuştur. Dikkatini öncelikle toplumsal hekimliğe yönelten Reich, ruhçözümlemelerini çok uzun, dolayısıyla çok masraflı ve rastlantıya bağlı bulur. Ona göre, hastanın iyileşmeye gösterdiği direnmenin çözümlenmesi, düşlerinin çözümlenmesinden daha önemlidir. **Kişilik Çözümlemesi** adlı yapıtında, çözümleme kılgısını tersine çevirmeyi önerir: sinir hastalığının temelinde, hemen her zaman, cinsel bozukluklar vardır; sinir hastalığının geçmesi, bu bozuklukların düzelmesine bağlıdır.

Öte yandan, Reich, Freud'un her birimizde sürekli eylem halinde bir ölüm içgüdüsü bulunduğunu, insanoğlunun toplumsal gerekliliklere ayakuydurması gerektiği düşüncesine katılmaz. Başlıca çatışkı cinsel etkinlikle ölüm içgüdüsü arasında değil, ben'le dış dünya arasındadır, diye düşünür. Akıl hastalıklarını iyileştirebilmek için, toplumu sağlıklı kılmak gerekir, der. **Cinsel Ahlâkın Boygöstermesi** ve **Cinsel Devrim** adlı yapıtlarında bu konuları işlemiştir.

1939'da Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşmiştir. Burada, cinsel enerjinin canlılara özgü acunsal elektrik enerjisinden (orgon'dan) başka bir şey olmadığı kuramını geliştirmiş, önemli kitaplarından **Bedensel Boşalmanın İşlevi**'ni yeniden yazmıştır. Kanada'da, bu acunsal enerjiyi tutmak, biriktirmek ve kullanmak üzere dev boyutlu bir laboratuvar kurmuştur. 1950'lere dek rahatça çalışmış, MacCarthy'cilik salgınıyla birlikte başı derde girmiş, pek çok kez mahkemeye verilmiştir. En sonunda düzmece hekimlik ve dolandırıcılıktan yargıç önüne çıkarılmış, Pensilvanya'da, yargılamanın sonunu beklerken, tutukevinde can vermiştir (1957).

1968'den sonra, kitapları ve öğretisi ilkin Amerika'da, sonra Avrupa'da ve daha başka ülkelerde, özellikle gençler arasında büyük ilgi görmüş, ilk kez baştacı edilmiştir.

Yapıtın özgün adı: Reich Speaks of Freud

●

Türkçe birinci basım: Temmuz 1981

WILHELM REICH

REICH FREUD'U ANLATIYOR

Fransızcadan çeviren
BERTAN ONARAN

PAYEL YAYINEVİ
İstanbul

WILHELM REICH'ın
daha önce yayınlarımız arasında
çıkmış olan öteki yapıtları:

- ☐ CİNSEL DEVRİM
- ☐ FAŞİZMİN KİTLE RUHU ANLAYIŞI
- ☐ CİNSEL AHLÂKIN BOYGÖSTERMESİ
- ☐ BEDENSEL BOŞALMANIN İŞLEVİ
- ☐ DİNLE KÜÇÜK ADAM

İÇİNDEKİLER

Yayımcıların önsözü 11
Giriş notu 19

BİRİNCİ KESİM
SÖYLEŞİ

1) 18 Ekim 1952 23
2) 19 Ekim 1952 95
3) 19 Ekim 1952 (Söyleşinin devamı) 119
Ek yazı 149

İKİNCİ KESİM
TAMAMLAYICI BELGELER

Küçük açıklama ... 155
1) Yazışmalar 158
2) Coşkusal veba: Ruhçözümcüler 253
3) Değişik konular: 261
Ruhçözümsel yazılarda biçemin imlemi 261
Freud'un kaygı sinircesi kuramı üstüne tamamlayıcı düşünceler 263
«Ölüm güdüsü» 270
Uzman olmadan çözümleme 273
Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'nden çıkarılış 277
Freud'un 80'inci yaşgünü dolayısıyla kutlamalarımız ... 284
Cinsel tutumbilim, bitkisel-sağaltım ve bunların ruhçözümlemesiyle ilintileri 293
Kızıl buyurganlık konusunda temel doğrular 297
Mocu'ya karşıt doğru 299
Freud, Reich, Kinsey 307
Sonuç 309
Dizin 317

«Bakışaçısını savunma yürekliliğini, temel doğrulara bağlılığını, derin adalet anlayışını kaldırıp atan — başka bir deyişle, uğraşsal yaşam, kolay kazanç, yanlış bir özençle ortaya vurmaya çalıştıkları dirimsel olgulara dosdoğru bakamama korkusuna varlıklarını borçlu birtakım kurumlar tarafından kabul edilme gibi dar çaplı değerlendirmeler uğruna insan coşkularını derinlemesine incelemekten vazgeçen Freud'un düşünce dizgesini özümlediğim günler geride kaldı.»

Wilhelm **REICH**, 1954

YAYIMCILARIN ÖNSÖZÜ

Wilhelm Reich'la Sigmund Freud Belgelikleri temsilcilerinden biri (Dr. E.) arasındaki söyleşi 18-19 Ekim 1952'de Maine ilinin Rangeley kasabasındaki Orgonon (Acunsal Yaşam Enerjisi Araştırma Merkezi) dağevinde yapılmıştır. Reich bu söyleşiyi yayımlamak niyetindeydi; biz bugün onu yayımlamakla yalnız Reich'ın dileğini yerine getirmiş olmuyoruz. Bizce, bu son derece içten bir belgedir, yayımlanması en sonunda Freud'la Reich arasındaki ilintilere ışık tutacaktır.

Gerçi Reich'ın yazılarında sık sık bu ilintilere ve sonunda patlak veren çatışkıya değinilmektedir, ancak söyleşinin dolaysız ve içten uygulayımı okurun kendi başına bir kanıya varmasına izin verecek yalın ve kesin bilgilerin aktarılmasına olanak sağlamaktadır. Freud'la Reich arasındaki ilişkilerin tarihçesini bilmeyenler —ne yazık ki sayıları epeyce kabarıktır— öyle çok yantutan anlatıyla karşı karşıya geldiler ki, konunun aydınlatılması ivedi bir görev halini aldı. Bu konuşmanın soruna biraz ışık tutacağı umudundayız.

Cinsel enerji (libido) kuramının her türlü çabayla safdışı bırakılmaya çalışıldığı bir dönemde, bu söyleşinin yayımlanmasının çok yerinde olacağı kanısındayız. Çünkü Reich hiçbir zaman Freud'un kuramının kaynağının cinsel enerji olduğu düşüncesinden caymamıştır.

Tersine, bakımevindeki sayısız kanıtla da desteklenen cinsel enerjinin varlığına duyduğu direngen inanç onu Freud'dan ayırmış, deneyodasında incelemeler yapmaya ve cinsel enerjiyi *in vitro* (mikroskop camı üzerinde) bulup ortaya çıkarmaya götürmüştür. Bu buluşla da, öteden beri Freud'un tepesine yağdırılan eleştiri ve suçlamaları üstüne çekmiştir. Hem de daha kötüsünü! Wilhelm Reich, elle tutulur gözle görülür bir bedensel-ruhsal enerjinin varlığını ortaya koymakla kendini, dünyanın Freud'dan istediği —ve elde ettiği— yüreklere su serpme olanağından yoksun bırakmıştır. Freud teslim olmuş («yüceltme», «ölüm güdüsü», «zihinsel ekin kuramları»), bunun üzerine başına çelenkler oturtulmuştur; Reich'sa zindanda can vermiştir.

Freud'un, varlığını haber verse de, cinsel enerji kuramına hiçbir bilimsel kanıt bulamamış olması ve sonraki düşünsel kurgularıyla bu kuramı epeyce sulandırması, öğretisini benimseyenlerin ellerini böğürlerinde bırakmıştır: dolayısıyla, bunlar yarım ağızla «geçmişe sıkı sıkı bağlı bulundukları»nı söylemeye devam etseler de, yavaş yavaş ipin ucunu bırakmış, şimdilerde enerji kuramına, yani Freud'un ruhçözümlemesi kuramının ruhbilime yaptığı en değerli katkıya yöneltilen danışıklı saldırılara hiçbir direnme göstermemişlerdir.

Reich'ın Dirimsel Enerjiyi buluşunu çok daha ciddî bir incelemeden geçirseydiler, şimdi bu kadar güç duruma düşmezlerdi. Bu buluş onlara, vücudun içinde etkinlikte bulunan, hem iç hem de —çoğu kez, büyük bir yanılgıyla, birincil önem verilen— dış uyarıcıların yön verip etkilediği somut bir dirimsel enerjinin varlığını kanıtlayacaktı. Ama onlar suskunluğu, kayıtsızlığı, kuşkuculuğu, küçümsemeyi yeğlediler; bu da, canlı maddeyi «özünden», «ruhundan» arıtan birtakım düzmece ruhbilimlerin doğmasını engellemelerine olanak bırak-

madı. Bunların harcadığı çabanın ereği «ekinsel uyum» olup çıktı, çünkü canla başla savunulan «ekin»imizin, «zihinsel eğitim ve üretim»imizin insan vücudunu kaplayan dirimsel-ruhsal katılığın ve bu katılığın göklere çıkardığı yetke düşkünlüğünün sonucu olduğunu kabul etmek istemediler.

Başlıca kaygıları cinsel enerjiyi etkisiz kılmak olan uyum yanlılarının dediklerine göre, «imlemini ancak güdülenmede, ruhsal düzenekte ve en son eylemde bulabileceğimiz bir davranışı açıklamak üzere varlığı *hiçbir zaman* (sözcüğün altını biz çizdik) kanıtlanamayacak bir enerjinin varlığından yola çıkılamaz[1]. «Cinsel enerji», der bu gibiler, «bilgilerimize hiçbir şey eklemez, dolayısıyla, kaldırılıp atılmalıdır»[2]. Yaşam sürecini açıklamak üzere «güdülünme güdüsü», «davranış edimi» gibi içi boş kavramlar kullanırlar, bu kavramların erekleri için yeterli olduğuna inanırlar. Bunlara ve bunların görüşünü benimseyen Freud'culara göre, cinsel enerji bir «eğretileme»den (métaphore'dan), «eşsöz»den (tautologie'den) yalın bir «imgelem desteği»nden başka şey değildir. «Unutalım bu eğretileme»yi lâfı[3], cinsel enerji kavramına işte böyle azımsanacak bir görev vermek isteyenlerin toplanma borusu haline gelmiştir.

Freud'un kuramına sıkıdenetim uygulayan bu kafalar, öte yandan da, aynı kuramın insan davranışlarında toplumun etkisini küçümseyerek düştüğü yanılgıdan kendilerine çıkar sağlamaya uğraşmışlardır. Bunlar «toplumbilim»e ağırlık vermekte, böylece dâvaları

---

[1] Abram KARDINER v.d., «A Methodological Study of Freudian Theory», **International Journal of Psychiatry**, c. 2, nr. 5, Eylül 1966, s. 498.

[2] **A.g.y.**, s. 497.

[3] Dr. Donald OKEN, «Block That Metaphor», **International Journal of Psychiatry**, c. 2, nr. 5, Eylül 1966, s. 563-566.

uğrunda «cinsel yaşamın» önemini en aza indirgemektedirler. Oysa Freud'la arası açılan ve Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'nden atılan Reich'ın —bu atılmada, Reich'in birey üzerinde toplumun etkisine ısrarla parmak basması belirleyici neden olmuştur— Freud'un cinsel enerji kuramını elinin tersiyle itmeye yanaşmaması, hattâ tek başına savunması çok ilginçtir doğrusu!

Reich hiçbir siyasal partiye bağlanmamış olduğu halde, daha işin başında «ortaklaşmacı» (communiste) diye nitelendirilmiştir; bugün de pek çok kişi, toplumsal olgunun önemini kavradığı ve Marx'çı kuramda insanlığın içinde bulunduğu durumu düzeltme umudu gördüğü için, aynı yaftayla ona karaçalmayı sürdürmektedir. Oysa Reich, Sovyetler Birliği'nde uygulanan ortaklaşmacılığa «kızıl buyurganlık» adını vermiştir; gerek bu olgu, gerek işçi çevrelerindeki hekimlik yaşantısı onda, buyurgan kurumlarca oluşturulan insan kişiliğinin kansu (protoplazma) düzeyinde değiştirilemeyeceği inancını uyandırmıştır.

Talihin garip cilvesi, ortaklaşmacı ülkelerin bir zamanlar Freud'un öğretisine küçümseyerek bakan ruhbilimcileri, cinsel enerjinin bir köşeye itilmesini ruhçözümlemesiyle bağdaşabilmelerini sağlayacak etken gibi görmekte, geç de olsa «çevreye uyum» yanlılarına katılmaktadırlar. Nitekim, bir Çek ruh hekimi, sevincinden şıkır şıkır oynayarak şunları yazmaktadır: «Freud'un içgüdülerle ve içgüdüsel enerjiyle ilgili önermeleri yapıtının temel taşı değilse ve deneye dayalı genellemelerinden ayrı ele alınabilirse, bir Marx'çının Freud'u kaldırıp atması için herhangi bir neden görmem doğrusu»[4].

---

[4] Dr. F. KNOBLOCH, «Marxists Reject Libido Theory», **International Journal of Psychiatry**, c. 2, Eylül 1966, s. 559.

Reich, Freud'un gerçek değerini kabul edip ona neler borçlu bulunduğunu açıkça söylemekten hiçbir zaman geri durmamıştır. Dönüp geriye baktığında, aralarındaki çatışmayı bilimin evriminde ortaya çıkan küçük bir olay, kaçınılmaz, dolayısıyla gerekli bir olay gibi görmüştür. Söyleşi boyunca, Reich kendisinin bakımevinde geliştireceği kavramların aydınlığa kavuşmasında Freud'un buluşlarının önemini vurgulamaya çalışıyor. Nitekim, Freud olumsuz sağaltım tepkisi'nden sözetmekle Reich'ın özellikle bu soruna eğilmesine ve bakımevindeki verilerle yüzde yüz çakışan dirimbilimsel bir açıklamaya varmasına yolaçmıştır; oysa Freud'un öne sürdüğü «ölüm güdüsü» varsayımı, salt düşünsel bir kurgudan başka bir şey değildi.

Reich'ın Freud konusundaki haklı düş kırıklığı «nefrete ya da kaldırılıp atmaya» dek varmıyordu. Tersine, bozuşmadan sonra Reich «Freud'un ruhçözümlemesi kuramına yaptığı katkıyı, koşulsuz izleyicisi olduğu günlere oranla, çok daha yüksek düzeyde ve aklı başında olarak değerlendirebilmiştir». Reich, aynı biçimde, hiç istemedikleri halde, araştırmalarını cinsel enerji kuramını kendine özgü bilimsel bir temele oturtmak üzere sürdürmesini sağladıkları için Adler'e, Jung'a ve Rank'a neler borçlu olduğunu da söylemektedir (bkz. Reich'ın Ferenczi'ye mektubu, s. 165).

Beri yandan Freud, yetkesine dayanarak, ruhçözümlemesinin koşullarını durağan ve erekçi bir biçimde saptamayı başarmıştır: bakış açısına karşı çıkan herkese sapkın deniyor, artık ruhçözümlemesi tapınağına sokulmuyordu. Freud'un geliştirdiği kuramın böyle daracık sınırlar içine kapatılması ve topluma alıştıra alıştıra benimsetilmesi için harcanan çabalar, büyüyüp gelişebilecek ruhçözümlemesi biliminin temeli olarak oynayacağı tarihsel görevi içerikten yoksun bırakmıştır.

Bugün artık, ruhçözümcülerin cinsel enerji kuramını kılgısal olarak anlayamamalarının, bu kuramın katı toplumsal düzende yarattığı korkunun Freud'u bir köşeye çekilmeye ittiğini görüyoruz. Freud'un sonradan öne sürdüğü düşünsel kurgular, geliştirdiği bilimin içermelerini üstlenmeye pek hazır olmayan dünyanın yüreğine su serpmeye yönelikti. Freud'un öğretisini benimseyenlerin yetersizliği ile ilk sezgilerinden gerekli sonuçları çıkarmak istemeyen ya da çıkaramayan Freud'un yetkesi sonradan geliştirilebilecek etkili sağaltımın gelişmesini de, ve çok daha önemlisi, halk yığınlarının sinir hastalıklarından korunmasını da kösteklemiştir.

Freud'un, ortaya attığı kuramın erimini daraltan bir tutumla, şu bizim buyurgan uygarlığımıza dirimbilimsel bir dâva benimsetmeye yanaşmayışı, ruhçözümlemesini kullanamayışı bugün bu büyük adamın bilim dünyasındaki etkisini kökünden kazımaya çalışanların işini kolaylaştırmıştır. İçlerinden bir tek Reich teslim olmamıştır. Bu yüzden, toplumbilime parmak bastığı için dirimsel-ruhbilimcilerin gözünde tu kakadır; dirimbilimi gözardı etmediği için de toplumsal-ruhbilimcilerin gözünde.

Genellikle, yaşamın olguları üzerinde akılyürütmek ve ince düşüncelere dalmak yerleşik düzeni tehlikeye düşürmez. Dolayısıyla, bu gibi aydınca vakit-geçirmeler hoşgörüyle ya da kayıtsızlıkla karşılanır. Bu olguları bilimsel incelemeden geçirmekse her zaman büyük bir tehlike yaratır, ve buna karşı biricik savunma silâhı iğneli alaydır. Dirimsel doğru'nun bulunup ortaya çıkarılması, onu saklamak ya da yoketmek isteyen bütün baskıcı güçleri ayağa kaldıracak şeydir. Dirimsel Enerji'nin bulunması bütün bu güçlerin amansız tepkisiyle karşılaşmıştır. Bedensel boşalma kuramından tutun da her yerde varolan acunsal yaşam enerjisinin ortaya çı-

karılmasına varana dek, bu sürecin bütün aşamaları acı alaylarla ve karalamalarla karşılanmıştır. Sonunda bu beylik savaş yöntemlerine Reich'ın bütün yapıtlarının toplanıp yakılması ve yazarın zindana atılması eklenmiştir; böylece Reich bir devlet hapishanesinde can vermiştir...

Ancak, bütün öbür temel doğruların bulunması gibi, bilimsel olarak kanıtlanabilen evrensel yaşam enerjisinin varlığı da sonsuza dek görmezlikten gelinemeyecek ya da es geçilemeyecek bir buluştur. Bu buluşu etkisiz kılmaya uğraşan çevreler ellerindeki silâhları bırakmadılar elbet. Reich'ın ölümünden on yıl sonra, karaçalmalarla saldırılar aralıksız sürüyor. Bununla birlikte, Reich'ın buluşu önünde sonunda akılcı incelemeye sokulacaktır[5]. Bu buluş, sonsuza dek beceriksiz ya da yararsız yorumlara konu olmayacaktır. Karaçalma, zamanla, buluşun öneminin anlaşılmasını önleyemeyecektir. Söz konusu buluşun onaylanması ya da yadsınması ruhçözümcülerin önyargılı kanısının da, besin ve uyuşturucu madde denetçilerinin uzmanlığının da tekelinde kalmayacaktır: birincilerin uzmanlığı yalnızca ruh dünyasındadır, ikincilerin bakışıysa yalnızca kimyasaldır. Buluşun değeri, dıştan son derece uzak gibi gözüken dirimsel-türeyim, kanser, yerçekimi, hortumlu fırtınaların ilerlemesi gibi konularda yapılacak, evrensel yaşam enerjisinin bulunuşunun ışığında yürütülecek incelemelerde kendini gösterecektir. Reich-Freud-ruhçözümlemesi arasındaki buluşma, acunsal yaşam enerjisinin bulunmasına yolaçan ilk veri olmuştur. Elinizdeki

[5] Nitekim bugün, 1980'de, dünyanın dört bir yanında Reich en ciddi araştırmalara konu olmakta, üniversitelerde üzerinde çalışmalar yapılmakta, dirimbilim, özellikle hücre dirimbilimi onun gösterdiği yolda yürümektedir. (B.O.)

yapıt bu buluşmanın tarihsel önemini ortaya çıkarmak amacındadır.

Söyleşi önce sesalma makinasıyla saptanmış, konuşma biter bitmez kâğıda dökülmüştür. Yayımlanırken, tümcelerin aşırı Cermen yapısı hafifletilmiş, aşırı süslerle yinelemeler çıkarılmıştır. Yayımcılar bu küçük değişikliklerin bütün sorumluluğunu üstlenmekte, bunların anlamı bozmadığına inanmaktadırlar. Ayrıca, sayfa altlarına birtakım notlar ekledik, sona da W. Reich'ın mektuplarıyla söyleşi konusunu ilgilendiren belgeler koyduk.

Ne yazık ki, Freud'un Wilhelm Reich'a yazdığı mektupları yayımlama umudumuz suya düştü. Başlangıçta bunun için yalnızca yazarlık hakkı isteyen, Sigmund Freud'un kalıtını yöneten Ernst Freud ansızın görüş değiştirdi ve *kimlikleri açıklanmayan ruhçözümcülerin öğüdü üzerine* bunların yayımını yasakladı. Yayımcılar böyle bir yanıta hazırdılar doğrusu, ama Freud'un kalıtçılarından kimisiyle aralarındaki iyi ilişkiler biraz iyimser olmalarına izin vermişti: insanların doğruya zarar vermeyeceklerini, tarihe karşı çıkmayacaklarını ummak en yasal hakkımızdır çünkü. Dirimsel enerji biliminin (orgonomie'nin) tarihsel kökeni ruhçözümlemesine dayansa da, bu iki bilim dalı artık somut olarak birbirlerine bağlı değildir. Ama ruhçözümcülerin akıldışı ve amansız düşmanlığı Reich'ın yapıtının bilimsel eriminin değerlendirilmesini kösteklemektedir.

Metinde Freud'un mektuplarına özel bir anıştırma olunca, yazışmaların içeriğini kısaca özetledik. Öbür mektuplarıysa kitaptan çıkardık.

Mary HIGGINS
Chester M. RAPHAEL,
TIP DOKTORU
New York, 1967.

GİRİŞ NOTU

Yaşamöyküleri ancak yaratacakları sorunlar kimsenin ilgisini çekmez olduğu, hiç kimse bu öykülerde herhangi bir değişiklik yapamayacağı, söz konusu öyküler tarihe, yani donmuş geçmişe maloldukları zaman yazılmaktadır. Oysa, bu işin iyi olabilmesi için, önemli kişilerin yaşamöyküleri bu konuda aktöresel (ahlâkî) sorumluluk taşıyan, dolayısıyla yazılanlara karşılık verebilecek olanlar yaşarken kaleme alınmalıdır. Son derece önemli işler söz konusu olduğunda özel yaşama neden kılı kırk yararak saygı göstermeli? Gazetelere baksanıza, her gün tepemize bir sürü utandırıcı öykü yağdırmaktalar.

Önümüzdeki yüz yıl içinde eğitim bilim ve yöntemlerindeki evrim elinizdeki söyleşinin yayımlanmasının işe yarayıp yaramayacağını, çocukluğun ilk yıllarıyla analığa ilişkin sorunlardan kaçmanın daha yüzyıllarca insan yazgısını allak bullak etmeye devam edip etmeyeceğini gösterecektir. Wilhelm Reich'ın Freud konusunda yaptığı söyleşinin birtakım asal ve nesnel bölümlerinin hemen yayımlanması işte bu yüzden büyük önem taşımaktadır[1].

Wilhelm REICH, 1954

---

[1] Söyleşiden ve Dr. E.'nin «Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu»nca kendisine sunulan belgeleri kabul etmesinden önce sürdürülen pazarlıklar sırasında, Dr. E. Sigmund Freud belgeliklerinin, elinden gelirse, kendisindeki belgelerin en az yüz yıl yayımlanmasına karşı çıkacağını söylemiştir.

BİRİNCİ KESİM

SÖYLEŞİ

1

18 EKİM 1952

Dr. E. — Doktor, size soracağım soru son derece yalın! Aslında karmaşık elbet, ama yine de yalın: Bana Freud konusunda bildiğiniz, gözlediğiniz, düşündüğünüz her şeyi söylemenizi isteyeceğim. Görüşleriniz her zaman tartışılmaz gözlemlere dayanmasa da, bizim için, Freud'u düşünmüş olmanız çok büyük bir önem taşımaktadır.

Dr. Reich — Çok şey istediniz! Çünkü Freud hakkında söyleyeceklerim çok. İşe, ruhçözümlemesi yöntemiyle yapıtım arasındaki temel kuramsal ayrılığı gözler önüne sererek başlamak isterim. Bununla yapıtımı tanıtmak değil, Freud'u nasıl gördüğümü açıklamak istiyorum elbet.

Bildiğiniz gibi, ruhçözümlemesi bilinçdışı sözcük ve düşünlerden yararlanır. Bunlar onun araçlarıdır. Kendisini, yazdıklarını iyi anlayabilmişsem, Freud'a göre, bilinçdışını (bilinçaltını) derinlemesine incelerken, bir insanın geçmişinde ancak «Wortvorstellungen» (sözlü düşünler), «sözlü imgeler» bulunduğu ölçüde gerilere gidebiliriz. Başka bir deyişle, ruhçözümlemesi yaşamın ikinci, üçüncü yılından daha geriye uzanamaz. Dolayısıyla, kendi yönteminin tutsağıdır. Sözlü çağrışım ve imgeleri çekip çevirmek demek olan yöntemiyle sınır-

lıdır. Kişilik çözümlemesiyse[1] insanın coşkusal (duygusal) anlatımını «okuma» yollarını gösterir. Freud bilinçdışı dünyayı, bilinçdışı düşünce ve arzuları su yüzüne çıkarmıştır, ben de coşkusal anlatımları yorumlamayı başardım. Ben bu yöntemi geliştirene dek, «düşünceyi okumak» elimizde değildi. Bütün yapabildiğimiz, sözlü çağrışımları birbirlerine bağlamaktı[2]. Bu dediğim açık mı?

Dr. E. — Evet, gerçekten çok açık.

Dr. Reich — Kişilik çözümlemesi aracılığıyla coşkusal anlatımlar yorumlandığı zaman, hastanın konuşmasına gerek kalmıyor. Tanıdığımız bir hasta karşımıza geldiği zaman, ağzını açmasa da, iç dünyasında olup bitenleri biliyoruz. Doğal yapınızı bana duruşunuzla gösterirsiniz. Freud da kendi doğal yapısını bana yüz an-

---

[1] Kişilik çözümlemesi, başlangıçta, sağaltım (tedavi) sürecine **kişilik** ve **kişilikten gelen direnme** kavramlarının sokulmasıyla hastalık belirtilerinin çözümlenmesinde kullanılan alışılmış ruhçözümlemesi uygulayımının biraz değiştirilmesiydi. Ancak, **kişilik zırhı**'nın bulunması, hastanın bağlanmış bitkisel (sinirsel) enerjilerini açığa çıkaracak, böylece bitkisel devingenliğini yerine getirecek yeni bir uygulayımın geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. **Vücuttaki acunsal enerji**'nin («dirimsel enerji»nin) bulunması ve dirimsel enerji biriktireciyle havadaki yaşam enerjisinin belli bir yerde toplanması kişilik çözümlemesine dayalı bitkisel sağaltımın bütün dirimselbedensel yapıyı kapsayan bir **dirimsel enerjiyle sağaltım yöntemi**'nin geliştirilmesine yolaçmıştır.

[2] Freud'un, hastanın genel davranışına, «bakışına, konuşma biçimine, yüz anlatımına, giyinişine, el sıkışına falan» gösterdiği geleneksel kayıtsızlık son derece önemli bir anlatım alanının kaldırılıp atılmasına ve sözlü iletişime aşırı önem verilmesine neden olmuştur. «Hastanın bize sağladığı araç-gerecin içeriğinin aşırı önemsenmesi, genellikle, hastanın bunları anlatış biçiminin hepten küçümsenmesine değilse bile, azımsanmasına yolaçar» (**Kişilik Çözümlemesi**).

latımıyla göstermiştir. Freud'un şu resmine bakın[3]. Hadi, hadi, yakından bakın. Resmin ortaya vurduğunu görebiliyor musunuz bilmem. 1925'te resmi aldığım zaman ben bunu yakalayamıyordum. Ne diyor bu fotoğraf, biliyor musunuz?

Dr. E. — Şey, biraz.

Dr. Reich — Anlatım hüzünlü, hattâ umutsuz. Freud'un yüz çizgilerindeki umutsuzluğu 1940'lara doğru yakalamaya başladım. Öldüğü halde[4], hâlâ insan coşkuları üzerindeki araştırmalarımı derinlemesine etkiliyordu. *Neydi umutsuzluğunun nedeni?* Görüşüm doğruysa, yüzündeki anlatımı doğru yorumluyorsam, sorunun düğümü burada: *Neden umutsuzdu?* Neden ben 1925 - 1930 arasında bunu yakalayamadım?

1919'da Freud'a rastladığım zaman, son derece canlı bir kişiydi. *Dirimsel Enerjinin Bulunuşu*'nun birinci

---

Freud sonradan sözlü iletişimlerin yüzde yüz ciddiye alınamayacağını kabul etmiş olsa da (bunun üzerine birtakım kuramsal ve uygulayımsal değişiklikler yapmak gerekmiştir), sözlü üretimler yine de ruhçözümcü sağaltımın temel araç-gereçleri olarak kalmaktadır. Özgür çağrışımla sözlü iletişimi daha bir rahatlatma yolundaki girişimler birtakım şeyleri iyileştirmiştir elbet, ama sonunda hastanın sözlü dille iletişimde bulunma yeteneği yine de uygulayımın ana niteliği olarak kalmıştır. Bu yöntemse içine kapanmış akıl hastasına, gırtlağı sıkıştığı için sözlü iletişimde bulunamayan kişiye uygulanamıyordu. Bu sıkışmayı gidermeye kalkışmak, bunun için de dirimsel enerjiyle sağaltımda yapıldığı üzere hastayı kusmaya itelemek ruhçözümlemesi tarafından uygun yol sayılmaz.

Bkz. Reich'ın Lotte Liebeck'e mektubu; Reich burada, coşkusal anlatımın nasıl yorumlanacağını ve iyileştirme sürecinde taşıdığı önemi betimlemektedir, s. 232.

[3] Freud'un 112. sayfadaki resmine bakın. Bu resim, söyleşinin yapıldığı Orgonon'da Reich'ın kitaplığında asılı durmaktadır.

[4] Freud 23 Eylül 1939'da ölmüştür.

cildinde[5], onu şöyle birkaç çizgiyle anlatmıştım. Her yanından yaşam fışkırıyordu. Açık yürekliydi. Buram buram iyimserlik kokuyordu; her yanından coşku ve canlılık taşıyordu. Derken, 1924'e doğru bir şeyler oldu. 1924'te artık hiçbir toplantıya, hiçbir uluslararası kurultaya katılmadığını biliyor musunuz bilmem. Çene kanseri de aynı dönemde başgösterdi. İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Evet, elbette.

Dr. Reich — Oysa, araştırmalarımın sonuçlarına göre —bu alanda araştırma yaptığımı biliyorsunuz—, kanser coşkusal boyuneğmenin yarattığı bir hastalıktır, dirimsel-enerji yetersizliğidir, umuttan vazgeçmedir[6].

Dr. E. — Sahi mi?

Dr. Reich — Bu da bizi yeniden Freud'a getiriyor: kanser neden o dönemde gelişti acaba? Çünkü Freud yavaş yavaş yazgısına boyuneğmeye başlıyordu. (Dediklerimi izleyemiyorsanız, derdimi açıkça anlatamıyorsam, sözümü kesmekten çekinmeyin! Tam bir içtenlikle sorun sorularınızı!) Hiç farkında değildim, ne gariptir, çatışkımız da o günlerde başladı.

Hiç kimseyi suçlamak istemediğime inanmanızı ri-

---

[5] **Bedensel Boşalmanın İşlevi:** «Çabuk, kesin ve canlı konuşuyordu. El hareketleri doğaldı. Söylediği ve yaptığı her şeyde azıcık alay vardı. Yüreğim küt küt atarak girmiştim evine. İçimde zevk ve dostluk duyguları taşıyarak çıktım. Bu görüşme on dört yıllık yoğun ruhçözümlemesi çalışmasının başlangıcı oldu.» Bkz. Türkçe çevirisi, s. 45, 46. İngilizce çevirisi, Farrar, Straus and Cudahy, New York, 1961, s. 15.

[6] Reich, «kanser» adıyla bilinen hastalığı «kansere yolaçan dirimsel bozukluk körelmesi» diye adlandırıyor; bu hastalıkta, öldürücü urun ortaya çıkışından birkaç yıl önce kendini gösteren ve sonra ona eşlik eden işlevsel bir birliğin, ruhsal boyuneğme ile dirimsel bozukluğun yolaçtığı büzüşmenin el ele vermesinin en temel etken olduğuna inanıyordu.

ca ederim. Bugün artık ruhçözümlemesi hareketiyle hiçbir ilgim yok. 1930'dan sonra ben kendi yolumu izledim. Bu olaylara katılan birçok kişi o günden bu yana öbür dünyaya göçtü. Kimileri yaşıyor. Yaptıkları kötülüklerin bazılarının sonuçları bugün de şöyle ya da böyle kendini duyuruyor. Bu arada şunu da belirteyim, başlangıçta Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'yle (U.R.D.) aramdaki uyuşmazlığı birtakım adamlara yakıştırdım; Ruhçözümlemesi Derneği'ni, Freud'un dönekliğini, ruhçözümlemesinin dâvadan dönüşünü suçladım. Oysa, bütün bunların yanlış olduğu ortaya çıktı! Bilir misiniz n'oldu?

Dr. E. — Kabaca...

Dr. Reich — Kısaca anlatayım. O günlerde olup bitenler U.R.D. ile de, 1924, 1934 yıllarıyla da sınırlı değildi. Her çağda görüldü böyle şeyler. Hıristiyan Kilisesi bin beş yüz yıl önce aynı deneyimi yaşadı. Yeryüzündeki her yuva bu yoldan geçti. Bu dediklerim size garip geliyor, değil mi? N'apalım! «Vebalı kişilik»ten sözedildiğini işittiniz mi?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Bunun anlamı kısaca şu: Dünyanın herhangi bir yerinde, barış içinde yaşayan bir topluluğun, bir küme ruhçözümcünün, toplumbilimcinin ya da şu bizim Rangeley kasabasındaki[7] gibi bir kasaba halkının varlığını düşünün. Bu toplulukta, duygusal açıdan hasta, huzursuzluk yaratmaya başlayan birkaç kişinin bulunduğunu da düşünün[8]. İzliyor musunuz beni?

---

[7] Rangeley, Maine ilinde, Reich'ın 1945-1957 yılları arasında evinin ve araştırma kurumunun bulunduğu kasaba.

[8] Birleşik Devletler'in güney bölgesinde yaşayan küçük bir kasaba halkının okullarında ırk barbarlığını yoketmek üzere giriştikleri içten çabaları anlatan Margaret Anderson'ın **The Children of the South** (Güney Çocukları) adlı kitabı bunun çok çarpıcı bir örneğidir.

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Oysa, tarihsel açıdan bu insanların hiç mi hiç anlamları yoktur. Ama sözünü ettiğim dönemde, benim için, daha başka ruhçözümcüler için önemliydiler. Onemleri, insanın doğal yapısının sözcüklerden, bilinçdışı çağrışım ve düşünlerden yola çıkılarak anlaşılmasının aynı yapının dirimsel-enerjiye dayalı anlatımlardan, devinimlerden, güdülerden ve coşkulardan yola çıkılarak anlaşılmasına doğru, yani hastalık belirtilerinin çözümlenmesinin kişilik çözümlemesine ve dirimsel enerjiyle sağaltıma doğru evrim geçirmesine —kanıtlarla ya da tersini kanıtlayarak değil— karaçalmayla engel olmaya çalışmalarından geliyordu. Evet, «karaçalma»yla!

İçlerinde biri var ki adını anmadan geçemeyeceğim. Şimdi öbür dünyada, kafasına bir kurşun sıktı. Adı Paul Federn'di[9]. Bugün, 1924'te Freud'u bana karşı doldurmaya başlayanın o olduğu söylenebilir. O zaman ben bunu bilmiyordum. Konu sonradan aydınlandı[10]. Bu adam başarılarımı kıskanıyordu. Sonuç, şu ünlü Lucerne anlaşmazlığı oldu.

Freud'un belgeliklerinde (arşivlerinde) benimle ilgili hangi karaçalmaların bulunduğunu bilmiyorum. Ama orada olduklarını biliyorum. Ayrıca, kimlerin bu

---

[9] Paul Federn, tıp doktoru (1871-1950), Viyanalı ruhçözümcü, 1924'ten 1938'de Nazilerce kapatılana dek Viyana Ruhçözümlemesi Derneği ikinci başkanı.

[10] Federn'in Freud'la Reich arasındaki ilişkileri bozmaya çalıştığını Freud'un 22 Kasım 1922'de Reich'a yazdığı mektup doğrulamaktadır; Freud bu mektupta, Federn'in kendisine, uygulayımsal topluçalışmanın yöneticiliğini Reich'tan alsın diye anıştırmada bulunduğunu söylemektedir. Yine Freud'un 10 Ekim 1930'da Reich'a yazdığı başka bir mektup Federn'in çevirdiği dolaplara değinmektedir.

işe karıştığını da. Jones[11] de bunlar arasındaydı. İşte bunu biliyorum. Benim Freud'a yazdığım mektuplarla[12] Freud'un mektupları bunu kanıtlamaktadır. Okudunuz mu bu mektupları?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Öyleyse, bunun ciddî bir iş olduğunu biliyorsunuz. Freud, mektuplarından birinde, insanlar ne derse desin, beni koruyacağını yazıyordu. Bilmem anımsıyor musunuz? Galiba 1928'deydi[13]. Oysa, o korkunç rezalet Lucerne Kurultayı'nda patlak verdi. Olguları sıralayayım mı?

---

[11] «Ernest Jones, tıp doktoru (1879 - 1958), İngiliz ruhçözümcü. Freud'un resmi yaşamöykücüsü. Jones, **The Life and Work of Sigmund Freud** (Freud'un Yaşamı ve Yapıtı) adlı yapıtının III. cildinin 191. sayfasında, Ağustos 1934'te Lucerne'de yapılan Uluslararası Ruhçözümlemesi Kurultayı'ndan şöyle sözetmektedir: «Reich işte bu Kurultay sırasında Dernek'ten **ayrılmıştır.** Uğraşsal yaşamının başlarında, Freud Reich'a büyük saygı göstermiştir, ama Reich'ın **siyasal bağnazlığı** (sözcüklerin altını biz çizdik) onu alıp kişisel ve bilimsel geçimsizliklere sürüklemiştir». Jones, Reich'ın U.R.D.'den çıkarılışının hangi durum ve koşullarda geçtiğini pekâlâ biliyordu. Reich'ın Dernek'ten kendi isteğiyle ayrıldığını öne sürerken olguları bile bile çarpıttığını varsaymak zorundayız. Jones'un gizli niyeti herhalde U.R.D.'ini temize çıkarmak, Dernek'ten atılma olayını büyütmemekti. Bunun için 277. sayfadaki ek belgeye bakın.

Reich'ın «siyasal bağnazlığı»na gelince, bu konuda da şunu anımsatalım: U.R.D., sinir hastalıklarının ruhçözümlemesiyle iyileştirilmesinin mantıksal içermelerinden kurtulmak üzere, sinircelerin ortaya çıkmasında toplumun sorumluluğunu aydınlatmaya çalışan Reich'ın çabalarına «siyasal bağnazlık» yaftasını yapıştırarak bu çabaları gözden düşürmeye çalışmıştır.

[12] Bkz. Reich'ın Freud'a yazdığı mektup, s. 173.

[13] Freud, 27 Temmuz 1927'de yazdığı mektupta Reich'a, bütün açıklığıyla bildiği Ruhçözümlemesi Derneği'ndeki görüş ayrılıklarına ve düşmanlıklara karşın, uzmanlığına duyduğu, daha başka birçok kimsenin de paylaştığı büyük saygıya hiçbir şeyin gölge düşüremeyeceği konusunda güvence veriyordu.

Dr. Reich — Hastaları baştan çıkardığım söylendi. Ruh hastası olduğum söylendi. Şuymuşum, buymuşum. Sonunda, zihnimin karıştığı, usumun yarıldığı (şizofren olduğum) söylendi. Yıllarca. Biliyor musunuz bunları?

Dr. E. — Hayır, bilmiyordum.

Dr. Reich — Şu benim uyduruk usyarılımından sözedildiğini işitmediniz mi? Bu söylentiyi Fenichel çıkarmıştı[14]. Şimdi bütün bunlar öylesine akıldışı ki, kimsecikler inanmak istemiyor[15]. İnanın bana, bambaşka bir işti bu! Dolayısıyla benim usyarılımından ya da yansıtımcadan (paranoya'dan) sözedildiğini işitmediğinizi söylediğiniz zaman biraz kuşkulanıyorum doğrusu.

Dr. E. — İyi ama, gerçekten işitmedim.

Dr. Reich — Hiçbir zaman?

Dr. E. — Hiçbir zaman.

Dr. Reich — Belgelerimi[16] görmek ister misiniz? Vereyim mi size onları?

Dr. E. — İlle istiyorsanız...

Dr. Reich — Peki. Ama şimdi beni dinleyin! Bu peri masalının nasıl uydurulduğunu, nasıl ortaya sürüldüğünü açıklayabilirim size. Belleğim beni yanıltmıyor-

---

[14] Otto Fenichel, tıp doktoru, **The Psychoanalytic Theory of the Neurosis** (Sinircelerin Ruhçözümsel Kuramı) adlı kitabın yazarı.

[15] Reich, bu söylentinin geçmişte kaldığını sanarak büyük bir yanılgıya düşmektedir! Daha 1966 Şubat'ında, **New York Herald Tribune**'ün bilim köşesi yazarı «Reich'ın akıl hastası olduğunu» öne sürüyordu. Ünlü ruhçözümcü Silvano Arieti, Philip Rieff'in yapıtını tanıtırken, yazarı Wilhelm Reich'ı eleştirirken haktanır davranmamakla, «çünkü hastalığın ömrünün son yıllarında Reich'ın zihnini iyice karıştırmış olabileceği varsayımını hiç hesaba katmamak»la suçluyordu. **American Journal of Psychiatry**, c. 123, nr. 2, Ağustos 1966, s. 235.

[16] Bkz. dipnotu 91, s. 77 ve s. 253.

sa, 1929'da, kişilik çözümlemesi üzerindeki araştırmalarımı derinleştirerek hastalarımın coşku ve duyumlarıyla ilgilenmeye başladım. Yakından tanır mısınız kişilik çözümlemesini?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Çok iyi. Öyleyse, benim bedensel boşalma öncesi akımlar adını verdiğim şeyin ne olduğunu bilirsiniz? Hani şu dirimsel enerji akımını[17]?

Dr. E. — Ne demek istediğinizi anlıyorum.

Dr. Reich — İyi ama, bilmiyorsanız konuşmayı sürdürmemin bir yararı kalmaz.

Dr. E. — Tamam! Ruhçözümlemesi Derneği'nden çıkışınızdan önceki yazılarınızı çok iyi bilirim.

Dr. Reich — Pek çok şey vardır o yazılarda. *Kişilik Çözümlemesi*'nin üçüncü basımını okudunuz mu?

Dr. E. — Hayır, üçüncü basımı okumadım[18].

Dr. Reich — Usyarılımına uğramış kişilerde (şizofrenlerde) coşkular ya da dirimsel enerjiye dayalı uyarılar bilinçüstüne çıkar çoğunlukla. Kendilerini «olağan» sayan bireylerdeyse bu uyarılmalar iyi kötü safdışı edilir. Bu, özellikle duygusal kilitlenmeyi de içeren saplantılı sinircelerde böyledir. Beylik sinir hastasıyla zihni karışmış kişi arasındaki ayrımı incelerken, sinircelinin

---

[17] Bitkisel (dirimsel, cinsel, acunsal) enerjinin devinmesine eşlik eden duyumlar, dirimsel enerjiyle sağaltılan kişilerce çoğu kez «akım» diye tanımlanır.

[18] Tıp öğrencilerine çoğunlukla, **Kişilik Çözümlemesi'nin** üçüncü basımındaki «kendine eziyet etmekten hoşlanan kişilik» bölümünü okumamaları salık verilirdi; bu bölüm, Reich'ın daha önceki yapıtlarıyla bundan sonraki yapıtları arasındaki sınırı oluşturmaktadır. Bu sınır gerçekten vardır, ama W. Reich'ın son yapıtları konusunda öğrencilerin uyarılması düpedüz kötü niyet ürünüdür. Aynı düşünce düzeni içinde, özellikle Alman yayımcılar söz konusu yapıtın üçüncü basımını yayımlamaya bir türlü yanaşmamış, hep ilk basımı yayımlamışlardır.

sağaltım sırasında ya da kendiliğinden beliren uyarılmaları dirimsel saydığını, bunların kendi içinden geldiklerini bildiğini gördüm. Usu yarılmış kişiyse dirimsel-bedensel, birinci elden duyumlarının ve kansu dizgesindeki akımların *kökeninin kendi içinde olduğunu* fark edemez; dolayısıyla, yanlış yorumlar ve çarpıtır. Başka bir deyişle, bu uyarılmaların —duyumların, karıncalanmaların, iç huzursuzlukların— *dıştan* kaynaklandığına inanır: örneğin, düşmanlarının kendisini elektrikle öldüreceklerini sanır. Dirimsel-enerjiye dayalı coşkularını algılar, ama yanlış yorumlar. Jones. Federn, Fenichel gibi ruhçözümcüler usyarılımı sürecinin bu açıklamasını geleneğe uygun bulmuyor, hattâ yanlış sayıyorlardı. İşte bu tartışmadan sonra bana karaçalmaya, yansıtmacı (paranoyak) bir zihni karışık olduğumu söylemeye başladılar. Kitabın üçüncü basımını okusanız sevinirdim. Var mı sizde?

Dr. E. — 1930'da yayımlanmadı mı?

Dr. Reich — Hayır, 1948'de yayımlandı.

Dr. E. — Ve bu işin daha o zamandan güncel olduğunu söylüyorsunuz?

Dr. Reich — Evet, daha 1934'te. Ruhçözümlemesinin gizlerini nereye dek kurcalamak istiyorsunuz? Her şeyi öğrenmek hoşunuza gider mi?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Gerçekten istiyor musunuz sonuna dek gitmeyi?

Dr. E. — Sonuna dek!

Dr. Reich — Ben de o görüşteyim zaten.

Dr. E. — Bence işe 1919'da Freud'la buluşmanızdan başlasanız daha iyi olurdu.

Dr. Reich — Durun biraz! Her şey 1919'da başlayıp 1950'de bitti. Her şey birbirine bağlı.

Dr. E. — 1919'u başlangıç noktası alsanız.

Dr. Reich — Tamam. Ben de zaten başlangıç noktası olarak umutsuzluğunu alıyorum.

Dr. E. — İyi ama bu dediğiniz 1940'ta.

Dr. Reich — Ben Freud'un umutsuzluğunu 1940'ta fark ettim, ama şu resim bana 1925'te verildi.

Dr. E. — Evet, 1919'dayız, ve 1919-1925 arası son derece önemli.

Dr. Reich — Tam üstüne bastınız! Ben de bu yüzden o döneme dönüyorum. Bazı şeyleri öne aldıysam, bu hakkımda çıkarılan söylentilerden sözetmek içindi: neden bana zihni karışmış dendiğini, neden hastalarımı baştan çıkarmakla suçlandığımı açıklamak istedim. Tam bir karaçalmaydı bu, cinsel karaçalma. Şimdi de Freud'un umutsuzluğunun nedenlerini ortaya koyacağım.

1925'e doğru, uygulayımsal topluçalışmaya katılan ruhçözümcüler benim üretken cinsel etkinlik, bedensel boşalma gücü, sinir hastalığının kaynağındaki devingen yapının temelini oluşturan durgunluğun yarattığı güncel sinirce konusundaki çalışmalarımı onaylamıyorlardı.[19] Yönelttikleri eleştiriler değişik biçimlerde dile geliyordu[20]. Burada başvurdukları aşağılık yöntemleri,

---

[19] «Daha önceki yazılarımda belirttiğim şeyi bir daha yineliyorum: kendi deneylerime dayanarak söyleyecek olursam, bu ruhsal-sinircelerin hepsi etkin cinsel-güdüsel enerjilere dayanır. Bununla, cinsel güdü enerjisinin salt sayrıl belirtileri («hastalık belirtileri»ni) besleyen güçlerden biri değil, sinircenin sürekli, dolayısıyla en önemli enerji kaynağını oluşturduğunu anlatmak istiyorum...» Sigmund FREUD, **Three Contributions to the Theory of Sex** (Cinsel Kurama Üç Katkı), New York: E.P. Dutton, 1962, s. 26-27. Yapıtın özgün adı **Drei Abbandlungen zur Sexual-theorie**'dir (Leipzig ve Viyana, Verlag Franz Deuticke, 1905).

[20] Reich'ın Federn'e yazdığı mektuba bakın, s. 168.

küçük dolapları betimlemek kendimizi onların düzeyine düşürmek olur. Yalnız şunu aklımızda tutalım: ruhçözümcüler çalışmalarımı sevmiyorlardı, öteden beri sevmiyorlardı. Hiçbir yerde bu çalışmaları anmıyorlardı. Günümüzde de üretken cinsel etkinlik delikanlılığın, erginlik çağının ilk yıllarının temel sorunlarından biri sayılmaz. Bildiğim kadarıyla, kimse bu konuya değinmeyi göze alamıyor[21].

Sanırım benimle aynı görüşü paylaşırsınız bu konuda. Sözünü ettiğim dönemdeyse, kimsecikler değinemiyordu konuya. Ben değiniyordum. *Bedensel Boşalmanın İşlevi*[22] adlı yapıtımda bu olguyu eleştirip betimledim. Okudunuz mu bu kitabı?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Başlangıçta, bu düşmanlığın nedenini anlayamıyordum. Çünkü 1920 - 1925, hattâ 1926 arasında büyük saygı görüyordum. Derken düşmanlığı fark ettim. Çok duyarlı bir noktaya, üretken cinsel etkinliğe parmak basmıştım. Onlarsa bundan hoşlanmıyor, bu konunun deşilmesini istemiyorlardı. İçlerinden yalnız Hitschmann[23]: «Tam yerine parmak bastınız!» demişti. (Birlikte kurduğumuz Ruhçözümlemesi Bakımevi'nin yöneticisiydi Hitschmann.) Bu olguları anımsatmak çok

---

21 «Freud Reich, Kinsey» üstüne bildiriye bakın, s. 307.

22 1927'de Internationaler Psychoanalytischer Verlag'ca basılan bu kitabı Reich'ın sonradan yazdığı, aynı adı taşıyan kitapla karıştırmamak gerekir. İlk yapıt Freud'a adanmıştı; Freud, 9 Temmuz 1926'da Reich'a yazdığı mektupta, özellikle güncel sinirceyi incelediği için yapıtın değerini kabul ediyordu.

23 Eduard Hitschmann, tıp doktoruydu, 1923'ten Nazilerce kapatılışına dek Viyana Ruhçözümlemesi Derneği'ne üyeydi. Sinir hastalığının açıklanmasında hep «örgensel etkenler»e parmak basmıştır — **Minutes of the Vienna Psychoanalytic Society**, c. I, 1906 - 1908 Herman Nunberg - Ernest Federn **(New York: International Universities Press Inc., 1962)** s. 42.

ağrıma gidiyor. Ancak hem benim durumuma, hem Freud'un umutsuzluğuna yakından bağlılar.

Freud'un asal buluşu ruhsal aygıtın enerji üretim - tüketiminin düzene konması ilkesiydi: başka bir deyişle, ruhsal aygıtın enerjiye dayalı işlevinin temel ilkesiydi. O, bütün öbür ruhbilimcilerden işte bununla ayrılıyordu. Bu, sanıldığı gibi, salt bilinçdışı dünyanın (bilinçaltının) bulunması değildi: bilinçdışı, bilinçaltı kuramı, bence Freud'un ruhbilime getirdiği ilkeden çıkıyordu. Buysa (doğal bilimlerden ödünç alınmış) bilimsel enerji ilkesiydi, «cinsel enerji kuramı»ydı[24]. Bugün bu kuramdan geriye pek bir şey kalmadığını biliyoruz[25]. Coşkuların (heyecanların) dirimsel-enerji düzeneklerinin incelenmesi çalışmalarımı ruhsal dünyayı döndüren bu enerji ilkesinin *dolaysız uzantısı* saymaktayım. Bakın sırası gelmişken belirteyim, *Kişilik Çözümlemesi*'nin üçüncü basımını okumalısınız.

Dr. E. — Okuyacağım.

Dr. Reich — Oysa, bir canlı varlığın cinsel enerji işlevleriyle, çocuklarla gençlerin üretken cinsel etkinliğiyle ilgilenebilmesi için kendisinin doğru işlemesi ge-

---

[24] «Cinsel uyarılma alanındaki süreçleri ve değişimleri ölçmeye izin veren, değişken nicelikteki güce 'libido' (cinsel enerji) adını verdik. Biz bu enerjiyi, özel kökenlerinden ötürü, ruhsal süreçlerin payına düşen enerjiden ayırıyor, dolayısıyla ona niteliksel bir özellik yakıştırıyoruz. Cinsel enerjiyi öbür ruhsal enerjilerden ayırmakla, vücudun cinsel süreçlerinin beslenme süreçlerinden kimyasal bir eylemle ayrıldığını anlatmak istiyoruz.» Sigmund FREUD, **Three Contributions to the Theory of Sex**, s. 74 - 75.

[25] Bugün ruhbilim okullarından hiçbiri cinsel enerji kuramına dayanmıyor. Bu kuramı canlandırma konusundaki her türlü girişime çocukça ve gülünç bir şey gibi bakılmaktadır. «Bieber, cinsel enerji kuramının habire karışıklıklara yolaçtığı kanısındadır ve dolayısıyla 'her türlü cinsel enerji kuramının kaldırılıp atılması'ndan yanadır... 'Ruhsal enerji' kavramına,

rektiği kanısındayım ben. Demek istediğimi anlıyor musunuz[26]?

Dr. E. — Bütünüyle.

Dr. Reich — Açıklamalarım yeterince açık değilse, sözümü kesmekten çekinmeyin, çünkü bu konuda son derece açık olmayı görev sayıyorum.

Freud, ruhbilime enerji ilkesini getirdi; böylece, eski bilimle yeni bilim arasındaki duvarı yıktı. Neden hâlâ söylemekte duraksıyorum bilmem, *ruhçözümcülerin çoğunda üretken cinsel etkinlik bozukluğu vardı, onun için cinsel enerji kuramından nefret ediyorlardı.* İşin doğrusu budur. İnanın bana, en küçük bir kötüniyet yok kafamda bunu derken.

Dr. E. — Gözleminiz Freud için de geçerli mi?

Dr. Reich — Hayır, Freud için geçerli değil. Freud'u

---

ona bağlı olarak da cinsel enerji kuramına hiç değer vermemektedir.» Percival Bailey, **Sigmund, the Unserene, A Tragedy in Three Acts** (Springfield, III.: Charles Thomas Co., 1964), s. 66. I. Bieber'le ilgili bölüm: «A critique of the libido theory», **American Journal of Psychoanalysis**, c. 18, 1958, s. 52 - 69.

Aynı biçimde, bilim doktoru Erich Fromm da, Ekim 1965'te McCalls'ta çıkan bir söyleşide şöyle demektedir: «Etkinliğimin başından beri, Freud'un kuramının kimi ögelerini —özellikle cinsel enerji kuramını— doğru bulmuyordum.»

[28] «**Zırhsız canlı varlık** öbür zırhsız canlıların anlatımsal devinimlerini, kendi coşkusal-içgüdüsel örgen devinimleri ve duyumlarıyla açık seçik ve yalın bir biçimde duyar ve anlar. Buna karşılık, **zırhlı canlı varlık** örgen duyumlarını algılamaz, ya da çarpık bir biçimde algılar; böylece, canlı maddeyle ilgisini yitirir ve onun işlevlerini anlayamaz olur.» REICH, **Ether, God and Devil** (New York: Orgone Institute Press, 1949), s. 49.

«Zırh» terimi, bireyin bitkisel (sinirsel) coşku ve duyumları algılamamak için geliştirdiği kişiliksel ve kassal davranışların tümünü, özellikle kaygıyı (yürek daralmasını), öfkeyi ve cinsel uyarılmaları algılamasını önleyen «kişilik zırhını» anlatmaktadır. Bu tanıma göre, kişilik zırhıyla kas zırhı aynı işlevi görmektedir.

tanıdığım zaman, çok canlı, istemi alabildiğine güçlü bir insan olduğunu farkettim. Onun bu tür bir bozukluk çekmiş olduğu düşünülemez[27]. Ancak umutsuzluğunun ilk acıklı yanı da buradadır işte. Doğrusunu isterseniz, söz konusu umutsuzluğun iki yüzü vardı. Benim kafamda, o günlerde gördüklerime ve sonradan yüzünde okuduklarıma göre, durum şuydu: Freud çocuğun cinsel yaşamını bulduğu zaman, Mocu'nun amansız saldırısına uğradı. Tanır mısınız Mocu'yu?

Dr. E. — Dergilerden birinde bu ada rastladım[28].

Dr. Reich — Sahi mi? Öyleyse, «Mocu»nun «coşkusal veba»nın ya da «vebalı kişilik»in anlamdaşı olduğunu biliyorsunuz: «vebalı kişilik»se, yaşamla ve doğruyla savaşabilmek için yalan dolana, karaçalmaya başvurur. Yirminci yüzyılın sonuna dek, hattâ daha bile sonra hep «Mocu» diye anılacaktır. Mocu aşağılığın biridir, şeyin...

Dr. E. — Nerden çıkardınız bu adı?

Dr. Reich — Anlayamadım?

Dr. E. — Bu adın kökeni ne?

Dr. Reich — Mocenigo'dan geliyor, XVI. yüzyılda yaşamış, büyük bir bilgini dinadamı cellâtların eline teslim etmiş, aşağılık, değersiz bir adamdır. Bilginin adı Giordano Bruno'ydu. Diri diri yakılmazdan önce sekiz yıl hapis yattı. Mocenigo hiçbir şey bilmeyen, hiçbir şey öğrenmeyen, hiçbir şey öğrenemeyecek bir zavallıydı. Bruno'dan —ki bilginin inanılmaz bir belleği vardı— kendisine belleğini daha iyi kullanmayı öğretmesini istedi. Ama yeteneksizin biri olduğundan, Bruno'nun elin-

---

[27] E.'ye yazılmış mektuba bakın, s. 149.

[28] Orgone Energy Bulletin. Ocak 1949'la Mart 1953 arasında Wilhelm Reich Vakfı'nın yayımladığı dergi; 1954'te, «Food and Drug Administration» Kurumu derginin kapatılıp yokedilmesine karar vermiştir.

den bir şey gelmezdi. Peki beriki ne yaptı? Bruno'yu öldürmeye girişti! Alın size MO-cenigo. Cu da, Cugaşvili, Stalin[29]. Ben bu ikisinden bir ad türettim, MOCU. Ve bu ad kalacak! Bundan sonra kimse onu silkip atamayacak! Bugünkü toplumbilimsel durumumuzu açıklayan da bu addır[30]!

Neyse, biz dönelim Freud'un umutsuzluğuna. Açıkladığım gibi, ilk bunalım çocuğun cinsel etkinliğinin bulunmasından sonra kendini gösterdi. Mantık gereği, on beş yıl sonra benim vardığım yere, üretken cinsel etkinlik sorununa varması gerekirdi Freud'un. Ama Freud oraya varamadı. *Üç Deneme*'de bu yönde epeyce ilerledi. Ancak, bu yapıtta bile olumsuz bir ögenin uçverdiğini görürüz. Olumsuz öge, «üremenin hizmetine verilmiş» cinsel etkinliktir. Freud, *Üç Deneme*'de bundan sözeder[31]. Oysa yanlış bir kavramdır bu. Freud bir bakıma bunun bilincindedir. Dünyanın altını üstüne getireceği için, bebeklerin, çocukların, gençlerin cinsel yaşamı sorununa el atmasını istemeyen kişilerin canını sıktıklarını anlamışımdır tartışmalarımız sırasında. Freud bunun bilincindeydi. Ama gelip gelip toplumsal soruna tosluyordu. Mutlak bir nitelik kazandırmak istediği yüceltme kuramı[32] işte bu tutumun sonucudur.

---

[29] Stalin'in asıl adı Yosep Vassarionoviç Cugaşvili'dir.

[30] «Mocu'ya Karşıt Doğru» adlı yazıdan, s. 299.

[31] «Cinsel güdü şimdi (erginlik çağının başında) üreme işlevinin hizmetine girer; bir anlamda özgeci (diğergâm: altruiste) bir nitelik kazanır». Şigmund FREUD, **Three Contributions to the theory of Sex**, s. 66.

[32] «Doğal yatkınlıklar elverişliyse, üçüncü yolu 'yüceltme' süreçleri açar; böylece, cinsel etkinliğin güçlü bireysel uyarılma kaynakları boşaltılır ve başka alanlarda kullanılır: dolayısıyla, aslında tehlikeli olan bir yatkınlık, ruhsal yeteneğin artması biçiminde dile gelir» (a.g.y., s. 94).

Bir kaçıştır[33]. Freud'un başka seçeneği yoktu. Çok acıklı bir biçimde tuzağa düşmüştü. Kimin yüzünden biliyor musunuz? Bir sürü öğrencisinin, öğretisini benimseyen insanın, yandaşının yüzünden. Ne yaptı bunlar? Buluşlarını alıp sarı sarı liracıklara dönüştürdüler! Bunu söylemek zorunda kaldığım için üzgünüm. Zaten daha önce herkesin önünde söyledim. Freud'un canını sıktılar. Açılıp çiçeklenmesini önleyecek kadar çok sıktılar. Böylece o da «ölüm güdüsü»[34] kuramına gömüldü. Bütün bu ayrıntılara girmek istiyor musunuz bilmem?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Sahi mi?

Dr. E. — Sanırım gerekli.

Dr. Reich — Peki! Freud'la ben özel işlerimizden hiç sözetmedik. Ama Freud evinde mutsuzdu. Biliyor muydunuz bunu?

Dr. E. — Hayır, bilmiyordum!

Dr. Reich — Demek bilmiyordunuz? Evet, yaşamının pek mutlu olmadığı görüşündeyim. Aile yaşamı dingin gürültüsüz patırtısızdı, kentsoylulara özgüydü elbet, ama cinsel açıdan doyumsuz olduğunu gösteriyor bütün belirtiler. Hem yazgısına boyuneğmesi, hem yakalandığı kanser bunu gösteriyor. İnsan olarak daha yaşarken ölmüştü! Ömrünün en güzel çağında, kişisel hazlarından, kişisel mutluluğundan vazgeçti. Eskiden nasıldı, bilemem. Gençliğin ve halkın sorunlarını derinlemesine anladığı dönemde, kendi payına her şeyden eli-

---

[33] «Ruhsal aygıtın temel ekinsel tamamlanmasına yolaçacak yüceltme ancak her türlü cinsel baskı ortadan kaldırılırsa gerçekleştirilebilir; ergin insanda yüceltme ancak **üretkenlik öncesi** güdülere uygulanabilir, **üretken cinsel** güdülere uygulanamaz.» **REICH, Cinsel Devrim.**

[34] Ayrıca, 270. sayfadaki **Bedensel Boşalmanın İşlevi**'nden alınmış bölüme bakın.

ni eteğini çekmek zorundaydı[35]. Oysa, ortaya attığım kuram doğruysa, kanser anlayışım yerindeyse, kendini bırakmanın, yazgıya boyuneğmenin ardından dirimsel büzüşme, kararıp kuruma gelir. Dişeti kanserine (épulie'ye)[36] yakalanmasının nedeni anlaşılıyor. Çok, ama çok sigara içerdi[37]. Bana öyle gelirdi ki, sinirli olduğu için değil, söylemek istediği, ama bir türlü dişlerinin arasından geçemeyen bir şey bulunduğu için sigara içerdi. Anlıyor musunuz demek istediğimi?

Dr. E. — Bütünüyle.

Dr. Reich — «Hep birşeyleri ısırma» gereksinmesi duyuyordu. Düşüncemi izleyebiliyor musunuz bilmem; ısırma gereksinmesi, birşeyleri «yutma», dışavurmama gereksinmesini dile getiriyordu[38]. Hep çelebiydi. bu çe-

---

[35] «Freud, 31 Mayıs 1897'de Fliess'e yazdığı mektupta düşüncesini şöyle dile getirir: 'Uygarlık, sürekli birşeylerden vazgeçmenin sonucudur. Üstüninsanın tersine.' Bu konu, sonraki yıllarda kaleme alacağı toplumbilimsel yazılarda belirleyici bir yer tutacaktır. Herhalde çok erken dönemde, salt kişisel birtakım nedenlerin onu kişisel (cinsel) hazdan vazgeçmeye zorladığı, tutumbilimsel (iktisadi) koşulların da başka hazlar tatmasına engel olduğu günlerde belirmiştir bu yazgıya boyuneğme eğilimi; o da, bunu dengelemek üzere, zihinsel gelişmesini son sınırına vardırmış, kendini başka işlere adamıştır». Ernest JONES, **The Life and Work of Sigmund Freud**, c. 3 (New York: Basic Books, 1957), s. 335

[36] Reich burada **épulie** terimini kanser yerine kullanıyor. Hekim diliyle, Freud'un kanseri, sürüp giden bir dişeti iltihaplanması sonucu gelişen bir örtüdoku uruydu; **épulie**'yse, öldürücü olmayan bir kaygan kas urudur.

[37] «Freud, sabah kahvaltısından yatana dek durmadan tütün içerdi, genellikle, günde yirmi sigara içerdi... Sigarayı öylesine severdi ki, zaman zaman, çevresindekilerin içmemesine sinirlenirdi.» Hanns SACHS, **Freud, Master and Friend** (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1944), s. 83.

[38] «Onu yalnız bir kez öfkeli gördüm. Ancak, o zaman da öfkesi ansızın yüzünün sararmasıyla ve ağzındaki sigarı diş-

lebilik zaman zaman «ısırıcı» olurdu. Anlıyor musunuz ne demek istediğimi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — «Isırıcı» tam gereken sözcük; çelebiliği zaman zaman soğuk bir kılığa bürünüyor, ama hiçbir zaman acımasız olmuyordu. Yakalandığı kanserin kökeni de buradadır zaten. Belli bir kası yıllarca ısırırsanız, dokular bozulur, kanser gelip yavaş yavaş buraya yerleşir. Bu, ruhçözümcü kuramdan çıkarılamayacak bir sonuçtur. O doğrudan doğruya benim çalışmalarımdan, acunsal yaşam enerjisi biliminden çıkmaktadır.

Freud, iki açıdan mutsuzdu. Bir kere, öğretisini benimseyenlerle ve Ruhçözümlemesi Derneği'yle daracık bir yere hapsetmişti kendini. Eylem özgürlüğünü yitirmişti. İkincisi, kendi kişiliğinin tutsağıydı. Hiçbir yere gidemiyordu. Hep evinde oturuyordu. Sanırım iki dostu vardı. Rie[39], ve belki bir iki kişi daha. Sonradan bunların biri öldü. Haftada bir kez, cumartesi akşamları, *tarot*[40] oynamak üzere toplanıyorlardı. Öyle değil mi?

Dr. E — Evet, öyle.

Dr. Reich — Freud yalnızdı ve kendini yalnız hissediyordu. Sonraları, 1926'ya doğru, Anna Freud can yoldaşı ve yardımcısı oldu. Ondan sonra güçlüklere biraz daha kolay göğüs gerebildi. Ama 1924'te, ipin ucunu

---

lemesiyle kendini gösterdi.» Theodor REIK, **From Thirty Years with Freud** (New York, Farrar and Rinehart, 1940), s. 7.

[39] Oskar Rie, tıp doktoru, Viyanalı çocuk hekimi, Freud'la birlikte «**Clinical Study of Cerebral Paralysis of Children**»ın (Çocuklardaki Beyin İnmesinin Bakımevi Verileriyle İncelenmesi'ni) yazmıştır.

[40] Viyana'da pek sevilen, 78 iskambille ve dört kişiyle oynanan oyun.

bırakmıştı. Onu en son 1922'de Berlin'deki Kurultay'da gördüm[41].

Yalnız, Freud'un öğretisini benimseyen kişiler hakkında bütün bunları Freud'la çatıştığım ya da onu kıskandığım için anlattığımı sanmamanızı isterim. Hiç öyle değil. Bunlarla hiç ilgisi yok. Benim kendime göre bir yaşamım var. Bütün o anlattıklarım artık umurumda bile değil. Buna karşılık, önemli olan onların, Adler, Stekel, Jung gibi ruhçözümcülerin yaptıkları. Bunlar Freud'un öğretisini aldılar, içindeki en önemli ögeleri çıkarıp attılar ve üne ermenin çâresini aradılar[42]. Evet, öyle yaptılar! Ve hep cinsel etkinliği çıkarıp attılar[43]. Freud'la yaptığım tartışmalara dayanarak şunu kesinlikle söyleyebilirim, o cinsel kuramı, cinsel enerji kuramını hiçbir zaman bırakmadı. Hiçbir zaman! Sonra-

---

[41] Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği Kurultayı.

[42] «Tıp dünyası artık uzun süre bilinçdışı ruhsal yaşamın olgularını bilmezlikten gelemezdi. Bunun üzerine en beylik oyununa başvurdu, başka türlü yıkamadığı şeyi karalamaya girişti. Ruhçözümlemesi kuramını benimseyenler kalabalık olarak bir masa başında toplandılar, ve ereklerine ulaşabilmeleri için pek fazla çaba harcamaları gerekmedi; **tek bir şey** istiyorlardı; ruhçözümlemesini bir an önce topluma benimsetmek. Bu dünyanın bütün tutucu geleneklerini örgütlerine taşıdılar; oysa Freud'un yapıtı da örgüt olmadan yaşayamazdı. Bunun üzerine, birbirlerinin ardından, cinsel enerji kuramını harcadılar ya da kapı dışarı ettiler. Freud, cinsel enerji kuramını savunmasının ne denli güç olduğunu sezdi. Ama canını koruma içgüdüsüyle ruhçözümlemesi hareketini kurtarma kaygısı çok daha dürüst bir dünyada açıkça söyleyebileceklerini söylemesini engelledi. Geliştirdiği bilimle, çağdaşlarının daracık ufkunu çoktan aşmıştı. Okulu onu alıp yine bu daracık ufuk içersine kapattı. Freud, 1929'da, benim genç bilimsel coşkunluğumun beni doğru yola ittiğini biliyordu. Ama bunu açıkça kabul etse, örgütünün yarısını yitirirdi.» REICH, **Bedensel Boşalmanın İşlevi**, s. 229.

[43] Reich'ın Adler'e yazdığı mektuba bakın, s. 158.

ki saldırılar —örneğin, cinsel enerji kuramını yadsıyan toplumbilimcilerin saldırıları— sağduyuya aykırıdır. Yapılacak şey, cinsel enerjiyle toplum arasında seçim yapmak değildir. Cinsel enerji, toplumun çekip çevirdiği, biçim verdiği enerjidir. Burada hiçbir çelişki yoktur. Böyle bir şey işittiğim ya da okuduğum, cinsel enerjiyle toplum karşı karşıya getirildiği zaman şaşkınlıktan ağzım bir karış açık kalıyor. Peki ama neden? Tam anlamıyla akla aykırı bu! Hiçbir ruhçözümcü hiçbir zaman böyle bir şey düşünmemiş, savunmamış, öğretmemiştir. Çocuk daha doğarken belli ölçüde enerjiyi içinde getirir. Dünya bu enerjiyi alır, biçimlendirir. Böylece, aynı canlı varlık içinde[44], hem toplumsal, hem dirimsel öge vardır. Oysa, bence, cinsel enerji kuramını ve cinsel kuramı kaldırıp atan, onların yerine «Batsın cinsel öge, yaşasın toplumsal öğe!» savsözünü geçiren toplumbilim düşkünü ruhçözümlemesi insanlığın içinde çırpındığı en korkunç salgınla, cinsel kökenli sinir hastalık-

---

[44] «İnsanın dirimsel yanının toplumsal yaşayışından ayrılamayacağına, dirimsel güdülerin belli bir dönemdeki toplumsal güçler tarafından biçimlendirildiğine kuşku yoktur. Freud kuramını geliştirirken insan yapısının yalnızca dirimsel ve ruhsal yanlarıyla sınırlı kaldığını çok iyi biliyordu; ondan önce, bu soruna hiç kimse eğilmemişti; sonraysa, Freud'un geliştirdiği bilinçdışını (bilinçaltını) araştırma yönteminden yararlanılmıştı. Freud'un, 'yaşanan dünya'nın belirleyici önemini açık seçik bildiğine kuşku yoktur; yaşanan dünya çocuk üzerinde, aile aracılığıyla etki yapar (Oidipus karmaşası). Freud'un ataerkil aile kavramını, Oidipus çatışkısının dirimsel niteliğine bağlı bulunduğu da doğrudur. O toplumsal verileri çoğu kez yanlış yorumlamıştır, ama 'içgüdüler' üzerinde toplumsal etkilerin, dış dünyadan gelen etkilerin payını çok iyi bilirdi. Ancak, **Totem ve Tabu** ile daha sonra yazdığı **Bir Yanılsamanın Geleceği**'nin dışında, hiçbir zaman toplumbilime el atmadı». Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu Belgelikleri.

larıyla yüz yüze gelmemek için savaş alanından kaçmıştır. Derdimi açıkça anlatabildim mi?

Dr. E. — Evet!

Dr. Reich — Ruhçözümlemesi Hareketi çerçevesinde, 1928'de Viyana'da etkinliklerime katılmıştınız[45]. Dolayısıyla ne yapmaya çalıştığımı biliyorsunuz! Ah, ah, tam bir hafta anlatabilirdim size o dönemi, ama kısa keseyim. Freud'un içine düştüğü zihinsel çatışkının temel ögelerini ortaya çıkartmaya uğraşacağım şimdi.

Hekimlik uğraşının başında, Freud genç, sağlıklı, müthiş canlı bir insandı. Yürekliydi, yüzü ileri dönüktü. Sonra beylik alışkanlık çarkına girdi, bir okulu, yöneticileri, öğrencileri, bir Dernek'te toplanmış yandaşları oldu. Bütün bunlar ona çok kötü oyun oynadı. Daha 1925'te, 1926'da işin farkındaydı.

Dr. E. — Söyledi mi size bunu?

Dr. Reich — Hem de en ince ayrıntısına varana dek! Sık sık onu görmeye gidiyordum, umutsuzluk içinde. «Nereye gidiyoruz? Herkes cinsel enerji kuramını yüzüstü bırakıyor!» İnanın, bugün ben de hekimlerimle aynı deneyimi yaşıyorum. Dolayısıyla, işin içyüzünü bilerek konuşuyorum. Toplumda öteden beri yasaklanagelmiş bu konuya kimse elini sürmek istemiyor. Güçsüzlükten sözetmiyorum. Soğukluktan da. Hayır. Beni ilgilendiren, iki vücudun birleşmesi sırasında duyulan ilk coşkusal deneyimdir. Anlıyor musunuz işi nereye getirmek istiyorum?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — İyi anlayın beni! *Önemli olan yalnız yatmak, cinsel ilişki kurmak, birbirine sarılmak değil. Önemli olan «Ben»in, bütün tinsel (zihinsel) Ben'in coşkusal yaşantı sırasında eriyip gitmesi gerçeğidir.*

---

[45] Reich'ın «Akıl Sağlığı Hareketi» içindeki etkinlikleri.

Freud'sa bunu çok iyi biliyordu. Çoğu kez ona şu soruyu yönelttim: «Nereye gidiyoruz? Cinsel enerji kuramı yokolmak üzere.» (Ölüm güdüsü kuramı 1924-1925 arasında geliştirildi.) Çok kez bana: «Tasalanmayın! Siz yolunuza devam edin. Hekimlik görevinizi yerine getirin. Canınızı sıkmayın!» diye karşılık verirdi. Haklıydı. Bugün, ölüm güdüsü kavramı çoktan öldü ve gömüldü. Kimse ondan sözaçmıyor! Ama bence, Freud cinsel kuramına döneklik edildiğini adı gibi biliyordu Cinsel enerji kuramına döneklik edildi, pazara götürülüp satıldı. Bugün ruhçözümcü hareketin cinsel enerjiyi hiç hesaba katmadığı açıktır[46]. Öyle değil mi? Bu noktada aynı kanıda değil misiniz? Değilseniz, ille de uzlaşmanız gerekmez.

Dr. E. — Ben işi o kadar ileri götürmüyorum.

Dr. Reich — Anlıyorum. Ama hiç değilse saptıyorsunuz...

Dr. E. — Evet, cinsel enerji kuramından gettikçe daha az sözediliyor.

Dr. Reich — Evet, tam üstüne parmak bastınız, gittikçe daha az sözediliyor! Çok doğru! Bunu kabul etmiş olmanıza pek sevindim. Cinsel enerjiden gittikçe daha az, toplumbilimdense gittikçe daha çok dem vuruluyor. Birinciden kaçılmasa, toplumbilimden sözetmenin hiçbir zararı olmazdı.

Şimdi, Tanrı aşkına soruyorum, ruhçözümlemesi düşüncesinden derinlemesine etkilenmiş ruhhekimleri, cinsel enerji kuramını kaldırıp atarlarsa, çocukların, gençlerin ruhsal dünyalarındaki aksaklıkları nasıl düzeltebilirler? Ama işlerin bu noktada kalacağını sanmıyorum, ben tohuma göz kulak oluyorum çünkü. Biliyorsunuz bunu! Benim burada olduğumun unutulmaması

[46] 13. sayfadaki 1 numaralı dipnotuna bakın.

gerekir. Benim kavgam da bu. Şimdi artık salt Freud'a duyduğum ilgiden ötürü Freud Belgelikleri'ne katkıda bulunmayı seçmediğimi anlıyorsunuzdur sanırım. Ruh-çözümcü kurama duyduğum ilgiden ötürü de değil. Benim kafamı kurcalayan tek bir düşünce vardı: kamu kurumları cinsel enerji kuramına hakettiği değeri verişime nasıl tepki gösterecekler? Başka bir deyişle: süt çocuklarının, anaların, gebe kadınların, birinci ve ikinci erginlik çağını yaşayan çocukların dirimsel-cinsel enerjilerinin gelişmesi karşısında bu kurumlar nasıl bir tutum takınacaklar? Yanılabilirim. Belki de sayıklıyorum. Ama eğer öyleyse, pek şaşarım doğrusu! Bu sorun bütün yanlarıyla, toplumbilimsel, tutumbilimsel (iktisadî), ruhbilimsel, yapısal, kişilikbilimsel yanlarıyla aydınlatılmadıkça yeryüzündeki sorunlar oldukları gibi kalacaklardır inanın bana. Çocuklarla gençler dirimsel enerji durgunluğu içinde —akıldışı dünya görüşünün karışıklığı içinde, sinirce belirtileriyle— yetiştirildikleri sürece, toplumsal sorunların çözüleceğini sanmıyorum. İşte bundan ötürü yardım önerisinde bulundum. Anlıyor musunuz? Girişim nedenimi yeterince açıklayabildim mi bilmem? En büyük tasam, birtakım okulların tutumlarını etkisiz hale getirmek üzere işte ruh çözümlemesi akımına bu görüşü sokabilmektir; sözünü ettiğimiz şeylerin hiçbirini bilmeyen, yadsıyan, bol keseden vaatlerde bulunan kişilerin ayakları altında ayrışmakta, çürümekte olan şu uygarlık içersinde yoluna devam eden İngiliz ruhçözümlemesi okulu bunlardan biridir.

Ama biz yine Freud'un, öncü Freud'un temel sorununa dönelim: Az önce, iskandilini sözlü dilin başladığı sınıra, yani üçüncü yaşın başlarına dek daldırabildiğini söylemiştim. Orada bir engelle karşılaştı. Kişilik çözümlemesiyse çok daha derinlere inebildi. Sonradan, söze ge-

reksinme duymayan bedensel anlatımı derinlemesine incelemeye giriştim ben [47]. Hattâ, çocuğun ana karnında oluştuğu evreye ulaşabildim. Ruhçözümlemesinin bunlardan haberi bile yoktur. Ve bu bir kınama değil. Böyle bir saptama, ruhçözümlemesinin kötü ya da yetersiz bir şey olduğu anlamına gelmez. Yalnızca, ruhçözümlemesinin ruhbilim alanında kaldığını gösterir: oysa, ruhbilimin ruhbilimle, ruhsal etkinlik ve düşüncelerle ilgilenmesi gerekir[48]. Çalışmalarımsa beni dirimsel enerjiye dayalı coşkusal anlatıma götürdü. Peki, neden sözediyoruz bütün bunlardan? Şundan: Freud yaşamamış, o yapıtı ortaya koymamış olsaydı, sözlü dilin ötesine geçemez, bilinçdışının ötesine inip dirimsel enerjiye dayalı anlatımı bulamazdık. Ondan sonra ortaya çıkacak olan ve bugün hiçbir ruhçözümcünün bilmediği şeyleri hiçbir zaman öğrenemezdik. Ruhçözümlemesinde «olumsuz sağaltım tepkisi» denen şeyin oynadığı rolü anımsıyor musunuz? Bu tepki konusunda ne kadar

---

[47] «Geleneksel ruhbilimin de, bilincin derinliklerini kurcalayan ruhbilimin de kavramları hiç ayrılmamacasına sözlü oluşumlara bağlıdır. Oysa dirimsel işlevler sözcüklere dayanan bütün düşün ve kavramları aşar. Sözlü dil, büyük evrim geçirmiş bir dirimsel anlatım biçimidir. Ama ille de canlı maddenin vazgeçilmez yüklemi değildir, çünkü dirimsel işlevler dilden çok önce vardırlar. Demek ki bilincin derinliklerini kurcalayan ruhbilim tarih sıralamasında çok daha yakın bir işlev üzerinde çalışmaktadır. Pek çok hayvan derdini seslerle anlatır. Canlı maddeyse anlatım biçimi olarak sesin belirmesinden çok önce ve onun ötesinde varolup işler.» REICH, **Kişilik Çözümlemesi.**

[48] «Ruhbilimi, örgensel bir temele dayanmadan, havada uçuyormuş gibi tutmak niyetinde değilim elbet. Ancak, bu köklü inancın dışında, hiçbir kuramsal ya da sağaltımsal bilgim yok, dolayısıyla önümde yalnızca ruhbilimsel alan varmış gibi davranmak zorundayım.» Ernest JONES'un **The life and the Work of Sigmund Freud**'un c. I, s. 395'te andığı Freud'un bir tümcesi.

çok şey öğrenirseniz, kendinizi akıntıya o kadar çok kaptırıyordunuz. Kimse bir şey anlamıyordu bu işten. Ama kimse! Ben bu görüngüyü birkaç yıl önce anlayabildim. Kısaca özetlemeye çalışacağım.

Çocuk doğarken, 37 derece sıcaklıktaki dölyatağından çıkmaktadır. 18-20 derecelik bir ortama çıkmaktadır. Buysa yeni doğan çocuk için tatsız bir şaşırtmaca, kötü bir sarsıntıdır. Ondan sonraki şeyler olmasa, buna dayanabilirdi. Çocuk doğar doğmaz bacaklarından yakalanır, başaşağı sallandırılır, kıçına bir şaplak yapıştırılır. Aman ne hoş bir karşılama! Peki, sonraki davranış nedir acaba? Anasından uzaklaştırılır. Öyle değil mi? Çocuk alınır, anasından uzağa konur. Lütfen dikkatle dinleyin beni. Yüz yıl sonra, bu dediklerim inanılmaz şeyler sayılacak. Ananın çocuğunu görüp dokunması engellenir. Çocuk, dokuz ay yüksek ısıda dokusal ilintiden —biz buna «vücut enerjisinin dirimsel ilintisi» diyoruz—, iki vücut arasındaki enerji alanlarının, vücut sıcaklığının eyleminden yararlandıktan sonra, ansızın anasıyla bedensel ilişkiyi yitirmektedir[49]. Der-

[49] Bugün, yeni doğan bebeklere uygulanan bu geleneksel, insanlıkdışı ayırmanın hem ana, hem çocuk üzerinde ne kadar zararlı etkiler yaptığını gösteren bakımevi kanıtları vardır elimizde. Bunlardan biri, Mississippi Üniversitesi Tıp Merkezi'nce yayımlanan Newton ve Newton'un yapıtıdır. Aynı biçimde, sancılar sırasında ananın «hazırlanması», dölyatağı ağzının genişletilmesi, dişilik örgeninin genişletilmesi falan gibi gereksiz, hiçbir koruyucu ya da sağaltıcı yararı bulunmayan işlemlerin sonradan anayla bebek arasındaki ilişkiyi olumsuz yönde etkilediğine kuşku yoktur.

O arada şunu da belirtelim ki, bugün yeni doğan bebeklerin yararlandıkları, sonunda çocuğun ilk gençlik yıllarında uğradığı kötü etkileri ortadan kaldırabilecek aşırı ilgi, bebeklere uygulanan araştırma yöntemlerinin yarattığı birtakım ciddi güçlükler doğurmaktadır. Tepkelerin sayısal incelenmesi, çocukların makinacı bakışla ele alınması yaşamın kendi içindeki

ken, altı yedi bin yıl önce Yahudiler sünneti icat ettiler! Neden? Kimse bilmez! O minicik, zavallı pipiye bakın. Alın elinize bir bıçak. Yallah! Ve herkes, hep bir ağızdan bağırır: hiç acımadı, oldu da bitti maşallah! Evet, herkes öyle der: hiç acımaz! Anlıyor musunuz? Hiç kuşkusuz bir özür, bir kaçamaktır bu. Sorarsanız sinir kılıflarının henüz oluşmadığını, dolayısıyla acı duyumunun da gelişmediğini, çocuğun hiçbir şey duymadığını söylerler. Oysa, doğru bunun tam tersidir! Sünnet, çocuklar için işkencedir. Nasıl tepki gösterir buna çocuklar? Bakmak yetişir. Henüz konuşmayı bilmezler elbet. Kasılırlar, içlerine kapanır, bu korkunç dünyadan kaçmaya çalışırlar. Bütün bunları dobra dobra söylüyorum, ama demek istediğimi anlıyorsunuz değil mi, Doktor?[50]

---

süreçleri hiç yakalayamayan bir bilimin oluşmasına yolaçmaktadır. Böyle bir yaklaşım bir sürü sayısal veri sağlayacak, ama çocukla yaşadığı çevre arasındaki enerji düzeylerine ve alışveriş derecelerine ilişkin sorunlara hiçbir çözüm getiremeyecektir; bunlarsa yaşamın temel süreçleridir. Ayrıca, yeni doğmuş bebeklerin uysallığını hiç hesaba katmayan, böylece özleri gereği bir sürü yapay yapının oluşmasına yolaçan araştırma yöntemlerinin zararlarına da değinelim. Kimilerinin, sevgi ortamında yürütülecek yalın gözlemin değerini bilemedikleri için giriştikleri kılı kırk yaran, ama verimsiz araştırmaların da aslında yaşam karşısında duyulan nefreti dile getirip getirmediğini merak ediyor insan: oysa sevgiyle yapılacak yalın gözlem, çoğu kez işkenceci kayıtsızlıkla ilgisizliği bağışlatmaktan başka bir işe yaramayan şu sözümona «bilimsel» yantutmazlığın tam karşı kutbunda yer alır elbet.

[50] Dr. René A. Spitz'e kulak verelim: «Hastanelerimizde uygulanan biçimiyle sünnetin çocukta yorgunluk ve sarsıntıya yolaçmayacağına inanamıyorum doğrusu. Hiçbir uyuşturma yapılmadan uygulanan ve çocuğu avaz avaz bağırttıran bu kesme işlemine tanık olmuş hiç kimse onun çocuğun kişiliği üzerinde birtakım izler bıraktığından kuşku duyamaz. Zavallılar çektikleri acıyı dile getiremedikleri için bu, hekimlerin büyük bir kayıtsızlıkla bebeklere uyguladıkları işkencelerden biridir.»

Böyle karşılanır işte yeni doğan çocuklar: analarından ayrılarak. Ananın onları görmemesi gerekir. Yirmi dört ya da kırk sekiz saat tam bir perhize sokulurlar. Haklı değil miyim? Alır pipisini kesersiniz! Ama bitmedi, daha da kötüsü var: zavallı süt çocuğu azıcık sıcaklık, sarılacak bir şey bulabilmek için çırpınır. Nedir sonunda bulacağı? Dikilmeyen, süt vermeyen, ya da çok kötü nitelikte süt veren bir meme! Öyle bir iki ayrık durum değildir bu, genel kuraldır! Peki, çocuk ne yapar? Nasıl tepki gösterir? Dirimsel enerji alanındaki yanıtı ne olur? Çektiği acıyı dile getiremez, «Bakın, ne kadar acı çekiyorum!» diyemez. Bağırır. Sonunda yazgısına boyuneğer. «Hayır, istemiyorum» diyerek boyuneğer. «Hayır» sözcüğünü söyleyemez elbet; ama demek istediğimi iyi kavrayın: coşkusal davranışı bu «olmaz»ı dile getirir. Biz dirimsel enerji bilimciler bunun ne demek olduğunu iyi biliriz. Hastalarımız bize açıkça gösterir. Coşkusal yapılarıyla, davranışlarıyla gösterirler, sözcükleriyle değil. Sözcükler bunu dile getiremez. Gücenme, kırgınlık işte böyle çok erken yaşta başlar. Çocuğun «hayır»ı, insanlığın kulakları sağır eden «HAYIR»ına dönüşür. Sonra da siz gelir bana neden dünyanın altı üstüne geldi diye sorarsınız.

Şimdi size, bugünkü dünyanın durumu konusunda birkaç lâf edeyim mi? Nasıl oluyor da bir Hitler, bir Cugaşvili sekiz yüz milyon insana efendilik edebiliyor? Nasıl oluyor bu? Ben bu soruyu toplumbilimsel alana 1927'de getirdim. Freud'la bu konuyu uzun uzun konuştum. Nasıl oluyor böyle bir şey? Kimse ortaya atmıyor bu soruyu. Kimse sözünü etmiyor. *Bir tek Mocu nasıl oluyor da sekiz yüz milyon dürüst ve çalışkan ergini köle haline getirebiliyor?* Bunun yanıtı son derece yalın ve açıktır —ve yüz yıl içinde umarım herkes bu yanıtı ezbere bilecektir: *çocukların coşkusal gereksinmeleri, dirim-*

sel-coşkusal anlatımları doğumdan önce ve sonra yok-edilmektedir. Doğumdan önce, buz gibi soğuk, kasılmış, dirimsel açıdan ölü bir dölyatağında yatmalarına izin verilerek sağlıkları örselenmektedir— biz böyle dölyatağına «dirimsel enerjisini yitirmiş» diyoruz. Bir sürü tıbbî olay bu dediğimi kanıtlamıştır. Ama ruhçözümcüler bununla ilgilenmezler. Söyleseniz dinlemezler bile. Ancak, dünya bu dediğimize yavaş yavaş kulak kabartmaya başlıyor[51]! İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Tam anlamıyla.

Dr. Reich — Bunun anlamı şu: *insan denen memeli hayvanın dirimsel dizgesi binlerce yıldır altüst edildi!* Asya'da, Çin'de Japonya'da bu dizge yerle bir edildi. Hindistan'da, Arap ülkelerinde insanların kişilikleri donduruldu. Milyonlarca insan şimdi kendi başlarına herhangi bir işin içinden sıyrılamaz durumda.

Moskovalı Mocu'nun Asya'da elde ettiği başarılar buradan geliyor[52]! Ancak aynı gözlem Avrupa'yla Birleşik Devletler için de geçerli. Bütün dünya için geçerli. Başka bir deyişle: süt çocuğunun, çocuğun istemi daha başından kırılıyor. Öyle sanıldığı gibi Oidipus karmaşası evresinde değil. Çok daha önce. Doğumundan önce, ya da hemen doğumdan sonra, ilk on beş gün içinde. Çocuk yazgısına boyuneğiyor. «HAYIR» diyerek yazgısına katlanıyor. Gerçekten bu lâfı söylemiyor, bağırmıyor

---

[51] Halka seslenen dergilerde çıkan sayısız yazı, yeni doğmuş bebek denen şu birkaç kiloluk kansu (protoplazma) kümesinin karşılaştığı özel ve sürekli tehlikeye parmak basmaktadır.

[52] Reich'ın, uluslararası yaşamı saran coşkusal vebayı kınamak istediği zaman sık sık «Moskovalı Mocu»dan sözetmesi, XX. yüzyılda, coşkusal vebanın, S.S.C.B.'de en yüksek örgütlenme ve etkililik düzeyine ulaştığını gösterme niyetinden ileri gelmektedir. Bunun için ayrıca, 299. sayfadaki «Mocu'ya Karşıt Doğru» yazısına bakın.

bile. Ama belli bir anlatım bu «hayır»ı dile getiriyor. Gelip hastanelerimize bakın, bu dediğimi görürsünüz. Kuşkuya yer yoktur: çocuk daha başından, doğumdan önce ya da hemen sonra örselenmektedir. Sonradan gözlenen her şeyin: olumsuz tutumun, küskünlüğün, arzu eksikliğinin, görüşsüzlüğün, gelişme yokluğunun nedeni *buradadır*. İnsanlar hırçın ve üzgündür. Asık suratlı, dar kafalı, vurdumduymazdırlar. Ondan sonra düzmece ilişkiler, hileli hazlar, hileli bilgiler, gelgeç nesneler, savaş falan ararlar doyum için. Neyse, bu iş bizi çok ötelere götürür. Üstelemeyeyim. Yalnız, tanıtlamamın yeterince açık olduğunu umarım.

Dr. E. — Hiç kuşkunuz olmasın bundan.

Dr. Reich — Oysa, sorunun ikinci düğümü de işte burda! Hekimlik, eğitim ve toplum sağlığı bilimi halk yığınlarının dirimsel enerjiye dayalı işlevlerini düzeltmeyi, dölyataklarını gevşetmeyi, dölütlerin (insan yavrusu taslaklarının) dengeli vücutlarda gelişmesini, süt çocuklarının gerginliğini gidermeyi, ana memelerini dirimsel enerji açısından ve cinsel olarak canlandırmayı başaramazlarsa, yeryüzünde hiçbir şey değişmeyecektir. Çocuklar her türlü ürkünç şey (Mocu'ların dükkânlarında kotarılan kimyasal ürünler, bin türlü iğne, daha doğar doğmaz oralarına buralarına vurulan bıçaklar) tarafından yaralanıp örselendikçe hiçbir şey değişmeyecektir. Hekimlik yaşantım bana çok şey öğretti. Pek çok çocuğu bu bataktan kurtardım. Sözünü ettiğimiz durum böyle sürüp gittikçe, iyiye yönelik hiçbir şey yapılamayacaktır. Hiçbir şey! Hiçbir anayasa, hiçbir kamutay (millet meclisi) buna çâre bulamayacaktır. Bu durumda hiçbir şeyin düzelmesini bekleyemeyiz. Yaşadığı dünyanın doğumundan önce ve sonra çocuk üzerinde yaptığı etkiyi açıkça ortaya koyabildim mi acaba? Bu, dirimsel - ruh hekimliğinin uzanabildiği en son nok-

ta, erişebildiği en uç sınırdır. Ruh hekimliğinin, çocuğun ana karnında dinlendiği ve sonra dünyaya geldiği evrenin ötesine uzanabileceğini sanmıyorum. Bu da, 1942 - 1950 arasında ruh hekimliğinin elde ettiği en önemli başarı, en büyük kazanç olmuştur. Ve bunu ruhçözümcü dirimsel enerji bilimi gerçekleştirmiştir. Ancak, eğer Freud bilinçdışı dünyayı, güdüler kuramını, çocuğun üretken cinsel yaşamdan önceki gelişmesini bulmamış olsaydı, demindenberi sözünü ettiğim dirimsel enerji alanını ele geçirmeye kalkışamazdım.

Dr. E. — Bozuşma sırasında Freud'la hangi noktadaydınız? Düşüncelerinizin hangilerini açmıştınız ona?

Dr. Reich — Birlikte, sık sık, çağrışım uygulayımının ötesine geçme olasılığından sözettik.

Derken, akıl sağlığı sorunu ortaya çıktı. O günlerde sinir hastalıklarının önlenmesi için elimizde hiçbir akılsal yöntem yoktu, bunu kolayca anlayacağınızı sanırım.

Dr. E. — Gerçekten yoktu.

Dr. Reich — 1927'den önce, bugün bildiğimiz şeylerin hiçbirini bilmiyorduk. Hiçbirini[53]. El yordamıyla ilerlemek zorundaydık. 1927'de, Avusturya akıl sağlığı hareketini başlattığım zaman, Freud'la sık sık buluşuyordum. Müthiş sevinçliydi. Hattâ bana sorarsanız, bir anlamda, bugün ruhbilimsel - toplumbilim denen şey o gün bizim yaptığımız tartışmalardan doğmuştur derim.

---

[53] «Gençlerin üretken cinsel yaşamından hiçbir yerde sözedilmiyordu. 'Ekinsel erginlik'ten dem vurmaya bayılıyordu herkes; gençlik sırasında cinsel perhiz salık veriliyordu... Viyana'da bir Cinselbilim Okulu yoktu. Hirschfield'in yönettiği Berlin Cinselbilim Okulu özellikle cinselbilimin **yasal** yanlarıyla, yargı kurumlarının cinsel sapıklıkları cezalandırışıyla ilgileniyordu. Marcuse'nin yönettiği Cinselbilim Okulu yeni düşüncelere açıktı, ama orada da asıl ilgi atadan kalma aktöreye çevrikti, bilime değil.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu Belgelikleri.

Günün birinde Freud bana (çok iyi anımsıyorum, Rusya'daki cinsel yasalardan sözediyorduk[54]): «Möglich, dass das Licht vom Osten kommt» (Bakarsın ışık Doğu'dan gelir) dedi. Ama birtakım kuşkuları vardı. Ben de kuşkuluydum doğrusu. Ortaklaşmacıların hiçbir zaman işi iyi yanından aldıklarını düşünemedim! Ama, yoksul insanlar onlara koştuğuna göre, ister istemez ortaklaşmacılarla çalışmam gerekiyordu[55]. Ayrıca, ruhbilimsel düşünceyi toplumbilimsel alana aktarmak da gerekiyordu. Freud, boşanmayı kolaylaştıran yasaların aile üzerinde kötü etki yapmasından korkmasına karşın, Rusya'da yürürlüğe konan yeni yasalara olumlu gözle bakıyordu. Bana sorarsanız, bu alanda tam anlamıyla eli kolu bağlıydı. Evliliğini bitirmek istiyordu. Ama bu olanaksızdı. Konumu, Yahudiliği, daha başka bir sürü şey elini kolunu bağlıyordu. Bir gün, aile sorununu tartışırken: «Sie stechen hier in ein Wespennest»[56] dedi bana.

---

[54] Bu konuda okura Wilhelm Reich'ın **Cinsel Devrim** adlı yapıtının ikinci kesimini salık veririz.

[55] Wilhelm Reich'ın, 1920'lerde ortaklaşmacı hareketle kurduğu, sonradan kendisini gözden düşürmekte kullanılan ilişkiler aslında o günlerde, akıl sağlığı etkinliğini iyi yürütebilmesi için, halk yığınlarıyla ancak ortaklaşmacı ve toplumcu örgütlerde ilinti kurmanın çok kolay oluşundan gelmektedir. Dolayısıyla, «o günlerde cinsel sağlık ve tutumbilim konusundaki düşünceleri yayabilmek için halkın geldiği toplumcu ve ortaklaşmacı partiler içersinde çalışmak gerekiyordu. Bireysel sağaltım yöntemlerinin dar kalıplarını kırabilmek için, halkın sorunlarıyla yaşadıkları ortamda ilgilenmek gerekliydi. Öte yandan, doğumların denetlenmesi falan gibi cinsel sağlık sorunlarıyla ilgilenen hekimler de toplumcu ve ortaklaşmacı partiler içersinde savaşım veriyorlardı, çünkü Rusya, belli bir süre, cinsel yaşama yandaş bir yasa düzeninden yanaymış gibi gözükmüştü.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu Belgelikleri.

[56] «Engerek yuvasına çomak sokuyorsunuz!»

Freud kişiliğinde, oldukça garip bir karışımla, ilerlemeye yürekten inanmış, bağımsız düşünürle 1860'ların «Sayın Profesörü»nü biraraya getirmişti. Tutuculuğuna karşın, açık yürekli, toplumsever bir insandı. Dâvasına döneklik ettiğine inanmıyorum, ama kolayca birtakım tuzaklara düşüyordu. Gösterdikleri hayranlık karşılığında ondan bir sürü şey isteyen öğrencilerine kapılıyordu. Şurada, elimin altında, yayımlanmayı bekleyen bir yapıt taslağı var: adı *İsa'nın Öldürülüşü*[57]. Size bu yapıttan sözetmeliyim.

Daha sonra bana Musa ile İsa konusunda size birşeyler söyleyeceğimi anımsatır mısınız lütfen?

Dr. E. — Seve seve.

Dr. Reich — Gerçek bir önderin, insan kardeşlerine birşeyler verebilecek kişinin doğal yapısında yığınları çekecek bir şeyin bulunduğu açıktır. Yığınlar da onun sırtından mutlu olmak üzere, hayranlıklarıyla önderi büyülerler. Freud işte bunu bilmiyordu[58]. Kendini önder

---

[57] Bu inceleme, Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu öğrencileri için sınırlı sayıda basılmıştır (Orgone Institute Press, 1953). Bir süredir de halka satılmaktadır. **The Murder of Christ** (New York: Farrar, Straus and Giroux, ve Noonday Press, 1966).

[58] Reich, hiç yayımlanmamış aşağıdaki metinde, Freud'un bunu bildiğini söyler: «Sigmund Freud, örgüt batağına saplandığını bile bile, öğrencilerinin gizemli davranışlarına kaptırıyordu kendini. Sigmund Freud, ruhçözümlemesine gösterilen aşırı saygıya kolayca kapılıyordu. Kendisini alkışlamak isteyen dünyaya kafa tutamıyordu. 1926'da, dünyanın, ruhçözümlemesini yerle bir etmek için kendisine kucak açtığını söyledi. Dünya da bunu gerçekten yaptı. Oynanan oyunu iyi biliyordu. Ama dünyanın buluşundaki keskin, devrimci yanı yani ruhsal enerjiyle çocuğun cinsel etkinliğinin bulunuşunu yoketmek için giriştiği gizli savaşa karşı direnemiyordu.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

sayma eğilimindeydi[59]. Oysa bir köşeye çekilmesi, dünyadan elini eteğini çekmesi gerekirdi. İşin aslını bilerek söylüyorum bunu. Hayranların ne denli çekici, büyüleyici olduklarını kendi yaşantımdan biliyorum. Özgürlüğümü koruyabilmek için bir sürü örgütü kapatmak zorunda kaldım. Anlıyor musunuz ne demek istediğimi? Sorunuz var mı?

Dr. E. — Onun için dünyadan elini eteğini çekmenin kolay bir iş olabileceği kanısında mısınız?

Dr. Reich — İstese becerebilirdi. Böyle bu iş. Çok yerinde bir soru sordunuz! İnsanın içi fıkır fıkır yaşam kaynarken bir köşeye çekilmek gerçekten çok acıdır. Tam anlamıyla bir cehennemdir. Ben de cehennemden geçtim. Neden dünyadan elimi eteğimi çektim, neden gelip buraya, şu ıssız yere yerleştim sanıyorsunuz? Zihnimin duruluğunu, düşüncelerimin arılığını korumak gerekliydi. Freud bunu başaramadı, öyle olduğu yüzünden okunuyor. 1925'te, böyle bir evrim başlamamıştı henüz. Hiçbir şey anlayamıyordum. Sonradan, coşkusal vebayı ve bu korkunç salgının önderlere yaptığı haksızlığı yaşayarak öğrendim. Buysa yalnız Freud'u değil, insan denen memeli hayvanı, önderlerine karşı tutum ve davranışlarını, kendi eliyle zorba yönetici yaratmasını anlayabilmenin temel taşıdır. *Dinle Küçük Adam*[60] adlı kitabımı bilir misiniz?

Dr. E. — Hayır.

Dr. Reich — N'apalım. Size bir örnek veririm. Evet, önder «ardından gelenler»in büyüsüne kapılır. Ardına

---

[59] JONES, **Life and Work of Sigmund Freud**'da, Freud'un kendini Anibal ve Oliver Cromwel gibi asker kahramanlara benzetmeye bayıldığını birkaç kez belirtir.

[60] Bilimsel dille yazılmamış, insani bilgileri içeren bir yapıt; Reich bu yapıtında, sıradan kişinin kendine ve önderlerine nasıl davrandığını açıklamaktadır.

düşenler ona tapınır, çevresini kuşatır, gözlerini dikip hayran hayran yüzüne bakarlar, böylece adamın «Ben»i övünçle şişer. Freud yalnızlığın tadını tatmıştı. Tam on yıl, yalnız yaşamıştı. Derken ilk öğrenciler sökün etti, Freud buna müthiş sevindi. Yalnız kalmaktan korkuyordu çünkü. Oysa, bir anlamda, hep yalnızdı. Belki bir tek Ferenczi'nin[61] dışında, öğrencileriyle kişisel ilişkisi yoktu, bir de Abraham'la[62]. Ancak, Abraham konusunda pek emin değilim. Sonradan, Ferenczi'yle de arası açıldı. Aralarında çatışma çıktığını biliyorsunuzdur elbet[63]?

Dr. E. — Biliyorum. Peki, 1919'da durum nasıldı?

Dr. Reich — 1919'da durum çok özeldi. Küçük bir inanmışlar tapınağı vardı. Aşağı yukarı sekiz kişi. Ruhhekimliği Bakımevi'nde bunlarla alay edilirdi. Tıp Okulu'nda alaya alınırlardı. Freud bile ciddiye alınmazdı.

Dr. E. — O sırada tıp okulunu bitirmiş miydiniz?

Dr. Reich — 1922'de bitirdim.

Dr. E. — Freud'la hangi koşullarda tanıştınız? Neden Freud'u görmeye gittiniz?

---

[61] Sandor Ferenczi, tıp doktoru (1873 - 1933), Macar Ruhçözümlemesi Derneği'nin kurucusu.

[62] Karl Abraham, tıp doktoru (1877 - 1925), Almanya'nın ilk ruhçözümcüsü.

[63] Yazar burada Freud'un, ruhçözümlemesinde hekimle hasta arasında kurulacak bedensel yakınlık derecelerini ve arzulanan kişilerin yerine başkalarının konmasını içeren Ferenczi'nin «etkin uygulayımı»na karşı çıkışına anıştırmada bulunuyor; Freud, bu uygulamalara şiddetle karşıydı. Reich, **Bedensel Boşalmanın İşlevi** adlı yapıtında Ferenczi'yi «sinir hastalıklarını iyileştirme uygulayımının saplanıp kaldığı acıklı koşulları açıkça gören, yetenekli, ilginç» bir insan diye tanıtır. «Ferenczi çözümü bedensel alanda aradı ve doğrudan doğruya dokusal gerilimlere saldıran bir 'etkin uygulayım' geliştirdi. Buna karşılık, onun da durgunluk sinircesinden haberi yoktu ve bedensel boşalmanın önemini kavrayamadı».

Dr. Reich — Neden mi? Yazdıklarını okuduğum, yaptıklarını gördüğüm için!

Dr. E. — Aranızda hemen ilişki kuruldu mu?

Dr. Reich — Evet, hemen kuruldu. Baksanıza bana! Her yanımdan yaşam fışkırır. Öyle değil mi? Kıvılcımlar saçarım! Onda da aynı nitelikler vardı. Sıradan insanda bulunmayan dirimsel zenginlikleri vardı. Siz de biliyorsunuz bunu. Ellerinde, el hareketlerinde müthiş bir çekicilik vardı. Bakışları insanın içine işlerdi. Dosdoğru gözünüzün içine bakardı. Davranışlarında hiçbir yapmacık yoktu. Sakallı peygamber Federn'den her yanıyla ayrıydı. Başka biri, Eidelberg «düşünür»lük taslardı. Freud'sa yalın bir memeli hayvandı. Benimser misiniz bu betimlemeyi? Dümdüz bir memeli hayvandan başka şey değildi! Buydu işte Freud. Derken, yerlere serildi.

Dr. E. — 1919'dan sözedelim. Ondan buluşmak için bir gün ve saat istediniz. Evine mi gittiniz onu görmeye?

Dr. Reich — Evet, mektup yazdım ona. Hadi bakalım, sorun soracaklarınızı.

Dr. E. — Peki, sonra n'oldu? Ne dediniz ona? Hangi anılar kaldı bu görüşmeden belleğinizde?

Dr. Reich — Tıp öğrencisi olduğumuzu, okulda cinselbilim dersi olmadığını, arkadaşlarımla benim bu duruma son vermek istediğimizi söyledim. Bize destek olmasını istedik, seve seve oldu. Kitaplığına eğildi, içlerinden *Trieb-Schicksale* (Güdülerin Yazgısı) ile *Das Unbewusste*'yi (Bilinçaltı'yı) alıp bize uzattı; ayrıca, buna benzer birkaç yapıt daha. Sonra, canlı bir sesle, uzun uzun konuştu. Müthiş ilgilenmiş gözüküyordu. Derken: «Vakit tamam!» dedi. Ardından, bir topluçalışma (seminer) düzenlemenin önemine değindi.

Dr. E. — Bu ilk buluşmadan belleğinizde belirli tümceler kaldı mı?

Dr. Reich — Anlattım ya. «Çok önemli bu. İşin temeli bu bilgidir. Evet, haklısınız. Şimdiye dek hep savsaklanmış bir konu bu» dedi.

Dr. E. — Demek o görüşmeden sonra düzenlediniz topluçalışmayı?

Dr. Reich — Hayır, topluçalışma çoktan başlamıştı. 1919 Ocak'ında.

Dr. E. — Ruhçözümlemesi Derneği çerçevesinde mi?

Dr. Reich — Yok canım. Hiç ilgisi yok! Viyana Üniversitesi'nde[64].

Dr. E. — Daha sonra ruhçözümlemesiyle ilişkileriniz nasıl oldu? Nasıl yaklaştınız ruhçözümlemesine?

Dr. Reich — Nasıl olacak? Ben de herkes gibi ruhçözümlemesi yapmaya başladım[65]. Sanırım 1919 Mart'ında, üçüncü yarıyıl boyunca ilk hastamı çözümledim. Bu deneyimi, *The Discovery of the Orgone* (Acunsal Yaşam Enerjisinin Bulunması) adlı yapıtımın ilk cildini oluşturan *Bedensel Boşalmanın İşlevi*'nde anlattım[66].

Dr. E. — Freud'u sonra ne zaman gördünüz?

Dr. Reich — Öyle düzenli olarak değil, herhangi bir şeye gereksinme duyduğumda, zaman zaman kendisini görmeye gidiyordum. Bana gönderdiği hastaların eline tutuşturduğu kartları sakladım. Örneğin şöyle yazıyordu: «Cinsel güçsüzlük, üç ay.» Anlıyor musunuz ne demek istediğimi? «Alın şu hastayı, üç ya da altı ayda iyileştirin?»

(Burada band değiştirilmiş, konuşmanın bir bölümü yitmiştir.)

---

[64] Reich, Viyana Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1918 - 1922 arasında öğrenim görmüştür.

[65] O günlerde, bu iyileştirme uygulayımını özümlemek üzere, ruhçözümcülerin kendilerini çözümletmeleri zorunlu değildi. Bu kural daha sonraları, 1926 Kurultay'ında benimsenmiştir.

[66] **Bedensel Boşalmanın İşlevi**, s. 42.

Şimdi de size defterime geçirdiğim başka bir noktadan sözaçmak istiyorum: Freud'un benim için duyduğu düşkırıklığı. Düşkırıklığı varsa, belli birşeyler bekleme, umma da var demektir. Öyle değil mi? Freud'la ilk karşılaştığımda, aramızda hemen ilinti kuruldu — iki canlı varlık arasında kurulan bir alışveriş, belli bir canlılık, belli bir ilgi, belli bir düşünce ortaklığıydı bu. Aynı deneyi 1940'da Einstein'la karşılaştığım zaman da yaşadım[67]. Birtakım insanlarla aramızda duygusal, coşkusal ilinti hemencecik kurulur. Bununla ne demek istediğimi anlayacak kadar yakından tanıyorsunuz *Kişilik Çözümlemesi* adlı yapıtımı. Freud'un bana duygudaşlıkla (sempatiyle) baktığını biliyordum. Duyuyordum. Görüyordum. Aramızda ilinti kurulmuştu. Onunla açıkça konuşabiliyordum. Dolaysız sezgiyle hemen anlıyordu demek istediğimi. Ayrıca, karşısındaki bakımevinde, Ruhhekimliği Bakımevi'nde kendisinden çok şey beklenen genç bir ruhhekimiydi. Oysa, sizin de farketmiş olacağınız gibi, Viyanalı öbür ruhçözümcülerle aramda büyük bir anlatım ayrılığı vardı. Ortalığa egemen olan hava iç karartıcıydı. Sekiz on kişi toplanıyor, oturup havanda su dövüyorduk — anlıyor musunuz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Kısacası, üstümüze çöken hava iç karartıcıydı. Herkesin şu ya da bu konuda kendine göre bir görüşü vardı, kimi şöyle diyordu, kimi böyle. Ben sürünün içindeki kara koyun gibiydim. Ben gelince, herkes kıpırkıpır kıpırdanmaya başlıyordu, eh, bu da iyi bir şeydi elbet. İnsanlar buna bayılıyordu. Örneğin, uygulayımsal bir topluçalışma yapma önerisinde bulun-

[67] Reich, Prof. Albert Einstein'la 13 Ocak 1941'de buluşmuştur. Bu buluşmanın ayrıntılı öyküsü **The Einstein Affair**'de (Einstein Olayı'nda) anlatılmıştır (Orgone Institute Press, 1953).

dum. Freud'a açtım düşüncemi, pek etkilenmiş gözüktü. Neden dersiniz? Çünkü o günlerde ruhçözümlemesi uygulayımı konusunda hiçbir kuram yoktu. Hiçbir kuram[68]. Yalnızca özgür çağrışımlar vardı. «Oturun lütfen.» «Çağrışımlara başlayın.» Oysa hiçbir şey çıkmıyordu. Bütün sorun buydu. Nasıl edip de hastayı tepki göstermeye itelemeliydi? Kişiliğini nasıl ortaya vurdurmalıydı? Bu sorunu çözmek tam sekiz yılımı aldı; üstelik, hâlâ da bütünüyle çözülmüş değildir. Freud'sa benim coşkunca ileri atılışımı seviyordu. Bu coşkunluk uyuşmuş bir bedene can katıyordu. Freud, uygulayımsal topluçalışmadaki işimi beğeniyordu. Anna Freud bunu çok iyi bilir sanırım[69]. Söyledi zaten, istese kolayca doğrulayabilirdi bu dediklerimi. İyi bir ruhhekimiydim. Harika bir bakımevi hekimi olduğum söylenirdi[70].

---

[68] «Ruhçözümcü düşünceye özgü bir yöntemin varlığından sözetmek yanlıştır. Gerçekte, Freud'un hiçbir yöntemi yoktu. Yöntemden hoşlanmazdı. Önüne yürünmesi gereken bir yol çıkınca, hemen yön değiştirirdi. Görgüye dayanarak çalışma konusunda üstüne yoktu, ama yöntemli bir bilimadamı değildi. Ruhçözümlemesine bir yöntem getirme konusundaki ilk girişimim kişilik çözümlemesi alanındaki çalışmam oldu. Zaten Reik'ın eleştirilerine yolaçan da işte bu yöntem'in varlığıydı. Ruhçözümlemesinin doğru verilerini doğal bilimlere dayalı bir temele oturttum, ancak yöntembilimsel ve bilimsel çalışmamın, aslında, ruhçözümlemesiyle hiç ilgisi yoktur; başka bir deyişle, bu çalışma ruhçözümlemesinin belli bir dalını oluşturmaz, ondan türemez. Ben olsa olsa kartal yumurtasını tavuk kümesine bıraktım. Sonra bu yumurtayı aldım, kendi yuvasına koydum.» Reich, 1951. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[69] Anna Freud (1895 doğumlu), Freud'un küçük kızı, çocukların ruhçözümlemesiyle sağaltımına ve çocuğun gelişmesiyle ilgili araştırmalara eğilmiştir.

[70] «Kimi eleştirilerimi saklı tutarak söylersem, Wilhelm REICH'ın son yapıtı **Kişilik Çözümlemesi**'ni bir üstünyetenek ürünü, yazarını da Freud'un en iyi öğrencilerinden biri say-

Bütün o küme içinde dirimbilim, doğal bilimler, doğa felsefesi okumuş tek kişi bendim galiba. Benim dışımda bu konuları bilen tek kişi yoktu. Nunberg'in[71], Hitschmann'ın ya da Federn'in bu alanlarda özel bilgilerle donanmış olduklarını sanmıyorum. Tartışmalarda anlaşılıyordu öyle olmadığı. Bir kez daha, yeterince açık seçik ve yalın konuşup konuşmadığımı merak ediyorum, ancak tartışan bilimadamları sonunda mutlaka anlaşırlar. Onları sıradan hekimlerden ayıran bir anlatım biçimleri vardır.

Dr. E. — Doğrudur.

Dr. Reich — Anlatım biçimindeki ayrılığın tam anlamıyla bilincindeydim. Kimse bundan sözetmezdi, ama gerçekti.

Size bunları söylerken biraz utanıyorum: başkalarının üstüne çıkmayı arzuluyormuşum gibi gözüktüğümü çok iyi biliyorum. Oysa hiç böyle bir niyetim yok. Ben yalnızca size Freud'un neden benden çok şey beklediğini ve neden düş kırıklığına uğradığını anlatmak istiyorum. Bir gün, Anna Freud'un arkadaşlarından Annie Angel'e benim «Dernek'teki en iyi kafa» olduğumu söylemişti. En iyi kafa, «der beste Kopf». Kendimi bakımevi çalışmasına adamamı isterdi; üstüne bastıra bastıra «bakımevi çalışması» derdi. Ben de zaten bakımevinde çalışan bir hekimdim. Zihinsel kurguların hiçbir anlam taşımadığı konusunda görüş birliği içindeydik. Herhangi bir konuyu ele alıp bir kuram geliştirmek son derece kolaydı. Bense olgulara, olguların değerlendirilmesine önem veriyordum. Freud bu tutumumu çok beğeniyor, bana büyük umutlar bağlıyordu.

---

maktayım.» Prof. Arthur Kronfeld, Dr. Ernst Blen'in 26 Temmuz 1934'te Reich'a yazdığı mektuptan.

[71] Herman Nunberg, ruhçözümcü, bugün New York'ta hekimlik yapmaktadır.

Günün birinde, uygulayımsal topluçalışma düşüncesini ortaya attım. Ruhçözümlemesinin doğuşundan beri yapılacak ilk topluçalışmaydı bu. Çalışmanın yöneticiliğini Hitschmann üstlendi. Sonra Nunberg, 1924'te de ben yönetici olduk. Bu topluçalışma, şu anda uygulamakta olduğumuz ruhçözümlemesinin beşiği oldu. Freud, bu çalışmanın yardımıyla birtakım gelişmelerin, bakımevi gelişmelerinin gerçekleştirilebileceğini umuyordu. Ayrıca, kuramsal gelişmeler de umuyordu. Ruhçözümlemesi denen uyuşuk bedenin canlandığını görmek onun için çok sevindirici oldu.

Derken, kaçınılmaz şey ortaya çıktı; uygulayımsal topluçalışma iki seçenekle karşı karşıya kaldı: bir yanda bakımevinde karşılaştığımız şeyler, cinsel durgunluğun yarattığı sinirce, çocuklar, halk yığınlarının cinsel yoksulluğu vardı. Öte yandaysa, ruhçözümcülerin bu sorunlara eğilme zorunluluğu karşısında duydukları tiksinti, bugün de olduğu gibi süren tiksinti. Gerçekten de, ruhçözümcüler cinsel durgunluğun yarattığı sinirce sorununu ele almaktan inatla kaçınmaktadırlar. Anlıyor musunuz dediklerimi?

Dr. E. — Hem de çok iyi.

Dr. Reich — İşte bu tutum beni yavaş yavaş Ruhçözümlemesi Derneği'nden —ruhçözümlemesinden değil, Dernek'ten, hekim arkadaşlarımdan— uzaklaştırdı. Dış dünya, toplumbilim çekti beni. Artık bir sorun vardı kafamda: *Nedir şu cinsel, coşkusal yoksulluğun kökeni?* Aramızdaki uyuşmazlığın başı bu sorudaydı. Freud, «cinsel yoksulluğun nedenini iç dünya»ya bağlayan «ölüm güdüsü» kuramını geliştirirken, ben halk yığınlarına yöneliyordum. 1927'yle aşağı yukarı 1930 Eylül'ü arasında, hep dışarda çalıştım, toplumun köklerine inerek toplumbilimsel sorunlara eğildim. Freud'un düş kırıklığı o zaman başladı. Ben toplumbilimle ilgileniyor-

dum — buysa o günlerde siyasetten ayrılmıyor, hattâ onunla özdeşleşiyordu. Somut olgulardan biri buydu! İkincisiyse, bir adamı, üstünyetenekli bir adamı, Karl Marx'ı buluşumdu. Marx ve Engels'le 1927'de ilgilenmeye başladım. Başka ne yapabilirdim ki! İkisi de büyük adamlardı ve doğru söylüyorlardı. Bana gerçek ve sahici toplumbilimi onlar öğretti.

Freud başlangıçta —aşağı yukarı 1928'e dek— çalışmalarımı coşkuyla izledi. Semmering Dağları'nda kendisini görmeye gittiğimi anımsıyorum, uzun uzun akıl sağlığı hareketini tartıştık. Tartışmalarımız uzayıp genişledikçe, sorunların siyasal ve toplumsal yanları daha açıkça beliriyordu, buysa Freud'un hoşuna gitmedi. Aynı dönemde, Federn bana karşı dolaplar çevirmeye başladı: 1929'da, o güne dek Freud'la aramda sürüp gelmiş bulunan harika uyumu bozmayı başardı. İşlerin nasıl olup bittiğini çok iyi bilmiyorum, ama şurası açık ki, Federn bu konuda Freud'u durmadan tedirgin etti. Belki de çevirdiği dolaplar 1923'ten önce başlamıştı. Dernek dışındaki toplumbilimsel çalışma yoğunlaştıkça, Freud onun anıştırmalı (imâlı) sözlerine daha çok kanar oldu. *Ben, Freud'un cinsel enerji kuramından gerekli toplumbilimsel sonuçları çıkarmıştım. Freud'a göreyse, bu, en son yapılması gereken şeydi*[72].

Peki, neydi bu «toplumbilimsel sonuçlar?» Cinsel enerji kuramının toplumsal uzantıları nelerdir? Bütün yazılarımda, yapıtlarımda açıkladım bunları. İzin verirseniz birkaç sözcükle özetleyeyim: bir akışla, doğal akış-

---

[72] Wilhelm Reich'la Sigmund Freud arasındaki çatışma aslında iyi eğitim görmüş, iyi koşullarda yaşayan insanlarla ekmek paraları için uğraşıp didinen insanlar arasındaki karşıtlığın yansısından başka bir şey değildir. Bilim tarihinin ürkütücü bir sayfasıdır bu.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

la karşılaşırsanız, bunun akışına izin vermelisiniz. Önüne bir engel dikerseniz, taşar, engeli aşar. Hepsi bu. Oysa, dirimsel enerjinin doğal akışını engellerseniz, birtakım akıldışı akılyürütmeler, sapıklıklar, sinirceler biçiminde taşar. Nasıl çâre bulmalı buna? Doğal akımın kendi yatağına girmesine ve doğal ölçülere göre akmasına izin vermek gerekir. Buysa eğitim, çocuk eğitimi ve aile yaşamı konusunda büyük değişikliklerin yapılmasını zorunlu kılar. Cinsel kuramın toplumsal sonuçları bunlardır. Freud, bu alanda beni izleyecek güçte değildi. Ona aykırı gelen kişilik çözümlemesi uygulayımı değil, yapılması gereken cinsel devrimdi [73]. Sorunuz var mı?

Dr. E. — Nasıl karşı çıkıyordu?

Dr. Reich — Hiçbir zaman karşıt görüş belirtmedi. O habire «Kultur»dan, yani kafa eğitim ve üretiminden sözediyordu. Bu arada şunu belirteyim, *Das Unbehagen in der Kultur*[74], benim Freud'un evinde yaptığım konuşmaları yanıtlamak üzere kaleme alınmıştır. «Uygarlık içinde kendini rahatsız hisseden» bendim.

Dr. E. — Bu konuda tartışma oldu mu? Freud o metni çözümledi mi? Ve hangi metin söz konusuydu?

---

[73] «1930'lara doğru 'cinsel devrim' terimini oluştururken gözönünde bulundurduğum şey, o günlerde yaşama ve sevdaya yöneltilen küçümsemenin yerine insan soyuna özgü cinsel işlevin akılcı yoldan, yaşamı ve mutluluğu hesaba katarak geçirilmesiydi.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[74] FREUD, Uygarlığın İçindeki Bunalım. İngilizcesi: **Civilization and Its Discontents** (Uygarlık ve Ondan Hoşnut Olmayanlar). «Unbehagen», tam olarak rahatsızlık demek. Jones'a bakılırsa (**The Life and Work of Sigmund Freud**, c. III, s. 48) Freud başlangıçta «Man's Discomfort in Civilization'ı (Uygarlık İçinde İnsanın Rahatsızlığı'nı) önermiş.

Dr. Reich — Benim «*Sinircelerin Önlenmesi*»[75] adlı yazım söz konusuydu.

Dr. E. — Anladım. Ne diyordu Freud bu konuda?

Dr. Reich — Freud: «Die Kultur geht vor» (Kültür her şeyden önde gelir) diyordu. Akılyürütmesi akıldışıydı. Bunu saptamak yüreğimi dağlıyor: ama Freud gittikçe akıldışına kayıyordu. Ben de ona şöyle dedim: «Sizin kendi kuramınıza göre durgunluk, cinsel enerji ya da yaşam enerjisi durgunluğu sinircenin, sinir hastalığı sürecinin merkezini oluşturuyorsa, öte yandan bu durgunluğu gidermenin ya da en azından aşmanın biricik yolu bedensel boşalma gücüyse (Freud bunu hiçbir zaman sorun konusu etmemişti), sinircelerin önlenmesi kuramım yüzde yüz mantıklıdır. Sizin kendi kuramınız bu. Ben yalnız ondan birtakım mantıksal sonuçlar çıkardım.» Freud bu sözleri işitmek bile istemiyordu. Ailesi, öğrencileri tarafından kıskıvrak bağlanmış yaşlı bir bey olup çıkmıştı; öğrencilerininse kimisi sinir hastasıydı, kimisi de ailelerinin tutsağı. Hitschmann durumu anlayan ender kişilerden biri oldu[76]. En sert karşı çıkanlarsa Nunberg —Ve doğal olarak— Federn'di. Hélène Deutsch görüşüme duygudaşlıkla bakıyor, ama sakınımlı davranıyordu. Kim vardı başka? Horney işin aslını anlıyor, ama cinsel bakış açısını kabul etmiyordu. Rado[77] iyice uzaklardaydı. Alexander'in başka tasaları vardı. Evet, evet, onun tutumu da dostça değildi[78]. An-

---

[75] Bu metin, Freud'un yakın çalışma arkadaşlarına 12 Aralık 1929'da sunulmuştur.

[76] Reich'la Hitschmann arasındaki yazışmalara bakın, s. 249.

[77] Sandor Rado (dğ. 1890), ruhçözümcü; son yapıtında, «çevreye uyumun ruhsal devinim gücü» kavramını savunmuştur. Önsöz'e bakın.

[78] 270. sayfadaki **Bedensel Boşalmanın İşlevi**'nden alınmış bölüme bakın.

na Freud her şeyi anlıyordu. Hep meraklı ve sevimli davranıyor, ama hiçbir zaman bağlanmıyordu.

Sözün kısası, Freud'un düş kırıklığı umutlarının büyüklüğüne denk oldu. Bana tam bir bakımevi hekimi, bir ruhhekimi, doğal bilimlerden haberi olan, gözü yukarlarda, yetenekli, kendi yapıtını sürdürecek güçte biri gözüyle bakmıştı. Oysa ben ansızın Marx'çılığa, ortaklaşmacılığa yöneliyordum.

Bense size, o dönemde pek çok yanılgıya düştüğümü itiraf edeceğim. İnsanlara gidip sinirceden ve mutluluktan sözaçarsanız, anlayabilir, yaşamlarını değiştirebilirler sanıyordum. Hasta olduklarını biliyor, onlara özgürlük götürmek istiyordum. Oysa, asıl eksiklikleri, özgürlüğe elverişli yapısal ve kişiliksel temelden yoksun oluşlarıydı. Freud'un gözlemleri çok doğru bir noktaya, insanların yapısal güçsüzlüklerine parmak basmış, benim çalışmalarım da gelip işte bu güçsüzlüğe toslamıştı, demek ki Freud'un gözlemleri doğruydu. Bunu kabul etmek zorundayım. Ama o, nerede haklı olduğunu hiç mi hiç bilmiyordu. Anlıyor musunuz demek istediğimi?

Dr. E. — Bütünüyle.

Dr. Reich — Her şey açık mı?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — İnanın bana, o yanılgılara düşmemiş olsaydım, o insanlarla o deneyimleri yaşamamış olsaydım, söylediğim her şeyi nasıl benimsediklerini görmeseydim... bu toplantılardan birine katılmışsanız, anımsarsınız hiç kuşkusuz...

Dr. E. — Anımsıyorum elbet!

Dr. Reich — ... o insanı coşturan havayı! Binlerce Berlinli geliyordu konuşmalarıma. Oysa, o yanılgılara düşmeseydim, şimdi bulunduğum yere gelemez, şimdiki yetkinliğe erişemezdim. Şimdi konunun ayrıntılarına girmek istemiyorum, ama şunu açıkça anlamalısınız ki

bireysel sağaltım hiçbir işe yaramaz! Hiçbir işe! Olsa olsa para kazanmaya, ve birkaç kişiye küçük yardımlarda bulunmaya yarar! Ama sıra toplumsal sorunları, akıl sağlığı sorunlarını çözmeye gelince, en küçük bir yararı yoktur! Bu yüzden bireysel sağaltımı bıraktım. *Önemli olan tek şey, bebeklerdir. Henüz saygısızca kirletilmemiş kansu dizgesi (protoplazma) üzerinde çalışmak gerekir.* Anlatabiliyor muyum?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Sorunuz var mı?

Dr. E. — Freud siyaset konusunda ne düşünüyordu? Hiç anınız var mı bu alanda?

Dr. Reich — Evet. Elbette var! Freud siyasetten hiçbir şey beklemiyordu. Ayrıca, ben de öyle. Ancak ben, çok sonraları aydınlığa kavuşturabildiğim bir sorunun tutsağıydım. Gerçekten de ortada bir karışıklık vardı, «toplumsal»la «siyasal» birbirinden ayrılamıyordu: hiçbir sınır çizgisi yoktu bu iki dünya arasında. Anlıyor musunuz işi nereye getirmek istediğimi?

Dr. E. — Bütünüyle.

Dr. Reich — Bugün, karşılaştığım bütün üçkâğıtçı siyaset adamlarıyla savaşıyorum, toplumbilimleyse hiç ilgimi kesmedim. Apayrı şeyler bunlar. Oysa, Mocu da toplumbilime el atıyor ve onu tecimsel bir iş haline getiriyor! Hep aynı şarkıyı dinliyoruz: ciddî, geçerli, üretken bir şey geliştiriliyor, derken Mocu geliyor, buna el atıyor ve tuz-buz ediyor. Anlıyor musunuz[79]?

---

[79] «Siyasetçilerin akıl sağlığı alanındaki tutumları son derece ilginçti: olup biteni çok iyi kavrayamadıkları, halk yığınları özel yaşamları için bilgi ve yardım sağlama umuduyla toplantılara koştuğu sürece, akıl sağlığından yanaydılar. Burada, 'siyasetçi' teriminin yalnız belli bir siyasal parti içinde çalışanları değil, toplumsal gücü, etkiyi ve uğraşsal yaşamı her şeyin üstünde tutan, insanların çektikleri yoksulluğa ve bilime

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Bugün «coşkusal veba» derken bunu anlatmak istiyorum. Bu konuda bildiklerimin hepsi o dönemde yaşadıklarımın sonucudur. Anlıyor musunuz?

Dr. E. — Evet. Freud siyasetle toplumbilim arasındaki ayrımı gördü mü?

Dr. Reich — Hayır! Kimse göremedi. Biz bunu ancak yanılgılarımızın sonunda anlayabildik. Örneğin, 1931-1932 arasında, Berlin'de bizi bekleyen tehlikeyi, sisayetçileri, ortaklaşmacıları ve kızıl buyurganları[80] bulup ortaya çıkarmak bize düştü. Ben örgütlerine cinsel sorunla, akıl sağlığı sorunuyla ilgilenen binlerce genci çektiğim zaman bu adamlar: «Şu Reich gerçekten harika canım!» diye bağırıyorlardı. Ama somut bir şeye girişmek söz konusu olunca, hemen düşmanca tutum takınıyorlardı. Önemli olan şudur: onlara adam çektiğim zaman, «harika»ydım; halk yığınları için somut, kılgısal bir şey yapmaya kalkışınca, beni yuhalamaya

---

hiç aldırmayan bütün kadın ve erkekleri göstermektedir.

«Cinsel siyaset sorunu gücünü, toplum içinde nerelere uzandığını, halk yığınları üzerindeki coşkusal etkisini ortaya koyar koymaz; hekimler, eğitimciler, kamu görevlileri insanların öğretisel, tıbbi ve bilimsel karışıklık içinde sürüp giden, öğretisel şamata ve gevezeliklerle örtbas edilen yoksulluklarını hafifletmeye kalkışır kalkışmaz, alışkanlıklarını hiç bırakmayan siyasetçiler halk yığınlarının cinsel ve akılsal sağlıkları yönünde atılmış adımları kösteklemek için hemen karaçalmaya giriştiler. Siyasal dolaplarla sorunu safdışı ettikten ya da gözden düşürdükten sonra, bir kez daha sırtından hançerlemek üzere halka saldırdılar. En beylik yöntemdir bu, ve insanoğlunun bu temel sorununu çözmek üzere güçlü bilim ve görgü merkezleri kurulmadıkça, daha uzun süre uygulanacaktır.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[80] Bkz. «Kızıl buyurganlık konusunda temel doğrular», s. 297.

başlıyorlardı. Gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz durumu[81]?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — İnanın bana, itin tekidir hepsi! Ne bir şey yapmayı bilirler, ne nasıl yapılacağını. Zaten bunun için siyasete atılmışlardır. Benden daha amansız düşmanları olduğunu sanmıyorum, onlar da bunu bilir. Onun için böyle davranırlar!

Dr. E. — Neydi öneriniz?

Dr. Reich — Çok yalın bir şey: gençler için merkezler açmak; çok sayıda hekim yetiştirmek; cinsel tutumbilimi[82] öğretmek; siyasete insan ruhbilimini katmak.

---

[81] «Freud beni Moskova'dan aldığım buyruk ve para karşılığında kendi ruhçözümlemesi kuramını eleştirmekle suçlarken, Bischoff'la Schneider, Moskova'daki zorbanın Berlinli iki yardakçısı, elli bine yakın kadını, erkeği, genci, çocuğu bin türlü karaçalma ve dümenle benden uzaklaştırma çârelerini arıyorlardı. Sözünü ettiğim insanlar 'Sexpol'un (Cinsel Siyaset Derneği'nin) Almanya'daki örgütlerine üye olmuşlardı, çünkü onlara toplumsal kurumları insan gereksinmelerinin karşılanmasına bakarak değerlendirmeyi öğretmiştim. Kızıl buyurganlar, benim kurduğum yapıyı yerle bir ederken yalnızca Devlet gücünü ve toplumsal etkiyi dümenle ele geçirmeye çalışıyorlardı. Bunun için de bana 'Marx düşmanı', 'Freud'cu karşı-devrimci' diyorlardı. Birkaç yıl sonra ben bu Freud'cu ve Marx'çı bataktan çıktım, Freud'la Marx'ın temel buluşlarından, yani insanın bilinçdışı dünyasıyla insan emeğinin yaratıcı gücünden yola çıkarak beni evrensel-işlevsel ilkeye götürecek yola girdim.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[82] «Bedensel boşalma kuramı da, kişilik çözümlemesi uygulayımı da Freud tarafından tu kaka ilân edilmiş, yapıtının hiçbir yerinde adları anılmamıştır. Bunun üzerine ben öncülük etmek zorunda kaldım; 1928'den sonra, buluşuma 'cinsel tutumbilim' adını verdim». Reich'ın 19 Şubat 1952'de Dr. Eissler'e yazdığı mektup. Reich burada «tutumbilim» (ekonomi) sözcüğünü «işlevlere yön vermek ya da düzene koymak» anlamında kullanıyor. Dolayısıyla, «cinsel tutumbilim» terimi vücuttaki di-

Ama bu kadarı yetmez. Ayrıca, bütün düşünme biçimimizi gözden geçirmek gerekir: artık sorunları Devlet, kafa eğitimi falan filân açısından değil, halk yığınlarının gereksinmeleri ve acıları açısından ele almak gerekir. Toplumsal kurumların bu verilere göre elden geçirilmesi gerekir; yoksa, bunun tersinin yapılması değil[83]. Çağdaş Marx'çı siyaset adamıysa bu görüngeyi, bu bakış açısını bilmez. Her şeyi Devlet'e göre düşünür. Bense insanlara, onların gereksinmelerine göre düşünürüm. Siyaset alanında sözüm geçse, şimdi varolan her şeyi çocuğun, süt çocuğunun, gencin, sizin, benim, herkesin gereksinmelerine göre değiştirir öyle işletirdim[84]. Böylece, tarihte ilk kez, toplumbilimle siyaset arasına kesin bir çizgi çekilmiş olmaktadır.

Böylece, ruhçözümlemesinden ayrıldım. Doğrusunu isterseniz, tam bir ayrılma değildi bu. Toplumbilime, kitle eylemine atılmakla birlikte ruhçözümlemesiyle de uğraşıyordum. Freud düş kırıklığına uğramıştı.

Dr. E. — Sizi uyardı mı?

---

rimsel enerjiyi, yani vücudun kendi cinsel (dirimsel) enerjisini düzene koyma ya da dengeleme yeteneğini inceleyen bilimi göstermektedir. Ayrıca 293. sayfadaki belgelere bakın.

[83] Bu görüş, varolan toplumsal kurumların kökenine hiç aldırmayan, onları ayakuydurulması gereken dirimsel veriler sayan ruhçözümcülerin benimsedikleri konumun tam tersidir.

[84] Anna Freud'dan alıntı: «... çocuk, içgüdüsel yaşamı karşısında kendine çekidüzen vermeyi öğrenmelidir, ve şu ya da bu içtepilerin uygar dünyada bastırılması ya da hepten safdışı edilip edilmeyeceğine, son aşamada, (ruhsal sağaltım uzmanının) görüşleri karar verecektir.» **The Psychoanalytical Treatment of Children** (Çocukların Ruhçözümsel Sağaltımı, New York: Schocken Books, 1964), s. 54. **Ya da:** «Bir ergin üzerinde çalışırken, bütün görevimiz özellikle çevreye ayakuydurmasına yardım etmek olmaktadır. Yaşadığı çevreyi gereksinimlerine göre, yeniden biçimlendirmek söz konusu bile olamaz: bu, bizim olanak ve niyetlerimizi aşan bir girişim olur.» **a.g.y., s. 61.**

Dr. Reich — Hayır, Freud uyarmadı. Mocu Federn yüklendi bu işi [85]. Benim için Freud'a neler dediğini bilmiyorum. Ancak, Lucerne'deki Kurultay'da onunla Jones'un bana kıyasıya saldırdıklarını biliyorum. Benim bir ruh hastası olduğumu, sayısız kadınla yattığımı önlerine gelene anlatmaya başladılar. Anlıyor musunuz?

Dr. E. — Evet. Freud'la en son ne zaman buluştunuz?

Dr. Reich — 1930 Eylül'ünde, Berlin'e hareket etmezden önce. Grundlsee'ye onu görmeye gittim, yaman bir tartışma geçti aramızda. O bana saldırdı, ben ona.

Dr. E. — 1930'da mıydı bu buluşma?

Dr. Reich — 1930 Eylül'ünde. *Cinsel Devrim*'in ilk bölümünü «Geschlechtsriefe, Enthaltsamkeit, Ehemoral»[86] başlığı altında yayımlamıştım.

Dr. E. — Tartışma konusu neydi?

Dr. Reich — Şuydu: Ben, sevgiye dayalı doğal aileyle «dışardan zorla benimsetilen aile»yi birbirinden ayırmak, her şeye karşın sinir hastalıklarını önlemeye çalışmak gerektiğini öne sürüyordum. O da bana: «Ihr Standpunkt hat nichts mit dem mittleren Weg der Psychoanalyse zu tun» (görüşünüzün ruhçözümlemesinin elindeki araçla, orta yolla uzaktan yakından ilgisi yok) diye karşılık verdi.

Dr. E. — Mittleren Weg haa? Orta yol demek?

Dr. Reich — Evet, mit dem mittel — Almanca'yı biraz unuttum galiba. «Mit dem Mittelweg der Psychoanalyse». Tastamam böyle dedi. Ben de: «Tut mir leid. Das ist was ich glaube. Das ist was meine Uberzeugung ist. Wenn Sie die Neurosen verhüten wollen — Wenn Sie das Elend wegbringen wollen... (Üzgünüm, ama ben bu-

[85] Reich'ın 18 Nisan 1933'te Federn'e yazdığı mektup, s. 184.

[86] «Cinsel olgunluk, cinsel perhiz, evlilik aktöresi.»

na inanıyorum, kanım bu. Sinirceleri önlemek, yoksulluğa çare bulmak istiyorsanız...) dedim. Darauf antwortete er... ich habe nicht die Worte, dedi. Tam olarak anımsamıyorum, ama dediklerinin anlamı şuydu: «Bizim ereğimiz, yaşamımızın anlamı dünyayı kurtarmak değildir.» Bakın, sonunda aynı sonuca vardığımı söylersem şaşacaksınız belki. Bugün ben, Freud'un 1930'da bulunduğu yerdeyim[87].

Dr. E. — Çok ilginç.

Dr. Reich — Anlıyor musunuz? Bu noktaya gelebilmek için, tam yirmi yıl acı çektim, şimdi «coşkusal veba» adını verdiğim şeyi yaşadım. Anlıyor musunuz? Freud, en küçük bir girişimde bulunmadan teslim oldu, ipin ucunu bıraktı. Ben de, canımı bu işe yatırdıktan sonra ipin ucunu bırakmak üzereyim!

Dr. E. — Bu son tartışmayla ilgili birkaç ayrıntı verseniz. Çok ateşli geçtiğini söylediniz.

Dr. Reich — Evet, gerçekten de çok ateşli geçti.

Dr. E. — Öfkeli miydiniz?

Dr. Reich — Hayır, öfkeli değildim. O öfkeliydi. Belki ben de öfkeliydim, ama serinkanlıydım. İkimiz de ayrılık saatının gelip çattığını, görüşlerimizin çok önemli bir konuda ayrıldığını biliyorduk. Ben, aileye yepyeni bir biçim verilmesini öneriyordum. Bugün Amerika'da olup bitenler, benim 1930'daki görüşlerime tıpatıp uyuyor. Biliyor muydunuz bunu?

Dr. E. — Elbette.

---

[87] Freud'un kişisel görüşü deneye dayalı bir bilgiyi değil, umutsuzluğunu dile getiriyordu. Reich'sa, pek çok deneyden sonra, bugünkü insan yapısıyla hiçbir şey yapılamayacağını, halk yığınlarıyla aynı düzeyde çakılıp kalmış bireyin içinde yüzdüğü yoksulluğun ancak çok küçük yaşlardan başlayarak dirimsel-bedensel kişilik zırhının oluşması engellenirse yumuşatılabileceğini ya da ortadan kaldırılabileceğini anlamıştır.

Dr. Reich — Ne kadar iyi. Bütün bunlar, yirmi yılı aşkın süredir benim sürdürdüğüm araştırma ve çalışmaların sonucu. Nitekim, bugün karı-koca ilişkisi tam benim *Cinsel Devrim*'de betimlediğim gibidir[88]. O günlerdeyse, kimse daha bunun lâfını bile işitmemişti. Freud'sa bu düşünceyi elinin tersiyle itmekteydi. Küplere binmişti. Uğradığı düş kırıklığı bir kez daha açıkça belli oluyordu. Onun en iyi sözcüsü, öğretilisi olacak yerde, «çizgisinden ayrılıyordum». Gerçekte, hiç de öyle değildi. Tam tersine. Onun yolunda yürüyordum, öyle değil mi?

Dr. E. — Hiç kuşkusuz. Freud size, kılgısal alanda toplumun, aile yaşamının geçireceği evrim konusundaki düşüncelerini açtı mı?

Dr. Reich — Freud toplumun geçireceği ilerlemelerle ilgilenmezdi. Bu onun umurunda bile değildi. Yalnız bir umudu vardı: Eros'un (sevinin) «wird eine Anstrengung machen in das Unbehagen» (tedirginlik içinde bir çaba harcayacağını) umuyordu. Oysa *uygulamada* «Eros - Anstrengung» şu demektir: ananın dölyatağı canlı mı cansız mı olacak? Ana, kocasına sarıldığı zaman bedensel boşalmayı tadacak mı tatmayacak mı? Bilmem kaç bin yıllık, modası geçmiş Yahudilik çocukların cinsel örgenini daha doğar doğmaz sakatlayacak mı sakatlamayacak mı? Ana memesinin ucu dirimsel enerjiyle dolacak mı dolmayacak mı, çocuğun ağız yoluyla tatmak istediği hazza karşılık vermek üzere, yavrucağın tatsız bir sarsıntıyla değil tam bir doyumla meme emebilmesi için dirimsel enerji işlevini yerine getirecek mi getirmeyecek mi? Anlıyor musunuz demek istediğimi?

Dr. E. — Evet.

---

[88] Reich burada biraz öne almış düşlediği şeyi belki. Ancak, birtakım karışıklık ve tepkilere karşın, «zorlama evlilik»in köklü değişimler geçirdiği de bir gerçektir.

Dr. Reich — Kılgısal şeyler bunlar: ananın kocasına sarıldığı zaman duyacağı doyumla doğrudan doğruya ilgili, çünkü bu doyum sonradan çocuğun sağlığını etkiliyor. Bütün bu somut sorunlar: «Eros wird eine Anstrengung machen» lâfıyla çözülmez. Anlaşıldı mı?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Benim çalışmamsa özellikle işte bu soruna yönelmişti. Meme ucunu *dikleştiren, gerdiren şeyin* ne olduğunu öğrenmek istiyordum. Acunsal yaşam enerjisini, dirimsel enerjiyi, yaşama enerjisini işte böyle buldum.

Dr. E. — Tamam. Ancak, bana öyle geliyor ki, Freud'la son tartışmanızda aile kurumunda yapılacak düzeltim konusunda somut önlemleri de konuştunuz.

Dr. Reich — Hayır, son görüşmemizde konuşmadık bunları. Zaten görüşme bozuşmayla sonuçlandı. Bu henüz kesin bir kopma değildi. Kopma üç dört yıl sonra oldu. Aile konusunda tartışma 1929'da, Freud'un evindeki bir toplantıda yapıldı, ben bu toplantıda «Sinircelerin Önlenmesi» sorununu ortaya atmıştım...

Dr. E. — ... galiba tam bir dinginlik içinde geçmiş o toplantı. En küçük bir...

Dr. Reich — Yanılıyorsunuz! Hiç de dingin geçmedi.

Dr. E. — Çatışma o zamandan mı kendini gösterdi?

Dr. Reich — Hayır, ama yapıtımı sevmediler. Freud, hiç kuşkusuz, aslında haklı olduğumu biliyordu.

Dr. E. — Ben sandım ki, o toplantıda Freud'la aranızda özel düzlemde sert bir tartışma geçti.

Dr. Reich — Hayır, bilimsel bir toplantıydı bu. Freud yedi sekiz ruhçözümcüyü evine çağırmıştı. Ben de vardım aralarında. Sanırım Hitschmann'la Federn, bir de Jekels vardı — daha doğrusu, Jekels'in orada olup olmadığından pek emin değilim.

Dr. E. — Belki oradaydı.

Dr. Reich — Haklısınız. Nunberg, Deutsch ve ben oradaydık. Belki Hartmann[89] da vardı. Bilemiyorum. Zaman zaman çağrılan başka konuklar da vardı. Ben sürekli çağrılanlardandım. O gün «Sinircelerin Önlenmesi»nden sözettim (benim *Bedensel Boşalmanın İşlevi*'ni okursanız, bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinebilirsiniz). O âna dek dingin ve soğuk geçen toplantı ansızın alevlendi. Ben üsteledim: «Sağaltımın, iyileştirmenin yerine hastalıkların önlenmesi geçirilmelidir. Ayrıca ailenin, Oidipus karmaşasının kökeninin incelenmesi gerekir...» Buz gibi, düşmanca bir tepki gördüm. Freud bana kaba davrandı, ama içten bir kabalık olduğu için hoşuma gitti.

Dr. E. — Neler söyledi?

Dr. Reich — O toplantıda, ruhçözümlemesinin görevinin dünyayı kurtarmak olmadığı görüşünde direndi. Haklıydı.

Dr. E. — Demek ki dünyanın kurtarılamayacağı kanısındaydı...

Dr. Reich — Freud yazgısına boyuneğmiş bir adamdı. Bir ağız kanseri çektiğini söyledim daha önce. Yazgısına boyuneğmesi düşünme biçimini etkilemişti. Öte yandan, epey yaşlıydı. Bununla birlikte, tek neden yaş değildi: yukarda açıkladığım gibi, yazgıya boyuneğmesi kişilik yapısından geliyordu.

Dr. E. — İyi ama, olabilirse, ailenin yeniden örgütlenmesine karşı değildi herhalde?

Dr. Reich — Bilmiyorum. Bu konuda bir şey söyleyemem. Bana öyle geliyordu ki, *bu kesin olayda Victoria*

---

[89] Heinz HARTMANN (dğ. 1894), **International Journal of Psychoanalysis**'in 1932-1941 yılları arasında yönetmenliğini yapmıştır; şimdi New York Psychoanalytic Institute'te uzman görevlidir.

Çağı'ndan kalma Freud'la çocuğun cinsel etkinliğini bulup ortaya çıkaran Freud arasında çelişki vardı[90]. Belki de kişisel açıdan kendini bağlı hissediyordu. Kavga onu bitirip tüketmişti. Çok şey görmüştü ömrü boyunca. Ve aslında, öyle derken de haklıydı. 1930'da beni bekleyen şeyleri, ruhçözümcülerin yönelteceği karaçalma ve dedikoduları, Lucerne rezaletini, 1937 - 1939 arasında Norveç ve Birleşik Devletler'de[91] uğrayacağım işkence ve kovuşturmaları bilebilseydim, daha başından cayardım. Anlıyor musunuz beni?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Hiç başlamazdım. Anlıyor musunuz? Bakın, karşımıza çıkan soru, *çocuklarımızın yüz yıl sonra, beş altı yaşlarında, doğanın ya da Tanrı'nın kendilerine bağışladığı doğal yaşamı sürüp süremeyeceklerinin, ya da Anna Freud'un öngördüğü yüceltmeyi yapıp*

---

[90] Reich, 26 Mart 1934'te Otto Fenichel'e yazdığı mektupta şöyle diyor (Bkz. Ek, s. 197): «Eytişimsel maddeciliğe gönül vermiş ruhçözümcülerle kentsoylu ruhçözümcüler arasındaki tartışmanın ana ereği, bilim adamı Freud'un kentsoylu düşünür Freud'la nerede çatışkıya düştüğünü göstermek olacaktır; ruhçözümcü araştırmanın kentsoylu 'kafa eğitim ve üretimi'nin hangi yanlarını düzelttiğini; kentsoylu ekin anlayışının nerede bilimsel araştırmayı köstekleyip tuz-buz ettiğini kanıtlamak olacaktır. 'Freud'a karşı Freud', budur işte eleştirilerimizin ana konusu.»

[91] 253. sayfadaki, Reich'ın uğraşsal ve kişisel etkinliğine yöneltilen saldırılarla ilgili belgelere bakın. Bu alçakça saldırıları başlatma ve yürütme sorumluluğu —ki bunlar Reich'ın hapse atılıp öldürülmesiyle sonuçlanmıştır— yalnızca ruhçözümcülerindir. Ruhçözümcülerin, Reich'ın akıl sağlığını bahane ederek kendilerini temize çıkarma girişimleri bu konuşmanın ışığında değerlendirilmelidir; elinizdeki söyleşi, Reich'ı ve yapıtını ucuz karaçalmalarla yıkıp yoketmeye yönelik umutsuz çabalar çerçevesinde istenmiş ve yapılmıştır.

yapamayacaklarının kestirilmesidir. Açıkça anlatabiliyor muyum derdimi?

Dr. E. — Evet, gerçekten çok açık anlatıyorsunuz.

D. Reich — Bütün sorun burada. İş bana bırakılırsa, seçeneğin birincisini gerçekleştirmeye çalışırım. *İnsanın ancak temel gereksinmeleri karşılandığı zaman yüceltilmiş yapıtlarla değerli ekinsel (kültürel) işler gerçekleştirilebilir*[92]. Ben daha 1927'de bunu öğretiyordum.

Dr. E. — Doğru.

Dr. Reich — Bu konuda bir sürü şey yayımladım. Dolayısıyla yeniden oraya dönmek istemiyorum. Burada önemli olan, kişisel ögedir, yani Freud'un kişisel yapısından, yazgısına boyuneğmesinden kaynaklanan bastırma, ketvurmadır[93], belki de yürekten bağlı bulunmadığı aile bağlarıdır. Puner, kitabında bundan sözeder[94]. Okudunuz mu bilmem bu kitabı? Bir de kurduğu örgütle düşmanları vardı elbet. Bunlar, onu aktöresizlikle (ahlâksızlıkla) suçlamak için her an pusuda bekliyorlardı. Nitekim, sonradan beni de aynı şeyle suçla-

---

[92] «Yüceltme» terimi yanlış yorumlanmış, kabaca çarpıtılmıştır. Nitekim, cinsel yaşama karşıt bir toplumun önüne diktiği engellerden sıyrılmak üzere, sağaltım sırasında ortaya çıkan cinsel enerjilerden hiç sözetmemek için, insanın cinsel gereksinmelerinin dolaysız doyumundan bile bile dem vurulmamıştır. Yüceltme terimi, bu kötü anlamında, hiçbir işe yaramayan bir ödünleme düzeneği olup çıkmaktadır. 38. ve 39. sayfalardaki 32. ve 33. dipnotlarına bakın.

[93] 112. sayfadan sonra, Jones'un yaşam öyküsünün I. cildinden alınmış, Reich'ın el yazısıyla işaretlenmiş sayfaların tıpkı basımına bakın: (üstte) «Freud, patlamak üzere olan bir buharlı makina gibi sevgiye susamıştı»; (altta) «Begin. Resig.» (yazgıya boyuneğme başlangıcı).

[94] Helen WALKER PUNER, **Freud: His Life and His Mind** (Freud: Yapıtı ve Düşüncesi), Howell, Soskin, 1947.

dılar[95]! Tamam mı? Bu konuda söylemek istediklerim bunlar. Sizin başka sorunuz var mı, Doktor? Hadi sorun!

Dr. E. — Freud'un, deminden beri adını andığınız öğrencileri konusunda ne düşündüğünü biliyor musunuz? Ya da size hiç onlardan sözetti mi?

Dr. Reich — Elbette, onlardan sözederdi. Doğrusu pek sık değil. Bildiklerimi söyleyeyim size. Hitschmann bir gün bana, Freud'un, Federn'in bakışlarına dayanamadığını söyledi. «Baba katili bakışları» bunlar dermiş. Ne kadar doğru, ne harika bir benzetme! Federn'de gerçekten katil bakışı vardı.

Dr. E. — Aklınızda kalan tek tanımlama bu mu?

Dr. Reich — Hayır: başkaları da var. Freud'un cinsel bozukluklardan haberi vardı elbet. Bu konuya hiç değinmedik, ama her şey bunları bildiğini gösteriyordu. Horgörürdü onları. Öğrencilerini, öğretisini benimseyenleri küçük görürdü. Günün birinde, ilişkimizin başlarında onlar için şey... it kopuk takımı, ya da buna benzer bir şey dedi. Çok acı çekiyordu bundan ötürü. Konuşması iğneliydi. Sözlerinde hep ince bir alay vardı. Günün birinde şöyle diyerek kovdu Nunberg'i: «Bir kez daha böyle yaptınız. Köpek gibi, bir kemik kaptınız, bir köşeye çekildiniz. Ve orada, bunun bütün dünya olduğunu sanarak o kemiği kemirdiniz!» Evet, Freud saldırgandı, iğneleyiciydi[96]. Bana karşı iğneleyici değildi, ama sık sık öfkelenirdi.

Bütün bu konulara değinmek için daha ne kadar

---

[95] Bkz. Tıp doktoru T.P. Wolfe'nin **Psychiatric Quarterly** Dergisi yazı işleri yönetmenine yazdığı mektup, s. 255.

[96] «Sigmund Freud'da, zaman zaman acı alaya varan bir tür ince alay vardı; Freud bununla Ben'ini dayanılmaz, amansız bir üzüngten korumaya çalışırdı.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

süremiz kaldığını merak ediyorum. Yeterince aydınlandınız mı?

Dr. E. — Daha başka şeyler de öğrenmek isterdim.

Dr. Reich — Örneğin?

Dr. E. — Sözlerinizin bana zamanı unutturacak kadar çekici olması sizin kusurunuz.

Dr. Reich — Peki. Ben sonsuza dek sürdürebilirim bu konuşmayı. Freud işte buydu! Bir kumsala çıkıp yeni bir anakara bulan Christophe Colomb'a benzetebiliriz onu.

Oysa, Freud'la Yahudilik arasında çok ciddî bir çatışkı vardı. O kürede de eli kolu bağlıydı. Kurbanı olduğu zulüm karşısında büyük bir yiğitlikle Yahudi olduğunu söyleyerek kafa tutuyordu. Oysa, Yahudilikle hiç mi hiç ilgisi yoktu. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Ben, kişilikbilimci olarak, «Yahudi» diye, gerek ulusal gerek dinsel alanda Yahudi gibi davranan, Yahudi alışkılarını sürdüren, Yahudi dilini konuşan, bu dilin içinde yaşayıp ürün veren adamı nitelendiriyorum. Bütün bunlar son derece önemlidir. Biz, kişilik çözümlememizde bütün bunları hesaba katarız. Şöyle bir örnek alalım: Roosevelt Hollandalı mıydı? Aslâ! Yüzde yüz Amerikalıydı. Freud da, aynı biçimde, köküne dek Almandı. Buysa onun iç dünyasında binbir çatışkıya yolaçıyordu. Bir yandan Sionyacıydı, Yahudilerin yurtlarına kavuşmalarından yanaydı. Öte yandan da Alman. Hem Goethe'yi, hem *Faust*'u severdi. Anadili Almanca'ydı. Deyişi Thomas Mann'ın dolaylamacı biçemine (üslûbuna) benzerdi, anlatımı yumuşak ve uyumluydu, İngiliz dilinin içtenlik ve yalınlığının tersine, son derece karmaşıktı. Bütün bu dediklerim, yıllar geçtikçe,

ünü arttıkça daha açık seçik belirdi[97]. Ayrıca Freud'un, hiç de Yahudi olmayan Musa'yla ilgilendiğini de belirtelim[98]. Açık mı söylediklerim?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Bütün bunlar, Freud'un Yahudi olmak istemediğini gösteriyor. Ama Yahudilikle bağlarını kesip atamıyordu da.

Dr. E. — Doğru.

Dr. Reich — Dolayısıyla, Nazilerin yaptıkları zulümden çok acı çekti[99]. Ona son yumruğu bu zulüm indirdi sanırım. Ölümü yalnız kanserden değildir. O artık bitmiş bir adamdı.

Dr. E. — Freud'un Yahudiliği, düşüncesi üzerinde daraltıcı etki yaptı mı acaba?

Dr. Reich. — Hayır. Bundan ötürü de iç dünyasında çatışkıya düştü. Freud düpedüz acı çekiyordu. Yahudi olmak istemiyordu. Hiçbir zaman. Yahudi değildi. Kendini hiçbir zaman Yahudi hissetmedi. Aynı biçimde, ben Anna Freud'a hiçbir zaman Yahudi gözüyle bakmadım. Gerek kişilikbilimsel, gerek dinsel ya da ulusal açıdan,

---

[97] Reich'ın «Ibsens Peer Gynt, Libidokonflikte und Wahngebilde» başlıklı yazısına eklediği ve «Sigmund Freud Belgeliklerİ»ne gönderdiği bir notta Freud'un ve ilk ruhçözümcülerin anlatım biçimleri üstüne düşünceler vardır, s. 261.

Buna koşut olarak, toplumsal açıdan bin türlü sakınca yaratan cinsel konuyu işlerken Masters ve Johnson'ın **The Human Sexual Response**'ta (İnsanın Cinsel Tepkileri'nde) kullandıkları tumturaklı, özene bezene düzenlenmiş, yansız anlatım anılabilir.

[98] Sigmund FREUD, **Mûsa ve Tektanrıcılık.**

[99] Bu, herhalde, bir Alman olan ve öyle kalmak isteyen Freud'un, Almanlığının sorun konusu edilmesiyle, o günün koşulları içinde, Yahudiliğini belirtmek zorunda kalışını büyük bir sarsıntı biçiminde yaşadığı anlamına geliyor.

Yahudilikle ilgileri yoktu. Ama bakın bu, Yahudi düşmanı olduğum anlamına gelmez.

Dr. E. — Çok iyi anlıyorum.

Dr. Reich — Anlıyor musunuz? Pek çok Yahudi bu durumun acısını çekti. «Mûsa»dan çıkan açık-seçik anlam budur. Freud, kendisine adanmış kutsal toprağa hiçbir zaman varamamış olan Mûsa'ydı. «Bilinçaltı» soyut bir düşün'dü yalnızca. Hiçbir zaman gerçeklik kazanmadı. Bilir misiniz nerde gerçeklik kazanır bilinçdışı dünya, bilinçaltı?

Dr. E. — Hayır.

Dr. Reich — Sağaltım sırasında vücutta yarattığımız çırpınmalarda. Hiç bilginiz yok mu bu konuda? Gerçekten mi? Peki! Dirimsel enerjiyle sağaltım (tedavi) sırasında, bilinçdışı dünya kansu dizgesinin eylemi biçiminde kendini gösterir[100]. Freud bu noktaya erişememiştir. Çok tutkulu bir hekim olduğu kanısındayım. İnsanları iyileştirmek istiyor, ama işini sevmiyordu. Nitekim, hiç çalışmadı[101]. Gördüğünüz gibi, Freud'un so-

---

[100] Bilinçdışı dünyayı bilinçli kılma işi, ruhçözümlemesinin bu asal işlevi, zihinsel kurguya ve sezgiye dayanan bir yorumlama sürecidir. Dirimsel enerjiyle sağaltımdaysa, kişilik ve kas zırhının ortadan kaldırılması dirimsel enerjinin açığa çıkmasına yolaçar; bu enerji birtakım titremelerle ve «akım» biçiminde algılanan bedensel duyumlarla kendini gösterir. Bu devinim nesnel bir anlatım dili oluşturur, böylece, pek çoklarının bilimsel saymadıkları sözlü ruhçözümsel akılyürütmelere gerek kalmaz.

[101] «Bakımevindeki ruhsal sağaltım çalışmalarının en etkili aracı olabilecek şeyi bulup ortaya atan adam, ömrünün ikinci yarısında, ruhçözümlemesinin iyileştirici etkileriyle pek ilgilenmedi... yıllar geçtikçe, ruhçözümlemesinin sinir hastalıklarını iyileştirici yanıyla daha az ilgilendi, buna karşılık onu alıp ekinsel görüngülerin yorumlanmasında kullanılacak bir öğreti haline getirdi... Bugün de büyük ölçüde uygulanan ruhçözümlemesinin temel sağaltım sürecini kendisi geliştirdiği halde,

nunda yazgısına boyuneğmesi için pek çok geçerli neden vardı.

Dr. E. — Yahudiler, yahudilik, onlarla ilişkileri konusunda açık-seçik görüşlerini anımsıyor musunuz?

Dr. Reich — Hayır! Benim önümde bu konuya hiçbir zaman doğrudan değinmedi, ama Yahudi şakaları anlatmaktan hoşlanırdı. Kendisinde de başkalarına karşı belli bir küçümseme vardı. O şakaları anlatırdı, ama Yahudi düşmanı değildi. Aslâ! Bununla birlikte, onun Yahudiliği sahici değildi, yalnızca belli bir karşı-çıkmayı dile getirirdi. Bütün bu dediklerim doğru da olmayabilir, ben size birtakım izlenimleri aktarıyorum: kusursuz Almanca konuşurdu. Almanca düşünürdü. Yahudi değildi, Janet'nin[102], ruhçözümlemesinin bir Yahudi bilimi olduğunu söyleyebilmesine karşın, değildi.

Freud'un Yahudiliğe bağlı bulunmasına karşın, benim böyle bir bağım yoktu. Hıristiyanlığın tinsel dünyası, Katolik anlayış bana çok daha yakındı. Yapıp ettiklerini bağışladığım ya da bu inanca katıldığım için değil ama! Ben bu gibi şeylere inanmam. Ama anlarım. Daha derin bakış açısını, acunsal görüngeyi (perspektifi) Hıristiyanlar benimsemiştir. Bu dediğim Amerikalı Yahudiler için de geçerlidir, Avrupalı Yahudiler için değildir. Bu konuyu daha çok kurcalamalı mıyım bilmiyorum, ama Hıristiyanlığın tarihi müthiş ilgimi çeker. İsâ'nın neyi bildiğini bilir misiniz? O Dirimsel Enerji'yi tanıyordu. Bilmem iyi anlıyor musunuz dediklerimi. Tarlalar, otlar, süt çocukları konusunda çok yalın bilgileri vardı. Buydu işte bildiği. Freud'sa bunları bil-

---

bu sürecin sağladığı olanaklara sırtını döndü.» Helen Walker PUNER, **Freud: His Life and His Mind**, s. 261.

[102] Pierre Janet (1859 - 1957), Fransız sinir ve ruhbilim uzmanı, özellikle dönüşümce (histeri) ve telkinle uyutma konusundaki araştırmalarıyla ünlüdür.

mezdi. Coşku'nun hasmıydı, hem de amansız hasmı! Ona göre yalnız anlak (zekâ: intellect) önemliydi. Ben de anlağıyla yaşayan biriyim, aydınım. Ama coşkusal, duygusal temele dayanmayan anlak dolu dolu yaşayamaz, çalışamaz[103]. *Ancak, neden coşkulara öyle amansızca karşı çıktığını çok iyi biliyorum. O ikinci elden coşkuları, saptırılmış coşkuları yadsıyordu. Olağan, doğal, köklü coşkulara gelince, o günlerde kimsecikler tanımıyordu bunları*[104].

Dr. E. — Evet. Ama mektuplarınızdan birinde Freud'u pencerede kafese kapatılmış hayvan gibi gördüğünüzü yazmıştınız.

Dr. Reich — Bozuştuğumuz yılın eylülündeydi.

---

[103] «Çok yaygın bir kanıya göre, insanın anlama yeteneği özünden gerçekliğe dönüktür ve nesneldir; aktöre ve düşünbilim zihinsel etkinliğin gerçekliği her türlü etkiden uzak olarak, 'bozulmaz' bir biçimde kavradığını öne sürer. Bu görüş iki olguyu hesaba katmaz: ilkin, zihinsel etkinlik de bir bitkisel (sinirsel) işlevdir; ikinci olarak, zihinsel işlev de duygusal bir yük taşıyabilir, ve bu yük, yoğunluk açısından, arı duygusal tepkiden hiç aşağı kalmaz. Kişilik çözümlemesi ayrıca, anlağın kendine özgü bir savunma işlevini ortaya çıkarmıştır. Zihinsel etkinlik, kimi zaman, yapısı ve yönelişiyle olgulardan ustaca sıyrılma düzeneğine, insanın dikkatini gerçek yaşamdan başka yere çevirme alıştırmasına benzer. O vakit anlak, ruhsal dünyaya özgü iki ayrı yönde etkinlikte bulunur, hem dış dünyaya yönelir, hem ondan uzaklaşır; yoğun bir aracın yönünde ya da ona tam karşıt yönde etkinlik gösterebilir. Başka bir deyişle, anlakla duygusal dünya arasında ille de makinasal, yüzde yüz karşıt-savlı bir ilinti yoktur.» **Kişilik Çözümlemesi.**

[104] «Aktöreci (ahlâkçı) dünya binlerce yıldır, özellikle de ilk ataerkil düzenin ortaya çıkışından beri doğal üretken cinsel güdüleri bastırmıştır. Böylece ikinci elden **sapık** ve **edepsiz** güdülerin belirmesine; **doğal** cinsel yaşamın baskı altına alınmasının yarattığı tensel haz düşkünü kafa yapısına karşı bir sürü aktöreci ve sağlıksız yasa ve kuralın konmasına yolaçmıştır.» Reich, 1947, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

Dr. E. — Berchtesgarden'de mi?

Dr. Reich — Hayır, Grundlsee'de. Gerçekten acıklı, çok acıklıydı! Bir tartışmadan sonra, ünlü bir hekim arkadaşa gidip (toplumsal öge konusunda) haklı olduğumu, akılyürütmeme hiçbir akıldışı ögenin karışmadığını saptatmak istedim. Bunun üzerine Freud, çağdaş bir ruhçözümlemesi uygulayımının yaratıcısı olalı beri kendimi büyük güçlüklerin kucağına attığımı söyledi. Beni alıp ruhsal sağaltımdan geçirecek adamı kolay kolay bulamayacağımı belirtti. Ama bu sorunu birileriyle kardeşçe tartışabileceğimi ekledi. Ben de: «Tamam! Denerim!» dedim. Bunun üzerine Rado'yla Bernfeld'i önerdi. «Kabul, gidip onları göreceğim!» Birkaç kez görüştüm Rado'yla. Hiçbir işe yaramadı. Rado kıskançtı, korkunç derecede kıskançtı.

Neyse, biz yine Freud'la son görüşmemize dönelim. Tartışma bir saat, belki bir buçuk saat sürdü, sonra ben ayrıldım. Freud'u bir daha göremeyeceğimi seziyordum. Merdivenleri indim. Evden çıktıktan sonra başımı kaldı-

---

Ruhçözümcü görüşe göre, «bilinçaltı dünyası yalnızca, mantık gereği bastırılmaları gereken, topluma aykırı güdülerle doludur... bu dünyada yaşama sürecine ille de gerekli içgüdüler yoktur. Bütün toplumsal ve ekinsel davranışlar birer «yüceltme»dir, topluma aykırı güdülerin yüceltilmesidir. Kısacası, ruhçözümcü kuram bilinçdışı dünyanın, dirimsel açıdan, insanın en değersiz yanı olduğu düşüncesinden yola çıkar; ve orası son duraktır, ruhçözümcü onun altına inemez. Bu kuram, canlı varlığın dirimsel enerjiye dayalı işlevlerinin hiçbirini tanımaz; dirimsel enerjiye dayalı işlevler alanına yeterince giremediği için, «çokyönlü sapıklık»ın da, bilinçaltında yatan topluma aykırı eğilimlerin de, doğanın bize verdiği dirimsel enerjiye dayalı coşkuları bastıran şu uygarlığın ürünleri olduklarını göremez; ayrıca, bu «ikinci elden güdüler»in (Reich'ın getirdiği bir deyimdir bu) doyumdan yoksun bırakılan cinsel enerji tarafından sürekli beslendiğini de farkedemez.

«Bu bakış açısı, günün birinde sinir hastalıklarının önle-

rıp penceresine baktım: odanın içinde üç aşağı beş yukarı dolanırken gördüm onu. Bu gürüntünün neden üzerimde öylesine derin iz bıraktığını bilmiyorum, ama hemen aklıma «kafese kapatılmış hayvan» geldi. Gerçekte, Freud buydu işte. Onun kadar büyük, canlı, akıllı, ne istediğini bilen ve arzuladığı şeyi gerçekleştiren adam, önünde sonunda kafese kapatılmış hayvan durumuna düşer. Ben devinimlere ve yüz-göz anlatımlarına müthiş duyarlıyımdır, ona bakınca kafese kapatılmış hayvan geliyordu gözümün önüne. Kaç ruhçözümcünün bunun bilincinde olduğunu bilemem. Sanırım pek azı. Bilmiyorum.

Dr. E. — Az önce Freud'un çapsızlığından sözettiniz. Bunun önemli bir şey olduğu kanısındayım.

Dr Reich — Çapsızlık mı? Gerçekten kullandım mı bu sözcüğü?

Dr. E. — Bana öyle geldi...

Dr. Reich — Hayır çapsızlık, dar kafalılık değil, acı alay, ısırıcı alay söz konusuydu. O... nasıl anlatmalı bilmem... Olup biten şuydu: bilirsiniz, her öncünün yapıtını gerçekleştirebilmesi, iyi sonuçlandırabilmesi için dostlara, yardımcılara gereksinmesi vardır. Oysa çoğu kez böylesi bulunmaz, ya da, büyük adamın çevresini

---

nebileceği konusunda en küçük bir umuda yer bırakmaz: bilinçdışı ve topluma aykırı güdüler dirimsel verilerse, çocuk daha doğduğu an 'vahşi, acımasız, topluma düşman bir hayvan'sa, coşkusal vebanın ne zaman sona ereceğini kestirmek olanaksızdır. Çocuklar, doğdukları an, ikinci elden güdülerin bastırılmasına dayalı bir uygarlık tarafından hem koşullandırılmakta, hem de bu uygarlığa uydurulmaktadırlar. Ruhçözümcü, ne yana baksa, büyük bir yanılgıyla insanın doğal dirimsel yapısı sandığı eğri büğrü yaşamlarla karşılaşmaktadır. Doğar doğmaz bürünülen kişilik zırhı, ruhçözümcünün yakalayıp betimlediği şeyin yapaylığını gözden saklamaktadır.» Başyazı, Orgone Energy Bulletin, c. 2, nr. 2 (Nisan 1950).

alsalar bile, bunu ona yardım etmek için değil, ondan yararlanmak için yaparlar. Tiksinç bir doğru bu, ama doğru. Öncü, birinin yardımına koşmasını, elinden tutmasını, kendisiyle birlikte çalışmasını, yolun bir bölümünü kendisiyle birlikte yürümesini bekler. Freud'un çevresindekilerse ölü gibiydiler! *Bakın, öncü, çevresindekilere oranla, insanlığın o günkü dirimsel yapısına oranla büyük bir sıçrama yapar.* Bilir miydiniz bunu? *Bu sıçramayı, zihnindeki canlılıktan ötürü yapar. İnsanlıksa yerinden bile kıpırdamaz.*

Hah, çok hoş bir olay geldi aklıma. 1922'deki Berlin Kurultay'ında oldu. Ben daha çok gençtim. Topu topu iki üç yıldır ruhçözümlemesi yapıyordum. Kurultaya aşağı yukarı yüz elli kişi katılmıştı. Ben, daha birkaç kişiyle birlikte, Freud'un yanındaydım. Freud eliyle genişçe bir hareket yaparak: «Sehen Sie diese Menge hier? (Görüyor musunuz şu kalabalığı?) İçlerinden kaçı ruhçözümlemesi yapmayı bilir acaba?» dedi. Sonra beş parmağını açtı. Bu, işin aslını bildiğini gösteriyordu. Belki de gerçekten yiğit kişiler, dürüst hekimler olan o insanlarda gerçekle ilinti, benim «duyarlılık» adını verdiğim şey eksikti. Evet, Freud çok yalnız bir adamdı. Öğrencilerinden hiçbiriyle arasında yakın ilişki yoktu. Neden? Çünkü hepsi yanına gelmek, paçasına sarılmak istiyordu. Bir tür «papa»ydı, çocuklarına her şeyi sağlamak zorunda olan bir «baba»ydı. Her birini ayrı ayrı sevmek zorunda olan bir baba[105]. Örneğin, Berlinliler,

---

[105] «Freud'un çevresindekilerin hepsi onun sevgisini kazanmak isterdi, Freud içinse zihinsel çalışmaları çevresinden çok daha önemliydi. Kafasına esin doğmuş bir öncü olduğunu bildiğinden, çalışma arkadaşlarını kişisel alanın dışında kendi kişiliğini ve yapıtını tamamlamasına izin veren araçlar sayardı; bu nesnel erek kafasını kurcalayan tek konu olduğu için, daha başka nesnel ereklere yarayacak her özgün girişime hemen kal-

Viyanalı olmamakla övünürlerdi. Neden mi? Çünkü Freud'a karşı öyle çocukça davranmazlardı. Ama onlar da Abraham'a taparlardı.

Neyse, biz Freud'un küçümsemesinden sözedelim: insanları sevdiği kanısında değilim. Demek istediğimi anlıyorsunuzdur sanırım?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Evet, insanları sevmediğini sanıyorum. Yanılıyor olabilirim. Ama hiç sanmam. Birkaç kişiye sevgi beslerdi elbet. Nitekim, daha başkalarıyla birlikte, bana da duygudaşlıkla bakardı. Kızını çok severdi, bir süre Bernfeld'i sevdi. Abraham'a duyduğu sevgi çok kişisel değildi. Bir tür saygıydı. Ferenczi'ye de sevgi beslediğini biliyorum[106].

Dr. E. — Size Ferenczi'den sözetti mi?

Dr. Reich — Onunla, şimdi sizinle yaptığımız gibi gevezelik etmezdik. Bir sorunum varsa, odasına çıkardım, yarım saat, bir saat o konuyu tartışırdık.

Dr. E. — Bu özel sorunlardan biri aklınızda kaldı mı? Sanırım...

Dr. Reich — Elbette kaldı! Örneğin, sinir argınlığı (nevrasteni) sorunu vardı[107]. Freud'un işe doku üzerinde çalışarak başladığını, başka bir deyişle insan vü-

---

dırılıp atılması gereken boş bir yük gözüyle bakardı. Freud, kendi kuşağında gerçekten yeni buluşlara yer bırakmayacak kadar çağından ilerdeydi. Yeni şeyler bulan her üstünyetenekli kişinin en belirgin özelliği, galiba, çağdaş düşünce üzerindeki etkisinin hem üretken, doğurgan, hem de kısırlaştırıcı, bastırıcı oluşudur.» Hélène DEUTSCH, **The Psychoanalytic Quarterly**, c. IX, 1940.

[106] «Eleştirici bir tutum takınan herkesi, bağımsız düşünebilenleri, parlaklıklarıyla insanı çeken kişileri, özgün bir yanları olan adamları severdi.» Hélène DEUTSCH, **The Psychoanalytic Quarterly**, c. IX, 1940.

[107] Bkz. s. 82, dipnotu 100.

cudundan yola çıktığını biliyorsunuz. Günün birinde bilinçdışı dünyayı buldu. İnsan vücudu üzerinde çalışan bir hekim olduğunu unutmadan daldı ruhbilime. *Ruhhekimliğinin en büyük buluşu, sinircenin, sinir hastalığının kökeninin dokusal olduğunun; durgunluğun, cinsel durgunluğun da dokusal, bedensel olduğunun saptanmasıdır.* Günün birinde, aşevinde çalışan bir delikanlıya bakıyordum. Elimden gelen her şeyi denedikten sonra, bu işten vazgeçtim. Bu olayı *Bedensel Boşalmanın İşlevi*'nde s. 64-65) anlattım. İki yılı aşkın süre, her gün bir saat çalıştım bu delikanlı üzerinde, en küçük bir başarı elde edemeden. Hiçbir şey çıkmadı. Çağrışımlarda «Urszene»ye, «her şeyin başı olan sahne»ye dek uzanabildim. Ama oğlanın cinsel örgeni dikilmiyordu, dikilemiyordu! O kadar! Freud'un bizim uyguladığımız yöntem konusundaki tutumu, iyileştirme konusunda gözümüzü çok yukarlara dikmemeyi salık vermek oluyordu. Bence, ruhçözümlemesinin sinir hastalıklarını geçirmekte uğradığı başarısızlıklar karşısında büyük bir umut kırıklığı içindeydi. Ruhçözümlemesine büyük umutlar bağlamış, bu umutlar boşa çıkmıştı. Ben ruhçözümlemesine başladığım zaman, sağaltım çok çok üç, bilemediniz altı ay sürüyordu. Sonradan, bakım süresi uzadı. En sonunda da Freud sağaltıma sırt çevirdi. Artık insanlığın durumunu düzeltmek istemiyordu. Düş kırıklığına uğramıştı, açıkça düş kırıklığına uğramıştı. Ve haklıydı, hiçbir şey yapılamaz bugün. Kesinlikle hiçbir şey. Ancak, bana sorarsanız, Freud kavgayı daha başlamadan bıraktı. Anlıyor musunuz demek istediğimi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Daha başından, yitirmek üzere oynadı! Gerçi sonunda ben de onunla aynı sonuca vardım, ama bir sürü deneyimden ve başarısızlıktan sonra. *Yetişkinler için hiçbir şey yapılamaz!* Bunu size söyleyen adamın

ruhhekimliği ve insan dirimbilimi konusunda büyük bir yaşantısı vardır. Hiçbir şey yapılamaz yetişkinler için! *Ağaç yaşken eğilmişse, sonradan kimse düzeltemez.* Sinir hastalıklarının önlenmesi girişimine gösterdiği tepki beni işte bu doğrunun ışığında şaşırttı. Ağacın eğrilmesine şu etken yolaçıyorsa, neden onu ortadan kaldırmaya çalışmayalım? Çok yalın bir iş bu. Ama o böyle yargılamıyordu. İşte tam bu noktada gözden yitirdim onu, sislere daldı gitti sanki... Bunda çektiği kanserin de payı vardı sanırım. Sezgim bu yönde. İnsanları sevmezdi. Öğrencileriyle arasında toplumsal ilişki yoktu. Dünya yaşamından kopuktu. Bir zamanlar müthiş canlı bir insandı, dolayısıyla bu kopukluğun acısını derinlemesine duyuyordu mutlaka. Canlı bir insanın kesin yalnızlığa itilmesinden daha kötü ne olabilir?

Dr. E. — İki yıl baktığınız o aşevi çırağı konusunda size söylediklerini anımsıyor musunuz? Sanırım çok önemli bu.

Dr. Reich — Habire yüreklendirdi beni: «Gehen Sie nur vor. Deuten Sie» (İleri, ileri! Durmadan yorumlayın) derdi. Edilgin uygulayımın can düşmanıydı, ama üzülerek belirtmek zorundayım, somut ve kılgısal öğütler konusunda pek söyleyecek sözü yoktu. Kesin bir biçimde: «Şunu ya da bunu yapın!» diyemezdi. O günlerde, ruhçözümcü uygulayım alanında hiçbir kuram yoktu elimizde.

Dr. E. — Sizin yürüttüğünüz topluçalışma bu kuramı geliştirmek için tasarlandı galiba[108].

[108] Reich'ın ruhçözümlemesine yaptığı katkının burada kabul edilmesine karşılık, Franz Alexander'in, tıp doktoru H.G. Selznick'le birlikte kaleme aldığı **The History of Psychiatry**'de (Ruhhekimliği Tarihi'nde, 1966) Reich'tan hiç sözedilmediğini belirtelim. (**Grand Larousse Encyclopédique**'in 1968 basımında Pele, Anna Freud, General Pattakos vardır, Wilhelm Reich maddesi yoktur. **B.O.**)

Dr. Reich — Çok doğru. Sinir hastalıklarının iyileştirilmesi kuramı gerçekten de o topluçalışma sırasında belirdi. O güne dek, hiç kimse neyi niçin yaptığını bilmezdi. Ne Freud, ne de başkaları. O, durmadan: «Sabırlı olun. Çözümleyin. Anlamak eylemden çok daha önemlidir» derdi. Ama tıpkı benim gibi, başkaları gibi, insanoğlu denen varlığın bilincinin derinliklerinde bir *hayır* bulunduğunu, çok temel bir *hayır, istemem!* bulunduğunu bilmiyordu. Bu «hayır, istemem», «olumsuz sağaltım tepkisi»nin temelini oluşturmaktadır. Bu gibi insanlarda kansu, hücrenin içindeki temel canlı madde donup kalmıştır. Olması gerektiği gibi çalışamaz, işleyemez. Bugün bu gerek dirimbilimsel, gerek kılgısal açıdan kanıtlanmış bir olgudur. Burada da çözümü yine Freud'a borçluyuz, çünkü onun koyduğu «olumsuz sağaltım tepkisi» tanımlaması ve bunun yarattığı ilgi olmasa, kimse soruya yanıt bulamazdı. Bu yanıtsa son derece yalındır: *insan denen memeli hayvanın kansu dizgesinin işlevi binlerce yıldır kösteklenmiştir.*

Dr. E. — Freud'la bu özel konuyu, yani hastanın iyileşmeye gösterdiği olumsuz tepkiyi tartıştınız mı?

Dr. Reich — Hem de nasıl! Ona, bilinçdışı suçluluk duygusuna inanmadığımı söyledim. «Strafbeduefnis» (Cezalandırılma gereksinmesi) suçluluk duygusundan başka bir şey değil elbet, tamam. Başka bir deyişle: yakıp yıkma eğiliminiz tek başına bastırılıyorsa, yalnız kendi kendinizi yemeniz için kendinize çevriliyorsa, sizinle aynı görüşteyim. Ama daha doğduğumuz gün birlikte getirdiğimiz bir kendi kendine eziyet etme düşkünlüğü, bir kendi kendini cezalandırma arzusu, bir «ölüm güdüsü» düşüncesini kabul edemem. Freud bana açıkça: «Gehen Sie ruhig weiter mit Ihrer klinischen Arbeit. Was ich da vorgebracht habe, ist nur eine Hypothese. Sie kann stehen oder fallen. Sie ist nicht grund-

sätzlich wesentlich für das Gebäude der Psychoanalyse» (Kimseye aldırmadan bakımevindeki çalışmanızı sürdürün. Benim öne sürdüğüm yalnızca bir varsayım. Olgular onu doğrulayacak ya da çürütecek. Ruhçözümlemesi dediğimiz yapının temel taşı bu değil) dedi. Aşağı yukarı bunları söyledi. «Gehen sie ruhing weiter mit Ihrer klinischen Arbeit. Es war nicht mehr als ein Spiel mit Gedanken» (Kimseye aldırmadan bakımevindeki çalışmanızı sürdürün. Bizimkisi bir düşünce oyunundan başka şey değildi[109]) dedi. Evet, yalnızca bir varsayım! Oysa, o günden bu yana şu Thanatos'la[110] (Ölüm'le) yapılan kötü yorumlara işte bu çocuksu varsayım, düşünce oyunu yolaçmıştır! Biliyorsunuz, ben bu oyuna son verdirdim. Ne yaptım, biliyor musunuz?

Dr. E. — Evet[111].

Dr. Reich — Öldü ve gömüldü bütün bunlar! Bence, şu «ölüm güdüsü» terimi Freud'un ölüm arzusunu dile getiriyordu. Mutsuzdu. Yalnızdı.

Dr. E. — Kanser nasıl ortaya çıktı?

Dr. Reich — Konuşamaz oldu. Harika bir konuşmacıydı. Konuşması açıklığı, duruluğu, mantığıyla herkesi büyülerdi. Çok iyi anımsıyorum Berlin Kurultayı'nı. «*Das Ich und das Es*»ten (Ben ve Hani Şu Şey'den) söz-

---

[109] Freud'un, daha 1937'de Prenses Marie Bonaparte'a yazdığı mektupta «yıkım güdüsü konusundaki gözlemlerime çok fazla önem verilmemelidir» demiştir.

[110] Bkz. **Bedensel Boşalmanın İşlevi**'nden alıntı, s. 270.

[111] JONES, **The Life and Work of Sigmund Freud**'ta, «vücut açısından, doğuştan gelme bir öz-yıkım arzusunun bulunmadığı»nı açıkça saptar; «bakımevi deneyimleri bunun tam tersinin doğru olduğunu gösterebilir.» Gerek kuramsal, gerek kılgısal açıdan bu anlayışa ilk karşı çıkan Reich olmuştur. Jones'un saptamalarına göre, bugün hâlâ «ölüm güdüsü» kavramını hekimsel alanda kullananlar Mélanie Klein, Karl Menninger ve Herman Nunberg'tir.

etti. Düşüncesini kolayca dile getirenlerdendi. Derken, hastalık vurgulama örgenlerini kötürüm etti. Ağız biçimine bakın: gezip dolaşmayı, etkinlikte bulunmayı seven bir insandı.

Dr. E. — The Ego and the Id*(Ben ve Hani Şu Şey)in okunuşunda siz de bulundunuz mu?*

Dr. Reich — Bulundum elbet.

Dr. E. — Tartışma oldu mu?

Dr. Reich — Hayır, tartışma olmadı. Güzeldi, korkunç derecede güzeldi. Zaten bir Kurultay'daki son konuşması oldu bu. Gözünün önünde çok önemli, çok derin bir şey vardı. Ben, en az Hani Şu Şey kadar bilinçdışıdır. Prächtig! Wunderbar! (Çok güzel! Harika!) İnsanın böyle bir şeyi akıl edebilmesi için üstünyetenekli olması gerekir! Ancak, cinsel enerji kuramının Ben'in güdüleriyle[112] yer değiştireceğini, kaldırıp çöp sepetine atılacağını kestiremiyordu. Karen Horney'in, Alexander'in ve bütün ötekilerin neden öyle davrandıklarını gerçekten anlayamıyorum. Hiç anlayamıyorum. İnanılmaz, akılalmaz bir şey bu. Cinsel enerjiye dayalı görüngüler öylesine kör kör parmağıma ortadadır ki. Hangi olayı ele alırsanız alın!

Haa, sırası gelmişken belirteyim, Horney benim dirimsel enerji kuramına sahip çıkmıştır. Freud'un koyduğu ikililik etkisiz kalınca, ben işlevbilimsel ve dirimbilimsel alanlara yöneldim, sonra da kansu dizgesindeki

---

[112] Ben'in güdüleri denen şeyler «cinsellikdışı» güdülerdir. Bunların önemi üzerinde öylesine dirençle duruldu ki, ister istemez bir ikilik ortaya çıktı, bu da cinsel içgüdünün küçümsenmesine yolaçtı. Reich'a göre, bu ayırım daha temelde yanlıştır, çünkü Ben'in güdüleri koruma işlevlerinde bir dizi bitkisel gereklilikten başka şeyler değildirler; başka bir deyişle, Ben ve Hani Şu Şey (Cinsel İçgüdü) tek bir dirimsel-ruhsal aygıtın iki ayrı işlevidirler, bunları birbirinden kopuk ve ayrı iki işlevsel alan saymamak gerekir.

devinimlere. Ben bir şeyi arzularsam, genleşir uzarım. Korkmuşsam, içime kapanır, büzüşürüm. Birine ya da bir yere vurmak istersem, kendimi öfkeye kaptırırım. Bakın nedir elde ettiğiniz: sevide, sevdada kendi dar kalıbınızdan çıkarsınız. Kaygıda, korkudaysa içinize çekilir, büzüşürsünüz. İçine kapanma, yürek daralmasının, kaygının ta kendisidir. Çok yalın. Bütün bunları kansu (plazma) yapar. Birleşik Devletler'e ayak basınca, Horney'i görmeye gittim. Bana çalışmalarım konusunda sorular sordu, ben de anlattım. İki üç yıl sonra bir kitap yayımladı. Başlığını tam olarak anımsamıyorum... «Personality» (Kişilik) ya da buna benzer bir şey. O kitapta, yeni bir kuram ortaya koyacağını söylüyordu. Bireyler başka bireylere yaklaşır, sonra uzaklaşır, derken onlarla savaşırlarmış. Görüyor musunuz işi nereye getirmek istiyor?

Dr. E. — Çok iyi görüyorum.

Dr. Reich — İyi ama, bütün bunlar cinselliğin, cinsel enerjinin dirimsel enerjinin dışında oluyor, hiçbir şeysiz oluyor. Doğrusu, çok şey alarak iyi bir çalışma yaptı Horney[113].

Neyse, biz dönelim Freud'a. O Kurultay'da müthiş çarpıcıydı, zaten söz aldı mı herkesi büyülerdi. Derken hastalık gelip ağzına kilit vurdu. Ben de işte ondan sonra kanserle ilgilenmeye başladım. Kanserle ilgili araştırmalarım 1926 ya da 1927'de başlamıştır.

---

[113] Reich, 1952'de yaptığı halka açık bir konuşmada, Horney'le Erich Fromm'un ruhçözümlemesini toplumsal alanda uygulamak üzere el ele vermelerine karşılık kendisinin çok daha önceden bilgi ve çalışmasını insan yığınlarına adadığını, bilimsel ruhçözümlemesini toplumsal alanda uyguladığını vurgulamıştır. Sözü edilen günlerde, Horney'in Reich'ın çalışmasından haberi bile yoktu elbet. Hekim arkadaşlarının çoğu gibi, o dönemde kendisi tek tek hastalarla uğraşmaktaydı.

2

19 EKİM 1952

Dr. E. — Doktor, şimdi de size gelişmesinde büyük rol oynadığınız akıl sağlığı hareketi konusunda sorular yöneltmek isterim. Sanırım siz kurdunuz bu hareketi!

Dr. Reich — Hayır, akıl sağlığı hareketlerinin düşüncesi de, gerçekleştirilmesi de benden çıkmamıştır. Ben yalnızca yetkililerin dikkatini sinir hastalıklarının topluca önlenmesi sorununa çektim. Akıl sağlığı hareketi çoktan beri vardı; ben bu harekete halk yığınlarındaki sinir hastalıkları toplumsal sorununu kattım. Bu yanıt sizi doyurdu mu?

Dr. E. — Evet. Ama ben yine de bu hareket içindeki kılgısal görevinizi ve girişimlerinizin nerelere dek uzandığını öğrenmek isterim.

Dr. Reich — Bu işe girişmezden önce, ilke olarak Freud'un onayını almak istiyordum. Çünkü halkın sinir hastalıkları sorununu akıl sağlığı alanına katabilmek için, bir noktada anlaşmak gerekliydi: halk arasında sinircelerin varlığına inanmak. Şurasını unutmayalım ki, 1920'lerde ruhçözümlemesi sinirceyi ve sinir hastalığı belirtilerini başka yanlarıyla sağlıklı bir vücudu etkileyen hastalık ögeleri saymaktaydı. O günlerde ben de böyle düşünüyordum. Benim «kişilik çözümlemesi» yaratmıştır şu temel kavramı, hastalıklı kişilik

yapısı[1] kavramını; bunun karşısında sinirce, sinir hastalığı belirtileri genel kişilik hastalığının[2] «dış uzantıları»ndan başka bir şey değildir. Hastalık belirtisinin temeli kişilik yapısından gelen sinirceyse, ondan sonra yapılacak bütün iş, bu hastalığın çok yaygın olup olmadığını saptamaktı. Bunun üzerine, Özgür-Düşünceliler Hareketi ve benzer dernekler çerçevesinde, Ruhçözümlemesi Bakımevi'nde sayılar tutmaya başladım. Bu sayılamalara göre, kadınların % 90'ı, erkeklerin de % 70 - 80'i hastaydı! O zaman anladım kitleye yayılmış bir sinir hastalığı salgınının bulunduğunu. Bütün insanlığın müşterisi olduğunu söyleyen Freud'u görmeye gittim. Bu dediğinin elle tutulur, somut kanıtını gütürdüm ona. Kadınların % 90'ı (bugün, 1952'de bu oran belki daha da yükselmiştir) kişilik ve sinir bozuklukları çekmekte, doğanın kendilerinden beklediği işlevleri yerine getirememektedir. Oysa insan sinirceli kişilik yapısına dayalı bir işleyişin ortasında yaşayıp sinirceli kişilik yapısına[3] sahip bulunmadığını öne sürebilir. Örneğin, bu da «benim yaşama biçimim» denebilir. Bütün iş bunun ger-

---

[1] «Kişilik yapısı, bir bireyin özgül yapısı, artık kalıp halini almış etkinlikte bulunma ve tepki gösterme biçimidir. Dirimsel enerji biliminin kişilik anlayışı sayısal, ruhbilimsel ya da aktöreci değil, işlevsel ve dirimbilimseldir» **(Bedensel Boşalmanın İşlevi)**.

[2] «Kişilik çözümlemesi, sinirce belirtisinin sağlıklı kişilik yapısından gelemeyeceğini, bütün akıl hastalıklarının temelinde sinirceli kişiliğin bulunduğunu açıkça göstermiştir. İnsanın doğal yapısını yepyeni bir açıdan ele alan bu anlayışın ışığında, kişilik yapısından ileri gelen **insan davranışı belirtileri**'nin ne kadar akılsal olabileceklerini merak etmek hakkımızdır.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[3] Sinirceli kişilik: «sürüp giden cinsel durgunluktan ötürü zorlama aktörenin ilkelerine göre davranan kişilik» **(Bedensel Boşalmanın İşlevi)**.

çekten «bizim yaşama biçimimiz» olup olmadığını, başka türlü yaşayıp yaşayamayacağımızı bilmektedir. Bütün sorun buradadır!

Ama ben akıl sağlığı hareketine sırf birtakım insanları iyileştirmek, kimilerinin sağlığını da biraz daha düzeltmek için kendimi adamadım. Bu alandaki çalışmam 15 Temmuz 1927'den[4] sonra başladı. O gün sokaklarda yüz kişi öldürüldü, aşağı yukarı bin kişi yaralandı. O olayları anımsarsınız sanırım.

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — İşte o zaman kafamda bir ışık çaktı. Freud, Viyana yakınlarında, Semmering Dağı'ndaydı. O günkü olaylardan sonra dünyanın eskisi gibi sürüp sürmeyeceğini soran bir mektup yazdı bana[5]. Kısa bir süre sonra kendisini görmeye gittim ve toplumsal çalışmaya atılmak niyetinde olduğumu söyledim. Bakımevlerine, bireysel sağaltıma sırt çevirip toplumsal çalışmaya atılma vaktinin çoktan gelip geçtiğini bildirdim. Freud tasarımı destekledi. Toplumsal sorunları bütün halinde açıkça görebiliyordu. Bugün Washington ruhhekimliği okuluyla Horney'in okulunun[6] ileri sürdükleri gibi Freud'un toplumbilimle ilgilenmeye yanaşmadığını söylemek saçmadır. Tam tersine! Ortada, böyle bir önermede bulunmayı gerektirecek hiçbir şey yoktur. Bu nokta üzerinde ısrarla duruyorum. Freud yeryüzünde olup bi-

---

[4] Reich burada Viyana'daki toplumcu ayaklanmaya değiniyor.

[5] Freud'un Reich'a yazdığı, 15 Temmuz 1927 tarihli mektup.

[6] (Harry Stack Sullivan'ın başını çektiği) Washington okuluyla Karen Horney'in okulu —ki bunlar kendilerini «ekinci» diye nitelendirmektedirler— sinir hastalıklarının ortaya çıkışını açıklamak üzere, dirimsel etkenleri (cinsel enerjiyi) bir yana bırakıp toplumsal ve ekinsel etkenlere parmak basmaktadırlar.

tenleri çok iyi biliyordu. Ancak dış dünyayı kolaçan etmeye çıkmazdan önce, iç dünyayı tanımak gerekiyordu. Dolayısıyla, iç dünyayı benim kadar iyi tanıyan birinin birşeyler yapmayı denemek üzere dış dünyaya atılmasına çok sevindi. Benim o günlerde Ruhçözümlemesi Hareketi'ne katkım buydu[7].

İlk girişimim, Ruhçözümlemesi Derneği'nin dışında bir örgüt kurma yönünde oldu. «Sozialistische Gesellschaft fuer Sexualberatung und Sexualforschung» (Toplumcu Cinsel Bilgi ve Araştırma Derneği) işte böyle doğdu. Takımda yaklaşık sekiz hekimle iki avukat vardı. Viyanalı ruhçözümcüler Annie Angel ile Edmund Bergler[8] ve Annie Reich bunlar arasındaydı. Galiba Sterba da vardı aramızda. Berlin'de Edith Jacobson, Misch, Fenichel ve daha başkaları çalışıyordu. İşleri yoluna koyabilmek için cebimden avuç dolusu para, binlerce şiling harcadım. İlk iş olarak toplumcu yayın organı *Arbeiter Zeitung*'ta bir yazı yayımladım. İlk toplantımızda «toplumsal salgın: sinirce»den sözettim. (Konu gerçekten bu muydu? Yoksa «cinsel durgunluk»u mu anlattım? Bilemiyorum.) *Gördüğünüz gibi, akıl sağlığı sorununa Oidipus karmaşası gibi düşüncelerle yaklaşmak olanaksızdır.* O zaman sorunu es geçersiniz. İşin özüne dokunamazsınız. *İşin özü, yoksunluktur, halkın cinsel doyumdan yoksun kalmasıdır!* Gençler cinsel doyumdan yoksun bırakılmışlardır. İnsanlar evlerinde mutsuzdurlar. Neden böyledir? Bunu nasıl açıklayabiliriz? Nasıl çâre buluruz? Bütün bunları sorunca ister iste-

---

[7] Reich, geçirdiği evrimin bu aşamasının öyküsünü **People in Trouble** (Dertli Halk) adlı yapıtında anlatmıştır (Orgone Institute Press, 1953).

[8] **Edmund Bergler**, tıp doktoru, ruhçözümcü. Bir ara, Viyana Ruhçözümlemesi Bakımevi'nin yönetmen yardımcılığını yapmıştır.

mez toplumsal sorunla, evlilik kurumuyla, yasalarla, Katolik dogmalarla, doğumların denetlenmesiyle ve benzeri şeylerle karşılaşırsınız. Kısacası, en etkin toplumbilimle burun buruna gelirsiniz.

Freud'la bütün bu ayrıntıları tartıştım, sevincinden durduğu yerde duramıyordu. «Hadi bakalım!» dedi bana. Ayda bir kez, kendi kendini doyurma, gençlik, evlilik gibi belli bir konuda halka açık toplantı yapıyorduk. Ardından, halk sorular soruyordu. Görülmemiş, işitilmemiş bir şeydi bu! Bugün bile o deneyimden yararlanırım. İnsanlar tam anlamıyla kabuklarından çıkıyorlardı. Benim bu işteki görevim temeldi, bugüne dek de öyle kaldı: işim, insanlarla özel yaşamları arasındaki engelleri yıkmaktı. Anlıyor musunuz? Kimse dokunmaz bu konuya. Kimse sözünü etmez. Kimse! Kimse! Oysa yapılması gereken ilk iş, o engeli yıkmaktır. Şöyle diyordum insanlara: «Sizlere dolaysız sorular sorup somut şeyler söyleyeceğim. Hiç dolaylama yapmayacağım!» Sonuç harikaydı. Al al olmuş yanakları, gözlerdeki parıltıyı, oluşan gerilimi, insanca alış-verişi hiçbir zaman unutmayacağım. İnanın bana, Doktor, bu konu günün birinde dünyanın her yerinde kendini zorla kabul ettirecektir. Bütün zorba yöneticileri devirecektir. Yabana atılmaz bir toplumsal güç gizlidir onda. Geleceğin gücüdür o. Cinsel devrimdir. Bugün elimizi kolumuzu bağlayan ne halk yığınlarıdır, ne bilgidir, ne de bilgi eksikliği; sağda solda işin temelini oyan, sırtıma bir sürü hukuksal ya da bilmem nesel yük[9] bindirerek beni çalışmaktan alıkoymaya çalışan Mocu'dur, hasta

[9] «Food and Drug Administration»ın 1947'de başlattığı saldırıdan 1957'de tutuklanışına dek, Reich zamanının çoğunu ve hemen bütün gücünü açılan dâvalara harcamak zorunda kalmıştır.

bireydir, sinirceli kişidir, vebalıdır. Umarım bakış açımı yakalıyorsunuzdur.

Başlangıçta bir yanılgıya, büyük bir yanılgıya düştüm. Girişimime siyasal bir hareket niteliği verdim. Siyasal hareketlerin çıkış noktası tutumbilimsel gereksinmeler ve açlıktır. Benim başlattığım hareketse cinsel gereksinmelerle uğraşıyordu. Anlıyor musunuz? Başlattığım hareketi siyasal temele oturtmakla yanılgıya düşmüştüm. Ama bu dediğimi ancak şimdi anlıyorum, o zaman bilmiyordum. Girişimimin yarattığı coşkunluğu, geniş yankıyı çok iyi duydum. Bu ilk atılımla altı yıl yolaldım. Berlin'e göçtükten sonra, halk toplantılarında, haftada dört beş konuşma yaptım. Her seferinde iki üç bin kişiye seslendim. Kimi toplantılarda Katolik dinadamları akıl sağlığıyla ilgili soruları yanıtlamak durumunda kaldılar; inanılmaz bir şeydi bu. Viyana'da örgütlü bir hareket olmadı, ama Berlin'de, benim örgüte daha ilk yıl aşağı yukarı elli bin kişi üye oldu. Sorunuz var mı?

Dr. E. — Evet, ama...

Dr. Reich — Hadi sorun! Şimdiye dek söylediklerim konusunda sorguya çekin beni.

Dr. E. — Bence, geliştirilmesi gereken bir noktaya parmak bastınız: ne ölçüde gerçekleştirebildiniz tasarılarınızı?

Dr. Reich — Çok, çok ileri gittim. *Çok* ileri gittim derken ne demek istediğimi yakalıyor musunuz bilmem. İlk altı yıl yalnızca bakımevleri açmakla yetinmeliydim. Viyana'da, insanların haftada iki üç kez akıl danışmaya geldikleri altı bakımevim vardı. Bunlardan birini ben yönetiyordum, öbürleri de Annie Angel'in, Annie Reich'ın, Bergler'in ve daha başkalarının yönetimindeydi. Hepimizin görevi hekimsel ve eğitsel öğütler vermekti. Bu etkinlik, kısa bir süre sonra siyasal partilerin öfkesini

üstüne çekti. Gittikçe büyüyen etkimizi çok iyi yakalıyorlardı, tepkileri korku ve kıskançlıktandı. Onların toplantıları tatsız tuzsuz geçiyordu. Şundan bundan, yasalardan, yönetmeliklerden sözediliyordu o toplantılarda. İnsanlar buna hiç ilgi duymuyorlardı. Bizim toplantılara katıldıkları zamansa, bütün kişisel ve duygusal yaşamlarını rahatça gözler önüne seriyorlardı. Yarış çok amansızdı. Biz çok hızlı ilerliyorduk. Özellikle Berlin'de, hareketin gücü sınırsızdı. Girişimimizin boyutları konusundaki sorunuzun yanıtı böyle.

Şimdi, ilerde akıl sağlığı hareketlerine girişecek herkese bir uyarıda bulunmak isterim: *Siyasal yaşamdan özenle kaçının!* O zaman insanlar havalarda uçacak, her yanlarından ateş fışkıracaktır. Büyük bir tutkuyla sarılacaklardır size. Ama kişilik yapıları onlara ayakuyduramayacaktır. Kişilik yapısının bu akıma ayakuydurması olanaksızdır. Uğrayacağınız düş kırıklıklarının ilki bu olacaktır. Akıl sağlığının en kendine özgü sorunu, tehlikesi budur. Şu sıralarda hep bu sorunu çözmek için kafa patlatıyorum. *Akıl sağlığının asıl sorunu, insan denen varlığın arzuladığı, düşlerinde çağrıda bulunduğu, kafasıyla doğru ve iyi bir şey olduğunu anladığı şeyle kılgısal olarak yapabildikleri, yani kişilik yapısının izin verdiği şeyler arasındaki uçurumdur.* Bu uçurum, dinin cennet kavramıyla doldurduğu boşluktur[10].

---

[10] «Sonradan yolaçtığı bir sürü hastalığı bir yana bıraksak bile, çocukluğun ilk yıllarında gelişen kişilik zırhı bütün dirimsel anlatımları sert, katı, makinamsı, eğilip bükülmez, yaşamın temel işlevlerine ve süreçlerine ayakuyduramaz kılar. Ondan sonra, kişilik zırhının öz-algılanmasını olanaksızlaştıracağı canlı örgen duyumları gelip şu «doğaüstü» kavramının çevresinde kümelenen düşün dizgesini yaratır. Bu gelişme ayrıca çok acıklı bir sürece ayakuydurur. Yaşam elimizin eremeyeceği yerdedir, «aşkın»dır, denir. Böylece yaşam bir Kurtarıcı'ya, bir Mesih'e,

Evet —sorunuzu yanıtlamak üzere söylüyorum—, çok, çok hızlı gittim! Fazla ateşliydim! Daha işin başında gereğinden çok hayranlık ve coşkunluğa yolaçtım. Gelişme yeterince yavaş olmadı; ve hareket işte bu yüzden can verdi. Ayrıca, bir sürü düşman edindim. Bunlar arasında Freud da var mıydı? Bilemiyorum. Freud'un girişimime karşı çıktığını sanmıyorum. Ama ruhçözümcüler, toplumcular, ortaklaşmacılar, Naziler yüzde yüz karşıydılar; özgürlük yanlıları da öyle, herkes karşıydı bizim harekete! Bütün siyasetçiler. Karmaşık, ve çetin bir sorundur bu! Ben bundan iyi bir ders aldım: Hiçbir zaman siyasal yaşama atılmayın! Hiçbir zaman! Hep aynı şeyle uğraşın. Bakımevleri açın, gençlerin cinsel yaşamlarını düzene koymalarına yardım edin, buna engel olan yasaları değiştirmeye çalışın. Yaratacağınız siyasal coşkunluk sizi hiçbir yere götürmez. Bu coşkunluk, bu hayranlık bir anda parlayıp göklere yükselen, sonra pat diye sönen saman alevine benzer. Sorunuz var mı?

Dr. E. — Freud size kendi siyasal inançlarından sözetti mi hiç? Siyasal görüşü neydi?

Dr. Reich — siyasal görüşü mü? O hep: «Ben bir bilim adamıyım. Siyasetle ilgim yok» derdi. O günlerde toplumbilim siyasetle iç içe olduğundan, ben de şöyle karşılık verirdim: «Olanaksız bir seçim bu! İnsan böyle bir anda siyasete ilgisiz kalamaz.» Büyük tutumbilimsel (iktisadî) bunalım günleriydi. Ancak, eğer siyaset derken bugünkü halini, şu akıldışı girişimi düşünüyor idiyse, Freud haklıydı; ama siyaset derken toplumsal bilimi anlatıyor idiyse, haksızdı. Zaten bu onun kusuru değildi, kimse bu ayırımı yapmıyordu. Top-

---

bir ÖTEKİ DÜNYA'ya duyulan dinsel özlemin merkezi olup çıkar.» REICH, **Ether God and Devil**, s. 100, 101.

lumsal dünyayla siyasal dünyayı birbirinden ayırabilmek için çetin bir sınavdan geçmemiz gerekti. Onun siyasal görüşü yoktu — ayrıca, olsa bile, Yahudi'ydi. Dün onun Yahudiliğinden sözetmiştik.

Dr. E. — Toplumcu-demokrat mıydı acaba?

Dr. Reich — Sanmıyorum.

Dr. E. — Gerçekten mi?

Dr. Reich — İnsanlar onu alıp Viyana'nın «onursal kentdaşı» değil, düpedüz «kentdaşı» yaptılar. Sakınımlı olduklarından, Freud'a gereğinden çoğunu vermekten kaçındılar! Bu kentdaşlığı Friedjung'tan[11] aldı. Tanır mısınız Friedjung'u?

Dr. E. — Evet. Friedjung nasıldı? Size yardımcı oldu mu?

Dr. Reich — Evet! Friedjung çalışma arkadaşlarımızdan biriydi. Bizim örgüt içinde konuşmalar yapardı. Harika bir dosttu. Çocuklardan sözetmeyi severdi. İyi bir baba, iyi bir amcaydı. Sevimliydi. Bana sevgiyle bakardı. Ben de ona. Marie Frischauf da aramızdaydı. Hiç adını işittiniz mi bilmem. Çok sevimli bir kadındı. Çok ince ruhluydu. İkisinin de şimdi ne olduklarını bilmek isterdim doğrusu...

Dr. E. — Friedjung'u Naziler öldürdü galiba. Pek emin değilim ama.

Dr. Reich — Bir de, ortaklaşmacı Dr. Fassler vardı. O da öldürüldü! Marie Frischauf'a gelince, onu hepten gözden yitirdim. Onunla ilgili bir şey öğrenirseniz, lütfen bana haber verin.

Dr. E. — Hay hay.

Dr. Reich — Bir de Dr. Fliegl vardı. Ve daha başkaları. Karşılaşacağımız bütün sorunları göğüsleyebil-

---

[11] Viyana Ruhçözümlemesi Derneği'nin ilk üyelerinden biri, ayrıca Belediye Meclisi üyesi.

mek için bir sürü etkili adamı, hekimi, eğitimbilimciyi biraraya getirmiştim. O durumda bir siyasal işportacı ne yapardı bilir misiniz? «Cinsel özgürlük»ü, «gençlerin cinsel mutluluk»unu siyasal savsözler (sloganlar) haline getirirdi!

İngiliz kargaşacılarıyla Yunan ortaklaşmacıları bundan başka bir şey yapmıyorlar: siyasal yöntemlerle insanlara mutluluk vaat ediyorlar. Buysa düpedüz suçtur. Açık mı bu dediklerim?

Dr. E. — Tam anlamıyla!

Dr. Reich — Suçtur. *Çünkü onlar, bizi oraya götürecek akıl sağlığı koşullarına aldırmadan insanlara mutluluk vaat ediyorlar.* Ben bunu hiçbir zaman yapmadım. Sorunuz var mı? Sıkılmayın, sorun!

Dr. E. — Freud'la tıptan, tıp fakültelerinden, onların ruhçözümlemesiyle ilintilerinden sözettiniz mi?

Dr. Reich — Bu sorunuzu yanıtlamazdan önce, dün değindiğim bir konuya bir iki şey eklemek isterdim. Freud, ilke açısından benimle aynı görüşteydi. Ama sıra somut şeylere, ailenin tutumuyla, aileye dışardan zorla benimsetilen örgütlenme biçimiyle savaşmaya gelince karşı çıkıyor, bana sırt çeviriyordu. Çok önemli bir nokta bu. Çünkü çatışmamızın nedeni işte bu tutumdur. Freud'un bu tutumu, benim sinir hastalıklarının önlenmesinden, onun da «Unbehagen in der Kultur»dan sözettiği 1929 Kurultayı'nın akışını etkilemiştir. Temel düşünceye karşıt olmadığına dikkatinizi çekerim. *Cinsel sağlığın önemini ilke olarak kabul ediyordu kuşkusuz. Ama cinsel sağlığın yürürlüğe konması için yapılması gerekeni, yani bu sağlığa karşı çıkan birtakım kurumlarla savaşılmasını elinin tersiyle itiyordu.* Bu nokta şimdi aydınlanmıştır sanırım?

Dr. E. — Evet, yalnız Freud hekimlik, hekim okul-

ları ve bu okulların ruhçözümlemesiyle ilintileri konusunda ne düşünüyordu?

Dr. Reich — Onlara pek saygısı yoktu! Hekimleri pek sevmezdi[12]. Hekimleri gözbağcı sayardı. Gerçekten de öyledirler! Bütün şu beyin kesip biçmeler, davullarla zurnalarla duyurulan kimyasal ilâçlı sağaltımlar beş para etmez[13]. Bu türlü hekimlik geçmişte kalmıştır! Freud'un yepyeni bir hekimliğin —ruhsal-bedensel hekimliğin, işlevsel hekimliğin— babası olduğuna kuşku yoktur. Biz bu akımın öncüleriyiz. Eski hekimliğe gelince, Freud onu avucunun içi gibi biliyordu. O da hekimdi, ama hiçbir hekim örgütüne üye değildi. Bilir misiniz neden? Freud çok iyi bir hekimdi, ama kullanılan yöntemleri de, özellikle Birleşik Devletler'de gelişen biçimiyle, hekim örgütlerine tanınan tekelciliği de sevmezdi. Hekim örgütlerinin başka seçenekleri bulunmadığını kabul etmelisiniz: hele Amerika'da öyle çok dolap çevrilmektedir, öyle çok üçkâğıtçı vardır ki, hekim derneklerinin tekelciliğini de, yaz-çizciliğini de çok iyi anlıyorum! Akıldışı dünya konusunda yapacağım sıradan bir saptama bu. Hayır, Freud'un resmî hekimlik konusunda iyi bir kanısı yoktu. Ama bu, ruhhekimliği alanındaki gözbağcıları savunmasına engel olmuyordu. Bu alanda, zaman zaman yolunu şaşırdı; örneğin, hekimlerin tekelciliği karşısında, Reik'ı korumak gibi büyük bir yanılgıya düştü. Theodor Reik'ın Viyana'da başı dertteydi. Yasadışı hekimlik yapmakla suçlanıyordu.

---

[12] «Hekimlik, o haliyle Freud'u çekmiyordu. Sonraları, hekim dünyasında kendini rahat hissetmediğini, kendini onlardan biri saymadığını söylemekten çekinmemiştir.» Ernest JONES, **The Life and Work of Sigmund Freud**, c. I, s. 27.

[13] Reich burada, o günlerde pek yaygınlaşmış bulunan, akıl hastalarının alın yumrularının kesilip alınmasını anıştırıyor.

Freud onu savunmaya girişti. Böylece «hekim olmayanların yapacakları ruhçözümlemesi» gelişti. «Uğraştan olmayanların yaptıkları bu çözümlemeleri» Freud destekliyordu[14]. Siz ne düşünüyorsunuz bilmem, ama bence bu büyük bir yanılgıdır. Bilimsel ruhçözümlemesinin kapısı hiçbir zaman hekim olmayanlara açılmamalıydı. Bunu derken, ruhçözümlemesinin bilimsel yanıyla salt ruhbilimsel yanını birbirinden kesinlikle ayırıyorum. Ruhbilimsel ögeler bizi çok uzağa götürmez! Her şeyin kökü bilimsel düşüncede, bedensel hekimlikte olmalıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde bir sürü «hekim olmayan» ruhçözümcü var, ve bunlar, bence, insanlara haksızlık, çok büyük haksızlık etmektedirler. Ve bu kötü yolu Freud açmıştır. İçten inancım budur[15].

Dr. E. — Freud'la ruhçözümlemesinden türeyen öbür akımlardan, örneğin Adler'in[16] ve Jung'un öncülük ettiği akımlardan sözettiniz mi?

---

[14] «Hekim olmayan ruhçözümcüler» arasından, papaz Oskar Pfister'i, Otto Rank'ı, Siegfried Bernfeld'i, Theodor Reik'ı, Anna Freud'u, Ernst Kris'i, Robert Waelder'i analım.

[15] «Bu konunun (hekim olmayanların ruhçözümlemesi yapmasının) 1927 Eylül'ünde Innsbruck'ta yapılacak Kurultay'ın başlıca tartışmalarından biri olacağını sezdiğimizden, Eitingon' la ben, **International Journal'le Zeitschrift'te** yazıyla bu tartışmayı başlattık (adı geçen dergiler Ruhçözümlemesi Derneği'nin resmî yayın örgenleriydi). Böylece, yazınsal şölen halinde yirmi sekiz yazı yayımlandı, bunların son ikisi Freud'la Eitingon' un imzalarını taşıyordu.» JONES, **The Life and Work of Sigmund Freud**, c. III, s. 293.

Reich da katılmıştır bu yazınsal-bilimsel şölene. 273. sayfada, yazısından alınmış bölüme bakın.

[16] Alfred Adler, tıp doktoru (1870 - 1937), Avusturyalı ruhçözümcü, bireysel ruhbilim okulunun kurucusu; «toplumsal güç istemi»nin sinir hastalığına yolaçan sürecin merkezi olduğu varsayımını ortaya atmış, çevreye uyamama ve aşağılık duygusunu dengelemek üzere kişinin başvurduğu girişimlerin altını çizmiştir. 284. sayfadaki Belgeler'e bakın.

Dr. Reich — Elbette! Bu konuda görüşlerimiz hep çakışırdı. Nitekim, Adler'in yanlışının nerede olduğunu biliyorduk. Hani şu nüfuz, yetke istemi kavramıyla bilincin çok yüzeysel bir katmanına saplanıp kalmıştı. Bu, cinsel enerji kavramını yolundan saptırmak üzere başvurulmuş bir girişimdi. Açıktı öyle olduğu. Freud bütün bunları açıkça görüyordu. Şaşırtıcı derecede keskin görüşlüydü. Her şeyi bilirdi. Mantıklı bir düşünürdü. Adler'le ilişkilerinde biraz kusurlu olduğunu bilirdi. Ferenczi'ye bir mektup yazıp Freud'un Adler'e belli bir noktada haksızlık ettiğini söyledim[17]. Adler'in Ben'i irdeleyen ruhbilime el attığına kuşku yoktur, ama işe ters yandan girişmiştir. Ancak bu, temel kuramının yanlış olduğu anlamına gelmez. Freud ona cinsel enerji kuramından yola çıkarak saldırdı. Adler'i kaldırıp attı, bir daha Ben kuramını işitmek bile istemedi. Oysa sonradan, Freud'un kendisi Ben kuramını benimsedi, cinsel enerji kuramını attı. Bir bilimsel hareket içinde bu tür çatışmalar kaçınılmazdır. Ama Adler de bir kaçaktı.

Dr. E. — Peki Jung?[18]

Dr. Reich — Jung mu? Freud'la bu çatışmadan sözettiğimizi anımsamıyorum. Ya da durun bakayım, anımsıyorum! Yine Freud'un yanıldığı, haksızlık ettiği bir konu vardı. Jung çok önemli bir görüngüye parmak basmıştı. Bilir misiniz neyi sezmişti? Bir acunsal enerjinin varlığını, evrensel cinsel enerjinin varlığını[19] sezmişti.

---

[17] Bkz. 165. sayfadaki mektup.

[18] Carl Gustav Jung, tıp doktoru (1875 - 1961), İsviçreli ruhçözümcü, bireyin olmuş bitmiş yaşamı boyunca beliren bireysel bilinçdışı'nın yanında, «genel ruhsal işlevlerin sonunda edinilmiş olanak»tan doğan «gizemli ve ortak düşünler»i barındıran «ortak bilinçdışı»yı işin içine katan yeni bir çözümcü ruhbilim okulu kurmuştur.

[19] Jung'un «evrensel bilinçdışı» kavramına anıştırma.

Freud, böyle bir ilkenin bilimsel anlayışa ters düştüğünü söylüyordu[20]. Hiç kuşkusuz, söz konusu enerjiyi, bugün benim yaptığım gibi bir Geiger[21] aygıtıyla ölçmek olanaksızdı. Öte yandan, Jung'un bakış açısı gizemciydi (mistikti): dolayısıyla, Freud da onu bu yanıyla itmekte haklıydı. Ayrıca Jung'un kuramlarının altında gizlenen Yahudi düşmanlığını da sevmiyordu[22]. Haa, evet! Şimdi çok iyi anımsadım Jung konusundaki tartışmanın nerden çıktığını. O günlerde ben güdüler kuramını bir ilke içinde birleştirmeye uğraşıyordum. Başka bir deyişle, Freud'un tek görüngüler saydığı —ağza, makata falan bağlı— bir sürü güdünün ortak kökünü bulmak istiyordum. Daha o zamanlar, birtakım bölümsel, yerel güdüleri ortak bir dirimsel ilke içinde toplamaya başlamıştım. Ancak, kendimi sorunu gizemselleştiren Jung'a karşı korumam gerekiyordu. Freud şu ünlü «ikililik» kuramını bırakmaya yanaşmıyordu. Birbirinden ayrı ve çelişen iki ayrı güç bulunduğunu öne sürüyordu. İki ayrı güç. «Ölüm güdüsü» kavramı konusunda giriştiğimiz bir tartışma sırasında işte bu düşünceyi ortaya atmıştı. Kendi kendine eziyet etme düşkünlüğünün, özezerliğin (mazoşizmin) birinci elden mi yoksa ikinci

---

20 «C. G. Jung'un akılyürütme yöntemi benimsenirse, ruhçözümcü gözlemle bugüne dek elde edilen her şeyin çöp sepetine atılması gerekir; Jung'un yöntemi, cinsel enerji kavramını aşırmakta, götürüp bütün ruhsal-güdüsel enerjiyle çakıştırmaktadır.» Sigmund FREUD, **Three Contributions to the Theory of Sex**, s. 76.

21 Havaküredeki dirimsel enerjiyi ölçmek üzere bugün bir Geiger-Müller sayacı kullanıyoruz.

22 «Jung cinsel enerji kuramını öylesine genişletmişti ki, artık cinsel enerjiyle pek ilgisi kalmamıştı. Gizemsel bir kavram olan 'ortak bilinçdışı' kavramına varmıştı sonunda; ulusal-toplumculuğa katıldıktan sonra, bu kuramın resmi sözcüsü olup çıkmıştır.» **Bedensel Boşalmanın İşlevi**, s. 163-164.

elden mi geldiğini, öznenin kendisine yönelttiği bir eziyetseverlik, elezerlik (sadizm) olup olmadığını, dışa dönük saldırganlıkta beliren bir bozukluk mu yoksa bir ölüm güdüsü mü olduğunu sorduğum zaman, Freud, çok garip bir biçimde, iki görüşü birden savundu: bakımevi açısından, özezerlik ona göre ikinci elden bir güdüydü; ama temel kuram açısından, ölüm güdüsüyle arasında belli bir özdeşliğin bulunması gerekirdi. Bakın, «ölüm güdüsü» konusunda yanılsa da, Freud yine haklıydı. Onun bir «ölüm güdüsü» biçiminde duyduğu şey, bu kuramla kavramaya çalıştığı şey, «can veren bir şey gibi» algıladığı şey, bugün bizim doğabilimsel anlamda DOR[23] adını verdiğimiz şeydir. Öldürücü dirimsel enerji vardır. Havada bulunur. Geiger sayacıyla varlığı kanıtlanabilir. Çürüyen bir şeydir. Çürüyen suları bilir misiniz? Akmayan, enerji yapım-yıkımı (metabolizması) olmayan, durgun sulardır bunlar. Kanser de «durgunluk»tan ileri gelir. *Vücuttaki dirimsel enerjinin durgunlaşması kansere yolaçar.* Freud, işte bu duran şeyi kavramak istiyordu. *İnsan vücudunda varolan öldürücü şeyi sezdiğini bugün anlıyorum*[24]*. Ama hep «güdü» terimleriyle düşünmeye alışmıştı. «Ölüm güdüsü» terimi üzerinde direnmesi bundandı. Terim konusunda yanılıyordu. Gerçi karşımızda gerçekten «ölüm» vardır, ama «güdü»*

---

[23] DOR: **öldürücü dirimsel enerji:** canlı varlıkta ya da havaküredе ayrışıp çözülen durağan enerji.

[24] «Bir insan kalkıp yaşamın anlamı ve değeri üstüne sorular sordu mu, bilin ki hastadır, çünkü nesnel olarak yaşamın ne anlamı vardır, ne de değeri; böyle bir soru sormakla, doyurulmayan cinsel enerjinin bir yerlerde biriktiği, zarara uğradığı, insanı üzüntüye ve yürek çöküntüsüne götüren bir mayalanmaya tutulduğu kabul edilmiş olur.» Sigmund FREUD, 13 Ağs. 1937'de Prenses Marie Bonaparte'a yazdığı mektup. Ernst L. Freud'un seçip yayımladığı **Letters of Sigmund Freud**'dan (New York: McGraw-Hill, 1964), s. 436.

yoktur. Çünkü ölüm, vücudun kendi arzusuyla çağırdığı bir şey değildir. Vücuda kendiliğinden gelen bir şeydir. Demek ki bir «güdü» değildir. Freud hep her şeyin dibine inerdi. Burnu koku alırdı. Harika, harika, harika bir koku alma yeteneği vardı. Kuramsal açıdan üstüne yoktu. Eh, bilinçdışı, bilinçaltı gibi geniş bir alana eğilen insanın birtakım yanılgıları seve seve bağışlanır. Herkes yanlış yapar.

Dr. E. — Size Stekel'den[25] *sözetti mi?*

Dr. Reich — Freud'la Stekel'den sözettiğimizi anımsamıyorum. Ancak, şurası da açıktır: biz öğrencilerinin, yanından uzaklaştırdıklarıyla görüşmesini hoş karşılamazdı. Ona göre, Stekel gözbağcının[26] biriydi. Stekel'e haksızlık ettiği kanısındayım. Stekel çılgının biriydi. Kadın hastalarıyla yatardı. Freud böyle şeylerden nefret ederdi. Stekel konusundaki yargısını bunların etkilediğini sanıyorum. Ama çok şey de bilmiyorum. Stekel yüzeyseldi, çok yüzeyseldi. Apansız tepkileri vardı. Çok çabuk karşılık verirdi. Hiç duraksamadan, her şeyi yanıtlardı.

Dr. E. — Peki ya Rank[27]*?*

---

[25] Wilhelm Stekel (1868 - 1940), Alman ruhçözümcü. Büyük ölçüde kendi sezgilerine dayanarak, sağaltım süresini kısaltmak üzere, hekimin etkin biçimde işe karışacağı yeni bir uygulayım önermiştir.

[26] Freud, Wilhelm Stekel konusunda şöyle demiştir: «Bir yandan uslu öğrenci gibi gözüküp öte yandan kendine arslan payını ayırıyor. Böylece, bana yaptığı haksızlıkları bağışlamış oluyor.» Joseph WORTIS, **Fragment of an Analysis with Freud** (Freud'la Yapılan Bir Çözümlemenin Parçası) New York: Simon and Schuster, 1954.

[27] Otto Rank (1884 - 1939), Viyanalı ruhçözümcü; doğumun, ruhun gelişmesini büyük ölçüde etkileyen bir sarsıntı, bir örselenme biçiminde yaşandığını öne sürmüştür. Freud, Rank'ın bu görüngüye aşırı değer verdiği kanısındaydı.

Dr. Reich — Freud onu çok severdi.

Dr. E. — O günlerde aralarında uyuşmazlık yok muydu?

Dr. Reich — O günlerde yoktu. Güçlükler 1923 ya da 1924'e doğru belirdi. Freud'un Rank'la aralarındaki çatışkı konusunda kimseciklere bir şey söylemediğini anımsıyorum. Bu konuda Rank tepeden tırnağa haksızdı. Ancak, o da gerçek bir soruna parmak basmıştı. Ama bunun farkında değildi. Bugün biz çocuk bakımevlerinde tam onun dediğini yapıyoruz. Çocuklarda «sarsıntı» yaratan şey katı, kasılmış, ikide bir sıkışan dölyatağıdır, oksijen eksikliğidir, CO_2 fazlasıdır. Kasılmış, ikide bir sıkışan bir dölyatağından çıkmak insanı gerçekten örseler. İlk kez doğuran bir kadında doğum yirmiyle kırk saat arası bir zaman alır, vücut gevşek olduğu zamansa ya bir, ya da beş saat sürer. Gördüğünüz gibi, Rank da doğru yolu sezmişti. Peki sonra ne yaptı? Bütün ötekilerin yaptığını, hani şu «yetke istemi»yle Adler'in yaptığını: yalnız tek bir alanda at koşturdu. İkinci, üçüncü elden bir etkeni alıp her şeyden sorumlu, biricik etken haline getirdi[28]. Yanılgı işte burada! *İkinci elden bir ilkeyi alıp temel ilke haline getirmek kötü bilim yapmaktır.*

Öte yandan, Freud tam bir etki-tepkici, tam bir eytişimciydi, işlevsel bakışla çalışan bir kafası vardı.

[28] «Rank da iyileştirme uygulayımının yetersizliklerini görüyordu. Varlığın barış gereksinmesini ve ana karnına dönme arzusunu yakaladı. Ama şu korkunç dünyada yaşamanın yarattığı korkuyu pek iyi anlayamadı, bu korkuyu dirimsel açıdan yanlış yorumladı, doğum sırasında beynin örselenmesinden gelir dedi ve sinircenin nedeni diye gördü. İnsanların neden gerçek yaşamdan kaçmak, gidip ananın esirgeyici karnına dönmek istediklerini araştırmadı. Cinsel enerji kuramına bağlı kalan Freud'la kapıştı, ve 'dışardan gazel okuyan' biri haline geldi.» **Bedensel Boşalmanın İşlevi**, s. 164.

Hep birbirini etkisiz kılan iki ayrı güce gereksinme duyardı. Yalnız, nedendir bilmem, bir şeyi göremezdi: *birbirine karşıt bu iki gücün, en dibe inildiğinde, tek bir güç olduğunu, doğada birbirine aykırı gözüken her şeyin, son çözümlemede, bir bütün oluşturduğunu yakalayamazdı.* Evet, bir birlik, bir bütün! Açık mı bu dediğim? Bu güçler aralarında bölünürler elbet. Bizim araştırma kurumunun kapısındaki simgeyi[29] gördünüz mü? Evden çıkarken dikkatle bakın ona. Bilir misiniz ne anlattığını? *Her bölünme, her karşıtlık hep tek bir güçten doğar, birleştirici tek bir güçten.* Ben doğanın bilimsel görüngülerini böyle canlandırıyorum kafamda. Freud'unsa, güdüler konusunda çok kesin düşünceler vardı kafasında. Biraz fazla katıydı. Ancak, zihinsel kurgularıyla kuramlarını birbirinden ayırmayı bilirdi. İşte bundan ötürü, habire şöyle derdi: «Gehen Sie nur ruhig weiter Ihren Weg. Machen Sie Ihre Klinik. Es spielt keine Rolle, primärer Masochismus oder Todestrieb» (Bu yolu sürdürün! Bakımevindeki işinizi yapın. Özezerliğin birinci elden bir güdü olup olmamasının, ölüm güdüsünün var-olup olmamasının hiç önemi yoktur). Oysa, bütün bunların sonradan çok önemi oldu! Ruhçözümcülerin sonradan onca düşünceyi alıp ne yaptıklarını biliyor musunuz[30]? Gerçi şimdi biraz coşarak konuşuyorum: çünkü benim kişilik çözümlemesiyle bütün bu zararlı gelişmelerle öyle çok savaştım ki. Sorunuz var mı?

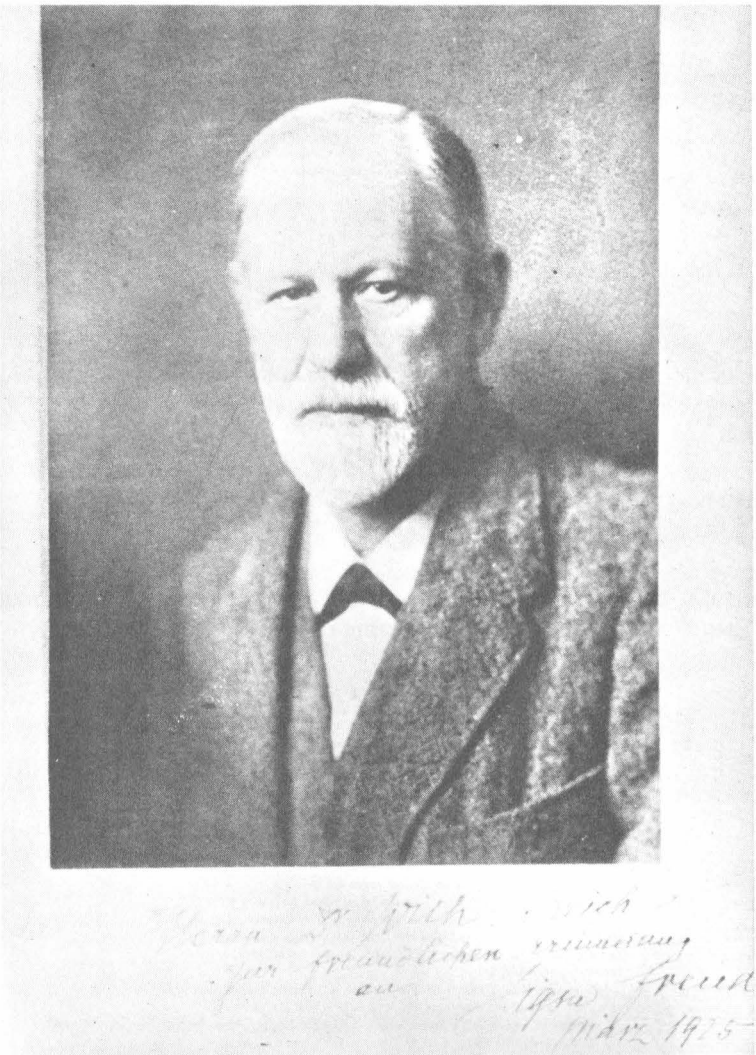
Dr. E. — İzin verirseniz, apayrı bir konuya geçmek istiyorum.

Dr. Reich — Elbette.

---

[29] Reich burada, yaşamın genel işleyiş ilkesini gösteren simgeye değiniyor; bu simge, iki karşıt ilkenin çıktığı temel birleştirici ilkenin, bunları hem birbirinin karşıtı, hem de tamamlayıcısı kıldığını göstermektedir (kitabın ilk sayfasına bakın).

[30] Freud'un soyut zihinsel kurgularının aşırı önemsenmesi.

Sigmund Freud'un fotoğrafta şu sunu yazısı var (Almanca): Dr. Wilhelm Reich'a S.F.'un gönülden anısı. Mart 1925.

everything else. But she was utterly exhausted. Freud, on the other hand, although he said he had nearly perished, was rather triumphant at having single-handed defeated his enemy without any help from her, and the hurricane blew itself out. How the remaining difficulties in the way of the marriage were overcome will be related presently.

In reading through the tremendous story I have outlined here one apprehends above all how mighty were the passions that animated Freud and how unlike he was in reality to the calm scientist he is often depicted. He was beyond doubt someone whose instincts were far more powerful than those of the average man, but whose repressions were even more potent. The combination brought about an inner intensity of a degree that is perhaps the essential feature of any great genius. He had been torn by love and hate before, and was to be again more than once, but this was the only time in his life—when such emotions centered on a woman—that the volcano within was near to erupting with destructive force.

Freud was simply love-stricken, like a steam-engine before explosion—

Bkz. s. 78, not 93; Reich'ın, Jones'un "The Life and Work of Sigmund Freud" adlı yapıtıyla ilgili yorumlarının açıklanması.

FREUD WAS NOT ONLY MONOGAMIC IN A VERY UNUSUAL DEGREE, BUT FOR a time seemed to be well on the way to becoming uxorious. But just as after a time he recognized that his love "was passing from its lyric phase into an epic one," [1] so he was realist enough to know that a happy marriage would be less tempestuous than the emotional period that preceded it. "Society and the law cannot in my eyes bestow on our love more gravity and benediction than it already possesses. . . . And when you are my dear wife before all the world and bear my name we will pass our life in calm happiness for ourselves and earnest work for mankind until we have to close our eyes in eternal sleep and leave to those near us a memory every one will be glad of." [2] A wish that was wholly fulfilled, but a rather unusual one to express in the first weeks of an engagement.

He had already informed her that she must expect to belong entirely to his family and no longer to her own. So the statement he quoted from Meynert a year later that "the first condition in every marriage should be the right to expel one's in-laws" seems to have been a one-sided one.

Mostly, however, his picture of their future was drawn in a lighter vein. "All we need is two or three little rooms where we can live and eat and receive a guest and a hearth where the fire for cooking does not go out. And what things there will have to be: tables and chairs, beds, a mirror, a clock to remind the happy ones of the passage of time, an armchair for an hour of agreeable day-dreaming, carpets so that the *Hausfrau* can easily keep the floor clean, linen tied up in fancy ribbons and stored on their shelves, clothes of the newest cut and hats with artificial flowers, pictures on the wall, glasses for the

Jones'un yapıtından alıntı.

Orgonon Gözlemevi'ndeki deney odası.

Orgonon (Acunsal Yaşam Enerjisi) Gözlemevi'nde çalışma odası.

Orgonon'da Reich'ın gömütü. Baş-gövde yontusunu Jo Jenks yapmıştır, 1949.

Dr. E. — Freud'la görüşmelerinizde dine ve Kilise'ye değindiniz mi?

Dr. Reich — Böyle bir anı yok belleğimde! Kentte sık sık tartıştığımız bir konuydu bu. Ama belki Freud bundan da sözaçmıştır. Bilemiyorum. Freud için sorun bambaşka bir biçimde kendini göstermekteydi. Freud özünden tam bir aydındı. Anlağın, anlama yeteneğinin her şeye egemen olan gücüne, coşkulara, duygulara oranla çok önde geldiğine inanırdı. Sakın yanlış anlamayın, coşkulara kötü gözle bakmazdı, ama birşeyin bunlardan kurtulması gerektiğine inanırdı. İnsanoğlunun her şeyi denetim altında tutması gerekirdi. Anlakla us coşkulara, duygulara egemen olmalıydı. Bu tutumsa, üretken cinsel yaşam üzerinde yaptığım, «coşkuları», dirimsel «akım»ı, vücuttaki duyumları kapsayan araştırmalarımla yüzde yüz çelişiyordu. Freud hani şu «okyanusumsu duyumlar»ın («ozeanische Gefühle»nin) varlığını yadsırdı. Böyle duyumların varlığına inanmazdı. Neden olduğunu hiçbir zaman pek iyi anlayamadım. Hastalıklı ya da çarpık olmadıkları sürece, bu «ozeanische Gefühle»nin, okyanusumsu duyumların, insanın kendi varlığıyla ilkbahar ve Tanrı ya da insanların Tanrı adını verdikleri şeyle Doğa arasındaki birliği duymanın bütün dinlerin, bütün dinsel duyguların temeli olduğuna kuşku yoktur. Freud'sa bütün bunları elinin tersiyle itiyordu. Üzülerek söyleyeceğim, ben *Freud'un kendisinin, canlılığını, dirimsel canlılığını denetim altına alabilmesi* için, *kasılması, cinsel enerjiyi yüceltmesi, sevmediği bir yaşama biçimini benimsemesi, yazgısına boyuneğmesi gerektiği* kanısındayım. Bana öyle geliyordu ki, bir bakıma, bütün iyi dinlerin temelinde yatan bir kavramı kabul edemiyordu. İyi anladınız mı? Bütün iyi dinlerin. Bunu derken, vücudunuzun, Evren'in bir parçası olan vücudunuzun dirimsel etkinliğini an-

latmak istiyorum. Freud'sa buna inanmıyordu. Ve bu kavramı sevmediğini de biliyordum. Yapıtımsa işte bu yana yönelmişti. Örneğin bir usu yarılmış, zihni karışmış kişide (şizofrende) duyduğu dirimsel «akım», coşkular son derece gerçek şeylerdir. Freud, bir anlamda, bu yolda beni izleyecek güçten yoksundu. Etkinliği gittikçe daha aydınca, salt anlağa dönük bir nitelik kazanıyordu. Bence bu, yavaş yavaş belirmekte olan kötü evrimin belirleyici ögelerinden biriydi. Freud, gün geçtikçe bir sözcük çıkmazına dalıp saplanıyordu.

Dr. E. — Doktor, az önce bana, sırası gelince Federn'den sözedeceğinizi söylemiştiniz. Bu konuda bana gösterecek bir belgeniz mi vardı acaba? Anımsadınız mı?

Dr. Reich — Evet, Federn hakkında bir yazı yazacağım. O konuda söyleyecek iki çift sözüm var. Ama şimdi bu konuya ayrıntılarıyla girmek istemiyorum. Yazıya dökeceğim diyeceklerimi, sonra da belgeyi size göndereceğim. Bu belgenin tarihe kalmasını istiyorum. Özel yaşamımla, çok özel yaşamımla ilgili çünkü. Belki mühürlü zarf içinde gönderirim. El altında bulunmalı. Böylece, günü gelince zarf açılabilmeli. Anlıyor musunuz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Günün birinde birtakım karaçalmalar, dedikodular belirirse, yanıt zarfın içinde bulunur.

Dr. E. — Çok doğru.

Dr. Reich — «Okyanusumsu duyumlar» sorunu dinle ilgili sorunuza yanıt getirdi mi?

Dr. E. — Hiç kuşkusuz.

Dr. Reich — Evet, geniş geniş yanıtlıyor sorunuzu. Freud bilinemezciydi (agnostikti). Özgür kafalıydı. Ama bu, halkın din duygusu sorununu ya da din sorununu çözmeye yetmez. Bu konuyu burada keselim mi?

Dr. E. — Keselim.

Dr. Reich — Sorunuz var mı?

Dr. E. — Belki birkaç küçük olaya, özel anıya değinebilirsiniz.

Dr. Reich — Freud'la ilgili mi demek istiyorsunuz?

Dr. E. — Evet, ufak tefek şeyler, alışkanlıklar...

Dr. Reich — Doğrusunu isterseniz, bu gibi şeylere hiç dikkat etmedim. Freud'un, Rie'nin kızının kısa kesilmiş saçlarından hoşlanmadığını biliyorum. Günün birinde, kızcağız saçları oğlan gibi kesilmiş geldi. Freud hemen karşı çıktı. Ama çekiştirmeye girer bunlar. Sürdürmemi istiyor musunuz?

Dr. E. — Bence tarihçi sizin «çekiştirme» dediğiniz şeyleri de hesaba katmak zorunda kalacaktır.

Dr. Reich — Yani benim de çorbada tuzum mu bulunmalı? Peki, Anna Freud'un sevisel yaşamının bulunup bulunmadığını merak ettik günün birinde. Büyük tartışmalara yolaçan bir konuydu bu. Pek çok Viyanalı ruhçözümcü Anna'nın tam bir cinsel perhiz içinde yaşadığı kanısındaydı. Ve herkes buna üzülüyordu. Bense, cinsel perhizin eğitimle ilgili bir etkinliğe uygun olmadığı görüşündeydim. Üretken cinsel yaşam sorunu er-geç çıkar insanın karşısına, dolayısıyla önderlerin öğrettiklerini ilkin kendilerinin yaşamaları gerekir. Genel kanı buydu. Ama ben, gerçekte hiçbir şey bilmem Anna Freud konusunda. Ve bir şey de söylemek istemem. Açık mı dediğim?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Başka küçük olay? Hiç bilmiyorum. Bir akşam, genç hekim Freud eve körkütük dönmüş, daha doğrusu evine taşınmış. Böyle bir söylenti dolaşırdı ortalıkta... ama kendisi bundan hiç sözetmezdi. Haa, bayılırdı çocukları ruhçözümlemesinden geçirmeye. Çocuğun biri yatağını ıslatınca, hemen: «Neden yaptın bunu?» derdi.

Acı alaycı değildi, ama şakalarındaki sözcükler kı-

namak istediklerinin suratına kamçı gibi inerdi. Çok saldırgandı. Bana karşı değil. 1930'ların sonlarındaysa, müthiş kızdı, çılgınca öfkelendi bana[31]. Bir de Silberer vardı. Silberer'in kendi eliyle canına kıydığını bilir misiniz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Freud'la yaptığı bir görüşmeden sonra, galiba Tausk[32] da aynı yolu tuttu. Freud Hélène Deutsch'ü çok severdi.

Dr. E. — Sahi mi?

Dr. Reich — Güzel kadınlara özel bir düşkünlüğü vardı. Nitekim, Prenses Bonaparte[33] o dönemde çok güzeldi; Hélène Deutsch de öyle. Sürdüreyim mi bu konuyu?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — «Ruhçözümsel dedikodular» («psychoanalystischer Tratsch») alanında «uzman» kimdi bilir misiniz? Fenichel. Herkese mektup yazar kimin ne yaptığını anlatırdı. Bilir miydiniz bunu?

Dr. E. — Hiç haberim yoktu.

Dr. Reich — Doğrudur ama. Bu mektupları görmek ister miydiniz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Ruhçözümcülerin yaptıkları her şeyi bulursunuz bu mektuplarda. Ben, kendi payıma, bu konuyu daha çok deşmek istemem. Hiçbir zaman sevme-

---

31 Reich, 1949'da Freud'un kendisine yazdığı mektupları yeniden okurken 1930'dan sonra yazdıklarında kendisine yönelik belli bir korkunun varlığını saptamıştır.

32 Victor Tausk (1877 - 1919), usyarılımı konusunda kitap yazmış bir ruhçözümcü.

33 Prenses Marie Bonaparte (1882 - 1962) Sigmund Freud'un yakın dostu; 1926'da Paris Ruhçözümlemesi Derneği'ni kurmuştur.

dim bu gibi yöntemleri. Nitekim, sonradan ben de çekiştirmelerin kurbanı oldum. Bir yığın mektup var elimde. Çok önceleri, on sekiz yıl önce yazılmışlardı bana.

Dr. E. — Yüz yıl sonra, çok değerli tarihsel belgeler olurlar!

Dr. Reich — Görmek ister miydiniz onları? Lütfen söyler misiniz bana «Sigmund Freud Belgelikleri»nden ne anlıyorsunuz? Sizce bu terim neleri kapsıyor?

Dr. E. — Sınırlandırmak zor. Başlangıçta, yalnız Freud'u düşünüyorduk; ama şimdi belli bir sınır çekmenin olanaksızlığına inanıyorum.

Dr. Reich — Doğru. Gerçekten sınır çekilemez, etkisi öyle geniş oldu ki. Ancak, bence, bütün o dönem son derece verimsiz geçti. Benim için çok önemliydi elbet: Freud'la aramdaki duygusal bağlar ve evrimim. Çok severdim onu. O da beni severdi. Önemli bir şeydi bu. Ama şimdi artık hepsi birer anı oldu. Ruhçözümcüler beni hâlâ ruhçözümcü sanıyorlar. Hiç ilgisi yok! Öyle değil mi, ruhçözümcü saymıyorlar mı beni?

Dr. E. — Bunu yanıtlamak güç. Ancak, bana öyle geliyor ki, tarihsel göreviniz ruhçözümcülük oldu.

Dr. Reich — Evet, ama yirmi yıldır değilim artık. Ruhçözümcüler arasına katılmaktan hoşlanmam. Hayır, yanlış anlamayın, ruhçözümlemesini küçük gördüğümden değil. Hayır! Tersine, çok önemlidir ruhçözümlemesi. Ama benim artık onunla bir ilgim yok. Bu görüşme sizi doyuruyor mu?

Dr. E. — Evet. Bundan ötürü büyük bir gönül borcu duyuyorum size.

Dr. Reich — Umarım öyledir...

Dr. E. — Konuşmamızın kâğıda geçirilmesinden sonra, okurken belleğinizde yeni olayların canlanacağını ummak isterim.

Dr. Reich — Olabilir. Tarihsel doğru söz konusu

oldu mu mithiş sakınımlı davranırım, ve böyle davranmamı gerektiren bir sürü neden var! İnsanların bilinçaltı kuramıyla dirimsel enerji kuramını canlı yaşama aktarabilmeleri için yüzlerce yılın geçmesi gerekeceğine inanıyorum[34]. Bu süreci kazadan belâdan esirgeyebilmek için karaçalmalardan korumak gerekir. Daha uzun süre insanlar sevdaya, üretken cinsel yaşama, yaşamın kendine karaçalacaklar — yaşamdan nefret edecekler! Çalışmamızın bir yanı da yaşamı karaçalmalardan korumaya ayrılmıştır. Buysa, ruhçözümlemesini kat kat aşan bir görevdir. Ruhçözümlemesiyle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Ruhçözümlemesinin dışında yeralır.

---

[34] «Dirimsel Enerji bulgunuzu Freud'un bilimsel katkılarına bağlama tasarınız gerçekleştirilecek şey değil. Bu ikisi arasında en küçük bir bağ yoktur. Çalışmamın ruhçözümlemesiyle kesin bağları bulunan son aşaması **Kişilik Çözümlemesi** adlı yapıtımın **ikinci** basımında anlatılmıştır. Ancak, söz konusu olumlu bağlar Freud tarafından yadsınmıştır; Freud ayrıca, dirimsel enerjinin sonraki gelişmesinin başlangıç noktası olan, son derece önemli bir kuramı, benim bedensel boşalma kuramını da kabul etmemiştir.» Reich, Dr. Harry Slochower'e yazdığı 3 Ocak 1956 tarihli mektup.

3

19 EKİM 1952 *(söyleşinin devamı)*

Dr. Reich — Ruhçözümcülerin özel yaşamından sözetmemi rica ettiniz. İnsanların özel yaşamının bizi ilgilendirmediğini bilirim elbet —hekim olarak, bilimadamı olarak ilgilendirir hiç kuşkusuz—, ama ele aldığımız özel durumda, bunun ruhçözümlemesinin evrimi üzerinde etkileri olmuştur. Çok renkli, hattâ tatsız bir bölümdür bu, ama bence anlatılması gerekir[1]. Umarım elden geldiğince az zarar veririm!

İlkin, birkaç noktaya değineyim: büyük adamın, öncünün, herhangi bir şey icat edenin halkın dikkatini üzerine çektiğini bilirsiniz. Herkes gözünü ona diker; herkes onu eleştirir; kaç kadın aldığını, boşanıp boşanmadığını, boşandıysa kaç kez olduğunu öğrenmek isterler. Ama bu soruları soran kişiler, kendilerine öncülerin özel yaşamını didik didik etme hakkını bağışlayanlar genellikle hiç ortaya çıkmazlar. Bu konuda ilginç

---

[1] «Bunlar, yirminci yüzyılın ilk yıllarında ruhhekimliğini kuran kişilerin **yaşadıkları ikinci düzlemde kalan olaylarla bunların sözü geçen kişiler üzerindeki duygusal yansımalarıdır.** Bu duygusal yansımalar toplumsal açıdan öylesine etkili olmuştur ki, **devindirici** yapısını ortaya çıkarmazdan önce girişimde rol alanların bütünüyle aydınlatılması gerekir.» Reich, 1952, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

bir örnek vereceğim size; öncü, düzlükteki geyiğe benzer; onu sıkıdenetim altında tutanlarsa, dört bir yanını çevirmiş, çalılıklara gizlenmiş avcılardır. Diledikleri zaman ateş edebilirler; geyiğin kendini koruma olanağı yoktur. Freud da işte bu öncülerden biriydi, insanların onun özel yaşamını nasıl merak ettiklerini bilirsiniz. O da kaçtı. Özel yaşamı konusunda alabildiğine sakınımlıydı. Gidip yüceltme kuramına sığındı.

Benim öncülük uğraşımsa 1923'te, üretken cinsel yaşamla sinirce arasındaki ilintileri bulup ortaya çıkardığım zaman başladı. O günlerde henüz düşmanım yoktu, ama yaklaşan tehlikeyi seziyorlardı. Dün de belirttiğim gibi, ruhçözümcülerin çoğu cinsel bozukluk çeken hasta insanlardı, bu da evrimlerini etkiledi elbet. Ben sinir hastalıklarının nedenlerini araştırırken üretken cinsel yaşam sorununa el atmamış olsaydım, söz konusu gelişme gerçekleşemezdi. Böylece, bakışlar çok erken üstüme çevrildi. «Die Rolle der Gentalität in der Neurosenetiologie» (Sinir Hastalıklarını Doğuran Nedenler Arasında Üretken Cinsel Yaşamın Payı) konulu ilk konuşmamdan sonra Theodor Reik'ın yaptığı uyarıyı anımsıyorum. Bütün Viyanalı ruhçözümcüler gelmişti beni dinlemeye. Çok dikkatliydiler. Ve ömrümde ilk kez, çevremdeki duygusal havanın ağırlaştığını hissettim. Reik harika bir sunuş yaptığımı, ama «kendisine kalsa böyle bir kitap yazmaya yanaşmayacağını» söyledi. Tıpatıp böyle dedi!

Sanırım bu sözler içinde bulunduğumuz durumu çok iyi yansıtıyordu.

1926'da, çocukların cinsel yaşamı ve ilk erginlik çağı konusundaki birinci kitabımı yayımlayınca, ilk kez çevreye benim kadın hastalarımla yattığım söylentisini yaydılar, oysa düpedüz yalandı bu. Bu karaçalmaları Federn başlatmıştı. Kulaktan kulağa bütün kente ya-

yıldı bu dedikodular, hiç umulmadık yerlerde kendini göstermeye başladı. Durum konusunda sizi biraz daha aydınlatabilmek için şunu da söylemeliyim, 1932'lerde, birinci eşimle aramda birtakım güçlükler vardı. Biliyor muydunuz bunu?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Kısacası, eşim hastaydı; ondan ayrılmak zorunda kaldım. Yalnız, Freud'un tersine, sevisel yaşamdan elimi eteğimi çekmeyi hiç düşünmedim. Tersine, kamuoyuna kafa tuttum. Birinci eşimle ilişkilerim çıkmaza girince, başka bir eş buldum. Bugün insanlar böyle şeyleri kolayca kabul ediyorlar, öyle değil mi? Ama «okumuş» Viyana çevresinde ben uyuz köpek etkisi yapıyordum. Oysa ben herkesin gözü önünde, hiçbir şeyi gizlemeden yaşıyordum. Tutumum ne lekeleyiciydi, ne aktöreye aykırı, ne de aktöre-dışı. Hiçbir zaman vücudumun hantallaşmasına, murdarlaşmasına izin vermedim. Bu iş uzar, anlıyor musunuz? *İnsan uzun süre uçkuru bağlı yaşarsa ne olur bilirsiniz. Murdarlaşır, kafası kötü çalışmaya başlar, bayağı cinsel yayınlardan büyük haz duyar, sinir hastalığına yakalanır.* Bense böyle bir şeyin olmasına hiçbir zaman izin vermedim: *insanoğlu doğaya aykırı yaşadı mı, sararıp solar.* Sararıp solar, ve önünde sonunda hastalanır. Ben buna engel olmayı becerdim işte. Yaşamımın gizli saklı yanı yoktu, herkesin gözü önünde geçiyordu. Buna karşılık, öbür ruhçözümcülerin yaşamı tam anlamıyla karanlıktı. Ruhçözümlemeleri sırasında bir sürü şey öğrendiğimizi belirtmeye bile gerek yok. Ruhçözümcü olarak, doyumsuz ya da tatsız bir yaşam sürenlerin sağlıklı ve doğal bir yaşam sürenleri kıskandıklarını farkedersiniz. Bense böyle bir yaşam sürdüğümü hiç saklamadım. Oturup bunun lâfını etmiyordum elbet. Ama gizli saklılıktan nefret ederdim: herkes ne yaptığımı görebilirdi. Zaten gizleyecek

bir şeyim yoktu. Birinci evliliğimi bitirdikten sonra ikinci bir hanım aldım. Doğrusunu isterseniz, yasalara göre evlenmedim onunla, ama yine de eşimdi. Adı Elsa Lindenberg'ti. Görüyorsunuz ya: ben kadınlarla cinsel ilişkilerimi açıkça gözler önüne sererken, onlar gizliyorlardı. Burada birtakım adlar sıralamanın edebe aykırı kaçacağı kanısındayım, ama inanın bana birtakım şeyler, hem de aktöre-dışı şeyler geçiyordu kapalı kapılar ardında. Kimsenin adını vermeden, bazı ruhçözümcülerin cinsel doyumsuzluğuyla açıklayabildiğim bir dizi olguya değineceğim. İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Böylece, birtakım ruhçözümcüler, üreme örgenlerine bakacağız ya da hekimce gözden geçireceğiz diyerek, parmaklarını kadın hastalarının dölyoluna daldırdılar. Sık sık oluyordu bu iş. Ben de biliyordum. Bakın, ben de birkaç kez kadın hastalarımdan birine tutuldum. Tepkim, kesin içtenlik oldu. Bakıma ara verdim, böylece duygularımın yatışmasını sağladım. Daha sonra, yatıp yatmayacağımıza ya da ayrılıp ayrılmayacağımıza birlikte karar verdik. Açık mı bu dediğim?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Benim bu konudaki ilkem içtenlikti. Öbür ruhçözümcülerinse buna hiç aldırdıkları yoktu. İkiyüzlülüğü yeğliyorlardı. Hastalarıyla aralarında hiçbir şey yokmuş gibi davranıyor, buluşma sırasında onu elle doyuma ulaştırıyorlardı.

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Bu gibi yöntemler birtakım tatsız olaylara yolaçmakla kalmıyor, ayrıca sorunlara bambaşka bir gözle yaklaştığım için bana karşı bilinçlerin huzursuzlaşmasına ve kıskançlık duygularının doğmasına neden oluyordu. Sinir hastalıkları üzerinde üretken cinsel etkinliğin işlevini bulmuş, bedensel boşalma gücü soru-

nuna eğilmiş birinin mutsuz, tatsız tuzsuz bir yaşam süremeyeceği açıktı. Beni kıskanıyorlardı. Kupkuru bir yaşam sürenler, yaşamının kurumasına izin vermemiş olana hasetle bakıyorlardı.

Öncüyü öldürmenin en sınanmış yollarından biri onu yapayalnız bırakmak, yalnızlığa mahkûm etmek, olağan bir yaşam sürmesini önlemek üzere bir yere kapatmaktır. Belini kırmanın en emin yolu budur. Örneğin Nietzsche bu yoldan geçmiştir. Bense, bana bu oyunun oynanmasına hiçbir zaman izin vermedim. Onlar durmadan saldırdılar[2]. Bilir misiniz ne yaptım? Beni çember içine almaya kalkışan örgütleri dağıttım. İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Hayır. Bununla ne demek istediğinizi pek iyi kavrayamıyorum.

Dr. Reich — Bir örnek vereyim. Yakın tarihlerde, New York'ta bana hayranlık duyan, gizemci bir gözle bakan on on iki kişilik bir hekim kümesi vardı. Çevremi kuşatıyor, hayran hayran bakıyorlardı, bir baş ve gövde yontumu yaptırdılar[3], alıp evime getirdiler, müthiş bir şamata kopardılar. Sonunda çalışmamı aksattılar, canlılığıma ketvurdular. Bunu hiç istemediğim için, bu işi bitirmek, onlardan ayrılmak zorunda kaldım. Benim için araştırmalarımı sürdürmek, kendimi deneylerime adayabilmek birtakım ağzı açık hayranlar edinmek-

---

[2] Reich'ın zindana atılması, onu yapayalnız bırakmaya yönelik düşmanca çabaların doruğudur. Böylece, binbir serüvenle dolu yaşamı boyunca kaçındığı şey başına gelmiş oluyordu. Zindana atılması, onu toplumdan koparmak üzere girişilmiş ardı arkası gelmeyen çabaların onulmaz, acıklı sonu olmuştur. Karaçalmayla çekiştirmenin başaramadığını zindan becermiştir.

[3] Reich burada, Jo Jenks'in 1949'da yaptığı yontuya değiniyor. Bugün bu yontu Orgonon'daki gömütünün üstündedir. Bkz. s. 112'den sonraki resimler.

ten çok daha önemliydi. Bunu, kafa yapımı anlatmak için aktardım. Ve bu yapı hiç değişmedi. Öbür ruhçözümcüler böyle değildi. Aktöresiz olduklarını söylemek istemiyorum, ama kolayca köpeksiliğe, sözün gerçek anlamıyla ikiyüzlülüğe kayabiliyorlardı! Bu yüzden, eski bir hastamla, Annie Pink'le[4] evlendiğim için beni suçluyorlardı. Bu evlilik kötü bitti. Rado da hastalarından biriyle, Emmy'yle evlenmişti. Daha başkaları da hastalarıyla evleniyordu. Bunda kınanacak bir yan yoktu. Asıl acıklı olan, ikiyüzlülüktü, kimi sağaltımlar sırasında uygulanan köpeksilikti — son derece somut olgulardı. Bunlar, bu köpeksilik insanların bilincini huzursuz ediyordu. Bildiğiniz gibi, huzursuz bilinç (vicdan) kötü eylemlere yolaçar. *Kendi bilincimizi huzura kavuşturmak için, başkalarına haksızlık ederiz. Ben de buna coşkusal veba adını verdim.* Kısacası, Jones'la Federn'in beni Freud'a karşı aktöresiz biri gibi göstermek üzere çaba harcadıklarını farkettim. Federn konusunda yüzde yüz eminim, Jones için daha az.

Ruhçözümcülerle ruhhekimleri doğal cinsel etkinliğe hastalık gözüyle baktıkları ya da üretken cinsel kişiliği usyarılımına uğramış kişilikle karıştırdıkları ve bunu sırf söz konusu kişilikler zırhlı ve sinirceli sıradan bireyden ayrıldığı için yaptıkları zaman, bilin ki işler kötü gidiyordur. Bu sorunu burada derinleştirmek istemiyorum. Çok karmaşık çünkü. Ben yalnız, benimle arası çok iyi olan, benden çok şey bekleyen Freud'la beni kapıştırmak için ruhçözümcülerin bir sürü dolap çevirdiklerini belirtmek istedim. Belgelerin günün birinde doğruyu ortaya çıkaracaklarından eminim. Yanılıyorsam, eh, o zaman da yazık bana. Durumu yanlış de-

[4] Reich'ın ilk eşi, Annie Reich Rubinstein, tıp doktoru. Bkz. Ek, s. 255, 259, 260.

ğerlendirdiğim ortaya çıkar. Ama yanılgıya düşmüşüm gibi bir duygu yok içimde. Belge falan yoksa, her şeyin söylenti ve dedikodu olduğu anlaşılır. Doğrusunu isterseniz, sırf bana yönelmiş bir nefret, kötü yüreklilik, barbarlık söz konusu değildi. Yüzde yüz evrensel bir görüngüyle karşı karşıyaydım. Ve bu alanda, ruhçözümcülerin öbür ölümlülerden hiçbir ayrımları yoktu. Bu alanda bağışıklıkları yoktur. Benim onlardan sözedişim, *ruhçözümcüler arasında cinsel durumun ne olduğunu göstermek isteyişimdendir; bu durum onları, sinir hastalığının nedenlerini karanlıkta bırakmaya itiyordu.* Açık mı dediklerim?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — *Eee, ruhçözümcülerin kafası o denli karışıksa, Freud'un temel buluşunun, yani sinir hastalığının cinsel nedenlerinin bulunup gösterilmesinin yaşaması elbette söz konusu olamazdı.* İnanın bana, aynı sorun bugün dirimsel enerji uzmanlarının karşısına, üreten cinsel yaşama ilişkin kuram konusunda çıkmaktadır. Hiçbiri bu soruna dokunmuyor. *Zırhlı kişilik yapıları doğal cinsel yaşamla ilgilenemez.* Bu güçlüğün aşılması için en az elli yılın geçmesi gerekecek.

Bakın size bir örnek vereyim. İkinci eşim Elsa Lindenberg çok güzeldi. Bakın, şurada resmi var. 1934 Kurultay'ına katılmak için Lucerne'e onunla birlikte gittim. Bugün bütün bu anılara değinmek benim için çok hoş. Vereceğim örnek, o günkü ruhçözümcülerin tutumunu olduğu gibi ortaya koyacak. Onlar otellerde kalıyor, zamanlarını sigara dumanlı salonlarda geçiriyorlardı. Benimse onlara öykünmeye hiç niyetim yoktu. Eşimle birlikte, Dört Kanton Gölü'nün kıyısında, çadırda yaşıyordum. Çadırda kalan herkes gibi bir hançerim vardı. Bugün böyle bir şey herkese son derece olağan gözükür. Oysa, o tarihten on beş yıl sonra bile, New

York'ta, Lucerne'de aklımı kaçırdığım, otelin ortalık yerine çadır kurduğum, elimde hançerle sağda solda dolaştığım söyleniyordu. Bu söylentiyi kimin çıkardığını bilmiyorum; ama bütün kente yayıldı, sonunda benim kulağıma da geldi. Çadırda yaşadığım doğrudur, ama çadır otelin ortalık yerine kurulmamıştır. Hançerim vardır elbet, ama onunla kurultay salonuna geldiğim doğru değil. Bilir misiniz nasıl «çarpıtılır» bu gibi şeyler? Karım kendini gösterince, hemen bütün ruhçözümcüler, bütün erkek memeliler gibi, gönlünü çelmek üzere başına üşüştüler. Ancak cinsel yaşama susamış kişiler böyle davranır. Derdimi anlatabiliyor muyum?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Yalnız aç insanlar, cinsel etkinliğe susamış insanlar böyle yapar. Üretken bir kişilik, olağan bir birey, sağlıklı bir kişi hiçbir zaman böyle şeylere kalkışmaz. Bir kadının ardından böyle koşmak aklının köşesinden geçmez. Gelenin eşim olduğunu bilmiyorlardı; öğrenince, yüz geri ettiler. Bu kıssadan çıkan hisse, kendisi bedensel açıdan doyumlu, temiz, açıkgörüşlü olmayan, gerçekten sağlıklı bir yaşam sürmeyen insan vücudunun, bir ruhçözümcünün onca yıl insan yapısıyla, sağlıklı ve sapık güdülerle uğraştıktan sonra dengeli kalamayacağıdır. Ruhçözümcülerin çoğuysa işte bu durumdadır. Sorun da gelir işte bu noktada düğümlenir. Kişilik yapıları, Freud'un temel kuramını, sinir hastalıklarının cinsel nedenlere dayandığını savunan kuramı er-geç yıkacaktı. Onların saldırıları öncelikle bu kuramaydı. Nitekim, ruhçözümcüler doğal cinsel etkinliğe sırt çevirdiler. Neden dersiniz? Çünkü kişilik yapıları buna dayanamıyordu. Aktöresel bir tutumla davrandıklarını sanmıyorum. Kimi zaman, rahatça açık-saçık, bayağı cinsel yayınlara yönelirlerdi. Kimi zamansa, saplantılı bir savunma sinircesinin kurbanıydı-

lar; kimi zamansa, ilgilendikleri hastayla hiçbir bağ kurmazlardı; hattâ, onu hesaba bile katmazlardı. Bu ruhçözümcülerin baktıkları pek çok insanla karşılaştım, hastalarının cinsel sorunlarına el atmaktan kaçındıkları açıkça görülüyordu. Hattâ bu, hemen hemen genel tutumdu. Daha 1926'da, 1927'de farkettim bunu. Gidip Freud'a anlattım. Ancak, o günlerde onun da olağan ve doğal şeylerden nasıl nefret ettiğini bilmiyordum. İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Doğal şeyler karşısında duyulan nefret, hastanın sağlıklı insan karşısında duyduğu nefrettir bugünkü ruhhekimliği etkinliğimin ana konusu. Ben bu soruna *coşkusal veba* adını verdim ve ona dirimsel açıdan yaklaşıyorum. Ancak, o günlerde şimdi bildiklerimi bilmiyordum. Gözüm çok sonra açıldı. Dolayısıyla, o zamanlar, sık sık kendime *olağan'a, doğal'a neden böyle saldırıp işkence ettiklerini* sorardım. Oldukça sık bu konuyu tartıştığımızı anımsıyorum. Freud'un öne sürecek yanıtı yoktu. İşin aslını benden daha çok anlayamıyordu. Ancak, soruyu derinleştirmeye de yanaşmadığını sanıyordum. Konuşmak bile istemiyordu. Neden bu noktaya değinmek istiyorsunuz bilemiyorum. Herhalde büyük önemi var. Bunun Freud'dan gelen özel bir tepki olduğunu sanmıyorum — korkak değildi, hasta değildi. Hayır, bundan olduğunu sanmıyorum! Çok canlı bir yapısı olduğu kanısındayım. Daha önemli bir şey olmalı işin içinde. Bu kanıtlamayı daha sürdüreyim mi bilmem?

Dr. E. — Elbette.

Dr. Reich — Sahi mi? Bence bu, dürtüleri çok derinde yatan bir tutumdur. İnsan yapısına ilişkin dirimsel enerjiye dayalı tanımlamayı tanır mısınız bilmem? — Buna göre, bir «çekirdek», bir «orta katman», bir de «dış

katman» vardır. Hastaların iyileştirilmesinde insana çok kullanışlı bir araç sağlar bu tanım. Dirimsel enerjiye dayalı bir araçtır bu. İnsan kişiliğini ruhçözümlemesinin araçlarıyla kavrayamazsınız. Ya kişilik çözümlemesi yapmalı ya da dirimsel enerjiyle sağaltıma girişmelisiniz. İnsanlar, coşkusal, duygusal açıdan yüzeyde yaşarlar, yüzeysel bir görünüşleri vardır. Öyle değil mi? Doğal katmanın, doğa ölçülerine uygun, sağlıklı katmanın bulunduğu «çekirdek»e ulaşmak isterseniz, «orta katman»ı delip geçmeniz gerekir. Orta katmansa korkularla doludur. Müthiş korkularla doludur. Daha da kötüsü, orta katmanda cana kıyma eğilimleri vardır. Freud'un «ölüm güdüsü» terimiyle özetlemeye çalıştığı şeyler bu katmandadır. Freud bu katmanı dirimsel sanıyordu. Yanılıyordu. Çünkü bu katman kafa eğitiminin ürünüdür, insan denen memeli hayvanın özündeki kötülük bu katmandadır. Dolayısıyla, Freud'un Eros (sevi) dediği, benim «dirimsel enerji akımı» adını verdiğim şeye ulaşabilmek, «kansu uyarılması»na (dirimsel enerji dizgesinde kansunun oynadığı temel role) varabilmek için, cehennemden geçmek gerekir. Evet, cehennemden. Bu dediğim hem hekim için geçerlidir, hem hasta için. Karışıklık, usyarılımından gelen yıkım, karakaygılı yürek çöküntüsü işte bu cehennemdedir. Hepsi orada toplanmışlardır. Ben bunu *Kişilik Çözümlemesi*'nde gözler önüne serdim. Dolayısıyla, aynı betimlemeyi yinelemeyeceğim. Peki, neden şu bağlam içinde Dirimsel Güç'e, Yaşama Gücü'ne değindim acaba? O günlerde araştırmalarıma konu olan dirimsel çekirdeğe girmeyi ya da bu sorunu ele almayı kimsenin istemediğini size göstermek için. O çekirdeğe girmezden önce nefretle, yılgıyla, cana kıyma eğilimiyle boğuşmanız gerekir. Yaşadığımız savaşları, korkunç kargaşayı nasıl açıkladığımı bilir misiniz? *İnsanlık özündeki çekirdeğe, canlı ve*

sağlıklı çekirdeğe ulaşmak istiyor. Ama oraya varmazdan önce şu cana kıyma, yakıp yıkma evresinden geçmesi gerek. Sizin anlayacağınız, Freud'un «yıkım güdüsü» adını verdiği şey orta katmandadır. Boğa, eşine yaklaştırılmadığı, cinsel doyumdan yoksun bırakıldığı zaman çılgına döner, saldırganlaşır. İnsanlık aynı durumdadır. Başka bir deyişle, asal şeylere —sevgiye, yaşama, akılcılığa— ulaşmazdan önce, cehennemden geçmesi gereklidir. Bu dediğimden, toplumsal alanda, çok ciddî sonuçlar çıkıyor. Burada sorunu enine boyuna işlemek istemiyorum, ben yalnız size o günlerde araştırmalarıma konu olan bir alana ruhçözümcülerin bilinçdışından gelen bir itkiyle neden değinmek istemediklerini göstermek istedim. O günlerde bu işin önemini kestirebilseydim, ben de tabanları yağlardım! Sakın kendimi başkalarından çok üstün bulduğumu sanmayın: bilseydim, yumruğu yer yemez havlu atardım. Ama bugün bütün gemilerimi yakmış durumdayım. Geriye bakınca, durumu kavrıyorum. Son derece tehlikeli. Bakın, ne denli kalın, ne denli kötü olursa olsun, kişilik zırhı insana belli bir korunma sağlar; bugünkü toplumsal ve ruhsal koşullarda, birey için yararlıdır. Onsuz yaşayamaz. Hekimlerime işte bunu öğretiyorum. Onlara, zırhlarını kıramamalarından hoşnut olduğumu söylüyorum, çünkü zırhla büyümüş kişiler onsuz edemezler. Zırhı çekip alırsanız, pat diye yıkılırlar. Onsuz yaşayamazlar. İşlevler durur. Değişik kişilik yapısı taşıyan kuşakların yetişebilmesi için uzun yıllar —on yıllar, belki yüz yıllar— beklemek gerekecek. Buna karşılık, gelip bir anda kişilik zırhlarını kaldırsanız, yeryüzü bir anda cehenneme döner. Tam anlamıyla cehenneme döner! Her yanda kıyım başlar! Zırhın da akılsal bir yanı vardır. Ruhçözümcülerle aramdaki uyuşmazlık yalnız bu yapısal ögeden gelmiyordu, ayrıca bir de akıl-

sal öge vardı. Dolayısıyla ben tehlikenin nerede olduğunu biliyordum. Çözümcülerse dönüp bu tehlikeye bakmak bile istemiyorlardı. Anlıyor musunuz sözü nereye getirmek istiyorum? Görmek istemiyorlardı! Kişilik yapıları akılsal ögeyi anlamalarını engelliyordu. Sorunu bütünüyle kravramalarını kilitlenmiş kişilik yapıları önlüyordu. Sorunun özüne giremiyorlardı, çünkü doğal'dan nefret ediyor, tiksiniyorlardı. *O günlerde, ruhçözümlemesinin gündeminde üretken cinsel yaşam yoktu.* Bunu biliyorsunuz. Ama bakın, ben size daha ötesini söyleyeyim: *bugün o hiçbir yerin gündeminde yoktur, benim örgütümde bile.* Bu konuya el atmak olanaksızdır. Evet, oynanan oyunun dip perdesi buydu. Ama o günlerde ben bunu bilmiyordum. Kimse bilmiyordu. Doğruyu çok sonra görebildim. O günlerde sürdüğüm cinsel-sevisel yaşamı temelinde sağlam, üretken diye nitelendireceğim. Coşkusal sağlığıma kimsenin zarar vermesine göz yummuyordum. Ruhçözümcülerse bunun farkında bile değillerdi. Anlaşılıyor mu? Yaşamımda en küçük bir aktöresizlik yoktu, kınanacak hiçbir şey yapmıyordum. Her şey temiz ve açıktı. Eşim yanımdaydı. Onlarınsa eşi yoktu. Karıkoca yaşamından nefret ediyorlardı. Yapıtımı tehlikeye düşürdüğünü hissettiğim an evliliğime son verdim. Dayanamadığım zaman, kaçtım. Onlar bunu hiçbir zaman yapamazlardı. Bana yöneltilen karaçalmaların açıklaması işte bu genel bağlam içindedir. Başka sorunuz var mı?

Dr. E. — Ayrıntıya girmek istemeyişinizi çok iyi anlıyorum.

Dr. Reich — Yoo, ayrıntıları da anlatabilirim size, ama yalnız aydınlatıcı ayrıntıları.

Dr. E. — Dün Jones'tan sözettiniz. Bunun dolaysız etkisi olduğunu düşündüm bir an...

Dr. Reich — Elbette. Jones, benim sürdüğüm yaşam-

dan tiksinen, alabildiğine doyumsuz bir İngiliz'di. Lucerne'de olup bitenleri düşünürsek, Freud'u bana karşı kışkırttığını olasılığın ötesinde söyleyebiliriz. Beni ruh hastası sayıyordu. Çözümcüler hastalarla sağlamları birbirinden ayıramazlar. Onun için bana ruh hastası gözüyle bakıyorlardı.

Dr. E. — Peki ya Rado? Onun bu işteki payı?

Dr. Reich — Haa, evet! Bakın, bu dediğimden yüzde yüz emin değilim; küçük bir olay aktaracağım size: Rado'nun eşi Emmy'yle aramda çok belirgin bir cinsel alışveriş vardı. Gerçekte, hiçbir zaman cinsel ilişki kurmadık; ama sık sık dansederdik, her fırsatta birbirimize dokunurduk. Rado bunu kıskanırdı.

Dr. E. — Dolayısıyla, size karşı dolap çevirdiği kanısındasınız?

Dr. Reich — Evet. 1934'te, benim zihni karışmış, usu yarılmış bir adam olduğum söylentisini ilk o çıkardı. Fenichel bu söylentiye dört elle sarıldı. Bir sağlıkevinde bir süre kaldığım anlatıldı sağda solda. Tepeden tırnağa yalandı bu! Gerçekte, sinir yorgunluğu geçiren ve bir dinlenme evinde üç hafta kalan Fenichel'di. Sinir yorgunluğunun benim Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'nden atılışımla ilgisi vardı. *Kişilik Çözümlemesi*'nin[5] üçüncü basımında, ad vermeden, bu konudaki olguları sıraladım. Doğrudan doğruya hiçbir karşı - saldırıya geçmedim, çünkü ayakta duracak kadar güçlü olduğumu biliyordum. Sizin anlayacağınız, Emmy'den ötürü, işin başında Rado vardı. Sık sık görüldüğü üzere, Fenichel'le öbürleri borazını kapıp daha hızlı öttürmeye giriştiler. Ancak uzun sürede kurtulabildim bu belâdan. Söylenti benden önce gelmişti Amerika Birleşik Devletleri'ne. Orada herkes bir akıl hastası olduğuma ina-

[5] Bkz. **Kişilik Çözümlemesi'nden alıntı, s. 253.**

nıyordu. Bedensel boşalmanın işlevini buluşumun ödülü buydu.

Daha önce de belirttiğim gibi, çözümcüler bu konuya hiç değinmez.

Bu «Aman dokunmayın» Freud Belgelikleri'nin tutumunda da açıkça kendini gösterdi. Olup bitenleri bilir misiniz bilmem. Freud safdışı edildi. Kimse ilgilenmek istemiyor artık Freud'un getirdiği sorunlarla, anlıyor musunuz, kimse. «Yüz yıllığına uykuya yatırın bunları! İki üç kuşak sonra, başkaları karar versin bu konuda! Biz bunlarla uğraşmak istemiyoruz!» Belki siz bu kanıda değilsiniz. Ama olgular ortada. Yazmanınız benim belgeleri almak üzere Meclis Kitaplığı'na indiği zaman, Freud'la aramdaki ya da Freud'a ilişkin yazışmalarımın yüz yıl boyunca güvenli bir yere konacağını söyleyip yüreğime su serpmek istedi. Benimse böyle bir niyetim yok. Yazışmalarımı yüz yıl saklamak niyetinde değilim. Tam tersine, yaşarken yayımlayacağım onları[6]. Gizleyecek bir şeyim yok! Onlara bu konuda birşeyler söyler misiniz[7]?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Herkes Freud'u ve uzantılarını safdışı etmeye çalışıyor! Konuyu gerçekten ele almaya yanaşmıyorlar. Hiç ilgilenmek istemiyorlar. Bu konuda hiçbir şeyi elde tutmak istemiyorlar[8]. Dünyanın dört bir ya-

---

[6] Bkz. Ek, yazışmalar, s. 158 ve sonrası.

[7] «Burada söz konusu olan yalnızca Kurultay Kitaplığı'ndaki birtakım belgelerin saklanması ve yüz yıllığına güvenli bir yere konması değildir... **son derece güncel**, evrensel, temel bir sorun, **'toplumsal ruhhekimliği'** sorunu vardır karşımızda.» Reich, 1952. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[8] Percival Bailey'in **Sigmund The Unserene - A Tragedy in Three Acts**'ı (Tedirgin Sigmund - Üç Perdelik Ağlatı'sı) bugün Freud'u gözden düşürme ve dilediği gibi kullanma konusunda beliren eğilimin çarpıcı bir örneğidir.

nında ruhhekimliğiyle uğraşan insanların başlıca özelliği bu. Hiç kimse erginlik, gençlik sorununa değinmiyor. Freud'un kendisi bile gerçek doğal yapısının ve buluşlarının büyük bölümünü gizledi. «Coşkusal veba»nın baskısı dayanılmayacak kadar güçlü ve tehlikelidir.

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Evet, şimdi artık hiç kuşkum yok!

1927-1930 arasında, Viyana'da toplumcu ve ortaklaşmacı örgütlerde çalışırken, ruhçözümcüler beni 'ortaklaşmacı' diye nitelendirirlerdi[9]. Düşmanlarım için çok kolay bir suçlamaydı bu. Oysa ben ortaklaşmacı, katı Marx'çı değildim. Marx'ı anlıyordum, ama salt Marx'çılığın bu sorunu çözemeyeceğini de görüyordum — o dönemde yazdıklarım buna tanıktır. Çözümcülerse «toplumsal sonuçlar»dan ölesiye korkarlar. Eh, o günlerde bu sonuçları kestirebilseydim, ben de korkardım. Ama farkında değildim, anlıyor musunuz! Soruna el atmaya karar vermiştim. İlkin evlilik sorunu vardı; çocukların cinsel etkinliği, erginlik, gençlerin durumu vardı. Bunlar, akıl sağlığının başlıca sorunlarıdır. Hâlâ araştırmalarıma konu olmaya devam ederler. Ama bugün onları biraz daha derinlemesine inceliyorum. Ruhsal düzlemi çoktan bıraktım. Bugün, bu sorunlar benim için dirimbilim alanına girmektedir.

Neyse, biz dönelim ortaklaşmacılara; terimin beylik anlamında ortaklaşmacı olmadım hiçbir zaman. Sizin anlayacağınız, hiçbir zaman *partili ortaklaşmacı* olmadım. Bunu iyi bellemenizi isterim. Hiçbir zaman! Ama onların örgütlerinde çalıştığım doğrudur. Onlarla işbirliği yapıyordum[10]. O dönemde anamalcılığın kötü

---

[9] Bkz. Reich'ın **Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse** dergisi yazar ve yöneticilerine yazdığı mektup, s. 175.

[10] «1928-1930 arasında, akıl sağlığı sorununa kılgısal açıdan kendimi adayabilmek için ortaklaşmacı ve toplumcu kampa ka-

olduğuna inanıyordum, bugünse, kötülüğün salt anamalcılıktan geldiği görüşünde değilim artık. Çünkü kötülük anamalcılıktan (kapitalizmden) daha eski. Ruhbilimi, özellikle de çözümcü ruhbilimi toplumbilime sokmak için çok çaba harcadım. Bu çabalar boşa gitmedi, hiç değilse hepsi. Bernfeld 1925'lere doğru bu dâvayı benimsedi, ama kısa bir süre sonra caydı. Ben, 1927'de çabalarımı sürdürdüm. Avusturya'da etkinliğimi ortaklaşmacı örgütler içinde, özellikle de «Arbeiterhilfe»[11] çerçevesinde yürütüyordum. Almanya'da, Simmel'in[12]

---

tıldım. Sinirce ve cinsel yoksulluk kavramlarını getirdim toplumsal düşünceye. İlk etkinliklerimden sonra, toplumcu hareketin amaçlarının yetkinliğine karşın, bu amaçlara ulaşmayı sağlayacak uygulayımların hepten aktöre-dışı değilse bile, yetersiz kaldıklarını saptadım. Dolayısıyla, solcu hareketin özgürlük uğrunda giriştiği hareketin düzeyini, siyasal toplumbilime ruh hekimliğinin temel kavramlarını katarak yükseltmeye verdim kendimi.

Ama şimdi benim ve yakınlarımın başına gelenlere bakıyorum da, toplumcu hareketleri iyileştirme özencimden vazgeçseymişim çok daha iyi edermişim, diyorum. Canım, özgürlüğüm ve rahatlığım konusunda başka hiçbir şey, sorumlu özgürlüğün ne demek olduğunu bilmeyen kurtarıcıların başlattığı hareketle ilişkilerim kadar büyük tehlike yaratmadı, bana o kadar çok düşman, inatçı düşman kazandırmadı. Ancak, sonunda aldığım dersler öylesine önemlidir ki, gerekse, yüreğim parçalana parçalana aynı denemeye yeniden girişirdim.» Reich, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[11] «'Arbeiterhilfe' (İşçilere Yardım Örgütü) özellikle ortaklaşmacı partiye üye olmayan, ama Rus devrimine açıkça sevgi besleyen kimselerden oluşuyordu. 'Arbeiterhilfe' ile 'Rote Hilfe' ('Kızıl Yardım') bir tür 'Kızıl Haç' gibi kurulmuştu. Ancak, 1930'ların başında, bu örgütlerin siyasetle uğraşmayan üyeleri, hiç görüşleri alınmadan, hattâ haber bile verilmeden, siyasal amaçlar uğrunda kötüye kullanılmışlardır.» Reich, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

[12] Ernst Simmel (1882-1947), Berlin Toplumcu Hekimler

başkanlık ettiği toplumcu hekimler kümesinde çalışıyordum. Rusya'da yürürlüğe konan yeni cinsel yasalardan ötürü ortaklaşmacılara yanaşmıştım[13]. Bugün, söz konusu yasaları çoktan yüzüstü bırakmış olan Rusların dışında, herkes bunlara sahip çıkıyor. Dünya, bir bakıma ikiye bölündü. Gördüğünüz gibi, 1920'lerin sonunda ruhbilimle Marx'çılık, ya da ruhçözümlemesiyle Marx'çılık arasında bağ kurmaya çalışıyorduk[14].

Derneği Başkanı, halk hastanelerinde ruhçözümcü sağaltım uygulamasının öncülerinden biri.

[13] Lenin, daha 19-20 Aralık 1917'de, bu soruna değinen iki kararname yayımladı. Bunların birincisi boşanmayı, ikincisiyse dindışı evlenmeyi, çocuk haklarını ve evliliklerin bildirilmesini düzene koyuyordu. Bu iki yasa kocayı aile başkanlığı ayrıcalıklarından yoksun bırakıyor, kadına tutumbilimsel ve cinsel açıdan kendi yazgısını belirleme hakkını veriyordu; yasa, ayrıca, kadınların doğal olarak istedikleri adı, yuvayı ve uyrukluğu seçme özgürlüklerini tanıyordu.

«... **boşanma büyük ölçüde kolaylaştırılmıştı. 'Evlilik' adı** verilen cinsel ilişkiler başlatıldıkları kadar büyük bir kolaylıkla kesilebiliyordu. Tek ölçüt, eşlerin karşılıklı onayıydı.

«... Birlikte oturanların bunu yetkililere bildirmesi zorunluluğu yoktu. Söz konusu beraberlik bildirilmiş olsa bile, başkalarıyla kurulacak cinsel ilişkiler kovuşturulmuyordu. Ancak, yeni ilişkileri eşe haber vermemek 'aldatma' sayılıyordu. Nafaka verme zorunluluğu 'geçici bir önlem' kabul ediliyordu. Boşanmadan altı ay sonra bu zorunluluk ortadan kalkıyordu: o süre içinde de, ancak eşin işi yoksa ya da kazancı kendisini geçindirmeye yetmiyorsa yardım yapılıyordu.» Reich, **Cinsel Devrim**, s. 218.

[14] Halk yığınları, 1920'lerin sonlarında, Sigmund Freud'un insan toplumuna çok belirleyici bir öge kattığını anlamaya başlamıştı. Wilhelm Reich, bu konuda, kitaplarından birinde şöyle diyor: «Tutumbilimin Karl Marx'ın kişiliğinde kendi bilincine varışı gibi, cinsel yaşam da Sigmund Freud'un kişiliğinde kendi bilincine varmıştır. Avrupa'da, 1927'den sonra, Marx'la Freud'u birleştirmeye uğraşmıştır insanlar. O günlerde hiç kimse, ilerde Zorba-Devlet, buyurucu Rusya'nın sınırları içine kapatılan, ma-

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Ama girişim olumlu sonuç vermedi. Rusya yozlaştı. Marx'çı ortaklaşmacılık Stalin'ciliğe ve buyuruculuğa dönüştü. Freud —yani ruhbilim ve bütün uzantıları— da Amerika Birleşik Devletleri'nde kaldı. Anlatabiliyor muyum?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Şimdi, bunlar arasında, tutumbilimci bakış açısıyla insan yapısının, insan dirimbiliminin incelenmesi arasında tam bir karşıtlık var. Ya da ben öyle görüyorum. Freud'la tartışmalarımızdan birinin konusu da buydu. Sırf tutumbilimsel (iktisadî) yaklaşımın bu sorunu çözemeyeceği görüşünde birleşiyorduk. İnsanların açlık çekmemesi, bir barınak bulması, güvenlik içinde yaşaması önemlidir elbet. Ama insan yapısı ve kişiliğin oluşumu sorunları bu yoldan çözülmez. Yapılması gereken, halk yığınlarına ilkin bir tutumbilimsel temel sağlamak, sonra insan yapısının düzeltimine girişmektir. Bu noktaya kadar tam bir görüş birliği içindeydik. Freud konuştuklarımızdan gerçekten büyük coşkunluk duyuyordu. Onun gözünde çok önemli bir şeydi bu. Derken Federn çıkageldi. Federn bir Mocu'dur, ruhbilimci Mocu'dur! Evinde müthiş mutsuzdu, ama çok iyi bir kocaydı. Karısından ayrılamıyordu, falan filân. Habire «ekin»le besleniyor, hastalarına Goethe okuyordu.

Dr. E. — Karısının üzerinde etkisi var mıydı acaba?

Dr. Reich — Bilmiyorum. Bende hep çok canlı bir

---

kinalaştırılan ve yerle bir edilen Karl Marx'la Amerika Birleşik Devletleri'nin sınırları içine kapatılan, iğdiş edilen, çoğu kez insanların karşısına 'uzman olmayan ruhsal sağaltımcı' ordusunun tecimsel hırsına bürünmüş olarak çıkan Freud arasında belirecek çatlağı aklının köşesinden geçirmiyordu.» Reich, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

insan olduğu izlenimi bırakmıştır. Hep aynı öyküydü karşımıza çıkan. Erkek canlıydı, kadınsa biraz yorgun. Birtakım insanlar kuşatıyordu çevrelerini, onları pohpohlamayanları kıskanıyor ve düşmanca duygular besliyorlardı.

Siz ruhçözümlemesi hareketine ne zaman katıldınız?

Dr. E. — Şey, ruhçözümlemesi derslerine 1931'den sonra girdim.

Dr. Reich — Bugün Ruhçözümlemesi Derneği'ne üye misiniz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — New Yorkta' mı?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Size bir soru yöneltebilir miyim? Bu görüşmeyi Ruhçözümlemesi Derneği yöneticileriyle tartıştınız mı?

Dr. E. — «Tartışma»yla neyi anlatmak istiyorsunuz?

Dr. Reich — Ele alacağımız konuları konuştunuz mu?

Dr. E. — İki üç yöneticinin sizinle görüşeceğimden haberi vardı.

Dr. Reich — Kimlerin?

Dr. E. — Sanırım Hartmann'la Kronold'a sözettim bundan.

Dr. Reich — Kronold'un derslerimi hiç kaçırmadığını bilir misiniz?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — İyi adamdır. Ama sonra hepsi çekip gitti. Hepsi beni yüzüstü bıraktı.

Dr. E. — Ama iyi bir çözümcü olduğunuzu söylerler!

Dr. Reich — Evet. Bu görüşmeden başka ruhçö-

zümcülerin haberi oldu mu? Soru sormadılar mı? Sizinle çalıştığımı biliyorlar mı?

Dr. E. — Elbette. Ama böyle şeylerle şöyle üstünkörü ilgilenirler!

Dr. Reich — Sahi mi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Dün size insan denen varlıklara, küçük çocuklara işin başında yapılan haksızlıktan sözetmiştim, anımsıyor musunuz? Siz şimdi tam o noktaya parmak bastınız: bütün sorun işte bu ilgisizliktir. *Kimse ilgilenmiyor artık bu sorunla. Hücrenin ana maddesi, kansu artık kıvılcım saçmıyor.* Her yerde aynı şey yaşanıyor. Kendi kanımızda da. Her yerde aynı şey. Her yerde. Bu belgeleri sunmamda bir sakınca gördüler mi?

Dr. E. — Yok canım!

Dr. Reich — Ruhçözümlemesi Derneği'nde birkaç amansız düşmanım var. Nunberg[15] bunlardan biridir. Bir sürü de dostum var, ama hiç bu konuya değinmezler. Anlıyor musunuz: hiç değinmezler!

Söyler misiniz bana: o adamlar, bilimsel gelişmenin, Freud'un geliştirdiği bilimi ele alan örgütlerin gelişmesinden apayrı bir yönde olduğunun farkındalar mı?

Dr. E. — Böyle bir şeyi farkettiklerini sanmıyorum.

Dr. Reich — Farkında değiller. Görüyor musunuz!

---

[15] «Freud, Sachs, Nunberg, Deutsch, Alexander ve ruhçözümcülerin çoğu üretken cinsel yaşamın ruhsal-tutumbilimsel ve sağaltımsal uzantısına ilişkin görüşüme katılmadılar. Ancak 1933'te yayımlanan **Introductory Lectures on Psychoanalysis**'te (Ruhçözümlemesi Alanında Temel Yapıtlar) Freud üretken bedensel boşalmanın sözünü bile etmez; bu gözlem, Nunberg'in **'Neurosenlehre'** adlı yapıtı için de geçerlidir.» **Kişilik Çözümlemesi.**

Demek istediğimi iyi anlıyor musunuz bilmem. Cinsel enerji kuramını canlı ve etkili tutan kimdir biliyor musunuz? Kim geliştirdi? Ben. Evet, bir tek ben! Başka kimse yok. Anlatabiliyor muyum? Bu noktayı iyi bellemenizi isterim. Bu role ben sahip çıkıyorum. Ben ruhçözümcü değilim[16]! Ruhçözümlemesiyle ilgilenmiyorum. Hiçbir düşmanlığım, hıncım yok ona. Benim için bütün bunlar artık soğudu, öldü. Ama şurası çok açık, ve bunu vurgulamakta yarar var. Bu da Freud'la tartıştığım konulardan biridir: niceliksel ögeyle niteliksel öge arasındaki ilişkilerden sözediyorum. Bu, Freud'un en büyük buluşlarından biriydi: bir düşün (fikir) kendi başına etkin değildir, ancak kendisine belli ölçüde enerji yatırılırsa, belli ölçüde kendine özgü enerjisi varsa etkin olur. Böylece Freud, niceliksel ögeyle niteliksel ögeyi birleştirdi. Sinir hastalığının çekirdeğinin dokuda, bedende olduğunu söylerken de aynı biçimde akılyürütüyordu. Ancak, niceliksel öge, enerjiyi temel alan bakış açısı bir kavramdan başka şey değildir. Ruhçözümlemesi örgütü niteliksel bakış açısını, yani düşünlerle aralarındaki karşılıklı bağları geliştirirken, ben dikkatimi enerji sorununa çevirdim. Yalnız akıllıca olduğu için de-

---

[16] «Biri kalkıp da Freud'un ruhsal enerji konusundaki düşünsel kavramlarıyla benim buluşum arasında bir bağ kurarsa, hiç mi hiç karşı çıkmam. Aynı şeyi ben kendim yaptım. Ama beni alıp tarihsel açıdan Freud'cular arasına ya da Freud'un öğretisinin, cinsel enerji kuramından koparıldığı zaman içi boşaltılmış olan bu öğretinin sakatlanmasıyla beliren sayısız ruhsal sağaltım okullarından birine oturtmaya kalkışanı daha başından uyarmak isterim. Acunsal yaşam enerjisinin bulunmasının Freud'la uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bunun tek sorumlusu benim, ve burada müthiş sakınımlı olmak gerekiyor, çünkü bu buluşun son derece ciddi sonuçlarının sorumluluğu yalnız benim omuzlarımdadır.» Reich, 1956, Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.

ğil, aynı zamanda gereksinme duyduğum için dört elle sarıldım cinsel enerji kuramına. O, bilimsel araştırmalarımın aracı oldu. Beni alıp işlevbilimsel alana götürdü. Başka bir deyişle, Freud'un «cinsel enerji» adını verdiği şey kimyasal bir varlık[17] değil, kansu dizgesinde kendini gösteren bir devinimdi. İzliyor musunuz beni?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Amip bir şeye doğru gitmek istediği zaman, uzayıp yayılır. Doğru mu? Ürktüğü zaman ne yapar? Büzülür, içine kapanır. Doğru mu? Ben cinsel enerji kuramını işte böyle geliştirdim, daha doğrusu gerçek bir işlevbilimsel işlev haline getirdim. Ve böylece acunsal yaşam enerjisini, dirimsel enerjiyi buldum[18].

---

[17] «Ruhsal bozukluklarla sinircelerin iç düzenekleri arasında asal bir ayrım bulunmadığını biliyoruz, ama elimizde bunları değiştirebilmek için gerekli niceliksel uyarıcı yok. Gelecekte umudumuzu kimyaya ya da dokubilim yoluyla kimya bilimine egemen olunmasına bağladık. Bu şimdilik uzak bir gelecektir, ama her ruh bozukluğunun çözümsel olarak incelenmesi gerekir, kimyasal sağaltıma bu konuda elde edeceğimiz bilgiler yol gösterecektir.» Sigmund Freud, Marie Bonaparte'a 15 Ocak 1930'da yazdığı mektup; E. JONES bu mektubu **The Life and Work of Sigmund Freud**'un III. cildinin 449. sayfasında vermiştir.

[18] «Dirimbilimin temel sorunu canlı varlığın içindeki içtepilerin kökenidir. Canlı maddeyle cansız madde arasındaki ayrımın devindirici içtepilerin kökeninde yattığını kimse yadsıyamaz. İçtepiyse ancak canlı varlığın içinde etkinlikte bulunan enerjiden gelebilir.» **The Cancer Biopathy, s. 24-25.**

Reich, 1939'da «mavi kabarcıklar» (mikroskopla görülebilen, devingen enerji kesecikleri) üretirken bulduğu bu enerjiye, «orgon» adını vermiş; bu sözcüğü de «bedensel boşalma denkleminden gelen buluşunun tarihçesini ve sözü geçen enerjinin dirimsel etkisini (yani canlı maddeleri enerjiyle doldurma gücünü) göstermek» üzere, «organisme» (beden) ve «orgastique» (bedensel boşalmaya ilişkin) sözcüklerinden türetmiştir. **A.g.y. s. 78.**

Bu konuda, birkaç ekleme yapmak istiyorum: Freud'un gerçekleştirdiği büyük işin, yani ruhsal enerjinin bulunmasının değerini veren pek çok ruhçözümcü olduğunu sanmıyorum. Bu buluşun nerelere uzandığını kestirenlerin de çok olduğunu sanmıyorum. Dün neden böyle olduğunu açıkladım size. Pek azı somut bilimleri incelemiştir, ve pek azı bilimsel akılyürütmeyi becerir. Burada ruhbilimsel akılyürütmelerden sözetmiyorum. Benim dediğim onun çok ötesine uzanıyor. Freud, terimin bu anlamında bilimsel bir kafa taşırdı. Nicelik terimleriyle, düşünlere bağlı cinsel enerji terimleriyle düşünürdü. Ruhçözümcü örgütün başarısızlığa uğraması bundandır. Bense işte bu noktaya kanca attım. Freud'a borçlu olduğum ve Dirimsel Enerji'yi[19] bulup ortaya çıkarmama izin veren şey de budur. Freud'un canlı varlığın içinde cinsel enerji diye adlandırdığı şey, varlığın dışında da vardır. Aygıtlarla görünür kılabilirsiniz onu[20]. Havadaki mavi renk dirimsel enerjidir[21]. Gerçek

---

[19] Reich, ilerki dipnotlarından birinde «enerjiye ilişkin bütün düşüncelerin Breuer'den (Freud'un başyardımcısı Dr. Josef Breuer'den), cinsel bakış açısınınsa Freud'tan geldiğini» belirtir.

[20] Mikroskop, teleskop, orgonoskop (yani ısı ayrımlarını ölçen aygıt), elektroskop (yani elektrikli alanları saptayan aygıt), flüorofotometre (gazışın-ölçer), Geiger sayacı dirimsel örnekler ya da havada ne kadar dirimsel enerji bulunduğunu ölçmeye, bu enerjinin varlığını göstermeye ya da doğrudan gözlemeye izin veren başlıca aygıtlardır.

[21] **«Mavi, vücuttaki ya da vücudun dışındaki dirimsel enerjinin özgül rengidir.** Beylik doğabilim gökteki maviyi mavi ışığın kırılmasıyla ve gazların oluşturulduğu havaküredeki öbür renklerin kırılmasıyla açıklamaya çalışır. Oysa, acundaki, havaküredeki ya da canlı varlıktaki dirimsel enerjiye dayalı bütün işlevlerde aynı mavi renge rastlarız:

«Hangi hücreden, hangi bakteriden alınmış olursa olsun, **kansu, yani temel canlı hücre sıvısı mavidir.** Bu mavi rengin

bir şeydir. Freud'un başlangıçta cinsel enerji adını verdiği şeyden, enerji ilkesinden yola çıkılarak bulunmuştur. Freud'la yaptığımız tartışmaların can damarı içerik ve yatırım sorunuydu, herhangi bir düşün'le taşıdığı enerji miktarı arasındaki ilintiydi. Cinsel bakış açısı önemliydi, çünkü cinsel uyarılma söz konusu enerjinin en iyi örneğidir. Üreme örgeni dikildiği zaman, bedensel, doğabilimsel bir şey olmaktadır. Böylece ben kendimi cinsel enerji kuramına adadım, çünkü sözcüğün alışılmış anlamında cinsel etkinliğe düşkün değildim, ama niceliksel enerji ve nesnel işleyiş alanlarında kullanılacak bilimsel bir ilkeydi o. Aynı biçimde, kendimi bir Freud öğretilisi, izleyicisi de saymıyorum. Uzun süredir, Freud'la hiçbir ilgim kalmadı. Hattâ oturup kendisine diş bilesem yeridir. 1933'te ve 1934'te ben zor, çok zor durumdayken hiç de iyi davranmadı. Ben onun yapıtını savunurken, o beni desteklemekten kaçınıyordu[22]. An-

---

'ışık kırılması'ndan geldiği söylenir, oysa bu yanlıştır, çünkü hücre ölünce mavi rengi yiter, ama öbür doğabilimsel koşullar aynı kalır.

«Kümülü-nimbüs diye adlandırılan bulutlar koyu mavi renktedir, buysa su damlacıklarındaki yüksek dirimsel enerji yüküyle açıklanır.

«İyice karartılmış ve duvarları demir levhalarla kaplanmış bir oda ('dirimsel enerji odası') karanlık değildir, yani her türlü ışın yayılımından yoksun değildir, içinde mavimsi ya da külrengi mavimsi ışınlar dolaşır. Dirimsel enerji kendiliğinden ışın yayar; 'ışıyıcı'dır.

«Derin göllerin ve okyanusların suyu mavidir;

«Ayrışmaya başlamış, ışın saçan tahta da mavidir. Ateşböceğinin kuyruğunun uçları mavidir, Saint-Elme ateşleri de, kutuplardaki gün ağarmaları da mavidir.

«Dirimsel enerji yüklü boş tüpler mavi bir ışık saçarlar.» REICH, **The Orgone Energy Accumulator - Its Scientific and Medical Use** (Orgone Institute Press, 1951), s. 15.

[22] Bkz. Mektuplar, s. 179, 197.

cak, bütün bunlar yapıtının nesnel ve bilimsel yanlarına zarar vermez. Niceliksel ögeyi, enerji ilkesini Freud'a borçluyum ve beni ruhçözümcülerden ayıran da bunlardır. *Ruhçözümlemesi düşünlere dayanan bir ruhbilimdir, dirimsel enerji bilimiyse doğal enerjiyi —vücudun içindeki ve dışındaki enerjiyi— inceleyen bilim dalıdır.* Bütün bu olguları uzman olmayanların bile anlayabileceği kadar açık seçik gözler önüne serebildim mi acaba?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — *Freud'un varsayımsal bir şey gibi sözünü ettiği ve kimyasal kökenli olabilir dediği cinsel enerji* somut bir enerjidir, elle tutulur, gözle görülür, doğal bir şeydir. Havaya yayılmıştır ve dirimsel enerji biriktiren kutunun içinde toplanabilir[23]. Bu aygıtı tanıtan bir kitapçık vereceğim size[24]. Hiç adını işittiniz mi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Evet, bu işin artık ruhçözümlemesiyle ilgisi yoktur. Kullandığımız yöntemin ruhçözümlemesiyle hiçbir ilgisi kalmamıştır. Ancak, cinsel enerjiyi, ruhsal enerjiyi inceleyen ruhçözümcü kuram beni buluşuma götüren yolun önemli aşamalarından biri oldu[25].

---

[23] Havadaki dirimsel enerjiyi biriktirmeye yarayan, örgensel maddelerle madenden yapılmış bir kutu. Dayandığı ilke, birincilerin dirimsel enerjiyi kendilerinde toplaması, madenlerin de bunu yansıtmasıdır.

[24] **The Orgone Energy Accumulator — Its Scientific and Medical Use** (Dirimsel Enerji Biriktireci — Bilimsel ve Hekimsel Kullanılışı). Bu kitapçık, Food and Drug Administration'ın toplanıp yokedilmesini buyurduğu Reich'ın yapıtlarından biridir.

[25] «Acundaki dirimsel enerjinin bulunmasında bir hazırlık evresi saydığım Freud'un cinsel enerji kuramına böylesine parmak basmam, gerek kılgısal gerek hekimsel alanda tam on iki yıl ruhçözümcü olarak çalışmamdan ve buluşuma ruhçözümcü

Yalnız, ruhçözümcüleri tahtlarından indirmeye ya da balonlarını söndürmeye niyetlendiğimi sanmayın sakın. Hiç böyle bir niyetim yok. Dediğim gibi, ruhçözümlemesi artık beni ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren, içinizde ve dışınızda varolan Dirimsel Enerji'nin sizde ve dünyada nasıl etkinlikte bulunduğudur. Bu enerjinin bir ruhçözümcü olarak sizin aracılığınızla hastalarınız üzerinde nasıl etki yaptığını merak ederim. İçinizde kendiliğinden etkinlikte bulunan şeye ben «dirimsel enerji» adını verdim. Somut bir şeydir bu. Buna karşılık, cinsel enerji bir kavramdan öteye geçmez. Yaşam Enerjisi, bir deneyodasında görüp algılayabileceğiniz somut bir şeydir. Aygıtları etkiler. Bu da, cinsel enerji kuramından somut doğal enerjiye geçişi dile getirir. Beni ilgilendiren, sizin dışınızda doğada ve vücudunuzda bulunan bu enerjinin sizin aracılığınızla nasıl etkinlik gösterdiği, hastalarınızı nasıl etkilediğidir. *Oysa, siz ruhçözümcünün vücudundaki bu enerji kabuğuna çekilmiş, cinsel doyumdan yoksun bırakılmışsa, düşünce dizgeniz böyle bir büzüşmeye uğramamış kişininkinden apayrı olacaktır.* Sizin dünyaya bakışınız, nesneleri ele alışınız onunki gibi olmayacaktır. Böylece, bir kez daha gelip «üretken kişilik»le «sinirceli kişilik»e dayanıyoruz. *Üretken kişilikte bu nesnel, acunsal enerji özgürce dolaşır, etkinlikte bulunur.* Vücudun değişik kesimleri arasındaki bağlantıyı sağlar. *Sinirceli kişilikteyse, kabuğuna*

---

hareket içersindeki gelişme ve çatışmalar arasında varmış olmamdandır. Ancak, Driesch'ın 'yetkinleşen varlık'ından, Bergson'un 'dirimsel atılım'ından ya da dirimsel-kimyadan yola çıkıp bu alanlarda çalışsaydım da Dirimsel Enerji'yi bulurdum. Düşüncemin özgürlüğe kavuşabilmesi için o zaman da benzer çatışkılar ortaya çıkardı. Bütün bu dediklerim, buluşumun pek çok öncüye dayandığını göstermektedir.» **Reich, 1954. Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri.**

çekilmiş, belli noktalarda kilitlenmiştir. Ruhçözümcü az ya da çok sinirceli kişiliğiyle bakar yapıtıma: bana karaçalıp çalmaması, beni bir ruh hastası ya da neşeli, doğa kurallarına uygun, toplumsever, doğal bir insan sayıp saymaması sinir hastası olup olmamasına, hastaysa hastalığının derecesine bağlı kalacaktır. Anlıyor musunuz bakış açımı? Ruhçözümcülerin sinirsel bozukluklarıyla sırf çözümcü oldukları ya da şunu-bunu yaptıkları için ilgilenmiyorum. İçe kapanık ya da doyumsuz oluşlarıyla, *ruhçözümcülerin vücutlarındaki yaşama enerjisinin çarpıtılması Freud'un yapıtının yozlaştırılmasına yolaçtığı için* ilgiliyim. Düşüncemi açıkça dile getirebildim mi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Beni ilgilendiren bu. Yaşam enerjisi bütün hareketlerde, evet ayrıksız bütün hareketlerde, Hıristiyanlıkta, Marx'çılıkta aynı biçimde çarpıtılmıştır. Ancak, ruhçözümlemesinin en önemli olgusu, yaşam enerjisinin varlığına ilk kez Freud'un parmak basmış olmasıdır. Yalın bir kavram halinde de olsa, soruna ilk değinen Freud'dur. Ondan önce, yetkinleşen varlık gibi, yalnızca birtakım varsayımlar vardı. Freud'sa, ruhsal enerjiye öylesine kavrayışla eğildiği zaman, kılgısal bir kavram olarak vücudun yaşam enerjisine dokunmuş oluyordu. Ben işte tam bu noktada işe karıştım. Yeterince açık mı bu dediğim? Bu düşünceden yola çıkarak Geiger sayacıyla ölçülebilen, havadaki mavide görülebilen acunsal yaşam enerjisine vardım. Bir ruhçözümcünün adıma karaçalıp çalmadığının, yaptıklarımı bilip bilmediğinin öğrenilmesi işte bu yüzden önemlidir. Adıma karaçalıyorsa, düpedüz hastadır, vücudundaki dirimsel enerji büzüşmüştür. Bir zamanlar cinsel enerji kuramını ortadan kaldırarak Freud'un yapıtına nasıl davranmışsa, benimkine de öyle yanaşır. Ruhçözümcüler, ör-

gütlerinde artık cinsel enerji kuramına yer bulunmadığını farkediyorlar mı? (Yayımcının önsözüne bakın.)

Dr. E. — Hayır, sanmıyorum. Pek çoğu bu sözü kabul etmez zaten.

Dr. Reich — Pek çoğu kabul etmez mi?

Dr. E. — Evet, hiç kuşkum yok.

Dr. Reich — İyi ama, kör kör parmağım gözüne ortada bu. Örneğin Sterba'nın yapıtımdan sözeden bir yazısını alın, bedensel boşalma konusunda tek lâf yoktur içinde. Ağız ya da makat yöresinden gelen güdülerden sözaçtıklarını biliyorum ama. Oysa bunun sorunla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Gerçekte, asıl tartışma cinsel enerji kuramına ne anlam verileceği konusunda yapılmaktadır. *Ruhbilim, tarihte ilk kez, cinsel enerji kuramıyla parmağını doğal bilimlere doğru uzatmıştır.* Bilmem sorunun özünü gerçekten kavrayabildiniz mi?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Anladınız demek? Ruhbilimin, Freud'a kadar, doğal bilimlerin dışında kaldığını anladınız demek? Pek çoğu için, bugün de öyledir. Şimdi size son derece önemli bir şey söyleyeceğim. İnsanlık tarihi içinde ilk kez insan kafası (tini, aklı), hiç değilse kuramsal açıdan, sınırsız doğaya bağlanmıştır. Düşüncemi açık seçik anlatabiliyor muyum?

Dr. E. — Evet.

Dr. Reich — Benim bilime katkım işte bu noktadadır. Acunsal yaşam enerjisini bulmakla bu kurama gerçeklik kazandırdım ben[26]. Dolayısıyla da, cinsel enerji

[26] «Ruhçözümcü kuramın 'Hani Şu Şey' adını verdiği nesne, gerçekte, dirimsel dizge içinde dirimsel enerjinin doğal işlevinden başka bir şey değildir. 'Hani Şu Şey' terimi doğaötesi bir yöntemle, dirimsel dizgede, işlevleri dışardan belirlenen 'bir şey' bulunduğunu anlatmaktadır. **Bu 'bir şey,' 'Hani Şu**

kuramı ölmüştür diyorum. Yürürlükten kalkmıştır. Kimse ondan bir şey çıkaramamıştır. Ağız ve makat dürtülerine ilişkin sözlerin cinsel enerji kuramıyla ilgisi yoktur. Freud için, cinsel enerji kuramı çok temel ve köklü bir şeydi; *Haz İlkesinin Ötesinde*'yi ve daha başka yapıtlarını okuyunca bunu açıkça görürsünüz. Ve bir bakıma, içine düştüğü acıklı durumun başlangıcı da buradadır. Yapıtımda ilgi duyduğu nokta da buydu. Bilimsel bir kafa taşıdığımı, yani temel doğal süreçlere yönelik bir kafa yapım bulunduğunu biliyordu. *Bir in-*

Şey' doğabilimsel bir gerçekliktir, acunsal yaşam enerjisidir. Canlı 'dirimsel enerji dizgesi', 'dirimsel çarklar' bir yerde toplanmış acunsal yaşam enerjisinin özel bir biçiminden başka şey değildir. Geçenlerde, bir ruhçöztümcü 'dirimsel enerji'yle Freud'un 'Hani Şu Şey'inin aynı olduğunu söyledi. 'Dirimsel enerji'yle Aristo ya da Driesch'in 'yetkinleşen varlık' kavramını özleştirmek kadar yerindedir bu tanım. Gerçekte, 'Hani Şu Şey', 'yetkinleşen varlık', 'dirimsel atılım' ve 'dirimsel enerji' deyimleri tek ve aynı gerçeği dile getirmektedir, ama bu gibi örneksemeler kimi zaman sorunları gereğinden çok yalınlaştırmaktadır. **Acunsal yaşam enerjisi, acunsal kökenli, gözle görülen, ölçülebilen, kullanılabilen bir enerjidir.** Oysa 'Hani Şu Şey', 'yetkinleşen varlık', 'dirimsel atılım' kavramları insanı böyle bir gerçekliğin varlığından kuşkulanmaya götürebilecek işaretlerden öteye geçmez. Maxwell'in bulduğu 'mıknatıslı elektrik' dalgaları Hertz'in bulduğu 'mıknatıslı elektrik' dalgalarının aynı mıdır? Hiç kuşkusuz. Ancak, birinciler bu işe hiç yaramadıkları halde, Hertz'in dalgalarıyla okyanus ötesine iletiler gönderilebilir.

«**Kılgısal** ayrılıklar belirtilmeden kurulan bu 'doğru' denklemler, doğal bilimlerdeki büyük buluşların küçümsendiğini gösterir. Böyle denklemler, geçenlerde çıkan bir dergide dirimsel enerjiden salt bir 'varsayım' gibi sözeden toplumbilimcinin davranışı kadar uzaktır bilimsellikten. Varsayımlarla, 'Hani Şu Şey', 'yetkinleşen varlık' gibi kavramlarla kanser urları yokedilemez, ama acunsal yaşam enerjisiyle bal gibi yapılır.» **Kişilik Çözümlemesi.**

sanın üretken cinsel yaşamı dirimsel enerjisini dile getirir. Sıradan ruhçözümcüde görüldüğü gibi, söz konusu işlev aksatıldığı vakit bütün öbür dirimsel işlevler aksar, adam dirimsel enerjiye uygun düşünemez. Düşüncesini o yöne çeviremez. *Kin ve nefret doludur.* Ömrüm boyunca karşılaştığım nefret ve karalamaların kaynağı buradadır.

Dr. E. — Freud'un cinsel enerji kuramını yüzüstü bıraktığı kanısında mısınız?

Dr. Reich — Aslâ! Hiçbir zaman! Yalnız o bu yolda daha fazla gidemedi. Kıskıvrak bağlandı. Bence, izlenmesi gereken yol, benim başarıyla tuttuğum yoldu. Bunun için kişilik çözümlemesinden, coşkulardan, haz kaygılarından, vücuttaki dirimsel enerji dalgasının tutturduğu değişik yönlerden geçmem gerekti; ordan yola çıkınca, kansu'nun devinimlerine —evet, amiplere— ulaştım, onlardan da dünya üzerindeki dirimsel enerjiye. *Cinsel enerji acunsal-doğal bir gerçekliktir: Buluşum budur!* Bunun temel kavramını Freud sağladı bana: onun işlevi bu oldu. Ve bence, bu, Freud'un en önemli başarısıdır. Freud büyük, çok büyük bir adamdır.

EK YAZI

Dirimsel Enerji Araştırma Merkezi Belgelikleri'nde saklanan bu mektup söyleşiden sonra yazılmıştır. Mektup Dr. E.'ye yazılmış, ama gönderilmemiştir.

Sevgili Dr. E.:

Bu söyleşinin yayımı gecikti, çünkü ilkin Ernest Jones'un kaleme aldığı Sigmund Freud'un yaşamöyküsünün birinci cildini okuyup bitirmek istedim. Bu okuma bana, aşağıdaki ek bilgilerin sizin Belgelikler'de bulunması gerektiğini gösterdi:

1 — Ben görüşmede Freud'u «kafese kapatılmış hayvan»a benzetiyorum, buradaki kafes dünya ve öğretisini benimseyenlerdir. Jones'un yazdığı yaşamöyküsüyse Sigmund Freud'un kendi kendini, aydın olarak nefret ettiği Yahudi inanç ve törelerine hapsettiğini ortaya koymaktadır.

2 — Söyleşide ben, Freud'un cinsel açıdan sağlıklı bir insan olduğu varsayımını öne sürdüm. Yaşamöyküsüyse —bilmediğim bir şeyi—, sinirceli bir ananın baskısı altında yaşayan bir genç kızla nişanlı geçirdiği beş yıl boyunca, ailesel ve dinsel baskı sonucu, ciddî bir cinsel durgunluk evresinin acısını çektiğini ortaya koyuyor. Üretken cinsel yaşam konusundaki bütün gelişme-

leri durdurmaya itmemiş olsaydı, Freud'un yaşamının bu evresi çok önemsenmeyebilirdi. Görünüşe göre Freud, düzmece bir ruhbilimsel kuram haline getirerek evrenselleştirmek istediği «yüceltme»ye duyduğu gereksinmeden ötürü yarı yolda kalmıştır. Onun kadar korkmayan birtakım çağdaşları, örneğin Strindberg, İbsen, Nietzsche bu alanda Freud'dan epey ileri gitmişlerdir.

3 — Freud'un kişisel yaşamı benim bedensel boşalma kuramına neden öyle soğuk davrandığını da açıklamaktadır. Freud'un, cinsel devrimin beşiği sayılan Amerika'ya neden o kadar düşmanca baktığını da açıklamaktadır: söz konusu devrimi, yanlarına dişi arkadaşlar katmak isteyen ilk öncülerin cinsel doyumsuzlukları ve başardıkları işler yaratmıştır. Freud'sa varlığını temelinden değiştirmedikçe, bu alanda onların elde ettikleri başarıları kabul edemezdi.

4 — Sigmund Freud'un, sonradan elinin tersiyle ittiği dirimsel enerjiyi, bakımevi çalışması sırasında bulmak üzere olduğunu da bilmiyordum (bkz. Jones'un «elyazılı tasarı»[1] konusundaki yorumu). Tıpkı kokain üzerinde yaptığı araştırmalardaki gibi, Freud doğabilimsel yaşam enerjisinin ardına düştüğü için önüne çıkan fırsatı kaçırmıştır. Bütün bunların nedeni, özel bir canlılığa sahip, coşkuya susamış dirimsel dizgesinin Yahudi bir aileyle Yahudi bir nişanlının baskısıyla dizginlenmesidir. Böylece, Sigmund Freud'un yaşamındaki acıklı yan, benim yüz çizgilerini betimlerken kullandığım «büyük umutsuzluk» deyiminde çok anlamlı biçimde dile gelmekte ve benim tanım da açıklanmış olmaktadır. Böylece, ne denli büyük ve önemli olurlarsa olsunlar, ruhbilimsel buluşları, temel buluşunun türlü yanları

[1] **The Life and Work of Sigmund Freud, c. I, s. 379 - 395.**

karşısında başvurduğu *kaçışı* dile getiriyordu; tam on yıl, Freud adına, bu yanları geliştirmeye çalıştım, ama sonradan, bedensel boşalma kuramımda[2] gözler önüne serdiğim biçimiyle söz konusu buluşun yarattığı sonuçları benimsemeye yanaşmadığı için, sorumluluğu tek başıma yüklenmek zorunda kaldım.

Wilhelm REICH,
Tıp Doktoru
Orgonon
Rangeley, Maine.

---

[2] «Freud adına, yani Freud'un sahip çıkmadığı şeyler adına sorumluluğu ben üstlendim.» 26 Mart 1952'de Reich'la Dr. E. arasındaki telefon konuşmasından.

İKİNCİ KESİM

TAMAMLAYICI BELGELER

KÜÇÜK AÇIKLAMA

1930'ların başlarında Marx'çılığın özünden bilimsel yapısına inanmış olsa da, Reich, daha o zamandan «cinsel tutumbilime dayalı toplumbilimle ortamalı tutumbilimcilik arasındaki korkunç uçurum»un farkındaydı. 1932'den sonra, yazı ve yapıtları toplumcu ve ortaklaşmacı örgütlerden kapı dışarı edildi ve eğer Marx'çılık Almanya'da işbaşına gelirse öldürüleceği söylendi. Toplumbilime cinselbilimi kattığı ve bunun insan yapısı üzerindeki etkisini gözler önüne serdiği için ortaklaşmacı örgütlerden atıldı. 1934-1937 arasında, S.S.C.B.'de bütün yapıtları yasaklandı.

İlerki sayfalarda yazışmalarında göreceğiniz Marx'çı terimler dizisi ilk yapıtlarının sonraki basımlarında kaldırıldı. Ve Reich, Marx'çı örgütlerle ilintileri konusunda şunları söyledi: «Marx'çı örgütlerde hekim olarak çalıştığım için pişman değilim. Toplumbilimsel bilgilerimi kitaplara değil, her şeyden önce halk yığınlarının edepli ve özgür bir yaşam-sürebilmek için giriştikleri kavgada edinilmiş kılgısal deneyime borçluyum. Cinsel yaşama çekidüzen verme konusundaki en köklü bilgilerimi halk yığınlarının başına buyurganlık vebasını getiren *akılyürütme kusurları*'ndan çıkardım. Hekim olarak, emekçilerle ve onların günlük gereksinmeleriyle hiçbir siyasetçinin beceremeyeceği kişisel ilintiler kurdum. Partili siyasetçi her zaman, kendi kafasındaki «sınıf bilinci»ni aşılamaya çalıştığı «emekçi sınıfı»ndan başka bir şey görememiştir. Bense en kötü toplumsal koşullarda, kendi eliyle yarattığı, kişiliğine işlediği için

benliğinde taşıdığı, boşu boşuna kurtulmaya uğraştığı acıklı koşullarda yaşayan insanı gördüm. Tutumbilimci kavramlarla dirimsel-toplumbilimsel kavramlar arasındaki uçurum gittikçe büyüyordu. «Sınıflı birey» kuramının yerine insanoğlu denen memeli hayvanın oluşturduğu toplumun akıldışı yapısını geçirmek zorunda kaldık.

«... Engels'in *Anti-Dühring*'te temellerini attığı eytişimsel maddeciliğin daha sonraki evrimi *dirimsel - bedensel işlevcilik*'le sonuçlandı. Bu evrim dirimsel enerjinin, acunsal yaşam enerjisinin bulunmasıyla (1936 - 1939) gerçekleştirilebildi. Ve söz konusu buluş toplumbilimle ruhbilime sağlam bir temel kazandırdı. Bu evrimin düşünceyi etkilememesi düşünülemezdi elbet: düşüncenin evrimiyse, artık işe yaramayan eski kavramları değiştirir, yerlerine yenilerini koyar. Böylece, Marx'çı 'bilinç' teriminin yerine *devingen yapı*, gereksinmelerin yerine 'dirimsel enerjiye dayalı güdüsel süreçler', 'gelenek' yerine de 'dirimsel ve kişiliksel katılaşma' geçirildi.

«... Marx'çılığın tutumbilimsel (iktisadî) kuramı hepten yanlış mıdır? Bu soruyu şöyle bir örnekle aydınlatmak isterim. Pasteur zamanında kullanılan mikroskopla Leonardo da Vinci zamanındaki su tulumbası yanlış mıdır? Marx'çılık XIX. yüzyılın baş ve ortalarındaki toplumsal durumdan doğmuş bilimsel bir tutumbilim kuramıdır. Oysa, toplumsal süreç orada durmamış, yerini XX. yüzyıla özgü apayrı bir sürece bırakmıştır. Bu yeni toplumsal süreçte XIX. yüzyıldaki sürecin bütün temel niteliklerini buluruz elbet, tıpkı çağdaş bir mikroskobun temel yapısında Pasteur'ün kullandığı mikroskobun, çağdaş su borusu donanımında Leonardo da Vinci'nin temel ilkesini buluşumuz gibi. Ancak, gerek Pasteur'ün mikroskopu, gerek Leonardo da Vinci'nin su tu-

lumbası bugün pek işe yaramaz. İkisinin de yerine köklü biçimde yeni bir anlayış ve uygulayıma karşılık veren yepyeni yöntem ve işlevler konmuştur. Avrupa'daki Marx'çı partiler XX. yüzyılın buyurgan yönetimini XIX. yüzyıldan alınma kavramlarla altetmeye kalkıştıkları için başarısızlığa uğramış, batıp gitmişlerdir. Her bilimsel kuramın özünde bulunan gizli güçleri canlı tutmayı ve geliştirmeyi savsakladıkları için toplumsal örgüt olarak silinip gitmişlerdir[1].»

---

[1] **Faşizmin Kitle Ruhu Anlayışı**'nın üçüncü basımına yazılmış önsözden.

1

YAZIŞMALAR

(Reich'tan Adler'e)[1]

Viyana, 10 Mart 1920

CİNSELBİLİM TOPLUÇALIŞMASI

Sevgili Doktor'cuğum,

Toplum Hekimliği Derneği'nde yaptığınız «Bireysel Ruhbilimin Temelleri» konulu konuşma, nicedir kafamı kurcalayan ve bizim topluçalışmada ateşli tartışmalara yolaçan bir sorun hakkında size seslenmeme neden oldu.

«Ben ruhbilimi» konusundaki kuramlarınızın değerini bilmeme ve onlara hayranlık duymama karşın —daha doğrusu, değerlerini bilip hayranlık beslediğim için—, *geçerlilikleri* konusunda değil elbet, ama *özellikle sinir hastalıkları ve sapıklıklar konusunda evrensel uygulanmalarına* ilişkin birtakım kuşkular beslemekten kendimi alamıyorum. Tartışmaya başlangıç olarak sözü geçen konuşmanızı alışım, konuşmanızda verdiğiniz, uygulamacı hekim olarak edindiğiniz deneyim-

[1] Reich bu mektubu Viyana Üniversitesi'nde tıp okurken yazmıştır.

lerden alınmış örneklerin kanıtlamalarımı desteklemesindendir.

Konuşmanın bütünü üzerinde durmak değil, bence en çok aydınlatılması gereken noktalara değinmek isterim. Karşıt - görüşlerimi konuşmanızın sonunda yapmayışım (tartışma çağrısı hekim arkadaşımız Hartmann'dan gelmişti), daha başka nedenlerle birlikte, deneylerimin bana, hele her konuşmacıya tanınan sürenin beş dakikayla sınırlandırılması halinde, bu gibi tartışmaların hiçbir şey üretmediğini göstermesindendi.

1. Duygusal yaşamımızın hemen bütün yanlarına değinerek yaptığınız bireysel ruhbilim dünyasının derinliklerini kolaçan etme geziniz sırasında *cinsel görüngü*'yü neden hiç anmayıp es geçtiğinizi şaşkınlıkla merak ediyorum; oysa bu görüngü coşkusal yaşamımız üzerinde (yetişkin insanda) en az öbür ögeler (toplumsal güç istemi, yaşamını sürdürme içgüdüsü) kadar önemli etki yapmaktadır. Anlattıklarınızı doğru anladıysam, verdiğiniz son bakımevi örneği —evlenmek istemeyen genç kız (bu konuya az sonra yine döneceğim)— küçük bir açıklama çekirdeği barındırıyora benziyor; ve bu açıklamayı da, cinsel yaşamın bile «toplumsal güç istemi»nin boyunduruğunda aramak gerekiyor. Önerdiğiniz bu açıklamadan kuşkulanmama yolaçan akılyürütmeleri, hattâ akılcı karşı-çıkışları daha sonra ortaya sereceğim.

2. Toplumsal güç istemine verdiğiniz önemi çok iyi anlıyor, bireyin coşkusal yaşamında oynadığı belirleyici rolü de, topluluk içindeki konumunu da açıkça görüyorum; bu istemle bireysel gelişiminin doruğuna varmış *yetişkin insan*'daki biçimiyle doğuştan gelen duygular topluluğu arasındaki kavgayı da kabul ediyorum; ancak bana öyle geliyor ki, *ilk başlangıçlar, en ilkel tohumlar* konusundaki açıklamanızda birtakım iki-anlamlılık-

lar var. Bu toplumsal güç isteğine eşlik eden coşkusal bozukluklarla, söz konusu isteğin iç çarklarının elle tutulur biçimi altında bireşimiyle —kişisel çabalarla, öbür insanları aşma arzularıyla, kendi kişiliğini her şeyin önüne geçirme girişimiyle (özençle)— ilgili çözümlemenizi çok inandırıcı buluyorum. Ancak bu istemin *özoluşumu*'yla ilgili açıklamanız ilk evre sayılamayacak bir evreyi başlangıç noktası sayıyor. Bu yetke isteminin kaynağı babaya yetişme arzusuysa (böyle bir şeyin gerçekleştirilemeyeceğini insana duyuran aşağılık duygusu bu arzuyu kamçılar), söylediklerinizden sonra hemen şu soruyu sormasak, açıklamanız bizi doyururdu: Peki, dört yaşında bir oğlan hangi yönden babasına yetişmeye çalışmak ister acaba? Yüreğinde birtakım aşağılık duyguları varsa, bunların bir nedeni olmalıdır — peki nedir bu neden? Aman canım, oğlancık babası gibi mühendis ya da kunduracı olmak istiyor elbet; babası gibi güzel evler yapmak istiyor, beceremediği için de aşağılık duygusu babasını aşma isteğiyle atbaşı gitmeye başlıyor, derseniz merakımız giderilmiş olmaz. Oyun oynarken büyüklerin yaptıkları işlere öykünen oğlanlar görüyoruz hiç kuşkusuz, ve alınan örnek de çoğunlukla baba oluyor. Ama ille de böyle olmadığını, öyle olduğu zamansa içinde en küçük bir kıskançlık duygusu bulunmayan, dürtüleri bambaşka bir kürede yeralan bir öykünmeyle karşılaştığımızı kabul etmek zorundayız. Çocuğun en yabancı olduğu şeyin, hele çabuk kavrayan bir insansa, uzun süre kendisinden saklayamayacağımız şeyin şu bin bir kaygı ve acıyla dolu gerçeklik (gerçek yaşam) olduğunu kabul etmek zorundayız; o bu *gerçeklik*'in içinden yalnızca kendisine *haz* veren yanları çekip alacaktır — yani o harika özgürlüğü, her ânını dilediği gibi kullanmayı, ve hepsinden önemlisi, her saniye onu alıp elindeki bütün olanaklarla kırmaya çalıştığı

dar sınırlar içine kapatan baba kırbacından kurtulmayı seçecektir. Ve altını çizdiğiniz neden-sonuç ilişkisini işte yalnız bu noktada görmekteyiz: bir yanda babanın (ve her türlü eğitimin) baskısı — öte yandaysa, aşağılık duygusu (dolayısıyla babayı geçme, *yani onu yenme, ondan kurtulma* isteği).

Ancak araştırmalarımızı biraz daha sürdürürsek, kaçınılmaz bir doğruyla, cinsel yaşamımızın en son imleminin elden geldiğince büyük hazlar duymak olduğuyla karşılaşırız; çocuklarda, haz duymaya yönelik birtakım eylemlerin bulunduğunu görürüz; yetişkin insanda «sapıklık» saydığımız bu eylemlerin imlemini, çocuğa tartışma götürmez bir biçimde haz veren dikizcilik ve göstermecilikte aramamız gerekir (bunu yapmamızı engelleyen hiçbir akılcı gerekçe yoktur); öte yandan, çocuğun kişiliğini her şeyden önce haz ilkesi belirlediğine göre, kimi zaman, onu bu haz gereksinmelerini köstekleyen gerçek yaşamın işleyişine sokabilmemiz için büyük çabalar harcamamız gerekir; cinsel güdüler birinci ilkeye, «Ben» ise ikinci ilkeye girmektedir; *son çözümlemede* ve *kökensel olarak* (ille de demiyorum) aşağılık duygusunun kökeni *babanın (cinsel) hazzı baskı altında tutması*'dır; bu baskı, çocuğun ekinsel (kültürel) topluluğa yavaş yavaş katılması için gereklidir. — Çocuklukta beliren yetke isteminin kaynaklarından *biri* cinsel baskının yarattığı aşağılık duygusuysa (her türlü yanlış anlamayı *daha başından* önlemek üzere şunu belirteyim ki, söz konusu yetke isteminin kaynağını erginin kişiliğine aktarmayı aklımın köşesinden geçirmiyorum), konuşmanızda esgeçtiğiniz başka bir kaynağa daha değinmek isterim: başkasına eziyet etme alışkanlığı, *elezerlik* (sadizm). Yetke istemleri çok gelişmiş kişilerde açık-seçik elezerlik nitelikleri bulunduğuna dikkatinizi çekmeme izin verin. Herhangi bir toplumsal güç elde

edebilmek için mutlaka başkalarının ezilmesi gerekir: saptadığı ereğe varmak isteyen birey insan kardeşlerini aşıp geçmekle yetinmez, ayrıca onları iteleyip kakalama, onlara acı çektirme gereksinmesi duyar; yengiye ulaşmak için yarıştığı insanlara çelme takan koşucuya benzer. Eziyetçi *sapıklık*, elezerliğin kökeninin cinsel olduğunu gösterir gibidir. Bu bağlam içinde, bireyin gelişmesinin en önemli çarklarından birinin cinsel güdüleri —özellikle de benzeştikleri sapıklıklara itici güç sağlayanları— cinsel yapıdan Ben'in temel yapısına aktaran süreç olduğunu sandığımı belirteyim (Freud: «yüceltme»); cinsel güdüler orada, kafa eğitim ve üretiminin isterleriyle çatışmaya girmeksizin, Ben'in gereksinmelerine karşılık verebilir. Zaman zaman, cinsel yapıda bu yüceltilmiş güdülerin artıklarına rastlarız; örneğin, erkeğin dişiye cinsel acı çektirme eğilimi bunlardan biridir. Ya da kendine sağladığı doyum olanaklarıyla başkalarının haklarını çiğneme arzusu (?); ya da, bunun ruhsal dengi olan bilgi edinme arzusu (çocuğun merakının büyük oranda cinsel nitelik taşıyan bilinmeyen'e yönelik olduğu kanıtlanmıştır); birey geliştikçe Ben'in hizmetine giren dikizcilik içtepisinin bazı yanları; bireyin ruh hastalıklarından korunmasını sağlayan siperlerin çoğu buradadır işte.

Bence, «aşağılık duygusu»nun Freud okulunun «iğdiş edilme korkusu» terimiyle gösterdiği şeyin ta kendisi olduğunu ekleyerek —yalnız, birinci terimde bu duygu Ben küresine aktarılmaktadır—; verdiğiniz ikinci örneğin (geç doğmuş, Tanrı'ya inanan delikanlının) «saplantılı sinircenin eziyetçi (makatsal) evreye doğru gerilemesi» deyimiyle ruhçözümcü görüşün anlatmak istediği şeye tıpatıp benzediğini söyleyerek akılyürütmeme sızmış olabilecek yanılgıyı bulup ortaya çıkarmanızı kolaylaştırdığımı sanıyorum; bu dediğim belki de yan-

lış olan şu varsayım için de geçerlidir: çocuğun gelişmesindeki *tek bir* yanı, cinsel baskıyı (iğdiş edilme korkusunu) çıkarıp attınız; onu, genel kuramcıların kabul ettiğinden çok daha fazla sahip çıktıktan sonra, getirip ergin insanın yaşamında Ben'in oluşumuna «aşağılık duygusu» adı altında bağlayıp Ben'i inceleyen ruhbilimin temel taşı yaptınız gibime geliyor.

Bu durumda, sorularımı şöyle özetleyebilirim:

a) *Çok daha önceki* gelişme evrelerine uzanırsanız, aşağılık duygusunu neye bağlıyorsunuz?

b) Aşağılık duygusu, cinsel oluşumdan çekilip alınmış karmaşık iğdiş edilme korkusunun evrim geçirmiş biçimi midir?

c) Bunlar arasında herhangi bir bağ var mıdır?

d) Yoksa, aşağılık duygusunu yaratan ilk neden nedir?

3. *Örnek III: çok güzel, evlenmek isteyen, ama bütün adayları geri çeviren genç kız.*

Genç kızın, anasına benzemek istemediği, evişleri altında ezilmiş, kendine hiç bakmayan bir kadın olmaktan kaçınmak istediği için *evlenmeye yanaşmadığını* söylediniz. Aşağıda andığım durum ve koşullar bir yana bırakılırsa, bu tutum her gün yineleyebileceğimiz bir deneyle çelişmektedir: erkeksi kadınların dışında, evlilik hemen bütün kadınların kafasında yatan düştür; her genç kızın en baş arzusu bir koca bulmaktır; sizin bakış açınızın tersine, kadının yapısı edilgin ve boyuneğicidir; sıradan kadının —dolayısıyla, şu bağlam içinde, bizi ilgilendiren kadının— aşağılık duygusu bizim kafa eğitim ve üretiminin tasarladığı cinsel aktörenin kadınlara benimsettiği zorunluluklardan kaynaklanmaktadır. Ancak, genç kızın erginlik çağında ve daha sonraki yaşlarda: «Ah, ah! erkek ol-

mak için neler vermezdim!» sözünü «birtakım büyük şeyler yapma» arzusu gibi değil, tersine, oğlanlara bağışlanan (cinsel) özgürlüğe duyulan ateşli özlem gibi yorumlamak son derece mantıklı olur. Çünkü çağdaş toplum kadınların birçok toplumsal uğraşa atılmasına izin vermekte, ama kadınlar yine de erkek olmak istemektedirler; üstelik de, kentsoylu sınıftan gelme genç kız bir uğraş öğrenip çalışmanın dışında her şeye özenirken, emekçi kız her yönden çalışmaya zorlanmakta, ama yine de erkek olmak istemektedir. İşte burada şu soru çıkıyor karşımıza: erkeklerinkinden çok daha belirgin olan kadının aşağılık duygusu neden çok daha belirgin bir yetke isteğiyle kendini göstermemektedir?... Bu olayı anlatırken, babanın küçük kızına gösterdiği aşırı sevgiyi belirttiniz, ama yanlış anlamadıysam, bir daha hiç değinmediniz. Babasının sevgisine karşılık veren kızın bu boyunduruktan kurtulamamış, ve görünüşe göre kendisine haz değil ancak sıkıntı veren damat adaylarını geri çevirmiş olması daha büyük bir olasılık değil midir?

Öteden beri dile getirmiş mi bilinçli evlenme arzusunu? Sizin şu *evlenmeye yanaşmıyordu* yorumunuzu nasıl yorumlamalıyım? Koyduğunuz bu tanımın gerekçeli açıklamasını boşu boşuna bekledim durdum.

Bir ara hastanın cinsel çatışkılar içinde olduğunu da söylediniz, ama bu, hastalığının nedenini toplumsal yetke istemine bağlamanıza engel olmadı. Bu durumda çıkarmamız gereken tek bir sonuç kalıyor: cinsel yaşam yetke istemine bağlıdır; oysa, cinsel etkinliğin toplumsal güç arzusuna değil, *yalnızca ve öncelikle hazza* yönelmiş olan cinsel güdüye bağlı bulunduğu kolayca gösterilebilir.

4. Şuna hiç kuşku yok ki, aşırı gelişmiş bir yetke isteminden ötürü kendine çok yüksek bir erek seçmiş

olan kişi (örnek I), bunun yerine daha kolay ulaşılabilecek ayağı yerde bir erek geçirilebilirse (ki bu çok zordur) hastalığından kurtulabilir (ereksel iyileşme). Peki ama, aynı kişi, özendiği şeyin *nedenleri*, ilk çocukluk yıllarında kökleşen nedenler gösterilirse de iyileşmez mi acaba (nedensel iyileşme)?

Bütün bunlara birkaç yorum daha ekleyebilirdim, ama yeterince konuştum, ayrıca öbür konular bu kadar önemli değil.

Derin saygılarımla,
Tıp Öğrencisi
Wilhelm REICH
IX Berggasse 7/16

(Reich'tan Ferenczi'ye)[2]

Viyana, 11 Şubat 1925

Sayın Doktor,

Size bu mektubu göndererek değerli zamanınızı kötüye kullandığım için en içten özürlerimi kabul edin lütfen, ama beni *Adler*'le karşı karşıya getiren çatışmanın ucu size dokunduğundan konu bana aktarılmaya değecek kadar önemli gözüktü.

Profesörün[3] de onayıyla, ruhçözümsel sağaltım ve uygulayım konusunda bir kitap yazmaktayım. Başlangıçta yapıtı Springer Verlag'ta yayımlamayı düşünüyorduk, ama şimdiki biçimiyle ancak sınırlı bir ruhçözümcü çevresine dağıtılabilecek. Kısa yöntemlere («etkin uygulayım»a) ayırdığım bölümün taslağını çizerken, «Etkin Uygulayımın Geliştirilmesi» başlıklı yazınızı yeniden okudum ve ilk okuyuşta gözümden kaçmış olan

[2] Bir bölüm. Bu mektup postalanmamıştır.
[3] Freud.

şu satırlarla karşılaştım: «Adler, cinsel enerjiyi değil, sinirli kişiliği incelemeye yönelmemiz gerektiğini söylemiştir. Benim geleneksel önerilerimde birtakım benzerliklerin yanında şu değişiklikler var, ancak hatırı sayılır ayrımların sayısı da az değil.» Biraz ilerde de şöyle diyorsunuz: «Bizim uygulayımda kişilikle ilgili araştırmalar hiçbir zaman birinci düzlemi tutmuyor, hiçbir zaman Adler'in sandığı kadar belirleyici bir rol oynamıyorlar, biz bu türlü araştırmalara ancak birtakım ruhsal bozukluklar çözümlemenin olağan akışını aksattığı zaman girişiyoruz»[4]. Oysa ben kişilik çözümlemesi konusunda, özellikle de bu çözümlemenin «Ben ve Hani Şu şey»le ilgileri hakkında derin bir inceleme yaptım, bu incelemenin kimi bölümleri içgüdüsel kişiliği ele alan kısa bir yazıda yakında yayımlanacaktır[5]. Ancak, «Ben ve Hani Şu Şey»in kamçıladığı bu araştırmalardan çıkan, kişiliğe ve onun çözümlenmesine ilişkin ilk sonuç, bence, hastalık belirtilerinin çözümlenmesinden yavaş yavaş belirtili sinir hastalığının kişiliksel temellerinin araştırılmasına geçtiğimiz ve sahici, kalıcı iyileştirmelerin ancak hastalık belirtilerinin altyapısını oluşturan sinirceli kişiliğin değiştirilmesiyle elde edileceğidir. (Ben' de ikiyanlılığı ve özüne tapınmayı ortadan kaldırmak; cinsel kürede, «sevisel gerçeklik duygusu»nu, yani ikiyanlılığa olanak bırakmayan, karşı cinse dönük üretken cinsel enerjiyi yerli yerine oturtmak bunun başlıca aşamalarıdır.) Bütün güçlük, hastalık belirtilerinin değil, kişiliğin çözümlenmesine uygun çözümsel durumların seçimindedir. Bizim geliştirdiğimiz kişilik çözümlemesi onunkinden köklü biçimde ayrılsa da, burada biraz Adler'in bakışaçısına yaklaşıyoruz. Doğruya saygım beni

[4] I. Günce 1921, s. 248.

[5] **Der Triebhafte Charakter** (İçtepili Kişilik, Leipzig, Viyana, Zürih: Internationaler Psychoanalytischer Verlag, 1925).

bunu kabule itiyor. Ancak Adler'e verdiğimiz bu ödün, bizi ondan ayıran şeyin açıkça ortaya konmasıyla dengelenmektedir: cinsel enerjinin çözümlenmesinin yerine kişilik çözümlemesini (Adler) geçirmiyor, cinsel enerjinin çözümlenmesinden (Freud) yola çıkıp kişilik çözümlemesine yöneliyoruz.

Başka bir güçlük de toplu yapıtların[6] VIII. cildinin 257. sayfasındaki ek bölümünde (1923) karşımıza çıkıyor (5 yaşındaki bir oğlanın kafasındaki büyük korkunun çözümlenmesi). Asıl metinde şunları okuyoruz: «Burada, içgüdüsel olarak bildiğimiz cinsel güdüyle canını koruma güdüsünden bağımsız, ama onlara koşut bir saldırganlık güdüsünün varlığını kabul etmek gerekip gerekmediğini bilmiyorum.» Ekte ise şunlar var: «Bu kitap, Adler'in henüz ruhçözümlemesine sıkı sıkıya bağlı bulunduğu günlerde yazılmıştır... Sonradan, ben kendim de Adler'inkine benzemeyen bir saldırganlık güdüsünün varlığını kabul ettim. Ben buna 'yıkıcı güdü' ya da 'ölüm güdüsü' adını vermeyi yeğliyorum. 'Ben ve Hani Şu şey'den bu yana, elezerliğin —saldırgan, yıkıcı ölüm güdüsünün— Eros'a (cinsel güdüye) karşılık olduğundan, onu dengelediğinden kuşkulanmamıza izin yoktur; Adler'in saldırganlık güdüsünden ona hem benzeyip hem daha az tekyanlı oluşuyla ayrılan ölüm güdüsünün önemini gün geçtikçe daha iyi kavrayacağız.» Metinle ek arasındaki çelişki beni öylesine sinirlendirdi ki, Profesör'ün bunları yazdıktan sonra açık seçik olarak okumadığını sezdim; çünkü Adler'in *eskiden* «saldırganlık güdüsü» adını verdiği şey, ***Freud***'un «yıkıcı güdü» dediği şeyin ta kendisidir. Freud'un kavramı aynı şeyi göstermekte, hattâ ruhsal saldırganlığa dirimsel bir

[6] Sigmund FREUD, **Gesammelten, Schriften** (Viyana, Zürih, Leipzig: Internationaler Psychoanalytischer Verlag, 1924).

temel kazandırmaya (ölüm güdüsü) çalıştığına göre, Adler'den çok daha ötelere uzanmaktadır. Bağımsız dizgelerin araştırılması eğilimi ağır basmasaydı, *Adler*'in kuramı, *eğer* cinsel enerjiyi küçümsemeseydi, bizi doğruca bugünkü sonuçlara götürürdü. Aradaki ayrımlara parmak basmaktan geri durmayarak, öğretisinin çekirdeği —ama yalnızca çekirdeği— konusunda öncülük onurunu Adler'e tanımak zorundayız. Böyle bir tutumun «Adler'in ruhçözümlemesine yönelttiği saldırganlık güdüsü»ne karşı en iyi savunma yolu olacağı kanısındayım.

Yoksa yanılıyor muyum? Bizim «yıkıcı güdü»müz Adler'in saldırganlık güdüsünden yüzde yüz ayrılıyor mu? Yıllarca, derinlemesine inceledim Adler'i ve bir sürü tartışmadan sonra, öğretisinin yüzeyselliğini farkettim. Ancak, Adler'in bugün de eskiden olduğu gibi haksızlığa uğradığı izlenimini içimden söküp atamıyorum doğrusu. Adler önemli bir buluş yaptı, ama tıpkı Rank gibi, bunun önemini abarttı, ve...

(Reich'tan Federn'e)[7]

Viyana, 12 Şubat 1926

Sayın Doktor,

Bakımevindeki tutumumun, düşünme yetimi birtakım küçük kişisel tepkilerle karartmaya izin vermediğini ve bu gibi şeyleri çok daha önemli olan Derneğin ve ruhçözümlemesi hareketinin çıkarlarına bağlamayı

[7] Bu mektup postalanmamıştır. Mektubun başında Reich'ın elyazısıyla şunlar vardır: «Nicht abgeschickt! Noch immer blind!» (Gönderilmemiş! Hâlâ kör!). XII (Aralık) 34. — Still blind (Hâlâ kör), 1952. Federn'in adının altında da şunları okuruz: «The Pestilent Digger» (Vebalı Dolapçı).

bildiğimi gösterdiğine inanmak hoşuma gidiyor. Bu noktaya parmak basışım, az sonra söyleyeceklerimden ötürüdür. Dernek Başkanlık Kurulu'ndaki iki yazmanlığın kaldırılmasının bana indirilen bir darbe, *hiç haketmediğim bir haksızlık* olduğunu —ilkin sezgiyle, sonra üstünde uzun uzun düşünerek— iyice hissettim.

Sayın Doktor, daha 1923 sonbaharında, Yürütme Kurulu'nun üyelerini yeniden görevlendirmek üzere yaptığı toplantıda (o zaman Başkan Dr. Rank'tı), benim ikinci yazmanlığa seçilme olasılığımdan sözettiğini anımsıyorsunuzdur sanırım; ikinci yazmanın hekim olmayan çözümcülerden seçilmesi kararlaştırıldığı için ben seçilememiştim (Dr. Bernfeld seçilmişti). Bildiğim kadarıyla bende en küçük bir doyumsuz özenç belirtisi görememiştiniz: kanıtlamalarınızı kabul etmiştim.

Son yazman seçimi sırasındaysa, Dr. Rank'ın istifasından sonra Dernek Başkanlığı'na siz gelince, Jokl'la Dernek arasındaki sürtüşmeyi gidermek ve siyasal nedenlerden ötürü onu bu göreve getirmek gerekmemiş olsa, Nunberg'le birlikte yazmanlığa atanmamın düşünüldüğünü söylemiştiniz. Nunberg, eskiliğinden dolayı seçildi. (Bu konuda Jokl'a göre önceliğin bende bulunduğunu anımsatmam gerekli mi bilmem.) O zaman da bu siyasal gerekçeleri kabul ettim, hem de özel niteliklerine katılmasam bile, ve ben «saldırgan, çılgın, gözü yükseklerde herif», gık demeden bütün olayı unuttum. Ancak, bu iki olay da benim için Yürütme Kurulu'nun son kararlarının ışığında özel bir anlam kazandı. Bu sefer, Bernfeld yetişir denerek yazmanlıkların biri kaldırıldı. Peki, Bernfeld'in seçiminden önce ne yapıyordu ikinci yazman?

Şuna inanın lütfen: bana ilk kez Başkanlık Kurulu'nun yenilenmesinden sözettiğiniz zaman, Bernfeld'in

bulunduğu yere (yazman ya da kitaplık görevlisi olarak) kendiliğimden getirileceğime inanmıştım.

İki nedenle Yürütme Kurulu'na girmek istiyordum: her şeyden önce, Profesörü elden geldiğince sık görüp dinlemek arzusundaydım; çocukça bir arzu belki, ama ne kendini beğenmişlikle ilgisi var, ne de suçla. İkinci gerekçem daha somut: son yıllarda, uygulayımsal topluçalışmanın kurulması, yönetimi ve geliştirilmesi gibi (ki bunun başkanlığını ele geçirmeyi hiçbir zaman istemedim), iki türlü üyeliğin benimsenmesi, bakımevi hizmetlerinin yaratılması ve bunun için birtakım hekimlerin görevlendirilmesi gibi doğrudan doğruya örgütsel sorunlara değindiklerine göre, aslında bir Yürütme Kurulu üyesinden gelmeleri gereken önemli önerilerde bulunduğumun bilincindeydim. Bakımevi Yürütme Kurulu Başkanlığı'na getirilmem de —ki bunu ben istemedim, dışardan bana söz verildi— Dernek Yürütme Kurulu'na seçilmeyişime gösterilenlerden çok daha sudan nedenlerle gerçekleşemedi. Bu konuda da hiç yakınmadan, bakımevindeki görevimi yeteneklerimin ve özençlerimin sınırını zorlayarak yerine getirdim, ve sayısız kere incitildiğim halde ağzımı açıp tek lâf etmedim. Dernek'in bu konudaki kararına canla başla direnmeseydim, ruhçözümlemesinin uzmanlaştırılması sorunu daha uzun yıllar çözüme kavuşturulamazdı. Örgütsel çalışmamla bilimsel etkinliğim bu konuda birtakım haklı umutların beslenmesine izin veriyordu. Bu umutların boş çıkması bence tek bir şeyi gösteriyor (geçmiş deneyimlerim bana öteden beri yalnızca aşağılık gerekçelerin yakıştırıldığını öğretmiş olsa da, bildiğimi söyleyeceğim): Nedir bu baltalamanın anlamı? Bu işi kimin başlattığını bilemiyorum. Ben ancak Dernek Yürütme Kurulu'nun ortak çalışmasını görebiliyorum. Dernekteki yerimin çıkarı için, bütün bu dolapların altında

yattığını sezdiğim nedenleri —her şeyden önce sizin için— sayıp dökmenin kaçınılmaz bir ödev olduğu inancındayım.

Her olumlu şey gibi olumsuz yanları da bulunan etkinliğim bana saldırgan adam nitelemesini kazandırdı. Bu konuda yazgım Tausk'la aynı. Ancak, birtakım konudışı bilimsel eleştirilerin ve Dernek'in genel tutumunun yarattığı sabırsızlıkla sonradan büyük pişmanlık duyduğum ve bilincine varır varmaz vazgeçtiğim birtakım eylemlere giriştiğimi kabul ediyorum. Ama bu arada, kendimi savunmak zorunda bırakıldığım zaman bile, bir hekim arkadaşa hakaret etmeyi ya da duygularını incitmeyi aklımın köşesinden geçirmediğimi öne sürebilirim. Eğer her şeye karşın böyle bir şey olmuşsa, onurluca özür dilemeye hazırım. Hiçbir zaman hiç kimseyi kişisel olarak yaralamak istemedim, ama —eleştirdiğim kişinin yaşı, görevleri ne olursa olsun— doğru bildiğimi yan tutmadan söyledim. Yansız eleştiriyi de her zaman sevinçle karşıladım. Öte yandan, pek çoklarının mutlaka bir hakeme başvurulmasını isteyecekleri durumlarda kaldığım halde, ne kişisel olarak *(herkesin gözü önünde* ya da iki kişi arasında), ne de saldırarak tepki gösterdim. Nesnel eleştirileri öfkeyle iki katına çıkarmış olmakla suçlayamazsınız beni. Dr. Hitschmann'ın, Dr. Nunberg'in, Dr. Hoffer'in kişisel saldırılarını, Dr. Reik'ın konudışı, kişisel eleştirilerini («Yazı güzel, ama ben olsam böyle bir şeyin altına imzamı atmazdım») anımsatmama izin verir misiniz? Kendimi gülünç duruma düşürmeden, yapılan —az çok üstü örtülü, ama yine de insanın canını yakan— sayısız iğnelemeyi sıralayamam doğrusu.

Dolayısıyla, benim için iyi şeyler düşünen (içlerinden yalnız biri benden daha genç) hekim arkadaşlarım konusunda size ayrıntılı bilgi vermemi beklemeyin. Pek

çok üyenin, o arada Dernek'in tutumunu haklı çıkaracak bir sürü ciddî yanılgıya düştüğümün kanıtlanamaması halinde, tek bir açıklama kalıyor önümüzde: Derneğimiz korkunç bir kıskançlık hastalığına yakalanmış demektir; kötürüm edici bir kuşkuculuk elini ayağını bağlamaktadır; kimse, ya da hemen hiç kimse kılgısal olarak bakımeviyle ilgilenmemektedir; çözümcü sağaltımın tartışmalı sorunlarını aydınlığa kavuşturmak isteyen, gerek bilim gerek akım olarak ruhçözümlemesine duyduğu ilginin boğazlanmasına izin vermeyen kişiye kötü gözle bakılmaktadır.

Çözümcü sağaltım konusunda Profesör Freud'la yaptığım bir görüşme ortalıkta Profesör'ünmüş gibi dolaşan bir sürü görüşün (örneğin, edilginlikle ilgili görüşün) ya haksız yere ona yakıştırıldığını, ya da yanlış anlaşıldığını kanıtlamıştır. Ruhçözümlemesi ve ruhçözümcüler için son derece tehlikeli bir şey olan şu iyileştirme yöntemimizi tartışmaktan kaçınış nereden gelmektedir? Bundan kaçınırken şu ahmakça akılyürütmeye yaslanılmaktadır: «Profesör sağaltıma iyi gözle bakmıyor.» Oysa, Freud'u siper ederek saklanmaya çalışılan sağlam inanç, içtenlik eksikliğidir! Habire söylendiği gibi iyimser bir adam değilim! Ben yalnızca gerçekleştirdiğimiz işlere dayanarak doğruyu bulmaya çalışıyorum, bundan ötürü de, ruhçözümcü dürüstlüğe güvenerek, uygulayımsal topluçalışmayı kurdum. Uzun yıllar bir çözümlemenin başarısızlık ya da başarısının dayandığı koşulları aydınlatmaya uğraştım: şu söyleyeceğim benim için kötü bir belirtidir, ve bu diyeceğimi kişisel bir saldırı sayacakları Topluçalışmada, konuşmalarda, yayınlarda başarısızlıkları ortaya çıkarıp ortak tartışmalarda bunlardan bir ders çıkarma işinde beni tek başıma bıraktıkları için kınıyorum. Viyanalı ruhçözümcülerin çoğu kuramlarını salt bakımevinde karşıla-

şılan olaylara dayandırmak ya da yalnız başarıyla sonuçlanmış olaylara değinmekle yetinmektedir.

Bu da gözden düşmeme yolaçan büyük suçtur: ben, ruhçözümlemesiyle uzaktan yakından ilgisi bulunmadığını söyleyerek bu devekuşu siyasetini eleştirdim; herkesin önünde, çözümlemenin ipini elinden kaçırdığı ve yeniden nasıl yakalayacağını kestiremediği zaman çözümcünün hastasını göndermesi gerektiğini söyledim; ele aldığı her olayın sağaltımsal kuramıyla ilgilenmesi ve koyduğu hastalık tanısının ölçütlerini derinleştirmesi gerektiğini belirttim.

Öteden beri bana yardım edilmesini istedim, ama çabalarım hep ya kör eleştirilerle ya da horgörüyle karşılandı.

Wilhelm REICH

(Reich'tan Freud'a)[8]

Viyana I
Neutorgasse
18 Nisan 1928

Sayın Profesör,

Viyana Ruhçözümlemesi Derneği Başkanı olarak size, dönem başkanı Dr. Paul Federn'den yakınmak üzere yazıyorum bu mektubu.

Dünkü toplantıda, bir «Ruhçözümsel Uygulayım Sorunu» konulu bir konuşma yaptım ve özseverlikten (narsisizmden) gelen savunmayı örnekle anlattım. Geçen yaz uygulayımsal derslerimi Topluçalışma'da verip Dernek'te bunlardan hiç sözetmemekle suçlanmıştım. Dünkü durum bildirimde, değişik görüşleri öğrenmek üzere, Dernek'e yıllardır Topluçalışma'da tartışma konusu

[8] Bu mektup gönderilmemiştir.

olan sorunlardan birini sunmak istiyordum. Büyük bir şaşkınlıkla gördüm ki, Dr. Federn açıklamanın Dernek çerçevesinde yeralamayacak kadar önemsiz olduğunu bildirdi. Haklı olup olmamasının hiç önemi yok; ben onun nefret ve küçümseme dolu sesine ve duyarlı noktalara dokunmayalım diyerek tartışmayı baltalamış olmasına karşı çıkıyorum; nitekim, Dernek'te sürüp giden genel uyuşukluktan ötürü, kimse tartışmaya girişmedi. Bir oturum Başkanı'nın hekimliğe yakışmayan bu tutumu hoşgörülmemelidir, hoşgörülemez.

Ruhçözümcülerin çoğu, özellikle de gençler, Dr. Federn'in tutarsızlığı, herhangi bir tartışmayı yönetme yeteneğinden yoksunluğuyla özellikle de genç çözümcü kuşağının önerdiği her şeyi cansıkıcı bir biçimde gözden düşürmeye çalışmasıyla her türlü yapıcı çalışmayı sıfıra indirgediği konusundaki görüşümü paylaşmaktadır; Viyana Ruhçözümlemesi Derneği'nin gelişmesini kösteklemekle kalmamakta, daha kötüsü, dağılmasına yardım etmektedir. Dernek'e uygulayımsal ve sağaltımsal durum bildirileri sunmalarını rica ettiğim Dr. Sterba ile Dr. Bibring Dr. Federn'in küçümseyici saygısızlığıyla karşılaşmamak için —Topluçalışmada hazırladıkları bildirileri— okumaya yanaşmadılar. Dr. Federn geçen yıl Topluçalışma'yı Dernek'i konuşmacılarından yoksun bırakmakla suçladığına göre, genç çözümcülerin sözlerini bir fiskeyle susturmasa iyi eder; bu gençlerin bilgileri henüz temel bilgiler de olsa, onların da bilgiyi ele geçirmek için savaştıklarına kuşku yoktur, çünkü Dr. Federn'in uygulayımsal derslerinin yetersiz kaldığını ve bu derslerde öğrencilere hani şu «önemsiz» dediği şeyleri veremediğini herkes biliyor. Genç çözümcüler, geleceklerinden korktukları için, yakınmayı göze alamıyorlar. Dernek'teki çalışma koşulları gerçekten çöktürücüdür. Dernek'e, büyük çoğunluğun sürekli düşmanlı-

ğına karşın gittikçe benimsenen ruhçözümlemesinin gelişmesine duyduğum bağlılıktan ötürü, Dernek içindeki durum yüzünden, bu tartışmayı kamuoyu önüne çıkarmak zorundayım. Bana öyle geliyor ki, kişisel değerlendirmeler olsa olsa çalışmamızın değerini düşürür. Çünkü, bugünkü koşullarda, etkin bir kafa yapısına sahip arkadaşlar, Dernek çerçevesinde bilimsel çalışma isteğini yitireceklerdir.

Size yürekten bağlı,
Dr. REICH

Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse Dergisi Yönetici ve Yazarlarına Mektup
Viyana

(tarihsiz)[9]

Profesör Freud, I.Z.F.P.'nin yayımcısı olarak, benim «Özezer Kişilik» (mazoşist) başlıklı yazıma aşağıdaki yorumu[10] eklemeyi gerekli gördü:

«Birtakım özel koşullar yayımcıyı, okurun dikkatini genellikle kendiliğinden kabul ediliyormuş gibi duran bir noktaya çekmek zorunda bırakmıştır. Bu dergi, ruhçözümlemesi çerçevesinde, kendisine yazı gönderen her yazara tam bir görüş özgürlüğü tanımaktadır; buna karşılık, dergi yazıların sorumluluğunu da yazarlara bırakmaktadır. Ancak, Dr. Reich konusunda okura yazarın bolşevik partinin üyesi olduğunun bildirilmesi gerekmektedir. Oysa, dinsel örgütler gibi, bolşevikliğin de bilimsel araştırmaya sınır koyduğu bilinmektedir. Parti'ye koşulsuz bağlılık *kendi dogmalarına aykırı düşen*

[9] 1932'de yazılmıştır.
[10] 1 Ocak 1932 tarihli.

her şeyin itilmesini[11] gerektirmektedir. Yazarı bu gibi kuşkulardan aklamak okura düşmektedir. Yayımcı, kendisine bir S.J. (Societas Jesu: Cizvit Derneği) üyesinin kaleme aldığı yazı getirilmiş olsaydı da aynı açıklamayı yapacaktı.»

Dergi yazı işleri yöneticisine gönderilen mektup, yazımın ancak başlığının kaldırılmasına razı olursam yayımlanabileceğini belirtmektedir[12]. Prof. Freud'un bu önlemleri karşısında şu ilke saptamalarını yapmak zorundayım:

1) Ölüm güdüsü ve yinelemeden edememe kuramına yönelttiğim eleştirinin Ortaklaşmacı Parti'yle hiç ilgisi yoktur. Bu yılın 4 Ocak'ına dek, Parti yöneticilerinin ruhçözümlemesine yönelttiğim en son yapısal eleştirilerden haberleri bile yoktu. Üsteleyerek soruşum üzerine, Dernek'le aramdaki bilimsel tartışmalarda hiçbir sorumluluk yüklenmediklerini, bu tartışmayı kendi adıma ve tehlikelerini göze alarak yürütmem gerektiğini bildirdiler.

2) Yukarki satırlar, «Bolşeviklik, tıpkı dinsel örgüt-

---

[11] Satırın altını Reich çizmiş ve: «yani Freud'un ölüm güdüsü kuramına» diye not düşmüştür.

[12] «Berlinli kimi çözümcüler bu uygulamaya karşıydılar, Reich'ın yazısının bir yanıtla birlikte yayımlanmasını önerdiler. Öyle de oldu. Siegfried Bernfeld'in kaleminden çıkmış 'yanıt'ın başlığı: 'Die Kommunistische Diskussion um die Psychoanalyse und Reich's (Widerlegung der Totestriebhypothese) idi; **'Zeitschrift**'in aynı sayısında çıktı. Yaklaşık otuz sayfalık bu metin özezerlik sorununa hiç değinmiyor, Wilhelm Reich'ın Marx'çı toplumbilime katkısını işliyordu. Başka bir deyişle, Reich'ın getirdiği öneriler, yaptığı hekimsel buluşlar çürütülemediği için, yazar, birtakım siyasal ve duygusal gerekçeler yakıştırarak özezerlik kuramını gözden düşürmeye çalışıyordu.» T.P. WOLFE, **International Journal of Sex-Economy and Orgone-Research**, c. III, 1944, s. 38.

ler gibi, bilimsel araştırmaya sınır koyar» lâfını çürütmektedir. Hiçbir gerçek bilgiye dayanmayan bu lâfın savunulmaz niteliği şu bilgilerin ışığında açıkça ortaya çıkmaktadır: Berlin'e yerleştiğim zaman, Alman Ortaklaşmacı Partisi'nin açtığı Marx'çı Emekçiler Okulu'nun yöneticileri benden ruhçözümlemesi ve Marx'çılık konusunda bir dizi konuşma istediler. Alman Gençlik Örgütü Merkez Yürütme Kurulu da bana hekimsel bölümü ruhçözümcü araştırma ve deneylere dayanan bir kitap yazma önerisinde bulundu; yazdığım metin kabul edildi. Emekçi örgütleriyle üniversite öğrencilerinin önünde birçok kez hâlâ ateşli tartışmalara konu olan ruhçözümlemesiyle Marx'çılık arasındaki ilintileri ele alma fırsatı buldum. Parti'nin cinsel ve siyasal eğitim konusunda konuşmacılar yetiştirme dersleri çözümcü cinsel enerji kuramına dayanmaktadır. Bilimsel araştırmanın zorbaca sınırlandırılması işte böyle olmaktadır.

Aynı günlerde, Dr. Eitingon benden Dernek'te artık toplumsal sorunlara değinmememi istedi. Berlin' deki yerel kümeye aktarılmam iki olumsuza karşı, gizli oyla kararlaştırıldı. Özgürlükçü çevrelerdeki bilimsel araştırma özgürlüğü de böyle işte.

3) Bilimsel çalışmalarımı partinin zorlamasıyla yürüttüğüm suçlamasını kabul etmiyorum. «Özezer kişilik»le ilgili yazım, çözümsel deneyim alanından hiç ayrılmayan, özünden çözümcü bir eleştiridir. Nesnelerin doğası, çözümcü kuramın temel ögeleriyle tam bir uyum içersinde bulunan ve bunların birer uzantısı olan ruhçözümsel araştırmalarımın ister istemez birtakım siyasal sonuçlar doğurmasına yolaçmakta, yakın tarihlerde güdüler konusunda geliştirilen kuramlarsa bu sonuçlardan kaçınma ereğini gütmektedir. Salt belleklerde kalması için şunu da eklememe izin verin, ben ölüm güdüsü kuramını Marx'ın şu yeryüzünde yaşamış bir adam

olduğundan başka hiçbir şeyini bilmediğim günlerde eleştirdim (1926'da Alexander'le yaptığım tartışmaya bakın). Korkunç sonuçlar doğuran, deneyle doğrulanmamış varsayımları (ölüm güdüsünü, yineleme zorlamasını) eleştirmeye beni Marx'çılık itmedi, tersine çözümsel deneyim beni Marx'çılığa götürdü. Sonuç olarak, bireysel ruhsal dürtüler bir yana bırakılırsa, ruhçözümlemesinin başlangıçta tuttuğu dirimbilimsel yoldan ayrılması ancak toplumbilimsel terimlerle açıklanabilir.

4) Kolnai, Pfister, Laforgue ya da Dali'nin yazılarında hiçbir zaman böyle başlıkların bulunmayışı, hasımlarımın —belki de bilinçaltlarında— «ölüm güdüsü»ne yönelttiğim eleştiriyi düşünbilimsel-siyasal düzleme çekmek istediklerini kanıtlamaktadır; ancak, incelememin görgüye dayanan çözümsel bir yaklaşımı yansıtmasına karşılık, öbürleri açıkça kentsoylu ve gerici izler taşıyan düşünbilimsel (felsefî) varsayımlara girişmekteydi. Bütün bunlara karşın, bugün benimsemediğim Marx'çı düşünbilimin etkisiyle, ruhçözümlemesini bir bütün olarak ele alınan toplumsal gerçeklik içersinde kavramaya çalıştığımı yadsıyacak değilim.

5) Prof. Freud, son yıllarda, çözümsel kuramlarımın doğruluk ya da yanlışlığı konusunda hiçbir şey söylememiştir. Aynı biçimde, «ölüm güdüsü» kuramına yönelttiğim eleştirilerin kendisine hangi yönden çürük geldiğini de açıklamamıştır.

Wilhelm REICH

(Reich'tan Max Eitingon'a)

Berlin, 14 Ekim 1932

Dr. Eitingon'a sunulmak üzere
Alman Ruhçözümlemesi Derneği
Başkanlık Kurulu'na
Berlin

Sayın Doktor,

6 Ekim konuşmamızda benden, yönettiğim resmî olmayan topluçalışmanın ilk sınıflarına dışardan öğrenci almamamı, yardımcılıkları yalnızca Dernek konuklarına vermemi istemiştiniz. Ve bu dileği, son kararlara göre, ruhçözümlemesi kuramının ayrılmaz parçası sayılan Freud'un «ölüm güdüsü» kuramından ayrılmakta oluşumla doğruladınız. Gerek ilk sınıflara gelecek yardımcı adaylarını, gerek Dernek üyesi olmayanları topluçalışmadan uzaklaştırma çarelerinin bulunmasını da bana bıraktınız. Ne yazık ki bu dileğinizi yerine getiremeyeceğim. Görüşünüzü Freud'un kuramına karşı çıkışımla doğrulayarak çalışma toplantımızda benim eğitim kuruluna seçilmemi resmen engellediğinize göre, söz konusu aday ve çözümcüleri dizelgeden çıkarmak üzere resmî etkinizi kullanmanızı istiyorum. Görüşünüzü paylaşmadığıma göre, şimdilik hiçbir şey yapamam; ayrıca ben, bakımevi deneyiminden çıktıkları gibi olanca arılıkları ve sahicilikleriyle sağaltımsal uygulayım ve kuramı temsil ettiğime, övdüğüm sapmaların herhangi bir çözümcünün sapmalarından daha tehlikeli olmadıklarına inanıyorum.

Tam bir içtenlikle,
Wilhelm REICH

(Reich'tan I.P.V. yöneticilerine)

Dr. Wilhelm Reich
Geçici olarak Viyana I
Barawitzkagasse 6
Viyana, 17 Mart 1933

Internationaler Psychoanalytischer Verlag
Danışma Kurulu Başkanlığına
Viyana I

Yayınevinin yazınsal yöneticisi Dr. Freud, dün bana, yakında basılacak olan *Kişilik Çözümlemesi* yapıtım için yaptığım sözleşmenin Danışma Kurulu kararıyla bozulduğunu haber verdi. Söz konusu karar, zaten yeterince adını lekelemiş bir yazarın yapıtının resmen yayımlanmasının güncel siyasal koşullarda uygun düşmeyeceğinden dem vurmaktadır. Burada, I.P.V.'a kayıtlı ve etkin bir üye olarak sahip bulunduğum hakları bir yana bırakıyorum; etkin araştırmacı olarak onaylamasam da, Yönetim Kurulu ve Yayımcılar tarafından alınan sakınım önlemlerini bile anlıyorum. Ancak, bu değerlendirmelerin ötesine geçerek, ruhçözümcü hareket adına, ya da en azından üyelerinden bir bölüğü adına, düzeltmen-yazarlarla yayımcıların gözle görülür biçimde kapıldıkları yanılsamalara dikkatinizi çekme zorunluluğunu duyuyorum.

1) Siyasal gericilik, bir süredir, ruhçözümlemesiyle *ekinsel bolşevikliği* haklı olarak özdeşleştirmiştir: ruhçözümlemesinin bulguları, gerçekten de, ulusçu öğretiye taban tabana karşıttır ve bu öğretiyi tehlikeye düşürmektedir. Ruhçözümlemesi temsilcilerinin şu ya da bu korunma önlemini almalarının da hiç önemi yoktur, her türlü bilimsel çalışmayı durdurmalarının ya da bugünkü duruma uydurmalarının da. Ruhçözümlemesinin toplumbilimsel ve siyasal-ekinsel niteliği, ne türlü ön-

lem alınırsa alınsın, ortadan kaldırılamaz. Buluşlarının doğal yapısı (çocuğun cinsel etkinliği, cinsel bastırma, cinsel yaşamla din arasındaki ilintiler) onu siyasal gericiliğin bir numaralı düşmanı haline getirmektedir. «Siyaset-dışı bilim» gibi kandırmacalar ardına saklanmanın da yararı yoktur, bundan bilimsel araştırma zarar görür, ama siyasal erk yine tehlikeyi sezer ve yoketmek için elinden geleni yapar. (Nitekim, Freud'un kitapları yakılmıştır.)

2) Bütün temsilcilerinin ortak kanısı uyarınca ruhçözümlemesi hekimsel ereklerinin ötesinde eğitsel ve siyasal bir etki gücüne sahip bulunacağına, ilerde yeni bir toplumsal düzenin kurulması için verilecek kavgada belirleyici bir rol oynayacağına, hiç kuşkusuz siyasal gericiliğin bakış açısını benimsemeyeceğine göre, bu hareketin asal imlemini gizlemek üzere yapılacak her girişim yüzde yüz yararsız bir özveri olacaktır. Üstelik, bir küme hatırı sayılır ruhçözümcü siyasal-ekinsel kavgayı sürdürmeyi kararlaştırmıştır. I.P.V. içinde ya da dışındaki konumu ne olursa olsun bu kümenin varlığı, sözcüleri bedensel olarak ortadan kaldırılsa bile, siyasal açıdan başa iş açıcı bir bağlanma yaratmaktadır. I.P.V. yöneticilerinin söz konusu kümenin varlığını nasıl yadsıyacaklarını kestiremiyorum doğrusu? Bunlar, öbür kümelerin tersine, ruhçözümsel buluşlar ve bunların uzantıları alanında iyice kök salmış durumdadırlar.

3) Ruhçözümlemesiyle emekçilerin devrimci hareketi arasındaki güçlüklerle engellerin hiç önemi yoktur; ruhçözümlemesiyle Marx'çılık arasındaki çatışkının sonu konusunda beliren belirsizliğin de öyle — hiç kimse şu nesnel doğruyu, çözümcü kuramın devrimci olduğunu, dolayısıyla şu ya da bu üyesinin tutumuna bağımlı olmaksızın, emekçilerin hareketi içinde yer aldığını yadsıyamaz. Bundan ötürü bugün en ivedi görevin ruhçö-

zümcülerin kişisel varlığını korumak değil, ruhçözümlemesinin adım adım gelişmesini güvenlik altına almak olduğunu sanıyorum. Demek ki, her şeyden önce bütün yanılsamalardan kurtulmak ve şu düzmece «ekinsel hazineler»in *bir tek* dağıtıcısı bulunduğunun bilincine varmak gerekmektedir: emekçi yığınlarla onun yanında yeralan *aydınlar,* şu anda Alman Cumhuriyeti'ne kanlı bir fidye ödeyen aydınlar. Hitler yönetimi tarihsel sürecin sonu demek değildir. Tarihsel gelişmenin şu anki evresi ruhçözümlemesinin ve toplumsal işlevinin *varlık nedenini* gözler önüne sermelidir.

Size yürekten bağlı,
Wilhelm REICH

(Reich'tan Anna Freud'a)

11 Nisan 1933

Sayın Bayan Freud,

Dün size, I.P.V.'tan Kopenhag'a öğretmen ve denetmen çözümcü olarak atanmam konusunda karar vermesini dileyen resmî bir mektup gönderdim. Aynı konuda bir de özel mektup almak belki sizi şaşırtacaktır. Ama bazı hekim arkadaşların çevirdikleri dolaplar belli sınırı aştığından ve çatışmanın nesnel çözümünü tehlikeye düşürdüğünden, ayrıca çevirdikleri dolaplara başka türlü karşılık verme olanağını bulamadığım için, size seslenme hakkını kendime tanıdım.

Kopenhag'a gideceğimi öğrenen iki Danimarkalı öğrenci benim yanımda öğrenim görmek istediklerini söylediler. Gidip bu tasarıdan birkaç Viyanalı çözümcüye sözettiler. Çözümcülerden biri bu sevdadan vazgeçmelerini, benim öğretmenliğimin nasılsa kabul edilmeyeceğini bildirmiş. Bu adamcağızın işim hakkında benden çok bilgisi vardı. Başka bir çözümcü, ağızları bir karış

açık kalan Danimarkalı öğrencilere, Kopenhaglı bir çözümcüye sorarım diye söz vermiş. Kendisine, öğrencilere benden çözümleme dersi almamalarını salık vermesi gerektiği söylenmiş, çünkü Danimarkalılar benim gibi Marx'çı olduklarından, özdeşleşme tehlikesi büyük olacakmış. Bu benim için büyük bir şaşırtmaca oldu, çünkü tanrıbilimcilerin Pfister'e, aktöreci düşünbilimcilerin Mueller-Braunschweig'e, geri kazanılmış toplumcuların Bernfeld'e gönderildiklerini kılgısal olarak biliyordum. Pek gözde bir (Nazi) terimini kullanarak söylersek, bu *Gleichschaltung*[13] bana pek uymuyor gibime geliyor. Uzun boylu betimleyip betimlememek konusunda kararsızlık geçirdiğim bu gibi yöntemler karşısında kolum kanadım kırıktır; ama doğrusu çekinmem de. Bugüne dek onları görmezlikten gelip işimi yapmaya, beliren çatışkıları akla seslenerek, resmî yollardan çözmeye uğraştım hep. Dünyayı verseler bu yöntemlere başvurmayacağım, ayrıca rezalet de çıkarmak istemediğim için, herkesin, o arada «destekçileri»min tutulacak yolu saptayabilmeleri için I.P.V.'ın resmî tutumunu öğrenmeyi özellikle istiyorum. I.P.V. yazmanı olarak durumu siz aydınlatabilirsiniz, üstelik bu sizin de yararınızadır, çünkü böyle çirkin oyunlar uzun süre gizli kalamaz. Ben uslu dursam bile, Danimarkalıların olayı dört bir yana duyurmalarını engelleyemem. Olayın duyulmasıysa, inanın bana, Danimarka ve İsveç'te büyük patırtı koparacaktır.

Sizden bir kez daha kişisel olarak araya girmenizi ve en kısa sürede resmî bir yanıt almanızı rica ediyorum. Kopenhag'ta ben ve dostlarım tarafından yapılan

[13] **Gleichschaltung**, bireylerle örgütlerin Hitler yönetiminin çizgisine çekilmesi anlamına geliyordu. Reich bu terimi, insanları kendileriyle aynı düşünsel dünyayı paylaşan çözümcülere gönderdiklerini göstermek üzere kullanmıştır.

çözümlemelerin I.P.V.'ca tanınıp tanınmayacağını öğrenmek istiyorum. Birçok Berlinli çözümcü İskandinav ülkelerine yerleşeceğinden, kendimi yalnız onlara karşı değil, bizden ruhçözümlemesi öğrenecek gençlere karşı da sorumlu hissediyorum.

Dr. Harnik'in, Dr. Eitingon'un açık onayıyla Kopenhag'a öğretmen çözümcü olarak gideceğini bilip bilmediğinizi merak ediyorum. Dr. Harnik'in ruhsal durumu bu tasarının gerçekleştirilmesini olanaksız kılmaktadır. İskandinavya'da kendini gösterirse, çılgınlığının yaratacağı ciddî sorunlara değinmek bile istemiyorum. Bundan ruhçözümlemesi zarar görecektir. Şöyle ya da böyle, Dr. Eitingon, Dr. Harnik'i böylesine tehlikeli bir duruma sokarak büyük bir sorumluluk yüklenmektedir.

Saygılarımla,
Wilhelm REICH

(Reich'tan Federn'e)

Viyana, 18 Nisan 1933

Sayın Doktor,

Altı gün önce, Ruhçözümlemesi Derneği Başkanı olarak ve birçok arkadaş adına benden emekçi sınıfın toplumcu ve ortaklaşmacı eğitim çevrelerinde artık halka açık konuşmalar yapmamamı istediniz. Bu dileğinizi, güncel siyasal havaya ve siyasal gericilikten ruhçözümlemesine yönelen tehlikelere dayandırdınız. Ben de size, bu konuda kesin söz veremeyeceğimi, ama bu türlü çağrılar alırsam, kabul etmezden önce, sizinle ilinti kuracağımı belirttim; ayrıca, Viyana'da topu topu on, on beş gün daha kalacağımı, dolayısıyla yola çıkana dek halk önünde konuşmamın pek olasılık taşımadığını da söyledim. O arada, halka yönelik etkinlikleri durdurmanın ancak birtakım yanılsamaları körükleyeceğini,

çünkü siyasal gericiliğin saldırıları karşısında, hiçbir kanıtlamanın eski yayın ve çalışmaları ortadan kaldıramayacağını — hele ruhçözümlemesinin özgül niteliğini yokedemeyeceğini belirttim. Ancak, 16 Nisan'da, telefonda bana her özel durumda sizinle bağlantı kurmaya söz verişimin ve açıklamalarımın yetmediğini, her türlü kamu etkinliğinden kaçınmayı kesinlikle benimsememi istediğinizi söylediniz. Bu telefon konuşmasını bana yazılı olarak vermenizi istedim, siz de Prof. Freud'un ricasıyla bana telefon ettiğinizi bildirdiniz. Böyle bir söz veremeyeceğimi yineledim, bunun üzerine siz de beni Dernek toplantılarına katılanlar dizelgesinden sildiniz. 17 Nisan 1933'te şu mektubu aldım sizden: «Arzunuz uyarınca, elinizdeki yazıyla —burada, Avusturya'da— her türlü halka açık konuşma ve tartışmadan kaçınmanız gerektiğini bir kez daha yineliyorum. Dernek yürütme kurulu şu anda toplanamayacağından bu kararı kendi başıma aldım. İsterseniz Kurul'a başvurabilirsiniz. Sizden yazılı söz bekliyorum...» Öte yandan, telefonda eşime, benim yerimde olsanız, Ruhçözümlemesi Derneği'nden çoktan ayrılacağınızı söylediğinizi de unutmuyorum.

Sayın Doktor, çıkış noktam aynı olmasa ve bugünkü konumum sizinkinden değişik olsa da, ruhçözümcü hareketin geleceğinin beni de en az sizin kadar ilgilendirdiğini belirtmeme izin verin. Burada Ruhçözümlemesi Derneği üyeliği sorunun ayrıntılarına girmeden, söz konusu temel ilkelerin beni, bana yönelik girişimlerinizi yüzde yüz *özel* girişimler saymaya zorladığını bildirmek isterim — giriştiğiniz eylemin biçimsel yanı bu görüşümü büyük ölçüde doğrulamaktadır. Verdiğim güvenceler sizi doyurmuyorsa, görevleriniz size Yürütme Kurulu'ndan ya da Genel Kurul'dan bu yönde bir karar çıkartma hakkını tanımaktadır; böyle bir karar bulunmadığına göre, kendimi hiç mi hiç bağımlı saymı-

yorum, ayrıca, sözü geçen kararı aldırsanız bile son söz benimdir, çünkü çalışmamı sonuna dek sürdürmek niyetindeyim. Bildiğiniz gibi, çalışmam yalnız siyasetle sınırlı değildir, ruhçözümlemesinin toplumbilimsel alanda kılgısal ve kuramsal uygulamalarını içermektedir. Kişisel evrimimden ötürü Ruhçözümlemesi Derneği'nin resmî temsilcilerinin karşılaştıkları güç durumun bütünüyle farkındayım, ama elimden birşey gelmez, çünkü söz konusu evrim benim kişiliğimden değil, ruhçözümcü etkinlik ve araştırmanın doğal yapısından gelmektedir. I.P.V. üyesi olarak, çözümün ancak ortak toplantıda bulunabileceği konusundaki görüşümü yineliyorum. Buna karşılık, sizin sorunu çözme biçiminizi kabul etmiyorum, çünkü bizi hiçbir yere götürmüyor ve olsa olsa işleri çıkmaza sokuyor.

En içten duygularımla,
Wilhelm REICH

(Reich'tan Anna Freud'a)

I.P.V. Yazmanlığına

Viyana, 22 Nisan 1933

Sayın Bayan Freud,

Her türlü yanlış anlamayı önlemek üzere, dün Viyana Ruhçözümlemesi Derneği Yönetim Kurulu'nda ortaya çıkan duruma değinmekten kaçınacağım. Dernek Yönetim Kurulu benden, güncel siyasal durum dolayısıyla, her türlü siyasal etkinliğe ve toplumbilimsel, bilimsel yayınlarıma son vermemi istedi. Yönetim Kurulu, bugünkü durum ve koşulların etkinliğimi eskisi gibi sürdürmeye zaten izin vermediği konusundaki açıklamalarıma karşın, benden kesin söz istedi — oysa dediklerim, bir bakıma, Kurul'un istediğinden fazlasını dile getir-

mekteydi. Ben de böyle bir söz veremeyeceğimi bildirdim. Ama bir iki yıl, yapıtlarımın yayımını durdurmaya hazır olduğumu da belirttim, *yalnız bir koşulla:* I.P.V., cinsel yaşama çekidüzen verme kuramımla bu konuyu işleyen yapıtlarımın Yayınevi üyeliğimle bağdaşıp bağdaşmadığını resmen karara bağlamalıydı. Gerçekten de, iki şeye kesinlikle son vermek istiyorum: 1) I.P.V.'ın bugüne dek yapıtıma uyguladığı «suskunlukla boğma» yöntemi; 2) beni resmî olmayan yoldan hani bir bakıma «çetecilere dövdürme» uygulaması. Dr. Eitingon'un Kopenhag'a öğretmen çözümcü olarak atanmama kişisel olarak karşı çıkışı, Dr. Federn'in I.P.V.'tan ayrılmamı salık verişi, birtakım çözümcülerin öğretmen çözümcü niteliğime gölge düşürme ve çözümsel yapıtımı açıkça yadsıma girişimleri, ancak Yayınevi'nin açıkça ve resmen tutum takınmasıyla aydınlığa kavuşabilecek bir çatışmayı dolaylı yoldan çözüme bağlama denemelerinden başka bir şey değildir. Dün, güçlüğe parmak basmaya çalıştım: I.P.V.'ın bana karşıt birtakım sorumluları, ruhçözümlemesinin yasal temsilcisi olmaktan çıktığımı ve kuramlarımın kabul edilebilir alanın dışında kaldıklarını kanıtlamak için umutsuzca çaba harcamaktadırlar. Öte yandan, çalışmamın niteliği de can sıkıcı hale geldi. Her türlü olayı gürültü patırtı etmeden kapatma eğilimini anlasam da, I.P.V.'ın tarihsel etkisi büyük olacak bu çatışmada resmen tutum takınmasından yanayım. İşte bu yüzden, dün yarı resmî yoldan ne denli küçük düşürülsem, ne kadar canım sıkılsa da, kendi isteğimle I.P.V.'tan ayrılmayacağımı belirttim; bu tutumuma neden olarak da, kendimi ruhçözümlemesinin ender sahici temsilcilerinden biri saydığımı, I.P.V.'ın bazı önemli üyelerinin de bana bu gözle baktıklarını gösterdim. Uzun uzun düşündükten sonra, soruna şu seçenekten başka çözüm göremedim: ya I.P.V., öğretisel ve yönetimsel

alanda, ruhçözümlemesini *ekinsel bolşevikliğin*[14] temel ögesi sayan ve işte bu yüzden siyasal gericiliğin saldırısına uğradığını kabul eden görüşümü benimsemediğini açıkça ortaya koyar; ya da, Dernek çerçevesinde bütün öbür akımlara kendiliğinden bağışladığı araştırma ve eylem özgürlüğünü bana da tanır.

Herhangi bir karara varmazdan önce I.P.V.'ın belli bir tutum takınmasını ve Dr. Eitingon'un yalnız toplumbilimsel etkinliğimi değil, Kopenhag'ta yapacağım bakımevi ve ruhçözümlemesi eğitimini yasaklayan kararı ortadan kaldırma konusundaki görüşünü bekleyeceğimi kolayca kestireceksinizdir.

Yazmanlığın yanıtını en kısa zamanda alma umuduyla,

En içten duygularımı sunarım,
Wilhelm REICH

(Reich'tan Rado'ya — postalanmamıştır.)

Webers Hotel
Kopenhag, 1 Mayıs 1933

Dr. S. Rado,
New York

Sayın Doktor,

Bunca uzun bir aradan sonra benden haber almak sizi hiç kuşkusuz şaşırtacaktır. Kafası sağlıklı ender hekim arkadaşlardan biri olduğunuzu sandığım ve bugünkü durum ancak açıkgörüşlü bir kafanın içinden çı-

[14] «'Ekinsel bolşeviklik' teriminin, bu bağlam içinde, Ortaklaşmacı Parti'yle hiç ilgisi yoktur. Hitler bu terimi, özellikle akıl sağlığı ya da eğitim alanlarındaki bütün ilerici ya da özgürlükçü düşünceleri karalamak için kullanırdı.» Reich'in 1952 de eklediği dipnotu.

kabileceği kadar karışık ve güç olduğundan, görüşünüzü almak istiyorum. Gelelim olgulara: bin bir güçlükle geldiğim yerleri, tasarı ve umutlarımı, ve o arada maddesel olanaklarımı yüzüstü bırakarak Berlin'den ayrılmak zorunda kaldığımı kolayca kestirebilirsiniz. Bütün cephelerin çökmesi, dünkü kalelerin yarattığı düş kırıklıkları, çok ciddî kişisel zorluklar iyimserliğimi yıkamamıştı, ama insan yalnız iyimserlikle yaşayamıyor. Şimdi artık Kopenhag'a yerleştim (yakında Avusturya'daki durum Almanya'dakinin aynı olacak çünkü), burada geçimimi başka yerlere oranla çok daha iyi sağlayabiliyorum. Serüvenden hoşlandığım için, salt bir ruhçözümcü ve yeni bir çözümcü takımın «yöneticisi» olarak kalmayacağım, yapıtımın toplumbilimsel, ekinsel ve siyasal yanlarını yeniden geliştirebileceğim bir ortama girmeyi kararlaştırdım. Bunun içinse, Kopenhag çok sınırlı, çok kıyıda köşede, çok küçük. Burada bir yıl kalmak niyetindeyim, o arada, gelip Birleşik Devletler'e yerleşebilmenin çâresini aramak istiyorum. Burada ekmek paramı çözümcü olarak kazanabileceğime kuşku yok elbet. Bugünkü çatışkılar gözönünde bulundurulursa, bütün öğrenmek istediğim, New York'taki çözümcü kümesinin bana yaşama hakkı tanıyıp tanımayacağıdır. Rica ederim, şakın abuk sabuk şeyler sayıklama hastalığına tutulduğumu sanmayın! Birtakım şeyler beni sarstı elbet, ama bilirsiniz bu gibi şeyleri. Benim talihsizliğim, müthiş katı ilkeci bir ruhçözümcüyle bir Marx'çıyı kişiliğimde birleştirmiş olmamdır; buysa, şu yaşadığımız dünyada, birtakım tatsız doğruların doğmasına yolaçıyor. İşte bu nedenle, Eitingon Kopenhag'ta ruhçözümcü yetiştiremeyeceğim yargısına vardı (buna karşılık, İskandinav ruhçözümlemesinin başına belâ olsun diye, Harnik'e resmen izin verildi). İsveç, ortaklaşmacı olduğum için, hiçbir bahaneyle oraya yerleşemeyeceğimi bildirdi.

Federn kendi isteğimle I.P.V.'tan ayrılmaya zorladı beni. Anna Freud, araya adam koyarak, yayınlarıma ve konuşmalarıma son vermemi istedi. Böyle bir söz veremezdim elbet, güncel koşulların belli bir süre bunları yapmamı zaten engelleyeceğini söylememse yeterli bulunmadı.

Bütün bunlardan ötürü, Amerikalıların benim için ne gibi duygular beslediklerini anlamak üzere bir soruşturma yapmanızı isteyeceğim. Kendimi oraya resmen çağırttırabilir miyim dersiniz?

I.P.V.'ın I.U.K. Yazmanı olarak, Berlin Eğitim Kurulu'na resmî bir mektup yazıp Kopenhag'taki öğretmenliğimi desteklerseniz ayrıca sevinirim. Eitingon'un yazısının konuyla ilgili bölümü şöyle:

«Kendi hakkınızda ve tasarılarınız konusunda yazdıklarınızı ilgiyle karşıladım, ancak size şunu bildirmek zorundayım: Alman Ruhçözümlemesi Derneği Eğitim Kurulu üyelerinin büyük çoğunluğunun tutumundan size öğretmenlik izni veremeyeceğimiz açıkça ortaya çıkmaktadır. (Gerçekte, üyelerin çoğu *benden yana*'dır. W.R.) Dolayısıyla, I.U.K. Başkanı olarak, bir ruhçözümlemesi derneği kurmak üzere çağrıda bulunduğunuz kişilerin kendi adlarına ve bütün tehlikeleri göze alarak davranmış olacaklarını ve kurulacak derneğin I.P.V. tarafından tanınmasının belki birtakım güçlüklerle karşılaşacağını size bildirmek zorundayım.»

Her şey yeterince açık!

Nasılsınız, Hanımefendi nasıl?

Size ve ailenize en içten dostluk duygularımı sunarım,

Wilhelm REICH

(Eitingon'dan Reich'a)

ALMAN RUHÇÖZÜMLEMESİ DERNEĞİ

Berlin, 19 Mayıs 1933

Sayın Uğraşdaşım,

Ruhçözümlemesi Derneği'mizin Eğitim Kurulu'na gönderdiğiniz yazıyı yanıtlamak üzere size şunları bildirmek isterim:

Genellikle, Derneğimize üye olma istekleri ancak eğitici çözümlemeler Derneğin en eski üyelerince kaleme alınmışsa, ders veren çözümcünün değerlendirmesi denetçi çözümcününküyle çakışıyorsa —bu iki görev aynı kişide toplanamaz—, son olarak da, Dernek Genel Kurulu, adayı dinledikten sonra, eğitici olabileceğine inanırsa kabul edilmektedir.

Sizinki gibi durumlarda, eski üyenin görüşleriyle Dernek Eğitim Kurulu'nun bilimsel ve kuramsal, kılgısal ve uygulayımsal sorunlar konusundaki görüşleri arasında ayrılık belirmişse, denetçi çözümcünün ve aday hakkında karar vermek üzere toplanmış Dernek Genel Kurulu'nun görüşüne daha büyük ağırlık tanınmaktadır.

İçtenlikle,
M. EITINGON

(Reich'tan Alman Ruhçözümlemesi Derneği'ne)

Kopenhag, 30 Mayıs 1933

Alman Ruhçözümlemesi Derneği
Yürütme Kurulu'na,
Berlin

Dr. Eitingon'un 19 Mayıs tarihinde Alman Ruhçözümlemesi Derneği adına gönderdiği mektup yalnız be-

ni şaşırtan bilgiler içermekle kalmıyor, ayrıca ilgili bütün yanların çıkarı için bir an önce aydınlığa kavuşturulması gereken zaten karışık bir durumu daha da karıştırıyor kanısındayım. Mektup, ilkin, benimle Yürütme Kurulu arasında bilimsel ve uygulayımsal görüş ayrılıkları bulunduğunu öne sürüyor. Bense, uzun yıllar Dernek'in koruyucu kanatları altında sürmüş bulunan konuşma ve topluçalışmalarım sırasında, gerçekten varolsa, bu görüş ayrılıklarının mutlaka ortaya çıkmış olacağını düşünüyorum. Ben bunun tersinin doğru olduğu inancındayım çünkü Eğitim Kurulu'nun birçok üyesi —örneğin Dr. Simmel, Dr. Boehm, Dr. Fenichel, Dr. Mueller-Braunschweig— bilmem kaç kez benim geliştirdiğim kuramsal ve uygulayımsal kavramların sahici ruhçözümlemesiyle tam bir uyum içinde olduğunu söylemiştir. Yalnız Dr. Eitingon karşıt - görüş belirtmiştir —toplantı tutanakları buna kanıttır—, ve birçok konuşmacı, tartışma sırasında, onun bu görüşlerini çürütmüştür. Bu koşullarda, şimdi hedef olduğum suçlamaların nasıl ortaya atılabileceğine bir türlü akıl erdiremiyorum doğrusu. Ayrıca, Yürütme Kurulu'nun yakında yayımlanacak olan «*Kişilik Çözümlemesi*[15] adlı yapıtımın çıkışından yararlanarak kitabımla arasındaki bağları koparacağını ya da onun temel çözümsel değerini kabul edeceğini umuyorum. Düşünsel görüş ayrılıklarının başka alana kaydırılmasına izin veremem elbet, ve öbür hekim arkadaşlarıma tanınan düşünsel özgürlüğün bana da tanınmasını istiyorum.

Nesnel eğitsel niteliklerime gelince, on yılı aşkın süre öğretici çözümleme ve denetsel çözümleme dersleri verdiğimi anımsatmak isterim; öte yandan, Viyana'daki topluçalışmanın yöneticisi olarak bugün savunduğum

[15] Yazarın kesesinden 1933'te yayımlanmıştır.

savları tam altı yıl savundum, kimse çıkıp öğretmenlik yeteneğimi sorun konusu etmedi. Dernek Yürütme Kurulu'nun mektubunda önerilen çözüm, yani alacağım öğrencilerin daha sıkı bir denetimden geçirilmesi bana yönelik bir güvensizliği göstermekle ve çözümcü olarak taşıdığım değere zarar vermekle kalmamaktadır: başka yönlerden de eleştiriye açıktır. Ben, bugüne dek, hekim arkadaşlarımca ruhçözümlemesinden geçirilmiş adayların denetlenmesinin ve değerlendirilmesinin şu ya da bu çözümcüye uygulanan bir önlem ya da yalın bir işlem olmadığını, söz konusu kişilerin yeteneklerinin nesnel olarak değerlendirilmesine yarayacak bir şey olduğunu düşünmüşümdür. Aynı şeyi, benim ruhçözümlemesinden geçirdiğim kişilerin daha sonraki eğitimleri konusunda görevli hekim arkadaşlarımdan işitmişimdir. Mektubunuz bu çocukça inancın bir yanılsamadan öteye geçmediğini, yapılan işlemin nesnel değerlendirmelere değil, kişisel görüşlere dayandığını göstermektedir. Öğretmen çözümcü olarak, temel tüzük ilkelerini çok iyi bilirim, onların bana durmadan yinelenmesi Dernek Yürütme Kurulu'na yönelttiğim soruya yanıt getirmiyor.

Alman Ruhçözümlemesi Derneği üyesi olarak, Dernek Yürütme Kurulu'ndan mektubunuzun değindiği bilimsel ve uygulayımsal görüş ayrılıklarını bana daha ayrıntılı açıklamasını isteme hakkını kendimde görüyorum (sayısı kabarık yayınlarımdan görüşlerimin ne oldukları her an saptanabilir), ve açık-seçik bir karara varmasını istiyorum. İnanın bana, yararsız zorluklar çıkarmak niyetinde değilim; tersine, varolan güçlüklerin ortadan kaldırılmasına yardım etmek isterim; ayrıca, bir ruhçözümcüye yakışır biçimde, bütün sorunları dostça çözmeye hazırım. Buna karşılık, mizacım olguları örtbas etmeye yönelik bir ayak oyununu onaylamamı

engelliyor; ve şimdiye dek sızan bilgilere göre, bu ayak oyunu çevremde *buz gibi bir düşmanlık* yaratmaya yaramaktadır.

En içten duygularımla,
Wilhelm REICH

(Erik Carstens'ten Freud'a)

10 Kasım 1933

DANİMARKA RUHÇÖZÜMLEMESİ DERNEĞİ

Holbersgade 26, Kopenhag K

Sayın Profesör,

Danimarka Ruhçözümlemesi Derneği aşağıdaki sorunu size yansıtmamı istedi:

Ruhçözümlemesinin kurucusu olarak sizden birtakım güçlükleri aşma konusunda yardım rica ediyoruz.

Ruhçözümcü çabalarımız iki değişik yönden tehlike altında: hem Danimarkalı yetkililer açısından, hem de öfkeli çözümcüler açısından.

Adalet Bakanlığı'mız, hiçbir gerekçe göstermeden, bizde öğretmen çözümcülük ve bilimsel yöneticilik yapan Dr. Wilhelm Reich'ın oturma iznini kabul etmedi. Bu kararı kınamak üzere, halka açık bir toplantı düzenledik, bu toplantıda Reich'ın, Neergaard'ın ve benim işlediğimiz konu «Ruhçözümlemesi Uğruna Kavga»ydı. Akşam toplantısı başarılı geçti, aşağı yukarı 600 kişi katıldı, basında çıkan yazılar bizden yanaydı; bir küme hekim Adalet Bakanlığı'na yeni bir dilekçe yazmayı kararlaştırdı. Dr. E. Jones'a mektup yazıp uzman olarak ruhçözümcülerin izinli eğitimi konusunda görüşünü sorduk; sizden de, bu görüşü Danimarkalı yetkililere iletmenizi istiyoruz.

Ruhçözümlemesine yönelik ikinci saldırı birkaç gün

önce oldu: Savcı, Dr. Reich'ın cinsel eğitim konusundaki bir yazısını bayağı bir açık-saçık yazı sayarak yayımlayan gazeteyi mahkemeye verdi. Oysa, bu, Reich'ın 1928'de *Journal for Psychoanalytic Pedagogy*'de[16] yayımlanmış bir yazının çevirisinden başka bir şey değildi.

İzinli ruhçözümcü yetiştirilmesi için savaşım vermeye kararlıyız, ama öfkeli ruhçözümcülerin etkinliği bizi epeyce rahatsız ediyor. Bunlardan biri, düşünbilim doktoru, kendisi hiçbir zaman çözümlemeden geçirilmemiş Sigurd Naesgaard, yıllarca eğitsel çözümlemeye karşı savaşmıştır. Öğretici çözümlemenin bir gövde gösterisinden başka şey olmadığını söyler durur. Herkesin önünde izinizden gîttiğini söyler, ama yazdıkları Stekel'den, Adler'den, Jung'tan ve sizden alınmış savlarla kotarılmış, insana sağını solunu şaşırtan bir çorbadır. Pek çok kişiye, daha önce hiçbir eğitim görmeden, ruhçözümlemesi yapma önerisinde bulunmuştur. Öneriyi alanların kimisi bu işe atılmıştır. Geçenlerde, Strömme (Oslo) ve Bjerre'le (Stokholm) birlikte, ruhçözümcü yetiştirmek üzere, «İskandinav Ruhçözümlemesi Derneği»ni kurdu. Ama bu kuruluşların izlencesinde öğretici çözümlemenin adı bile geçmiyor.

Dr. Naesgaard'ın durumunu size ayrıntılı açıkladım, çünkü onunla yazıştığınızı ve buradan uzakta yaşadığınız için işin içyüzünü bilemeyeceğinizi biliyorum. Naesgaard'ı çok iyi tanıyan bir arkadaşım, onun kendisine sizden gelmiş, Harnik'le Reich'a değindiğiniz bir mektubu gösterdiğini söyledi. Harnik konusunda, yıllardır yansıtımcalı (paranoyak) saplantıları bulunduğunu bil-

---

[16] «Wöhin führt die Nackterziehung» (Çıplaklık Eğitimi Bizi Nereye Götürüyor) başlıklı, **Cinsel Devrim**'de yeralan yazı.

diğinizi yazıyormuşsunuz. Dostum, Reich konusundaki görüşünüzden sözetmek istemedi.

Uzaktan, Harnik'in ruhçözümlemesi hareketine yaptığı zararı ölçebilmeniz zordur. Bu konunun ayrıntılarına girmeye kalksam, mektubum uzar gider. Şu saptamayla yetineceğim: biz Kopenhag'ta, hasta birinin Alman Ruhçözümlemesi Derneği'ne üye olabilmesine, Danimarka'da ruhçözümlemesi öğretmek gibi zor bir görevi koparabilmesine, izinli ruhçözümcü olabilmesine çok şaştık doğrusu.

Harnik'in tersine, Dr. Reich Kopenhag'taki kısacık kalışı sırasında gerek öğretmen ruhçözümcü, gerek bizim uygulayımsal topluçalışmanın yöneticisi olarak bizlere çok değerli yardımlarda bulundu, dolayısıyla her ne pahasına olursa olsun kendisini burada alıkoymak istiyoruz. O giderse çözümcü yetiştirme izlencemiz yarıda kesilecek, ayrıca öğretici çözümlemelerine ansızın ara verilen bir sürü insan bundan zarar görecek. Öğrencilerin çoğu, kişisel nedenlerden ötürü, Reich'ın ardına düşüp yabancı ülkelere gidemeyecek. Ruhçözümlemesi sırasında güçlü aktarma duyguları geliştirmiş kişiler için bu, kesip biçmenin yarısında işlemin durdurulması kadar ciddî bir sonuç yaratacaktır.

Bundan ötürü, aşağıdaki sorular hakkında uzmanca görüşünüzü bildirirseniz size ömür boyu teşekkür borçlu kalacağız:

1) Ruhçözümlemesi yapmak isteyenler için öğretici çözümleme zorunlu mudur?

2) Reich'ın «Wöhin führt die Nackterziehung?» başlıklı yazısı bayağı cinsel bir yazı mıdır? (Journal for ps. Pedagogy, 1928.)

Sizden ayrıca, yanıtınızı Danimarkalı yetkililere sunma ve yararlı görürsek yayımlama konusunda da izin istiyoruz. Tanıklığınıza çok ivedi gereksinme duyduğumu-

zu ve elde edebilirsek size yürekten teşekkür edeceğimizi belirtmemize izin verin.

En derin saygılarımla,
Erik CARSTENS

(Freud'un 12 Kasım 1933 tarihli yanıtı Reich'ın ruhçözümcülüğünü doğruluyor, ama benimsediği siyasal öğretiyi eleştiriyordu; Freud'a göre, bu öğreti «bilimsel çalışmalarını aksatıyor»du Reich'ın. Böylece, Carstens'in yardım çağrısı yanıtsız kaldı.)

(Reich'tan Fenichel'e)

Malmö, 26 Mart 1934

Otto Fenichel'e, Marx'çılığa yakınlık
duyan bütün ruhçözümcülere dağıtması
dileğiyle bildiri
Oslo

Sevgili Hekim Arkadaşlar,

Otto Fenichel'in I.P.V.'ın durumuna ilişkin yazanağı ruhçözümcü araştırmaya gönül vermiş her çözümcüyü alabildiğine tedirgin edecek nitelikte, ama en küçük bir yenilik getirmiyor. Bana öyle geliyor ki dünyanın bugünkü dertli durumu uzun süredir ruhçözümcü hareketin içinde oluşan bunalımı dışa vurdu: birtakım şeyler su yüzüne çıktı, bunları herkes görebilmekte; birtakım şeylerse saçmalık kertesinde belirginleşti: buna kanıt olarak, Hitler'in siyasal gücü ele geçirişine dek insana güvenilir gelen Alman ruhçözümcülerinin yüz-geri edişlerini görmekteyim. Ruhçözümlemesi saflarında verilen öğretisel kavga —bilimle Marx'çılığın[17] gizemci-

[17] Reich burada «Marx'çılık» ya da «eytişimsel maddecilik» terimini o günlerin düşünsel inancı uyarınca, kentsoylu diye nitelendirilen doğaötecilliğin karşıtı sayılan «bilim» ve «akılcılık» terimlerinin anlamdaşı olarak kullanmaktadır.

lik ve gericilik karşısında verdiği kavga— nicedir hazırlanmıştır: çoğu kez gizli yürütülmüştür; 1925'ten sonra, benim ruhçözümsel ve toplumbilimsel çalışmalarıma yöneltilmiş bir gözdağı biçimine girmiştir. Çok yakında, ruhçözümsel araştırma ve bütün ruhçözümcü hareket bunalıma girecektir, bunalımın evrimini ancak biz belirleyebiliriz, belirlemeliyiz, gelecek Kurultay'da buna bir çözüm bulmalıyız. Dâvamıza hizmet etmek isteyenler çatışmanın temelinde yatan nedenler, doğası ve olası evrimi konusunda bütün bilgileri edinmelidirler.

Bu arada sizlere şunu bildirmek isterim, temel görüş ayrılıklarını, çıkışlarını ve sonuçlarını ele alan bir inceleme hazırlıyorum, bu inceleme biter bitmez üzerinde durup tartışabileceğiz. Bu mektup birtakım sorunları aydınlatmayı değil, bence başarıyla sonuçlanabilmesi için yürüttüğümüz eylemin merkezine oturtulması gereken birtakım noktaları önceden gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır. Fenichel ayrıntılı durum bildirisini bizlere sunmakla büyük bir hizmette bulundu. Ancak, aşağıdaki noktalar da üzerlerinde durulmaya değer noktalardır:

1) Bilimsel alanda bir siyasal kavga verilirken bu kavga karşımıza öyle çıkmaz ve gerçek kimliğini kolayca tanıyamayız, çünkü çoğunlukla bilimsel savlar arasındaki bir karşıtlık biçiminde kendini gösterir. Söz konusu karşıtlıkların kaynağının olguların karıştırılması olup olmadığını, olguları bir yana bırakıp bağdaşmaz öğretileri dile getirip getirmediklerini kestirebilmek için sağlam bir Marx'çı eğitim gereklidir. Bir siyasal kavgayı herhangi bir siyasal partinin silâhlığından alınmış silâhlarla yürütmenin çok yararlı olacağını sanmam; örneğin, bilmem hangi düşünce eğiliminin gerici, öbürününse devrimci olduğunu kanıtlamanın yararına da inanmam. Çözümcünün siyasal inancının burada pek

önemi yoktur. Öğrencinin benimsediği düşünsel kuramın, bakımevi çalışmasıyla sağaltım çalışmasının oluşumlarını nasıl etkileyeceğini göstermek çok daha önemlidir. Ruhçözümlemesine yöneltilecek her eleştiri olgulardan yola çıkmalıdır; buluşun sağladığı temel araç gereçlerle şu ya da bu özel anlayışta yolun —sağa ya da sola— saptığını açıkça göstermelidir. Bundan ötürü, eytişimsel maddeciliğin ruhçözümlemesi hareketine yönelteceği eleştiri çoktan kazanılmış özel bir bilimsel bakış açısından, başka deyişle, bir kuramdan yola çıkarsa sonuca ulaşabilir. Alın size somut bir örnek: Parisli kümenin Alman göçmenlere karşı gerici bir tutum takınması çok ilginçtir. Ama ruhçözümlemesinin gelişmesini Laforgue'un[18] yapıtlarının sahici ruhçözümcü yapıtlar yerine yayımlanması değil, ruhçözümlemesinin böyle çarpıtılmasının eskiden güven duygusu veren çözümcülerin karşı çıkışıyla karşılaşmaması belirleyecektir. Bundan ötürü, eleştirdiğimiz düzmece kuramlara karşı çıkmayanlar, isteseler de istemeseler de bunları desteklemiş olur ve yolunu şaşırma tehlikesiyle karşılaşırlar. Kendi payıma, 1924'ten beri, çözümcü kuram alanında bir çatlağın belirme tehlikesini görür görmez, eleştirilerimi cinsel enerjiye dayalı ruhçözümlemesi kuramındaki gelişmenin sağlam temellerine oturtmaya çalıştım. Viyana Ruhçözümlemesi Derneği'nin en ünlü üyelerinin (Deutsch, Federn, Nunberg ve benzerlerinin) bedensel boşalma kuramıma saldırıları, henüz iki yan da bunun bilincine varmamışken, eytişimsel (dialektik) maddeci ruhçözümlemesiyle kentsoylu ruhçözümlemesi arasındaki çatışmanın ilk habercileri olmuştur. Ancak, sanırım Freud çatışkının derinliğini biliyordu. Halka açık

---

[18] René Laforgue, Fransız ruhçözümcü, **Clinique psychoanalytique**'in (Ruhçözümcü Bakımevi'nin) yazarı.

bir konuşmadan sonra bana: «Ya tepeden tırnağa yanılıyorsunuz, ya da yakın bir gelecekte kendi ruhçözümlemenizin yükünü taşımak zorunda kalacaksınız» dedi. Ben yanılmadığımı yüzde yüz biliyordum; böylece Freud'un öngörüsünün ikinci bölümü gerçekleşti. Şimdi elimde, savaşçı eleştirilerimi dayandırdığım kendi özel kuramsal temelim var. Sizleri de kuramsal bir tutum takınmaya çağırıyorum. Böylece, mantık gereği, ikinci noktaya geliyorum:

2) Fenichel'in durum bildirisinde beni ciddî olarak kaygılandıran bir tutum görür gibiyim. Bu tutumun gerekçelerine saygı duyuyorum, ama nesnel nedenlerden ötürü kabul edemeyeceğim; bu tutumu şöyle özetleyebiliriz: «Elden geldiğince, Freud'un kişiliğini çatışkının dışında bırakmalıyız». Oysa ben, hangi bahaneyle olursa olsun, bu öneriyi benimseyemem. Freud'a yönelteceğimiz eleştirilerin gerek havaları, gerek biçemleriyle örneğin Roheim'a yönelttiklerimizden ayrılacağını söylemek bile gereksizdir, ama bunun dışında Freud'a özel bir davranış ayıramayız, ayırmamalıyız. Gerçekten de, şu olguları hesaba katmamız gerekir:

a) Roheim'ın[19] bilimsel günahları da, tıpkı Laforgue'un, Jones'un, Klein'ın[20], Deutsch'ünküler gibi, bir ölçüde Freud'dan gelmektedir.

b) Eytişimsel maddeci ruhçözümlemesiyle kentsoylu ruhçözümlemesi arasındaki temel tartışmanın can damarı bilimadamı Freud'un kentsoylu düşünür Freud' la nerede çatışkıya düştüğünü, ruhçözümsel araştırmanın nerede kentsoylu «ekin» kavramını doğru haline getirdiğini, kentsoylu «ekin» kavramının nerede bilimsel

[19] Géza Roheim (1891-1953), özellikle Avusturalya'daki ilkel topluluklara ruhçözümlemesini uygulayan kavimbilimci.

[20] Mélanie Klein (1882-1960), öncelikle çocukları inceleyen ruhçözümcü.

araştırmaya taş koyup saptırdığını göstermek olacaktır. «Freud'a karşı Freud», budur işte bizim eleştirinin ana izleği. Hiçbir bahaneyle, Freud'a duyduğumuz saygıyı ruhçözümlemesinin geleceğinden daha önemli sayamayız. Freud'la kişisel ilişkilerimi gözönünde bulundurarak söylersek, bence —sanılanın tersine— bu yöntem onun kafa yapısına çok daha uygun düşecektir.

3) Çatışmanın kötüye gitmesinden en çok kendimi sorumlu tutuyorum, çünkü en yakın dostlarım «o kadar saldırgan davranmasam her şeyin düzeleceğini» öne sürerken, ben çoktan Freud'la kapışmıştım; Dostlarımın bu yorumu anlaşılır bir şeydir, çünkü günlük uygulamada gerçekten de zaman zaman esnek davranamadım: nitekim, gün geldi, Deutsch'ün iyi bir ruhçözümcü olup olmaması bana son derece önemli gözüktü. Benim için, ruhçözümcüler üretken cinsel etkinliğin sinir hastalıklarının iyileştirilmesindeki payını ya da olumsuz arzu aktarımının imlemini yadsıdıkları zaman nelerin tehlikeye düştüğünü anlamak çok önemlydi. Onlarla aramda koskoca bir uçurum bulunduğunu farkettiğimde iş işten geçmişti. Ancak şurasını da belirteyim ki, daha 1930'da, Berlin'e yerleştiğimde, Viyanalı çözümcülerin anlayışları hakkında yazdığım durum bildirileri kuşkuyla karşılanıyordu, 1927'de Alexander'le cezanın gerekliliği konusunda yaptığım tartışma aşırı bulunuyordu; bugün de ölüm güdüsüne açtığım savaş ciddiye alınmıyor, sinir hastalıklarının tutumbilimsel yoldan açıklanması Reich'ın kafasından çıkmış bir masal sayılıyor. Bütün bu olgulara haklı çıktığımı gösterip övünmek için parmak basmıyorum. Kaygılanmak için daha başka nedenlerin bulunduğuna inanın lütfen: Nitekim, bir hareket içindeki değişik görüşlerin bilincine varış gecikmişse hiçbir işe yaramaz; bu yüzden, gelecekteki evrimin anlamını iyi kavrayabilmek için, önemleri gittikçe artacak görüş

ayrılıklarını vaktinde yakalamak zorunludur. Çok uzak olmayan bir gelecekte, ruhçözümlemesinin yüzyılımızın toplumsal kavgalarının çözüme bağlanmasına güçlü bir biçimde katkıda bulunacağına inanıyorum. Ama bunun için yanılsamalardan vazgeçmek, sorumluluklarımızın bilincine varmak, sağa sola sapmadan, yalpalamadan çalışmak, bilimsel bakış açılarını akıldan çıkarmamak, deneylerle yolumuzu engelledikleri kanıtlanan kişilerden hiç acımadan kopmak gereklidir. Geçmişteki yanılgılarımızı kabul etmezsek, dâvamıza zarar verme pahasına, gelecekte yineleriz. Freud gerici eğilimleri tutup Marx'çı eğilimlerle savaşmasa durum bugünkü gibi olmazdı. Bu bağlam içinde 1931'de «Özezer Kişilik» konusundaki yazıma karşı çıkışını, solu safdışı etmeye yanaşmadığı için *Journal*'in yöneticiliğinden Fenichel'i uzaklaştırmasını, Kopenhag'taki «açık-saçık» yazı dâvasında beni desteklemeye yanaşmayışını, (çılgın ruhçözümcü) Naesgaard'a yazdığı mektupta, bu sonuncunun alıp bütün Kopenhag'a yaydığı bir suçlama yapıp benimsediğim öğretinin bilimsel çalışmalarımı aksattığını söyleyişini anmak isterim; ayrıca irili ufaklı daha bir sürü olay: kaygı, kişilik, bedensel boşalma uygulayım ve kuramı konusunda, yani bugün, resmî direnişe karşın, sessizce benimsenen, vazgeçilmez hale gelmiş konularda geliştirdiğim kuramlar dolayısıyla Freud'un gösterdiği kesin suskunluğu anımsayın. Kendimi saldırıya uğramış saydığım için değil, bilimin en kılı kırk yaran mantığı uyarınca ruhçözümlemesini geliştirdiğim için yapıtımı savunmam gerektiğini anlayacaksınız. Son Kurultay'da Balint'in yaptığı gibi yalan yanlış öykünmeye, çarpıtmaya kalkmadıkları zaman yapıtımızı bir ölü sessizliğine gömmeye kalkıştıkları vakit onu savunmak, hattâ saldırıya geçmek görevimizdir; ama asıl önemlisi inançlarımıza sahip çıkma yürekliliğini göstermeliyiz. Her

türlü düzmece alçakgönüllülükten vazgeçelim, bilimsel —yani Marx'çı, eytişimsel maddecilikten kaynaklanan— ruhçözümlemesini ileriye götüren *bizler* olduğumuzun bilincine varalım ve mantıksız davrandığı yerde Freud'a bile karşı çıkalım! Ruhçözümsel araştırmalarımın beni ne yöne ittiğini biliyorsunuz: geniş bir bilimsel bütün yarattım, buna cinsel tutumbilim ve siyasal ruhbilim adının verilmesini önerdim. Kendimi sözcüğün en gerçek anlamında ruhçözümcü saysam da, bir yandan toplumbilimle Marx'çı yöntemin, öte yandan da ruhçözümsel bakımeviyle ruhbilimin kesiştiği yerden fışkırmış bulunan şu yeni bilim dalının da bir eriyim. Yolum çoktan çizildiği ve pek az ruhçözümcü temel kavramlarımı paylaştığından, bugünkü çatışmada izleyeceğim tutum biraz değişik olacak. Ancak, yine de birtakım ortak eylem yöntemlerinin bulunabileceğine inanmayı sürdürüyorum. I.P.V. üyelerinin gelecekte benimseyecekleri tutum konusunda Fenichel'in ortaya attığı soruları yanıtlamak üzere önereceklerim kısaca şunlardır:

1) Kendimizi bağımsız araştırmayla sınırlamayalım, hasımlarımıza sert, nesnel, kişisel olmayan eleştiriler yöneltelim.

2) I.P.V.'ın içindeki eytişimsel maddeciliği benimsemiş ruhçözümcüler biraraya gelip bir karşıt-küme oluşturalım. Dernek'ten atılmaktan, buna yolaçmaktan çekinmeyelim. Özgül bilimsel çalışmalarla ve çürütülmez eleştirilerle genç çözümcüleri ve bize sevgiyle bakan olası yandaşları dâvamıza çekelim. Bunlar örgüt çevresinde toplanmalı, örgüt de onlara bilimsel ve yönetsel yardımlar yapmalı.

3) Ruhçözümcü yetiştirme ve geliştirme işini düzeltmeli. Şu noktaların kaçınılmaz olduğu kanısındayım, üstelik bütün sorunları kapsamasalar da: (sinirceli çözümcülerin korkunç etkisinden ötürü) örgüte ve ruh-

çözümlemesi bakımevlerine girmeye aday olan herkes için öğretmen çözümcüden adayın cinsel enerjisini kullanma düzeni konusunda görüş alınmalıdır; gerek ruhçözümlemesinin toplumbilime uygulanması, gerek Marx'çılığın temel bilgilerinin verilmesi öğretim izlencesine katılmalıdır; sinir hastalıklarını iyileştirmeye kalkışacak herkese sağlam cinselbilim bilgileri verilmelidir. Cinsel gerçeklikle toplumsal öğreti arasındaki çelişkiyi göremeyecek dinadamlarıyla gerici hekimler ruhçözümcü olamazlar...

Gerisi, ruhçözümlemesi konusunda örgüt içinde yapılacak uzun tartışmalarla çözülür.

Wilhelm REICH

(Reich'tan eytişimsel maddeciliğe yakınlık duyan ruhçözümcülere)

Malmö, 30 Mayıs 1934

Eytişimsel Maddeciliğe Yakınlık Duyan
Ruhçözümcülere
M. Otto Fenichel'in dikkatine
Oslo

Sayın Hekimler ve Arkadaşlar,

Kısa bir süre önce öğrendiğime göre, İsveçli yetkililer birkaç ruh hekiminin gammazlamasından ötürü oturma iznimi uzatmaya yanaşmamışlar; bir küme ruhçözümcü ve ülküdaş siyasal gericilerin bilim adamlarına işkence ve zulüm etmelerini kınasınlar diye Freud'a, Einstein'a, Bohr'a ve Malinowski'ye ortak mektup yazdıklarında, Freud destek olmaya yanaşmamış: «Dr. W.R. konusunda kınamanıza katılamayacağım» demiş. Freud'un bu tutumu gelecek Kurultay'da belki çok ciddî ve belirleyici sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Bundan ötürü,

niteliğinin ve imleminin aydınlatılması gereklidir. Aslında bu tutum, Freud'un «Plan» dergisi yönetmeninin iki ay hapis cezasına çarptırılmasıyla sonuçlanan şu ünlü «açık-saçık yazı» olayında takındığı tutumun mantıksal uzantısıdır.

Freud'un kişisel gerekçeleri de ilgiye değerdir belki, ama bunların genel durum konusunda varılacak yargıyla hiçbir ilintileri yoktur. İleri yaşına, yorgunluğuna, kişisel inançlarına değinmenin bir yararı olamaz. Bizi ilgilendiren ilk şey, gericilikle devrimcilik arasındaki kavgadır. Tıpkı 1933'te Berlin'de kitapların ateşe atılması gibi, ruhçözümlemesinin yaratılması da özel, kişisel bir iş değildir; aynı gözlem savaş konusunda Einstein'la Freud arasında yapılan yazışma[21] için de, Freud'un bilimsel bir dergide yayımlanan bir yazının açık - saçık olup olmadığını bildirmeye yanaşmayışı için de geçerlidir. Birtakım hekim arkadaşlarımızın önerdikleri gibi, yapılması gereken Freud'un «maskesini düşürmek» değil, bugünün dünyasında ruhçözümlemesinin ekinsel ve siyasal konumunu belirlemektir.

Bu sorunun yalnızca kuramsal alanda, okul kitaplarında değil, kılgısal alanda, siyasal solculuk yönünde, I.P.V.'ın içindeki değişik kümelerin açık seçik bir tutum takınmalarıyla çözülmesi gerekmektedir. İzleyeceğimiz yöntemin Kurultay açılmadan ayrıntılı olarak incelenmesi zorunludur. Marx'çı ruhçözümcüler —her türlü düzen ve dolabı çevirmeye alışmış— I.P.V. yöneticilerinden gelecek kendilerini safdışı etmeye yönelik her oyuna hazır olmalıdırlar. Bence, Kurultay'da tehlike geçiren şeyi, yani ruhçözümsel araştırmanın ve ruhçözümcü

[21] İlkin 1934'te Londra'da New Commonwelth'te yayımlanan Einstein'le Freud arasındaki «Why War?» (Neden Savaş?) konulu mektuplar.

hareketin korunmasını, güvenliğini ve sürdürülmesini nesnel olarak açıklayabilmek için etkimizi artırmaya çalışmalıyız. Bundan ötürü, kanımca, kişisel olarak Freud'un uzlaşmaz tutumuna saldırmamalıyız. Tam tersine, onun tutumu I.P.V. içindeki gerilimi dile getirmektedir, bizim de bu gerilimi ruhçözümlemesinin ekinsel ve siyasal imlemi uğrunda verilen kavganın anlatımı diye açıklamamız gerekir. Böylece, Freud'un temel ilkelerinin gerçek mirasçılarının *bizler* olduğumuzu, ruhçözümlemesinin yalnız hekimliğin bir dalı değil, ayrıca, tarihsel önem taşıyan bir öğreti olduğunu gösterebiliriz. Ruhçözümlemesinin tarihsel öneminin şimdi kanıtlanması, ereklerine ancak siyasal sol çerçevesinde varılabileceğinin gösterilmesi gerekmektedir. Tutucu ruhçözümcülerin pek bayıldıkları, ruhçözümlemesinin ekinsel ve siyasal anlamını konu alan soyut tartışmalarla vakit yitirmenin hiçbir işe yaramadığını, tersine, gerek somut kılgısal alanda, gerek kuramsal alanda bu anlama bir gerçeklik kazandırmak gerektiğini açıkça ortaya koymalıyız.

En güzel anılarla,
Wilhelm REICH

(Reich'tan Freud'a karşı çıkan çözümcülere)[22]

21 Temmuz 1934

Karşıt-görüşlü Çözümcüler Kümesine,
S. Otto Fenichel'in özenli ellerine

Otto Fenichel'den, Praglı çözümcülerle Fenichel'in görüşleriyle benimkiler arasındaki ayrılık konusunda yaptığımız, özellikle Humlebaek toplantılarında kendini

[22] Bu mektup gönderilmemiştir.

gösteren tartışmaların herkesin Fenichel'in görüşlerini benimsemesiyle sonuçlandığını bildiren bir mektup aldım. Toplantıya ben de katılmış olsaydım tartışmanın böyle bitip bitmeyeceğini kestiremiyorum elbet. Benim temel görüşlerimi *hiç hesaba katmayan* Fenichel'in uzlaştırıcı görüşünü Danimarkalı adaylar, o arada Gerö ve Liebeck bütünüyle yadsımıştır. Çok ciddî, belirleyici sorunlar çıkmaktadır karşımıza; Fenichel'in yaptığı gibi, nesnel aydınlığı harcayarak bağdaşmaz görüşleri bağdaştırarak bu sorunlar çözülemez. Hepiniz benim görüşümü, dayandığım kuramsal temelleri, ve Freud'la çatışmama yolaçan ruhçözümlemesi kuramının belli noktalarını biliyorsunuz. Ben bir tek örnek vereceğim: Fenichel'in bu çatışma konusundaki tutumu Oslo toplantısında, «Üç Deneme»den bu yana cinsel kuram alanında yeni hiçbir şeyin bulunmadığını söylediği zaman ortaya çıkmıştı. Fenichel benim bedensel boşalma kuramını es geçmişti. Oysa, bugün bunun yalın bir dil sürçmesi, sıradan bir bellek boşluğu olmadığını görüyoruz. Gerçekten de Fenichel, örgensel boşalma işlevinin çok önceden Freud tarafından gözler önüne serildiğini söylemekte. Başka birini değil de bu örneği vermemin özel bir nedeni var. Tarihsel açıdan, ruhçözümlemesine Marx'çı yaklaşımla Marx'çı olmayan yaklaşım arasındaki bütün görüş ayrılıkları işte bu sorunun çevresinde toplanmıştır. Dahası, bana ruhçözümcülerin dolaylamalarını bulup ortaya çıkarmakta yardım eden, bilinçsiz bir niyetle öteden beri savsaklanan önemli olgulara parmak basmanın ne demek olduğunu gösteren de aynı sorundur. Bedensel boşalma kuramını incelediğim kitabımın önsözünde[23], siyaset ve cinsel siyaset alanlarında her şeyi bugünkü kadar açık seçik göremediğim gün-

---

[23] **Bedensel Boşalmanın İşlevi.**

lerde, deneylerime dayanarak örgensel boşalma kuramını herkesin benimsediği ruhçözümlemesinin ayrılmaz bir parçası sayarak övünemeyeceğimi kabul etmek zorunda kalmıştım. Bizi ilgilendiren öncelikler değil, olgular: Fenichel'in cinsel yaşama çekidüzen verme bilimine, cinsel tutumbilime ve bu alandaki sorunlara en küçük bir duygusal ya da bilimsel ilgi göstermemesidir. Oysa, her şey bu soruna karşı takınılan tutuma bağlıdır: çünkü salt bu sorun on iki yıllık amansız kavga içinde geliştirdiğim şeyin anlaşılabilmesine izin vermektedir. İlkin bu anlaşılmazsa, şimdiki ruhçözümsel çatışkının anlaşılması da olanaksızlaşır. Fenichel haklı olsaydı, bedensel boşalma işlevi konusunda Nunberg'in sağdan soldan derleme yapıtında da, Freud'un ikinci dizi konuşmalarında da birtakım yorumlara rastlardık. Bu noktada kimseye herhangi bir ödün veremeyişimi anlayacaksınızdır sanırım. Hiç kimse öğretimin uzantılarının sorumluluğunu üzerimden alamaz. Biraz vakit bulur bulmaz masa başına geçip bu konuda daha ayrıntılı bir durum bildirisi hazırlayacağım.

Sizlere, Kurultay'da izlenecek güncel yöntem konusundaki görüşümü bir kez daha açıklamak isterim.

1) Genç Berlinli ruhçözümcüler doğru çözümsel kavramlar öne sürer, benim bakımevi görüşlerimi savunurlarsa, Berlin Ruhçözümlemesi Derneği'nin yaşatılmasından yana çıkacağım; yoksa, buna karşı koyacağım.

2) İşlerin bugünkü durumunda, bu Kurultay'da hareketin siyasal yanına değinmeyeceğim. İzleyeceğim yöntemi hasımlarımızın tutumu ve ruhçözümlemesi araştırmasının çıkarları belirleyecek. Bizim küme içinde beliren kuramsal görüş ayrılıklarına gelince, bu konuda kesin bir tutum takınamam. Fenichel'in Oidipus karmaşası öncesinde genç kızların geçirdikleri gelişmeyi konu

alan son yazısı, bağdaşmaz şeyleri bağdaştırma, kırıkları her ne pahasına olursa olsun yapıştırma çabasının sürdüğü konusundaki izlenimimi pekiştirmiştir. Hem benim görüşlerimi, hem de onlarla hiç bağdaşmayan soyların oluşumunun rolünü onaylıyor. Herhangi bir yargıya varılmasını zorlamak niyetinde değilim; durum ve koşulların çoğu kez benden güçlü olduklarını bilirim, uzun süre de böyle olacak. Ancak, vaktinden önce sulandırılmalarını ve hiç benimsemeyen kişilere yakıştırılmalarını önlemek üzere, Freud'la çatışmama yolaçan temel görüşlerimi savunmak zorundayım. Son aylarda ortaya çıkan görüngeler (perspektifler) de hesaba katılırsa, güdülerle ilgili kuramımı, kaygı anlayışımı, geliştirdiğim uygulayımı falan her türlü karışıklıktan korumak zorunda olduğum görülür.

Uğraşsal çıkarım, buluşlarımın benim adımla birlikte anılmasını gerektiriyor; Melitta Schmideberg'le[24] aynı kefeye konmak, onunla bir tutulmak istemem; yazdıklarımın en azından Bayan Searl'inkiler ya da Harnik'inkiler kadar saygıyla incelenmesini isterim. 1924'ten beri uğurlarında savaştığım buluşlarım, *adım anılmadan,* öteden beri bilinen doğrular sayıldığı ya da yeni ortaya çıkmış sorunlar gibi sunuldukları zaman kendimi savunmaya kararlıyım.

Herkese kişisel görüş sahibi olma, dilediğini yadsıma ya da eleştirme olanağının tanınması gerekir elbet, ama ben de kendi bilimsel ve kılgısal bağımsızlığımı korumaya devam edeceğim. Bütün yapabileceğim, böylece en devrimci ve ilerici ruhçözümcü ögeleri çözümsel araştırmanın kemikleşmiş yanlarına karşı savunduğumu bilerek *yapıtımın* çıkarını korumak olacaktır. Durum hakkında açık seçik bir kanı edinmeye çalışacağımı belirt-

[24] Melitta Schmideberg, Mélanie Klein'ın kızı, ruhçözümcü.

menin dışında, Kurultay'dan önce hiçbir şeye söz veremem.

3) Kurultay'a sunulacak dileklere gelince, bence, karşıt-kümenin kendini «Marx'çı» diye nitelendirmemesi yerinde olur. Bu öztanımlamadan vazgeçmekle hem büyük bir eylem özgürlüğünü elinde bulundurmuş olur, hem de özgürlükçü savsözleri destekleme olanağına kavuşur. Arkadaşlara özgürlükçü savsözleri destekleme, ama gerici araştırma karşısındaki temelinden olumsuz tutumumuzu sürdürme önerisinde bulundum, her ne kadar günü gelince kendimizi Marx'çı bir topluluk olarak ortaya koyacaksak da, bu olguyu uzunca bir süre herkesten saklamak zorunda kalacağız. Karşıt-küme bugün —kişisel, yapısal ve bilimsel alanda— gerçekleştiremeyeceği şeylere kalkışmasa, aramızdaki işbirliği çok daha etkili olurdu. Çünkü bugün her evrime kapı açıktır. Ben biraz daha gizli kapaklı hareket etseydim ve Dernek'teki karşıt görüşlüler bana besledikleri dostluğun onları durumun gerektirdiğinden daha çok bağlanmaya itelediğini düşünmemiş olsaydı, kurum içindeki güçlüklerin daha az olacağı kanısındayım. Yapıtım bugün derneğe karşı çıkanların çoğununkinden ayrı gerçi, ama —yukarda da belirttiğim gibi— günlük savaş yöntemi ve örgütlenme konularında birtakım görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına yolaçan bazı zorunluluklarım ve görevlerim var. Bu görüş ayrılıklarını önce birbirimizden gizleyip sonra sinirlenerek ve düşmanca tutumlar takınarak davranmamalıyız. Tam tersine, görüş ayrılıklarına karşın, durum elverdikçe ortak hareket etmekte ve bunun dışında bağımsızlığımızı korumakta müthiş yarar vardır.

Yürekten sevgilerle,
Wilhelm REICH

(Mueller-Braunschweig'ten Reich'a)

Berlin-Schmargendorf
1 Ağustos 1934

Sevgili Uğraşdaşım,

I.P.V.'ın yayımcısı gelecek Kurultay için Ruhçözümlemesi Derneği'nin üyelerinin adlarını içeren bir takvim basmak niyetinde. Oysa, durum ve koşullar bizi sizin adınızı Alman Ruhçözümlemesi Derneği üyeleri dizelgesinden çıkarmaya zorluyor. Bu dileği anlayışla karşılar ve Almanya'da ruhçözümlemesi dâvasının çıkarı uğruna kişisel duygularınızı bastırıp onayınızı bana bildirirseniz size yürekten teşekkür borçlu olacağım.

Ruhçözümlemesi dünyasında bilgin ve yazar olarak öylesine ünlüsünüz ki, adınızın dizelgeden çıkarılması, yeni katılmış bir üye gibi zarar vermeyecektir size. Ayrıca, bütün bunlar salt kuramsal bir değer taşımaktadır, çünkü Kurultay Iskandinav çözümcü kümesini tanıdığı an adınız bu yeni kümeyle birlikte dizelgeye girecektir.

Mektubumu alır almaz yanıtlarsanız size teşekkür borçlu olacağım.

En iyi dileklerimle.

İçten duygular,
Carl MUELLER

(Reich'tan Lotte Liebeck'e)[25]

(Oslo) 10 Kasım 1934

Sevgili Lotte Liebeck,

Mektubunuz beni müthiş sevindirdi. Size anlatacak çok şeyim var, ama zaman yokluğu sözü kısa kesmeye zorluyor beni.

---

[25] Lotte Liebeck, Wilhelm Reich'ın öğrencisi, Alman çözümcü.

Kişilik Çözümlemesi'nde geliştirdiğim özüne eziyet etme eğilimi anlayışım her ne kadar şu doğaötesi ölüm güdüsü kavramını epeyce törpülüyorsa da, tamam olmaktan epeyce uzaktır. Ancak, bu haliyle de anlaşılabilir; yürek daralmasına, kaygıya inecek kadar derinlemesine çözümleme yaptınız mı üreme örgenlerinin «patladığını» görüyorsunuz. Kurultay'a sunacağım konuşmayı bitirdim, şimdi artık özezerlikle bedensel boşalma arasındaki ilişkilere daha çok vakit ayırabilirim. Bu konuşmanın bir örneğini ya da dizilmiş örneğini, eleştirel gözlemlerinizi bildirmeniz için size göndermemi ister miydiniz?

O.F. (Otto Fenichel) ile ilişkilerim *son derece* kötü. Bedensel boşalma kuramıma beslediği, yapısal bir yeteneksizlikle ve bilinçsiz bir düşmanlıkla atbaşı giden dostluk ve iyi duygular beni zor duruma düşürüyor. Sletten'de kaldığınız günlerde bunu kendi gözünüzle görmüş olmanıza sevindim. Edith[26] bu dediğime inanmıyordur herhalde!

Freud'un yapıtlarını okumanın sizi sarsmış olmasını çok iyi anlıyorum: zamanında gerçekten ilginç bir insandı. Beni sarsansa, daha sonraki yapıtlarının başlangıçtakilerle acıklı bir biçimde ilintisiz oluşudur. Bu dediğimi gün ışığına çıkmadan, herkesçe görülmeden yakalayabiliyor musunuz bilmem? Yanılgı ilk yapıtlarından başlıyor (enerji tutumbilimine, üretken cinsel etkinliğe ilişkin sorunların yorumundan aşırı simgesel kalış falan). Ama bu «*ancak sonradan*» ortaya çıkacak. İşinizde sevinç ve başarılar dilerim.

Yarın işlevbilimciyle ilk önemli buluşmamız var. Müthiş kaygılıyım.

Size ve hekim arkadaşlarınıza en iyi anılarla.

Wilhelm REICH

---

[26] Edith Jacopson, hekim.

(Lotte Liebeck'ten Reich'a)

Berlin, 22 Kasım 1934
W. 9, Tirpitzufer 14

Sayın Uğraşdaşım,

Size bu incelemeden edindiğim izlenimleri aktarmak isterim[27]. Gerçekten sarsıldım. Hele ilk kopukluğu keşfedince (biliyorsunuz, şimdilik yalnız ilk dönemde yazılmış kuramsal yapıtları okuyor, düşlerle hiç ilgilenmiyorum). Bir akşam, 1896'da kaleme alınmış, «Hastalıkların doğuşunda cinsel etkinliğin payı» başlıklı yazıya rastladım. Aynı akşam, 1906'da kaleme alınmış «Cinselliğin payı konusundaki görüşlerim» yazısını da okudum! İlk kopma o zaman başlamış! Birinci yazı açıkgörüşlü, gözüpek, yeni açılan yolun ve genel olarak insanlık açısından elde edilen yeni bilgilerin önemi konusunda parlak bir kestirimde bulunuyor. Gelen yüzyılı başlanan yapıtı tamamlamaya çağırıyor — ama on yıl sonra, başka bir adam var karşımızda, anlatım biçimi bile değişmiş! Bilimsel düşünce açısından büyük bir sakınım ve bütünlükle atbaşı giden eski yiğitlik ve açıkgörüşlülüğün yerini ürkek ve kararsız bir tutum, kendi yiğitliğinden korkma almış. Yazar, bu iki yazı arasında kimbilir ne kadar kişisel düşkırıklığı ve başarısızlığa uğramış! Ama bu gibi değerlendirmeler yapıt hakkında verilecek yargıyı etkilememeli elbet, böyle değerlendirmeler nesnel eleştirinin dışında kalır. Ancak, kendi payıma, bu tutum değişikliğinin o dönemde uğranan sağaltımsal başarısızlıklardan ileri geldiği kanısındayım. Hiç yan tutmaksızın, Freud'un kendi silâhlarıyla yenilgiye uğratılabileceğini saptamış bulunuyo-

[27] L. Liebeck burada Freud hakkındaki incelemesinden sözediyor.

rum. İlk yapıtlarında, rastlantısal ögelere ağırlık verip kalıtımın payını küçümsüyor — ama kapıdan kovduğunun bacadan girmesine de izin veriyor! Cinsel yapıyı örgensel öge belirliyor! Bir ara, kalıtımsal bozuklukların onulmaz oldukları kanısındaydı; şimdiyse, aynı şeyi bizim ona söylememiz gerekiyor! Bozukluk yapıya işlemişse, çekiver kuyruğunu gitsin! Ama asıl önemlisi görüş değişikliği ve bunun doğurduğu sonuçlar değil, bu görüş değişikliğinin yönü: yerinde mi bu değişiklik? Ancak Freud derinlik ve uzdilliliğiyle bizleri öylesine inandırdı ki, bu inişte ardına düşemeyiz artık. — Sonuçlar konusunda iki çift söz: kısa ya da uzunca bir süre, giriştiğimiz etkinliğin bilimsel yararına, daha önemlisi ortaya konan bilimsel buluşun birincil önemine inandık hepimiz. Bu yüzden, bütün ilerlemeler bilimsel görünge içinde yapıldı. Ben kendim çalıştıkça bu konudaki yiğitliğim artıyor ve bu çalışmanın taşıdığı patlatıcı yükün farkına varıyorum. Bunu öteden beri duydum, ama gereken sonuçları çıkarmaktan ürktüğüm için hep eveleyip geveledim. En dipte yatan, en temel coşkuları kıpırdatmak söz konusu olunca, bizim uğraş «gemütlich» (hoş rahat) olmaktan çıkıyor. Oysa, yarı yolda kalmamamak ya da hepten başarısızlığa uğramak istemiyorsak, bu coşkuları kurcalamalıyız! Ve bu yolda ilerleyince, şu doğru açıkça kendini kabul ettirecektir: sinir hastalıklarının kökeni çocukluk yıllarında yaşanan örseleyici deneyimlerdedir. Her geçen gün, geçerli bir nedene dayanmaksızın, birtakım yanılsamalara yaslandığımıza, nesnel deneyimleri ciddî biçimde savsakladığımıza inanıyorum. Yanılsamaların bulunup ortaya çıkarılmasının önemli olduğunu kabul ediyorum elbet, ama hastalarımla yaşayabileceğim deneyimlerin getireceklerine de inanıyorum. Aynı biçimde, arıtıcı yöntemi de küçümsememek gerekir; oysa, kimse aldırmıyor bu yönteme. Onu

ayrı bir görüngü gibi ele almamak gerektiğini söylemek bile yersiz, ama birçok araştırma olanağı sağlayan verimli bir toprak olduğuna da kuşku yok. Bence, hiç hesaba katmamaktansa, önemini abartmak yeğdir. Nicedir bir tür sezgiyle duyduğum şeyleri şimdi artık açıkça dile getirip açıklayabiliyorum. İyi ki 1896 yapıtlarını başlangıç noktası saymışım. Çünkü yol ordan sonra çatallaşıyor. Gördüğüm şu: bir yanda sürekli bir gelişme var, öte yandaysa bir geri çekilme. Bir süre, bu ikisi birbirini dengeliyor; nitekim, o tarihten sonraki yazılarda da birtakım önemli buluşlar var, derken verimsiz kefe ağır basıyor; yazarın tuttuğu yol onu doğal bilimlerden gittikçe uzaklaştırıyor. Ama yine de anlayamadığım bir şey var: Neden öbür ruhçözümcüler bunu yakalayamamış? Yoksa bu suçlama haksız mı, benim bu konudaki yapıtları yeterince tanımayışımdan mı geliyor? Belki de «gözü kapalı çalışma» yaşamın vazgeçilmez bir yalanıdır! Çünkü yapılacak şeyleri düşününce insanın tüyleri diken diken oluyor. Hem günlük yaşamın alışılmış sorunlarıyla hem de gerilerde kalmış bir geçmişin yakıp yıkıcı fırtınalarıyla uğraşmasını istemek fazladır bir insan için! Lütfen kimseye sözetmeyin bu mektuptan; bu konuyu derinleştirmek ve bir iki yıl içinde önemli bir yazı haline getirmek niyetindeyim. Ancak, görüşünüzü öğrenirsem sevineceğim; ayrıca, size teşekkür de etmek istiyorum, çünkü siz olmasanız ben bu işi yapamazdım! Salt anlağa (zekâya) dayalı evre çoktan kapandı...

Teşekkürlerimi ve içten duygularımı gönderiyorum size.

Lotte LIEBECK

Lütfen adresime dikkat edin, yoksa mektuplarınız çok gecikir.

(Reich'tan Danimarka, Norveç ve Almanya'da yaşayan, Freud'a karşı çıkan, onunla çatışan ruhçözümcülere.)

Oslo, 16 Aralık 1934

Sevgili Hekim Arkadaşlarım,

I.P.V.'tan çıkarılışım[28] hasımlarımın çıkarlarına uygun düşen birtakım durum ve koşulların art arda gelişinin sonucu oldu. Alman Ruhçözümlemesi Derneği beni örgütten çıkarmayı düşünmüyordu, nasılsa İskandinav kümesinin üyesi olacağımı varsayıyordu. Pek çok hekim arkadaş, Norveç'li küme aracılığıyla beni yerel topluluklara katılmaya çağırmıştı ve Kurultay'a katılan üç Norveç'li üye adaylığımın mutlaka kabul edileceği konusunda bana güvence vermişti. Ama o günlerde ben bir karara varamadım ve düşünmek için süre istedim. Şu ünlü hekim arkadaşlar adaylığımın kabulüne olmuş bitmiş gözüyle bakıyorlardı: Zulliger, Loewenstein, Bally, Landauer, Meng, Schjelderup, Hoel, Raknes v.d. Cinsel kuramımla ilgili deneyler yapmak üzere Oslo'ya yerleşmemden sonra Dernek üyesiymişim gibi bana yardım ettiler. İşimin I.P.V. kümesiyle yakın ilişkiyi gerektirmesi ve Oslo'lu ruhçözümcü arkadaşlarımın yinelenen güvenceleri üzerine, bu küme adına adaylığımı koymayı kararlaştırdım. O günlerde kimse Dr. Fenichel'in üyeliğe alınmama şiddetle karşı çıkacağını ve bana karşı bütün etkisini kullanacağını düşünemezdi. Olaydan birkaç gün önce Fenichel'e bu konudaki görüşünü sormuştum, o da bana omuz silkerek karşılık vermişti. Adaylığıma karşı çıkışının nedenleri şunlardır: bilimsel (eytişimsel maddeciliğe dayalı) ruhçözümlemesine zarar verdiğim, dolayısıyla Dernek dışında çalışmamın daha iyi olacağı, adımın ve varlığımın bu dâvaya karıştırılmamasının hayırlı olacağı kanısındadır.

[28] Bkz. Ek, s. 277.

1) *Başkan Prof. Schjelderup'un durumu:*

Schjelderup kişisel olarak benim yeniden örgüte alınmamdan yanadır, ama ilkin şu iki sorunun tartışılmasını istemektedir: (a) Reich'la (bedensel boşalma kuramı ve kişilik çözümlemesi konularında) gerçekten görüş birliği içinde miyiz? (Öbür etkinlikleri bizi hiç ilgilendirmez.) (b) Reich'ın örgüte alınmasının doğuracağı sonuçları, örneğin bütün İskandinav kümesinin Dernek'ten çıkarılmasını kabule hazır mıyız? Fenichel' se, o akşam kendi görüşünü savunmakla yetinmedi, kümenin —çoğu Reich tarafından ruhçözümlemesinden geçirilmiş ve onu destekleyen— üyeleri arasında Reich'a karşı korkunç bir savaşıma girişti.

2) *Fenichel'in işlevleri:*

Burada, 1930 Kasım'ında Berlin'e yerleştiğim zaman, Fenichel'in eytişimsel maddeciliğe yakın ruhçözümcü kümesine girmek gibi bir savı olmadığını anımsatmama izin verin; 1930'dan sonra haklarında tanıtma yazıları yazdığı yapıtlarıma dayanıyordu bu «dâva»yla ilişkileri. Berlin'de, bilimsel görüşlerimle ilgilenen bir ruhçözümcü çevresi kuruldu, bunlar arasında Fenichel de vardı. Dernek'in durumu kısa sürede garip bir biçimde karmaşıklaşıp da cinsel enerji kuramı konusunda karışıklık başgösterince (ölüm güdüsü kuramı o günlerde doruktaydı) —zamansızlıktan bunu kendim yapamadığım için— Fenichel'den hekim arkadaşları sorunun evrimi hakkında aydınlatmasını istedim. Ama kısa bir süre sonra Fenichel'in, görüşlerimi tam bir dürüstlükle açıklamasına ve desteklemesine karşın, güçlükler arttıkça çelişkileri ortadan kaldırmaya, görüşlerimin uzantılarını törpülemeye, kısacası değişik eğilimleri bağdaştırmaya çalıştığını farkettim. «Eytişimsel maddecilik ve ruhçözümlemesi» başlıklı yazımda paylaştığımız

bilimsel görüşleri açıkça sergilemiştim. Ama ölüm güdüsü kuramıyla bedensel boşalma kuramı, cinsel baskının dirimbilimsel açıklamasıyla toplumbilimsel açıklaması, doğaötesi-kentsoylu öğretiyle eytişimsel maddeci öğreti arasındaki çelişkilerin de elden geldiğince kesinlikle gösterilmesi gerekirdi. Deneylerim bana, Freud'a ve ruhçözümlemesine yapılacak en iyi hizmetin, ruhçözümsel öğretinin bilimsel ögeleriyle bilimsel olmayan ögelerinin birbirinden ayrılması olacağını öğretmiştir. Asıl önemli çevrelerde insanları ruhçözümlemesine yandaş kılmanın en iyi yolu da budur. Fenichel hiçbir zaman benim bilimsel görüşlerime inanmaya yanaşmamıştır. Öbür arkadaşlar gibi «Reich kümesi»ne girmekten hep kaçınmıştır, ama «ölüm güdüsü» kuramıyla ve uzantılarıyla kendi adına savaşmak için serçe parmağını da oynatmamıştır. Bunun yerine, kavgasını işlemsel değerlendirmelere oturtmuş, soytarılara yakışır çocukca bir karşıt-küme oluşturmuştur. Ben ötedenberi bu tutuma karşı çıkmışımdır, ve sık sık ona, bilimsel bir örgüt içindeki kavganın siyasal ya da yöntemsel verilere değil, bilimsel ve uğraşsal verilere dayandırılması gerektiğini anlatmaya çalışmışımdır. Uğraşsal ilgilerini çekebilirsek, hekim arkadaşları siyasal ve yöntemsel tutum takınmaya çağırma olanağımızın artacağını söylemişimdir. Kurultayda, Fenichel'in dostları, benimle hiçbir bağları olmaksızın, aynı eleştiriyi dile getirmişlerdir (bkz. Kurultay'a yazılan bildiri-mektup), ve Dernek Yönetim Kurulu her zamanki dümenlerine başvurunca, Fenichel ipin ucunu bırakmıştır! Davranışının gerçek nedeni, Dernek'ten atılmayı göze alamayışıdır. İlkin etkisini arttırmak istediğini söyleyecek yerde keşke bize açıkça doğruyu söyleseydi. Nasıl arttıracaktı etkisini? Her türlü tartışmadan kaçınarak, kendi çalışmasının uzantısını yumuşatarak, alabildiğine çekingen

bir tutumla kendisine yönelen bütün duygudaşlıkları yitirerek mi? Bir de, Marx'çı falan olmayan, ama burnu iyi koku alan Schjelderup'un sarsılmaz kararlılığına bakın! Bu kararlılığın Norveç'lilerde yarattığı duygudaşlığa bakın! Kurultay'da yöntemsel bir yenilgiye uğradığım bir gerçekse de, hiçbir zaman böylesine sevgiyle kuşatılmamıştım. Bu sevgi çemberinden çalışmasında yararlanmak Fenichel'e düşüyordu. Ama o, bundan yararlanacak yerde, gittikçe ağırlaşan bir yük olduğumu hissedip bana karşı çıktı, nefretten kaynaklanan bir tutum takındı ve ağzından düşürmediği ruhçözümlemesi «dâvası»nı benim vereceğim zararlardan koruma bahanesiyle üyeliğimin kabulünü baltaladı.

3) Fenichel'e güvendiğim ve ondan yardım istediğim için gerçekten pişmanlık duyduğumu bilmenizi isterim. Uzun yıllar büyük güçlükler arasında geliştirilmiş bir kuramın, ruhçözümlemesine eytişimsel maddecilik açısından bakan kuramın savunulmasını böyle üçüncü bir kişiye bırakmakla yanılgıya düştüm: bu kuram benim kişiliğime bağlıdır, kendimi ondan soyutlayamam. Kimsenin dilediğini yapmasını engelleyemem, ama şu sözümona «dostça yardımlar» ve kötüye kullanmalar karşısında kendimi korumak zorundayım. Hem eytişimsel maddeci ruhçözümlemesi «dâvası»nı, hem onun çekirdeğini oluşturan bedensel boşalma kuramını savunacak bir ben varım. Başkaları benim eytişimsel maddeci ruhçözümlemesi ve cinsel tutumbilim adını verdiğim şey konusunda değişik görüşlere sahip olabilir elbet. Ama ben, bedensel boşalma kuramının benimsenecek birinci ölçüt olduğunu ve Fenichel bu ölçütü benimsemekten kaçındığı ya da yanlış yorumladığı zaman terim ve kavram açısından yine eski korkunç karışıklığa yuvarlanacağımızı öne sürüyorum. Bu durumda, bilimsel konumumu özetleme zorunluluğunu duyu-

yorum. Bu konumu şu üç asal noktaya indirgeyebiliriz:

1) *Freud'un kuramıyla çakışan kavramlar* (Freud'un geliştirdiği eytişimsel maddecilik).

2) Freud'un geliştirdiği doğal bilimin mantıksal uzantıları saydığım ve —aynı zamanda— ölüm güdüsü kuramıyla yorumlama uygulayımının karşısına diktiğim *bedensel boşalma kuramı* ile *kişilik çözümlemesi.* Bu ikinci nokta ruhçözümlemesi alanına girmektedir.

3) Bedensel boşalma kuramına dayalı, ruhbilim alanını aşan cinsellik görüşlerim (cinsel tutumbilim ve cinsel siyaset). Bu üçüncü noktanın ruhçözümlemesiyle birtakım bağları vardır, ama apayrı bir alan oluşturmaktadır: cinsel sürecin temel yasası.

Bir yandan «eytişimsel maddeci ruhbilim»e inandığını söyleyip öte yandan bu tutumun getirdiği tehlike ve özveriler karşısında gerileyip bu ruhbilimin çekirdeğini elinin tersiyle iten kişi kendi kafasındaki «eytişimsel maddeci ruhbilim»in savunuculuğunu yapıyor demektir, ve dilediği yerde gidip bunu öğretebilir. Kimsenin düşsel etkinliklerine düşsel adlar vermesini engelleyemeyiz. Nitekim Stroemme bile kendini «ruhçözümcü» saymaktadır.

Temsil ettiğim bilimsel eğilimin doğası ve özellikleri konusunda yaptığım bu açıklamaların son on iki yılın evrimini benimle birlikte yaşamamış olanlarca yine kötü anlaşılacağını çok iyi biliyorum. Benim bütün yapabileceğim, hazırlanmakta olan tümel incelememin yayımlanmasını beklerken sabırlı davranmanızı salık vermektir. Değişik alanlarda birer birer geliştirdiğim temel ilkeleri değişik yapıtlarımda bulabilirsiniz.

Ben kimseyi görüşlerim karşısında sakınımlı ve olumsuz davranmakla suçlamadığıma göre, kimse de beni birtakım belirsiz ve karanlık kavramlara uzak durduğum için kınayamaz. Beklemeyi ve düşüncelerimi isten-

meyen yorumlardan, melezleştirmelerden korumayı ustam Freud'dan öğrendim. İnsanlarla daha az ilişki kurmayı, yapıtımda daha doğru şeyler dile getirmeyi yeğliyorum.

Bu mektubun Fenichel'in «çevresi»ne yönelik bir saldırı, dostlarını ondan soğutma çabası gibi yorumlanmasını istemem. Her hekim arkadaş eytişimsel maddeci ruhçözümlemesinin Fenichel'ci yorumunu benimsemekte, benim görüşüme karşı çıkmakta özgürdür elbet. Benim görevim başlattığım evrimi geliştirmek, ilgilenen kümeleri yapıtımdaki ilerlemelerden haberdar etmek olacaktır. Her türlü yapıcı eleştiriyi ve uyarıyı teşekkürle karşılayacağım.

Sözümü bağlarken, ruhçözümlemesinin bilimsel gelişmesi uğrunda verilecek kavga konusunda iki çift lâf etmek isterim. Bu kavganın, görüşlerin ve görüş ayrılıklarının açık seçik, yiğit ve nesnel bir dökümü yapılmadan kazanılabileceğine inanmıyorum. Dernek'ten atılmaktan korkan —ki bunun için kendisini kınayamayız— bu kavgaya katılamaz: böyleleri etkin kavgacılık edecek yerde dingin yandaş kalırlarsa çok daha yararlı olurlar. Yapıtlarında bilimsel yönelişin somut kanıtlarını vermiş kümelerdeki hekim arkadaşlara sorunlarının ana maddesinden doğan sonuçları gösterebilirsek ruhçözümlemesi alanında bilimsel eğilimin doğaötesi eğilimi daha kolay yenilgiye uğratacağını söylemek bile gereksizdir. Ruhçözümlemesi alanında eytişimsel maddeci eğilime bağlanmak hiçbir zaman ortaklaşmacılığa inanmek anlamına gelmez. Şuna kuşku yok ki, kendi uğraş alanında bilimsel yolu seçen kişi siyasal gericilik karşısında kendiliğinden bağışıklık kazanır. Bilimsel dürüstlük siyasal bağlanmadan çok daha değerlidir. Gün gelecek, toplumsal ilerlemenin belirleyici güçleri bilim

adamları olacaktır. Yalnız, onların da yapıtlarındaki yanılgı kaynaklarını tanıyabilmeleri gerekir.

En iyi dileklerle,
Wilhelm REICH

(Fenichel'le ilgili ek)[29]

(16-12-34)

Ek yazı.

Fenichel'in kendisi çok ciddî bir çatışmaya girmiş durumda. Bir yandan bilimsel görüşümün sağlam temellere dayandığını yadsıyamıyor. Öte yandan, öğretisel uyuşmazlıklar gün ışığına çıktığı gün beni tutup Freud'a karşı gelmekten de ödü kopuyor. Birtakım çevrelerin sevgisini yitirmemek için nesnel olarak bana karşı çıkamıyor, bundan ötürü de, kaçınılmaz çatışkıdan kaçınabilmek üzere elinden geleni yaparken, kendini bir «dâva»nın savunucusu olarak sunuyor. Kimse bilimsel eğilimin adına savaşmak zorunda değil elbet. Nitekim, Gerö bana savlarımdan yana olduğunu, ama bunun için kavgaya girişmek niyetinde olmadığını açıkça söylemiştir.

Buysa dürüst bir tutumdur: Gerö, kendi bilinci karşısında bu görüşü savunduğu sürece dürüst bir insan kalacaktır. Bayan Lantos da bana sevgi beslediğini, ama görüşlerimi savunmanın kendisine düşmediğini, tehlikeye atılmak niyetinde olmadığını söyledi. Dolayısıyla müthiş anlaşıyoruz. Fenichel'in davranışındaysa içtenlik yok, çünkü iyi nitelikleriyle yetenekleri arasında çatışkı var. Fenichel'le eğrinin doğrunun tartışmasına girmek niyetinde değilim, ama dürüst davranmayışına birkaç sözcükle değinmek isterim. Benim Dernek'e yeniden

[29] Bu ek yazı gönderilmemiştir.

kabulüm belki İskandinav kümesinin vaktinden önce örgütten atılmasına yolaçacaktır. Fenichel'in yerinde olsam, benim yarattığım ve ayrılmaz bir biçimde kişiliğime bağlı bir dâvanın gerçek yandaşıysam, gider Reich'la konuşur, ilerde yeterli gücü devşirebilmek için neler yapılması gerektiğini araştırırdım; cinsel enerji kuramına er-geç katılabileceklerin dizelgesini çıkarırdım; üstünde tartışabilsinler diye, herkese Reich'ın yazılarını gönderirdim. Peki, Fenichel ne yaptı acaba? Ölüm güdüsü kuramına hiçbir zaman açıkça ve kesinlikle karşı çıkmadı; gerektiği zaman Freud'la tartışmaya girmedi; en önemsiz yanlarıyla sizlerin gönül bağladığı kuramla uyuşan garip bir eytişimsel maddeci ruhçözümlemesi kuramının sözcülüğünü yaptı; hiç kimse ölüm güdüsü, totem ve tabu gibi şeylere hangi bilimsel kanıtların karşı çıktığını bilmiyor; kısacası, Fenichel korkuyor. Sessiz bir çalışma arkadaşı olarak harika hizmetler görebilirdi, ama en küçük bir sorumluluk yüklenmeye yanaşmadığı için, bilimsel bir karşıt-görüşün başına geçemez.

Öte yandan, tutumunu Kurultay'da yaptığım bir konuşmaya dayandırarak doğruluyor: gerçekten de ben orada ölüm güdüsü açısından bakıldığında, Dernek'ten atılmamın anlaşılır bir şey olduğunu söyledim; Fenichel'se bu sözlerimi, ruhçözümlemesinden fazla uzaklaştığım için, örgütten çıkarılışımı onayladığım biçiminde yorumluyor. Gerçekte ben yalnızca «bugünkü ruhçözümlemesi» konusunda görüşlerimi dile getirdim ve bilimsel ruhçözümlemesinin ve onun mantıksal uzantılarının en tutarlı temsilcisi olduğumu, örgütten atılmamın anlaşılır, ama savunulmaz bir şey olduğunu belirttim. Fenichel, bu tutumuyla, gidip adamlara: «Reich bilimsel ruhçözümlemesini temsil ediyor, ben de karşıtım ölüm güdüsü kuramına. Dernek'ten atılması ölüm gü-

düsü kuramı açısından anlaşılır bir şey, ama bilimsel ruhçözümlemesi açısından keyfî bir karar» diyecek yerde, hasımlarımı desteklemiş oluyor. Ancak, Fenichel hem çok korkak, hem gözü çok yükseklerde. Kurultay'da yaptığı, içinde yüzdüğü duygusal karışıklığın kaçınılmaz sonucudur. Benimse günlük ayak oyunlarına girişecek ne zamanım, ne de niyetim vardı. Hiçbir işe yaramaz bunlar. Ben bilimsel bir kuram geliştirdim, isteyen bana katılır...

(alıntının sonu)

(Reich'tan L. Liebeck'e)

7 Ocak 1935

Sevgili Uğraşdaşım,

Dürüst ve dostça öğüdünüze alınmadım elbet, ama sizin de beni yaşlı, asık suratlı ve mızmız bir keşiş saymanıza üzüldüm. Kimi yönlerden haklısınız kuşkusuz, örneğin, kayıtsızlık zırhıyla karşılarına dikilecek yerde dostça olmayan dümenlere alınma eğilimimi eleştirirken. Ancak, her şeye karşı zırh kuşanmaya kalksam, en iyi niteliklerimi yitirirdim. Neyse, biz dünyadan elimi eteğimi çekişimden sözedelim: sandığınız kadar tümel değil bu çekilme. I.P.V.'ın dışında da hiç durmadan gelişen genel merakı değerlendirebilmeme izin veren birçok ilgili çevre var. İlke olarak haklısınız, ama bugünkü evrimi gerçekten ciddiye alanlarla temel olarak evrim geçiremeyecek durumda bulunan, kabul etmeseler de her türlü ilerlemeden korkanlar arasına kesin bir sınır çekmiyorsunuz. Öte yandan, tutumunuz bana, yarattığım tartışmanın yapıtımın çok küçük bir yanını oluşturduğunu ve bugüne dek hiç kimsenin bütün bu karışıklık ve güçlükleri aşamadığını pek kavrayamadığınızı gösterir gibi. Bu türlü ayak oyunlarının «üstünde» kal-

malıyım elbet, ancak benim de insanın içini kararta-cak kadar kuru nesnel olgular konusunda tartışmaya girmeye niyetim yok. Nesnel ögeyle öznel ögeyi birbi-rinden ayırmakta büyük güçlük çekerim, çünkü ikisi de birbirini etkiler. Dünyadan elini eteğini çekmenin —Ei-tingon'dan ayrılmanın değil, yaşamın kendisinden, dün-yadan, bütün dirimsel süreç ve olgulardan elini eteğini çekmenin— yakında hasımlarımın ve kararsız «dostla-rımın» tepesine çökeceğine içtenlikle inanıyorum. Bu de-diğim hiç kuşkusuz, benim «kadının erkeklik örgeni ar-zusu» gibi sorunları da bağladığım daha genel sorun-lardan ötürü olacak. Ruhçözümlemesinin gerçek yaşam-dan kopuk bir bilim dalı haline geldiğine inanıyorum, gerçek yaşamsa benden yana, dolayısıyla yalnız değilim. Çok yetenekli birtakım öğrencilerim var, üstelik insa-nın elinde verecek bir şey varsa ve herhangi bir şeye gereksinme duyanların gelmeleri için hiçbir engel yok-sa gidip dilencilik etmenin doğru olmadığını kolayca kanıtlayabilirim. Yıllarca anlaşılmak için uğraşıp di-dindim, ve sonunda anlaşıldım. Bugün etkim geri çe-kilmeme, kendimi bilimsel yapıtıma adamama ve her türlü tartışmadan kaçınmama izin veriyor. Artık bir-takım kurnazca, ayak oyunlu çatışmalara harcayacak vaktim yok. Doğal yapıma aykırı bu. Mektubumda be-lirttiğim gibi, bizim «dâva» için yapabileceğim en iyi şey, yayınlarımı sağa sola dağıtmaktır. Ustamız tam on yıl kimsiz kimsesiz yaşadı. Onunla yarışmak niyetinde değilim, ama gerekirse beklerim. Ancak, böyle bir zo-runlulukla karşılaşacağımı sanmıyorum, çünkü yapıtım çok canlı. Bakımevi deneyleri konusunda bir dizi konuş-ma yapacağımı ve üniversitede uygulayımsal bir top-luçalışma yaptıracağımı öğrenince sevineceksiniz sanı-rım; her yanda büyük bir ilgi görüyorum.

İşlevbilimsel ölçü aygıtı[30] sorunu ilerki günlerde kesin olarak çözülecek. Ondan sonra hemen çalışmaya koyulacağım.

Fişek gibiyim. Çok, belki gereğinden çok çalışıyorum. Pek çok ilişkim var ve insanlar bana güveniyor. Son aylardaki birkaç başarı «tuttuğum yolun» doğru olduğunu gösterdi. Birkaç yıl sonra artık kimsenin, yerlerini çağdaş trenler alacağı için, 1915 yılında yapılmış trenlerle yolculuk yapmak istememesi benim yüzümden olmayacak.

Mektuplarınızın birinde sözünü ettiğiniz, yakınlarda yayımlanmış şu yapıt neydi? Kişilikbilimiyle ilgili çalışmanız başarılı oldu mu? Her gün bilgimi artırıyorum ve ancak şimdi özüne eziyet etme düşkünlüğüyle cinsel durgunluk arasındaki ilintiyi anlamaya başlıyorum. Beni yalnızlıktan korkmamaya iten nedenlerden biri de bu. Canalıcı bir durumda, üçkâğıtçılık ve ödlekliğin bir süre ayakta kalabileceklerine kesinlikle inanıyorum; hattâ «üstün bile gelebilirler»! Ama işin sonu çok daha karanlık ve acıklı olur. Evet, sevgili Lotte, soğukkanlılığınızı yitirmeyin, en kötü şeyin bile sonunda yerini çok daha iyi bir şeye bırakacağını düşünün.

Buralara gelirseniz, sizinle «günlük yöntem»den, «kişisel değerlendirmeler»den sözetmekten mutlu olurum, ve eğer canınız çekerse, aklınızdan bile geçirmediğiniz bazı yanılgı ve zayıflıklarımı açıklarım size.

Kaiser'in[31] yazısına şöyle bir göz attım. *Imago*'nun aynı sayıda Kaiser'inkiyle yüzde yüz çelişen bir yazı ya-

---

[30] Dirimsel elektrikle yapılan deneylerde kullanılacak bir aygıt. Bkz. **Bedensel Boşalmanın İşlevi**, Bl. IX.

[31] Hellmuth Kaiser, **Effective Therapy** (Kılgısal Sağaltım) adlı, yazarın ölümünden sonra, hekim Louis B. Fierman'ın temize çekmesiyle yayımlanan yapıtın yazarı. Ayrıca **Kişilik Çözümlemesi**'ndeki Kaiser'le ilgili bölüme bakın, s. 265.

yımlamış olmasına pek güldüm doğrusu. Her ne kadar alaycılığın bir türünün olgulardan kaçış anlamına geldiğini seziyorsam da, artık bu gibi şeyleri eğlenceli yanından almayı öğreniyorum yavaş yavaş. Bence, Kaiser konuyu fazla okulsal ele almış; çok mantıklı olayım derken, gereğinden hızlı ilerliyor. Kuramsal bir konutun (postulat'nın) özünden doğru olabileceğini, ama uygulamaya konmasının büyük güçlükler yaratabileceğini unutuyor. Kendi kişisel gelişmemi gözönünde bulundurarak, metnin aşırı okulsal havasını onaylamadım: işin özüne değinmiyor. Bununla birlikte, sevdim bu yazıyı. Yalnız, bir kuşkum var: beni eytişimsel maddeci ruhçözümlemesinden uzaklaştırmak istedikleri, adımı anmadan bedensel boşalma kuramımı çaldıkları gibi, I.P.V.'ın kendi «kişilik çözümlemesi»ni geliştirmekte olduğunu sanıyorum. İnanın bana, kitabım yalnızca bir başlangıçtır: işin aslı sonradan gelecek ve hiç kimse bu yapıyı bensiz kuramaz. Öbürlerinden çok ilerdeyim: on yıllık yoğun araştırma var arkamda!

Sevgili Lotte L., bu gevezelikten ötürü sakın bana kızmayın. Size büyük güvenim var ve hiçbir «sezgi» beni bu duygular konusunda uyarmıyor. Gerçekten dostça eleştiriyle düşmanca eleştiri arasındaki ayrımı göstermek üzere mektubunuzu E.'ye okuttum. Oluşan süreci de, bunlardan yararlanmaya kalkışmaksızın, karşılaştığım zorlukların büyük bir bölümünü de görüyorsunuz. Ancak, daha az düş kırıklığına uğramak için insanlara daha az güvenmenizi salık vereceğim.

En içten sevgiyle,
Wilhelm REICH

(Reich'tan L. Liebeck'e)

15 Ocak 1935

Sevgili Lotte L.,

Kendimi işime vermeyi kararlaştıralı beri, şu çatışmanın boşunalığını, yitirilen zamanı ve haksızlığı daha iyi anlamaya başlıyorum. Tuttuğunuz yoldan ayrılmamakta ve Sigmund'un kuramına eğilmekte yerden göğe haklısınız. Bugün yapılacak en olumlu iş, ruhçözümlemesi kuramındaki «çatlağın» niteliğini ve kökenini tam bir dürüstlük ve zihinsel bağımsızlıkla çözümlemektir. Ben buna elimden geldiğince katkıda bulundum — bütün yapabildiğim buydu. Şimdi artık o tartışmayı sürdürecek vaktim yok. Deneylerime girişmek üzereyim, kişilik çözümlemesi kapılarını araladı aralayacak, ayrıca bir sürü başka derdim var: kişilik çözümlemesinin ortaya çıkardığı sorunları yardımsız çözebilmem güç olacak. Her gün, yeni kuramsal sorular getiren bir sürü uygulayımsal sorunla karşılaşıyorum. Ölüm güdüsü kuramının ne kadar çarpık olduğunu her gün biraz daha iyi görüyorum. Yaşamı boğazlamanın başka bir yolu bul! Son görüşmemizden bu yana, «Ruhsal değinme ile bitkisel akım» başlıklı konuşmamı makinayla yazdırdım. Size ve Prag'a birer örnek göndereceğim. Hekim arkadaşlarınızla bunu tartışabilir ve yayımlamazdan önce yapıcı eleştirilerde bulunmak üzere şimdiden ortak bir çalışmaya girişebilir miydiniz? Böylece iyi bir başlangıç yapmış olurduk. Bu konuda eksiksiz bir çalışma yayımlamak değil, birer konuya ayrılmış yazılarla sorunun değişik yanlarını ele almak niyetindeyim. Böylece, yakın bir gelecekte, aralarındaki ayrımın büyük önem taşıdığı iki tür edim hakkındaki görüşüme ayrıntılı bir temel hazırlamış olacağım.

Bir şey daha var: Nic Hoel bizi kişilik çözümlemesi

uygulayımını her türlü yersiz çarpılmadan koruma konusunda uyardı. Siz ne dersiniz bu konuda? Bunun için ne yapmalı? Hemen şimdi eyleme geçmek gerektiği kanısındayım, çünkü sonra yanlış uygulama dört bir yanı saracak. Şimdiye dek elde edilmiş yetiştirme koşullarını yerli yerine oturtmalıyız. Bu işin elimden kaçmasına izin vermeyeceğim: en güçlü silâhım bu çünkü. Görüşünüzü bildirin bana. Ayrıca, genç hekim arkadaşlarımın çıkarlarını da korumam gerekiyor. Dernek'in bana karşı takındığı tutumdan ötürü, I.P.V.'ın şöyle ya da böyle kendi özel kişilik çözümlemesini «geliştirmesine» izin vermeyeceğim[32].

«Üç Deneme»yle ilgili yargınıza[33] bütünüyle katılıyorum, yalnız iki nokta bunun dışında: yapıtta üretken cinsel etkinliğe hiç yer verilmemiş, bir de, Freud'un kişilik yapısının oluşumu kuramını yanlış buluyorum. Haa, sırası gelmişken belirteyim, bizim çevre yapıtı Danimarka'caya çevirdi. Çevirinin önsözünü ben yazdım.

Edith'ten hoşuma gitmeyen bir mektup aldım. Yanıtlamayı düşünmüyorum. Hep aynı öykü: Ses çıkarmadan boğazlanmaya «söz» vermişim güya. Hem de

---

[32] «Kimi ruhçözümcüler adımı anmaksızın benim kişilik çözümlemesi ilkesini aşırdılar, çünkü kişilik çözümlemesi uygulayımının yaratıcısı olarak beni tanısalar, sessizce bedensel boşalma kuramımı kabul etmiş olacak ve dolayısıyla bu yolda bir sürü yumruk yeme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardı. Böylece, bedensel boşalma kuramımı 'kaldırıp attılar', ne deveye ne kuşa benzeyen garip bir hayaleti sakladılar. Cezalandırılma tehlikesi olmadığı zaman her şeyi aşıran, ama üstüne yürüyünce bel kıran sıradan adama karşı kendimizi savunmanın yolu yoktur. Al, vur, kaç! Budur işte onun istencesi!» Reich'ın 24 Haziran 1944'te A.S. Neill'e yazdığı mektuptan.

[33] L. Liebeck «Cinsellik Kuramı Üstüne Üç Deneme»nin «bu konuda söylenecek bütün temel şeyleri içerdiğini, gerisinin boş lâf olduğunu» öne sürmüştü.

sırf Edith'in *ve benzerlerinin* pişmanlık duymasını önlemek için...

Sizin çevreden kimin kişilik sorunlarıyla bedensel boşalma kuramı üzerinde çalışmak isteyeceğini öğrenmek isterdim.

Yürekten duygularla,
Wilhelm REICH

(Reich'tan F. Deutsch'e)[34]

Oslo, 21 Ocak 1935

Sayın Doktor,

Bana göndermek inceliğinde bulunduğunuz metni yitirdiğim için üzgünüm. Son iki yılda hangi güç koşullar altında çalışmak zorunda kaldığımı unutmayın lütfen. «Kişisel cinsel tutumbilim»le ilgili dizinin bir parçası olan yazımda, ruhla bedenin karşılıklı eylemlerini içeren kavramlara karşı çıkmak istemedim. Bu konuyu eleştirme işini üstlenmek istemem. Olguların gerektirdiği her yerde, bedensel boşalma kuramımı her yönde geliştirmekten başka bir görevim olmadığına inanıyorum. Şimdilik kendimi ancak yapıcı araştırmaya verebiliyorum. Bu sorunla ilgili yayınlara gelince, bedensel boşalma kuramına hiç değinmiyorlar — bu dediğim sizin yazı için de geçerlidir. Bense, işin sonunu getirebilirsek, temel sorunların çoğunun anahtarının bedensel boşalma kuramında olduğu «ilk yargısı»ndan yola çıkıyorum. Ancak, şimdilik bu işin üstesinden gelmekten fersah fersah uzağız! Bakımevinde uygulanan ruhçözümlemesinde bile bedensel boşalma sorununu kabul ettirebilmiş değilim. Yapıtımın bu alandaki bütün öbür

[34] Felix Deutsch (1884-1964) iç hastalıkları uzmanı, ruhsal - bedensel araştırmalarla ilgilenmiştir.

yayınlardan ayrılan birkaç belirgin niteliğine parmak basmam gerekirse, dikkatinizi cinsel etkinlikle bitkisel (sinirsel) kaygı arasındaki ilişkiye çekmek isterim; bu ilişkinin kökü bedensel boşalma işlevindedir, ve ben onu tâ 1926'da bulup ortaya çıkarmıştım; başka bir özellik de, eytişimsel maddeci yöntemin ruhbilime ve işlevbilime uygulanmasıdır. Ruhsal-bedensel işlevsel aynılık anlayışının gün geçtikçe yerleştiğini biliyorum. Ancak ben, başka bir anlayışın ardında koşuyorum: eytişimsel maddecilikten gelen ve somut olgulara dayanarak geliştirilmesi gereken *karşıt-savla eşzamanlı olarak kendini gösteren aynılık* sorunu bu. Yakında çıkacak bir yazıda bu düşünceyi kişilik alanına aktardım. Oslo'daki ruhbilim ve işlevbilim kurumlarının bu sorunların çözümünde bana yardımcı olmaya söz verdiklerini öğrenmek sanırım hoşunuza gidecektir. Gelecek haftadan başlayarak kişilik çözümlemesinin bakımevinde uygulanmasından türetilmiş bir varsayımı, bedensel boşalmanın ve genel olarak cinsel etkinliğin elektriksel-işlevsel niteliğini doğrulamak üzere bir dizi deneye başlayacağız. Ruhsal-bedensel dünyaların birbirlerine koşutluğunu ve karşılıklı makinasal etkileşimlerini temel alan kuramın yanlışlığını göstermek son derece yararlı olacak sanıyorum; birleştirici (ve karşıt-savlı) anlayışsa bize doğru yönü göstermektedir: ancak, bütün bunların ötesinde, *deneyle* söz konusu birliğin ne olduğunun da ortaya konması gerekecek. Duygulanımdışı ve duygulanımsal sinir dizgelerinin (cinsel etkinlikle yürek daralmasının) özgül işlevlerini gün ışığına çıkarmayı başardığımı sanıyorum. Bu olgular karşısında kaygının bugünkü ruhçözümsel açıklamasının nasıl ayakta duracağını kestiremiyorum doğrusu. Ama yine de yanılıyor olabilirim.

Her türlü eleştiri ve uyarılarınızı sevinçle karşılayacağım, ayrıca kitabımı bir bilimsel dergide tanıtırsa-

nız sevinirim. Kafamızı kurcalayan sorunlar bizden daha epeyce çaba bekliyor, birtakım karışıklıklar ortadan kaldırılmadıkça da çözüme kavuşturulamayacaklar.

En iyi anılarla, dostunuz
Wilhelm REICH

(Reicht'tan L. Liebeck'e)

5 Şubat 1935

Sevgili L. Liebeck,

I.P.V. ta sağaltımın ne durumda olduğunu irdeleyen kısa durum bildirimi ilgiyle okuyacaksınız. Son derece uyarıcı, ürkütücü ve hemen hemen genel kural haline gelmiş bir durum bu. Üç buçuk yıl Kempner, Pfister ve sonunda (sekiz ay süreyle) Fen (Fenichel) tarafından çözümlemeye sokulmuş bir genç kızı ele aldığımı size yazmıştım galiba. Yaşama büyük bir ilgi duyan bu genç hanım bana, sırf F.'ye hakkındaki düşüncelerini göstermek üzere —inadından ve üzüntüsünden— habire veronal içtiğini söyledi. Bunun üzerine F. korkunç bir kaygıya kapılmış, onun kaygısı arttıkça, genç hasta yukarki yoldan öç almayı sürdürmüş. Bugün ilk sağaltıma geldi. Üç dört yıl önce göremeyeceğim bir şeyi ilk bakışta yakaladım: tahta gibi sertleşmiş vücudu, kenetli elleri, hep öne eğik duran başı. Konuşurken dudaklarını belli belirsiz oynatıyordu, titreşimsiz, ince sesi güçlükle işitiliyordu. Daha önceki çözümlemeler sırasında, tam üç buçuk yıl konuşamadığını, konuşmak istemediğini öne sürmüştü. Sıkıştırdıkça konuşamaz oluyormuş. F.'nin yanında aylarca ağzını açıp tek lâf etmiyormuş, eh, F. de öyle. Hastanın dikkatini vücudunun duruşuna çekecek yerde, konumunu değiştirmesini salık veriyormuş (Ferenczi'nin etkin uygulayımı bu). Ben, başlangıç olarak: «Az sonra kesilip biçi-

lecekmişsiniz gibi kasılıyorsunuz» dedim. Yanıtı şu oldu: «Bıçak altına yatmaktan hiç korkmadım; tersine, hep kesilip biçilmek istedim.» (Özezerlik!!!) Duruşunu en ince ayrıntılarına varana dek anlattım ona, ağzını, sesini, oturuşunu, maske gibi donup kalmış yüzünü, öne eğik başını. On beş dakika sonra, alçak sesle, ama ara vermeden konuşmaya başladı; ansızın, çocukluğunda, bıçak altına yatmanın kendisinde uyandırdığı *kaygıyı* anımsadı. Çocukken, hep kesilip biçilmeyi bekleyerek kaskatı durmuştu. Bir keresinde, yalan söyleyerek kendisini cerraha götüren anasına karşı ayaklanmıştı. Korkudan eli ayağı tutulmuştu. Bunları anlatırken duruşu biraz yumuşamış gibiydi. Derken bir sözcük geldi aklıma: «Ceset». Duruşunun bana bir sözcüğü anımsattığını, ama kendisi de bunu hissedebileceğine göre, o sözcüğü dile getirmeyeceğimi söyledim. Yanıtı şu oldu: «Bir ceset mi geliyor gözünüzün önüne?» Yavaş yavaş birtakım anılar su yüzüne çıktı. Bir gün, oynarken, saçlarını bir kafese takmıştı. Biri gelip arkadan beline sarıldı mı küplere biniyormuş. Öne eğik başı belli bir şeyi gösterir olmuş, ama ben bu şeyi söylemedim, duruşunu betimlemekle yetindim. Bir saat sonra, bana: «Sırtımı sevmiyorum. Buraya yapışırcasına uzandım, sırtım yokmuş gibi, boylamasına ikiye kesilmiş gibi yatıyorum» dedi. Eee, ne dersiniz bütün bunlara? Üç yıllık çözümleme boyunca, cerrah korkusunu bir kez bile anımsamamış. Oysa, *duruşu* bunu göstermeye yetiyordu! Heyecandan soluğumun kesildiğini itiraf ederim. Üç yıllık işe yaramaz yatırım, çaba, yaşam! Çok hoşnudum, yeni bir yol açtığım için de azıcık övünüyorum. Sakına sakına da olsa, açıkça ve kararlıca başkalarınınkinden ayrı bir iyileştirme yöntemi geliştiremeseydim kendime karşı günah işlemiş olacaktım.

Bu da aklıma Elsa'yı (Elsa Lindenberg'i) getiriyor:

Geçende yazdığı mektupta çözümleme sırasında konuşamadığını söylüyordu. Hastanın kendine özgü birtakım ağız hareketleriyle derdini anlattığını söylemeyi unuttum. Boyun kaslarının kasılıp kaldığının bilincine vardırmadığınız sürece, ya hiç konuşmuyor ya da pek az konuşuyor. Buna çok dikkat edin! Her suskunluğun boyun kaslarındaki bir gerilmede kökü var — ve bu çok yakında ortaya çıkardığım bir buluş! Sağaltımın başlangıcı için son derece önemli bir nokta bu; üstesinden gelmeyi başarırsanız, bilmem kaç ay kazancınız olur.

Bugünlük bu kadar!

En içten düşüncelerle,
Wilhelm REICH

(Reich'tan L. Liebeck'e)

11 Mart 1935

Bana öyle geliyor ki, kişilik çözümlemesinin arıtıcı yöntemle bilincin derinliklerinde yürütülen bir çalışmadan öteye geçmediğini ve bunun bir yenilik olduğunu sanıyorsanız yanılgıya düşmektesiniz. *Zırhı* ve yapısının gerçekliğini bulup ortaya çıkardığım için eski sağaltım yöntemi tepeden tırnağa yeniden yaratılmıştır. Gün geçtikçe, bedensel boşalma kuramının yalnız yeni bir bilim dalı yaratmakla kalmadığını, bunun dışında ve ayrıca, pek çok eski kavramın gözden geçirilmesine ya da yerlerine yenilerinin konmasına yolaçtığını farkediyorum. Buysa ayrıntılı bir incelemeye konu olabilir. Yeni görüngelerin ve beni bekleyen işlerin tamamlanmasının ardında yatan belirsizliklerin bilincine varınca zaman zaman başım dönüyor. Bir süre önce, bir çocuk bahçesinde inceleme yaparken, dolaysız gözlemle çocukların duygusal hantallaşmasını izlerken ve bunu önle-

me çarelerini bulurken sinir hastalıklarının önlenmesi sorununu kılgısal ve somut olarak çözebiliyordum. Yüzde yüz yapılabilir bir şey gibi gözüküyor bu bana...

Son sorunuza gelince: kimi zaman ben de bir sağaltımı bitirebilmek için büyük güçlüklerle karşılaşıyorum. Ayrıca, kendi ben'inizi geliştirmeye devam etmeniz gerektiği kanısındayım.

Aygıtlar bir hafta içinde gelecek, birkaç aya kalmadan ilk somut sonuçları ortaya koyabileceğimi umuyorum...

Wilhelm REICH

(Reicht'tan L. Liebeck'e)

30 Mart 1935

Sevgili Lotte L.,

Mektubunuzu ayrıntılı yanıtlayabilmek için elime geçen ilk fırsattan yararlanıyorum. Mektuplarınız bana hep büyük bir haz veriyor. Siz ve Schjelderup, kişilik çözümlemesinin gerçek niteliğini ortaya çıkaran sonuçlar elde eden ilk çözümcülersiniz — daha doğrusu «kişilik çözümcülerisiniz». Kuramsal olarak çember içine alamamış olsam da, aktardıklarınızı nicedir yakından tanıyorum: yaşamın el sürülmemiş topraklarının ya da eski yalın yaşayışın insanı ezen görüntüsü, mutluluğun yarattığı sınırsız korku, patlama duygusu gibi en derin —dirimsel diyesim geliyor— tepkilerin yeniden harekete geçirilmesi, sağlıklı bir yaşamın gerçekliğini çekip çevirebilmek üzere harcanacak çabalar falan. Bakımevinde karşılaştığım olayların son aşamaları bana bedensel boşalma kuramının yeryüzünde yarattığı korkuyu da, dünyanın kesin anlayışsızlığını da açık seçik gösterdi; bu anlayışsızlık, sağlıklı yargıya varma yeteneğinin bozulmasına yolaçan cinsel baskıyı yansıtmak-

tadır. Her şeyin bambaşka olabileceğini görmeye başladığınız zaman yaşam kolaylaşmıyor doğrusu...

Freud'la ilgili eleştirilerinizi daha ayrıntılı ortaya koymanızı isterdim. Geçen gün, uzunca bir aradan sonra, «Üç Deneme»ye yeniden göz attım ve kimi bölümler, özellikle cinsel etkinliğe değinen bölümler beni şaşırttı. Uzun yıllar cinsel etkinlik kuramımın Freud'un kuramından geldiğini sanarak kendime büyük haksızlık etmişim. Bu tutum düpedüz babaya saplanıp kalmaktan ileri geliyordu. Günün birinde onunla arama kesin bir çizgi çekeceğimi umuyorum.

Gerö birtakım karışıklıklara yolaçarak geldi. Kişilik yapısının bir görüş ileri sürüp savunmaya izin vermediğini bildiği sürece her şey yolunda gidiyordu. Derken, yanılsamalara kaptırdı kendini. Karşımda birtakım ilkel çelebilik kurallarını bile unuttu —bu da bilincinin tedirgin olduğunu gösteriyor— ve küçük topluluk önünde yaptığı konuşma iyi izlenimler yaratmadı.

Dün, Fenichel benim uygulayımıma yönelttiği «eleştiri»yi sundu, kendi çözümlediği kişiler (Nic, Raknes) de içinde olmak üzere, herkes ona karşı çıktı. Oslo'dan ayrılmak üzere olduğunu biliyor musunuz? Kişilik çözümlemesinin üstünlüğünü herkes kabul ettiğine göre çok acı darbeler yemiş olmalı. Prag'a gidiyor. Ne yazık ki, bunun bütün sorunları çözeceğini sanıyor. Norveçli arkadaşlar toptan benden yana çıktılar, hiçbir şey anlamayan biriyle dürüst çabalar harcayan, ama kişilik yapıları buna elvermeyen iki kişi bunun dışında kaldı. Son tartışmadan beri Dernek'e gitmedim, ama kişilik çözümlemesiyle ilgili konuşma ve derslerime herkes geliyor (bu arada şunu da belirteyim, Mote bu derslerde pek parladı).

Biraz da aygıtlardan sözedelim: başlangıçta, usul usul ilerlemek ve elektriksel-işlevsel uygulayımları ya-

kından tanımak zorunda kalacağım. Çetin bir iş olacak bu, ama meyvesi de o oranda bol. Edindiğim aygıt en çağdaş aygıtlardan biri.

Belki Almanya'dan bir uzman yardımcı getirtmek gerekecek, çünkü buradaki işlevbilimciler yalnızca «yardım etmeye» söz verdiler, buysa bana yetmez. İlk deneyler (cinsel uyarılma bölgelerindeki gerilimin ölçülmesi) yakında başlayacak. Sonraki deneylerin ne olacağını çalışmanın gereklilikleri belirleyecek. Lütfen göstergeleri, deri işlevbilimini ve sinirsel-bitkisel dizgeyi çok iyi bilen iyi bir elektriksel-işlevbilim uzmanı bulmaya çalışın.

Kalın sağlıcakla. Yürekten sevgiler...

Wilhelm REICH

(Reich'tan Freud'a)

20 Mayıs 1935.
Dr. Wilhelm REICH
Oslo/Norveç
Drammensveien 110 h

Prof. Dr. Sigmund Freud
Viyana IX
Berggasse 19

Sayın Profesörüm,

Mektubuma, XII. Ruhçözümlemesi Kurultayı dolayısıyla I.P.V.'ta yaptığım konuşmanın makinayla çoğaltılmış bir örneğini ekliyorum.

Birkaç yıl önce, ruhsal dünyaya çekidüzen verme biliminde bedensel boşalma işlevinin yeri konusunda bir

durum bildirisi yayımladığım zaman bana ya çözümleme-öncesi döneme dönüp üretkenlik öncesini yadsıdığımı, ya da —tersine— günün birinde ruhçözümlemesinin yükünü tek başıma taşımak zorunda kalacağımı söylemiştiniz. Bilmem bu uyarıyı anımsıyor musunuz? Yorumunuz beni müthiş etkilemişti. Seçeneğin birinci bölümü gerçekleşmeyince, ikinci bölüm bana geleceği daha açık seçik gösterdi.

İlişik kitapçığı okuduktan sonra uğradığım büyük haksızlığın bende kişisel, akıldışı bir tepkiye yolaçıp açmadığı konusunda beni aydınlatırsanız sevineceğim. Umarım hiç değilse bu alanda çabalarım boşa gitmemiştir.

Ayrıca, bu kitapçıkta bugün ruhçözümlemesi kuramının içine gömüldüğü çelişkileri ortaya vurmama yolaçan bakımevi nedenlerini daha iyi açıkladığımı sanıyorum. Öte yandan, bu çelişkilerin temelinde yatan ortak kökleri de, görüş ayrılıklarını da değerlendirerek yapıcı bir denklem bulduğuma da inanıyorum.

En iyi dileklerimle,

içten saygılarımla,
Wilhelm REICH

(Reich'tan English'e)

Oslo, 14 Ağustos 1937

O. Spurgeon English[35]
255 So. 17th Street
Philadelphia, Pa.

[35] Avrupa'da Reich'ın yanında eğitim görmüş Amerikalı ruhçözümcü.

Sayın Doktor,

Amerikalı ruhçözümcülerin kişilik çözümlemesinin gerçek niteliğini yakalayamamış olmalarına şaşmadım. Kişilik çözümlemesi Freud'un geliştirdiği uygulayımın uzantısı olmak savında değildir, tersine düş yorumu uygulayımını eleştirmekten türemiştir ve direnmelerin çözümlemesini tutarlı bir biçimde geliştirmektedir. Dr. Rado'yla Dr. Horney'i kişilik çözümlemesinin gerçek temsilcileri saymamanızı rica edeceğim. Mektuba, doğrudan doğruya yayımcıdan isteyebileceğiniz birtakım yayınların dizelgesini ekliyorum.

Kurumumuzun dirimbilimsel dalı sürekli gelişme halinde. Şimdiden ısmarlayabileceğiniz dergimizin gelecek sayısı çalışmalarımızın yönü konusunda size ayrıntılı bilgi verecektir.

Kişilik çözümlemesinin gelişmesiyle ilgilenecek genç hekim arkadaşların adlarını, uğraşlarını ve adreslerini sağlayabilirseniz büyük bir gönül borcu duyacağım size.

Gelecek yıl Avrupa'ya gelirseniz, Oslo'ya da uğrayacağınızı umarım.

Mektup yazarsanız sevinirim.

En içten selâmlar.

Dostunuz,
Wilhelm REICH

(Reich'tan English'e)

Oslo, 24 Kasım 1937

Dr. O.S. English
255 So. 17th Street
Philadelphia

Sayın Doktor,

Size teşekkürler ediyor, 29 Ekim tarihli mektubunuzu ve ilişikteki çeki aldığımı bildiriyorum...

Bizim Dergi'de tanıtılması için son kitabınızdan bir tane gönderirseniz sevineceğim.

Sizden şu dilekte bulunma iznini kendime tanıdım: birtakım yerel çözümcüler ya genel olarak ruhçözümlemesine ya da benim geliştirdiğim kişilik çözümlemesine sürekli saldırmaktalar. Gelecek hafta, Ruhçözümlemesi Derneği büyük bir toplantı düzenleyecek, bu toplantıda arkadaşlarımız —cinsel tutumbilimden yana olanlar da, öbür ruhçözümcüler de— bu saldırıları yanıtlayacaklar. Yürütülen kavga ayrıca etkinliklerimizi ve örgütlü hekimlik aracılığıyla ruhçözümcü yetiştirme derslerimizi de tanıtma amacını güdüyor. Arkadaşlarımız dünyanın pek çok ruhçözümlemesi kurumunda —o arada, örneğin sizinkinde— sinir hastalıklarının yapısal ruhbilimiyle cinsel kuramın öğretilmesine karşın, birtakım ruh hekimlerinin bu yeni bilim dalını, kimi zaman tâ yirmi otuz yıl önce yapıldığı gibi, belirgin bir düşmanlıkla yadsıdıklarını gösterecekler. Bir ruh hastalıkları bakımevinin yöneticisi ve ruh hekimi olarak, henüz deneme evresinde de olsa, birinci elden kişilik çözümlemesiyle ilgili bilgiler edindiğinizi ve öğrencilerinize çözümcü yapısal ruhbilim öğrettiğinizi belirten nesnel bir mektup gönderirseniz arkadaşlarımızın eylemini güçlü bir biçimde desteklemiş olursunuz. Konumunuzun böyle bir davranışa izin verip vermediğini bilmiyorum. Durumu bana açıkça yazın. Bildiriniz Noel'e doğru elimizde olmalı.

Kimi ruh hekimlerinin kullandıkları yönteme bir örnek vereyim: Prof. Ragnar Vogt kavimbilimci Bronislaw Malinowski'nin çalışmalarına dayanarak bana saldırabileceğini sanıyor. Oysa elimizde, Malinowski'nin id-

tabı konusunda benim yaptığım kavimbilimsel yorumları onaylamakla kalmayıp *(tümcenin gerisi yoktur. Yayımcı)*. Nitekim, kendisi de ana-baba-çocuk arasındaki çatışkının dirimsel kökünü yadsımış, buna toplumsal bir yorum getirmiştir. 1926'da Ruhçözümlemesi Derneği'nin içinde ve dışında yürütülmüş olan bu kavgadan haberiniz var mı bilmem. Yoksa, birtakım ek bilgilerin gerekli olduğuna ve benimle Viyana'da, Berlin'de başladığınız yaklaşım çalışmalarının yeterince aydınlatıcı olmadığına inanıyorsanız, *Imago*'nun 1926-1927 yıllarındaki sayılarına başvurabilirsiniz.

Öbür ruhçözümcülerle aranızdaki görüş ayrılıkları konusunda bana daha sık ve ayrıntılı yazarsanız sevinirim. Kişisel durumumu biliyorsunuz, ölüm güdüsü kuramı ve bütün bilimsel temelleri yadsıyan üniversiteliler karşısında çözümcü ruhbilimin cinsel kurama dayalı bilimsel temelini savunmanın ne kadar güç olduğundan da haberiniz var.

En içten selâmlarla,

dostunuz,
Wilhelm REICH

(Malinowski'nin bildirisi)

Londra Siyasal ve Tutumbilimsel Bilimler Okulu
(Londra Üniversitesi)
Houghton Street
Aldwych
Londra W. C. 2

KAVİMBİLİM KÜRSÜSÜ

12 Mart 1938

İlgili kişiye:

Dr. Wilhelm Reich'ı beş yıldır tanırım; bu süre içer-

sinde kitaplarını okudum ve kendisiyle gerek Londra'da, gerek Oslo'da birçok kez görüşme olanağı buldum. Gerek yapıtlarında, gerek kişisel ilişkilerimde akılcı ve özgün bir düşünür, gerçek bir kişilik, açık yürekli ve yiğit bir insan olduğunu gördüm. Toplumbilimsel yapıtını Bilim'e tartışılmaz ve değerli bir katkı sayıyorum. Dr. Reich düşüncelerini geliştirme, bilimsel araştırmalarını sürdürme konusunda en geniş yardımı elde edemezse büyük kayıp olacağı kanısındayım.

Ayrıca şunu da belirtmek isterim ki tanıklığım, Dr. Reich'ın öne sürdüğü düşünceleri de, Marx'çı düşünbilime duyduğu yakınlığı da paylaşmayan —kendini eski kafalı, hemen hemen tutucu bir özgürlük yanlısı diye tanımlamaktan hoşlanan— benim gibi birinden geldiği için daha bir ağırlık kazanmaktadır.

B. MALINOWSKI
Londra Üniversitesi Kavimbilim
Öğretmeni, Hollanda Krallık
Akademisi Üyesi (Amsterdam)

(Reich'tan Malinowski'ye)

Oslo, 29 Nisan 1938

Sayın Malinowski,

Hepimizin içini sevinçle dolduran 25 nisan tarihli mektubunuz için binlerce teşekkür. Çok zor iki hafta geçirdik. Bu konuda en küçük bir uzmanlığı olmayan iki bilgiç kendini beğenmiş «Yaşam Kabarcıkları»yla ilgili yazıma edepsizce saldırdı. Basında bir fırtına yarattılar, kimileri benden yana, kimileri de karşı çıktı: sonuç olarak, tam on yıllık yol aldım. Şimdi artık cinsel tutumbilim ve yaşam kabarcıkları sorununu bütün dünya basını işliyor. Ben bu kadarını istemiyordum, ama mademki bu noktaya gelindi, çok daha iyi!

Onulmaz bir iyimser değilim elbet, ama çalışmalarımla insanoğlunun yalnız şeytansı yanlarını değil, insan yanlarını da derinlemesine inceleyip gözler önüne serdim. Hitler insanların en insanlıkdışı tellerine dokunup titreştirebildiğine göre, biz neden bütün çabalarımızı çok derinlerde yatsa da varolan gerçekten insanca çekirdeğe ulaşmaya yöneltmeyelim?

Sık sık ve dostça sizi düşünüyoruz. Elinizden geldikçe bize yazın lütfen.

En içten sevgilerle,

dostunuz,
Wilhelm REICH

(Malinowski'den Reich'a)

Ellen Emerson House
Smith College
Northampton, Mass.
21 Temmuz 1939

Sevgili Willy,

10 temmuz tarihli mektubunuz için çok teşekkür. Gördüğünüz gibi, hâlâ Birleşik Devletler'deyim, ve size yardım edebilirsem çok sevinirim.

Ne yazık ki, şu sırada bir şey yapmak kolay değil, çünkü üniversiteler ve öğretim kurumları korkunç bir baskı altındalar. Durumunuzun başka bir tatsız yanı da, pek çok ruhçözümcünün adınızı bile duymak istemeyişi. Sevgimin ne yana dönük olduğunu bilirsiniz, bu gibi tutumlarla karşılaşınca ne kadar irkildiğimiyse belirtmeye gerek yok. Amerikalı ruhçözümcüler Viyana ve Berlin'in etkisi altında olmasalar, bütün bunların sözü bile edilmezdi. Ancak, karşılaşılan bütün ruhçözümlemesi derneklerinde Rank'lar, H. Sachs'lar ya da Alexander'ler kilit noktalarını tutmuş.

Ama yine de sizin için elimden geleni yapmaya çalışacağım. Dr. Wolfe benimle bağlantı kurmadığına göre, ben ona iki satır yazarım. Girişimlerim başarıyla sonuçlanırsa, size bildiririm.

Her zaman dostunuz,
B. MALINOWSKİ

New School of Social Research'teki dostum Alvin Johnson'a ve Johns Hopkins'in bir iki etkili arkadaşına yazacağım.

B.M.

(Reich'tan Scharfenberg'e)[36]

Oslo, 1939

Dr. Scharfenberg
Başhekim
Oslo

New York'a yerleşmezden önce, izninizle, bilimsel çalışmama yapmaktan bir an bile geri kalmadığınız yardıma yürekten teşekkür etmek istiyorum. Biraz alışılmışın dışına çıkan bu davranışım karşısında şaşırmamanızı rica edeceğim. Çok ciddî konuşuyorum, çünkü hasımlarımızın oynayacakları önemli rolü çoktan öğrenmiş bulunuyorum. Hasmımız, genellikle, etkinliğinin bu yanını pek yakalayamaz. Siz, alabildiğine güç bir bilimsel çalışmada beni *en az on yıl ileri götürdünüz.* İngiliz Üniversitesi'nden bir öğretim üyesi, geçenlerde, «bütün bilim dünyasının şimdi yaşam kabarcıklarından sözettiği»ne dikkati çekti. Belki kaçık olduğumu, ama dünyanın yine de *bundan sözetmesi* gerektiğini ve yaşam

[36] Bu mektup gönderilmemiştir. Mektupta Reich'ın elyazısıyla şu not vardır: «Bırak şu aptalı kendi haline. Ne var ki, dünyayı aptallar yönetiyor!»

kabarcıklarını bir sessizlik dağı altında bırakıp ezemeyeceğini ekledi.

İnançların pek değerli olmadıklarını, buna karşılık gerçek eylemlerin tehlikeli olduklarını farketmek bana büyük bir zihinsel rahatlık getirdi. İçki düşkünlüğüyle savaştığınızı öne sürüyorsunuz ve, eğer anılarım doğruysa, birkaç içkiyle savaş derneğine üyesiniz. Oysa, büyük bir şiddetle sık sık andığınız *zehirden arıtma sağaltımı*'nın kısa bir süre önce geliştirilen bitkisel-sağaltımın bir uygulaması olduğunun belki de farkında değilsiniz. Cinsel enerjiye ket vurulması ve bunun doğurduğu bitkisel (sinirsel) kaygıdır büyük bir olasılıkla içki düşkünlüğünün temel nedeni. İçkinin duygulanımsal sinir dizgesinin yarattığı sıkıntı üzerinde kan damarlarını genişletici bir etki yarattığını, yani kaygıyı ve yürek çöküntüsünü dağıttığını biliyoruz. İçkinin etkisi doğal cinsel doyumla sürekli olarak yer değiştirebilir. Ancak sizin gibi içki düşmanları içki düşkünlüğünün bilimsel açıklamasından çok «aktöreliliğe» önem verirler. Bu tutumun akıldışılığı, dünya halklarını kırıp geçiren salgın hastalıklarla savaşmak isteyen hekimliğin yalnız hastalıkla değil, bu gibi buyurgan etkilerle de boğuşmak zorunda olduğu düşünülünce çok daha açık seçik gözüküyor.

Öte yandan, modası geçmiş ruhçözümlemesi okulunu temsil edenlerin *polis*'le el ele verip çalıştıkları da her zamankinden daha açık seçik saptanmıştır; çağdaş ruh hekimliğiyse *hasta*'yla el ele çalışmaktadır. Bizler küçük çocukların dirimsel enerjilerini kemirip bitiren Orta Çağ'dan kalma baskıları ortadan kaldırabilmek için çocuk bahçeleri ve uzman öğretmenlerle çaba harcarken, siz çocukların kendi kendilerini doyurmaları gibi çetin bir sorunun çağdaş yöntemlerle çözümünün karşısına onu bunu polise gammazlayarak dikildiniz. Siz ve

—en hafif deyimle— düşünce okulunuz hiçbir kılgısal öneride *bulunamadığınıza* ve bizler polisin cinsel yoksulluk alanına burnunu sokmasını direngen bir salgın hastalık saydığımıza göre, kozlar bizden yana demektir. Bizler bu alanda insanların doğuştan getirdikleri sevinçli destekten yararlanmaktayız. Uzun zaman dilimi içersinde ele alındığında, ellerinde onu bunu sınırdışı ettirmekten başka silâh bulunmayan hekimler yenik düşecektir. Sizin gibi ruh hekimlerinin Danimarka ve İsveç'te oturma iznimin kaldırılması için işbirliği ettiklerini, yerli ya da yabancı buyurganların da seve seve bu dolaplara katıldıklarını biliyorsunuz. Taşıdığı sakıncalara karşın, şu olgunun altının çizilmesinde yarar var: bu yüz kızartıcı girişimler toplumcu olduğunu öne süren bir işçi partisi üyesinin, bir Sığınma Hakkı Savunucuları Derneği üyesinin, bir «karşıt-buyurgan»ın işidir. Ve bu olgu, buyurgan öğretiyle kalıtıma dayalı düzmece ruh hekimliğinin düzmece ilkeleri arasındaki yakınlığı ortaya vurmaktadır. Gençliğin cinsel bozukluklarını ve doyumsuz kadınların gördükleri korkulu düşleri henüz el atılmamış türetken hücrelerle açıklayarak «sorunlara yan çizilmesi»ne Freud'un kendisi de karşı çıkmıştır. «Yozlaştırıcı türetken maddeler kuramı»yla Hitler'in «ırk kuramı» arasında yalnızca bir adım vardır. Gerçek bilim bu güdük düşünceye son verecektir. Bilim tarihinde, kazançlar kayıplar çizelgesinde, sizin adınız kayıplar sütûnunda yer alacaktır; çünkü günün birinde, bilim tarihinde, izlenmemesi gereken bir örnek olarak, benim yüzümden anılma onuruna ereceksiniz.

Wilhelm REICH

(Malinowski'den Reich'a)

12 Ocak 1942

128 H.G.S.
Yale Üniversitesi
Kavimbilim Kürsüsü
New Haven, Connecticut

Dr. Wilhelm Reich
99-06 69th Avenue
Forest Hills, New York

Willy'ciğim,

Göçmen dairesiyle aranızdaki güçlüklerin bütünüyle aşıldığını öğrenmek beni müthiş sevindirdi. Olay bütünüyle gülünçtü elbet, çünkü aklı başında hiç kimse Nazilere yakınlık ya da eğilim beslemiş olmanızdan kuşkulanamazdı. Ancak, bu gibi şeyler yine de tatsız[37]

Bu birkaç satırı size artık o derdin bitmiş olmasına ne kadar sevindiğimi gecikmeden bildirmek için yazıyorum. Umarım yakında görüşürüz, sizinle bağlantı kurmak için elimden geleni yapacağım, hem de ivedilikle.

İçten sevgiyle,
B. MALINOWSKI

---

[37] 12 Aralık 1941 günü, saat sabahın 2'sinde, «F.B.I. görevlileri Reich'ı yatağından kaldırdılar, Ellis Adası'na götürdüler. Reich'ın birçok demecinden öğrendiğimize göre tutuklanmasından önce ve sonra yürütülen soruşturmalar Düşmanla İşbirliği Etmek'ten suçlanmasına yolaçacak bir kanıt bulamamıştır. Ancak, koşulsuz özgür bırakılması için 5 Ocak 1942'yi beklemek gerekmiştir. Avrupa'da Reich'a karşı polise gammazlama yoluna sık sık başvurulmuşsa da, işler hiçbir zaman tutuklanmaya dek varmamıştır.» **Bedensel Boşalmanın İşlevi**'ni İngilizceye çeviren T.P. WOLFE'un kitaba yazdığı önsözden, s. XIX.

(Reich'tan Malinowski'ye) (tarihsiz)

Sevgili Malinowski,

Ellis Adası'ndan bırakıldıktan tam üç hafta sonra ancak bugün mektup yazabiliyor, buna benzer işlerle uğraşabiliyorum. Bir yılı aşkın süredir «durumumu» incelediler, hiçbir şey bulamadılar, kimse çıkıp yakınmadı, buna karşın üç buçuk hafta kilit altında kaldım. Bu iş akıldışılığın ta kendisi, ve hiç kuşkusuz benimle açıkça tartışmayı göze alamayan bir alçağın gammazlamasından oldu. İlk eşimin de işin içinde olduğunu sanıyorum. Çünkü kızım Lore, birkaç ay önce, dikkatli davranmamı, annesinin Ruhçözümlemesi Derneği'nden Dr. Kubie'yle birlikte, ayağım sürçtüğü an bana karşı eyleme geçmeyi tasarladığını söylemişti. İşte bilgi sahibi oldunuz! Danimarka ve İsveç'te, 1934'te ruh hekimleri polisi ardıma taktıkları vakit karşılaştığım güçlükleri anımsıyorsunuzdur sanırım. Hah işte, aynı şey. Yapıtımız dev gibi engellerle karşılaşıyor, ama gerçekleştirdiğimiz şeyler de dev gibi! Kitaplarımdan biri, *The Discovery of the Orgone* (Acunsal Yaşam Enerjisinin Bulunuşu) dirimsel-doğabilim ve kişilik çözümlemesi alanında geçirilen yirmi yıllık araştırmayı özetlemektedir, yakında İngilizce'si basılacak, aynı zamanda da bizim Kurum'un ve ruhçözümlemesi derneğinin Amerikan kolunun ortaklaşa çıkaracakları bir Dergi yayımlanacak.

Tutuklanışım sırasında gönderdiğiniz iyi dilek mektubuna teşekkür etmek isterim. Görüşeceğimiz âni sabırsızlıkla bekliyorum. Umarım iyisinizdir ve uluslararası yıkım sizi fazla üzmüyordur. Barış geri gelir gelmez, insan denen varlıkların dirimsel işlevlerindeki bozuklukları görmüş olan ruh hekimleri kendilerini bekleyen dağ gibi işlerle karşı karşıya kalacaklar sanıyorum.

En içten duygularla,
Wilhelm REICH

(Hitschmann'dan Reich'a)

18 Haziran 1942
57 Brattle Street
Cambridge, Mass.

Sayın Doktor,

Yeni derginizin[38] ilk sayısını, Londra üzerinden, ancak bugün aldım, tıpkı *Bedensel Boşalmanın İşlevi*'nin İngilizcesi gibi, dergiyi de hemen ve büyük bir dikkatle okuyacağım.

Kısa bir süre önce, büyük kaygılar çeken, kişilik yitimi belirtileri gösteren genç bir kadını, bedensel boşalma gücünü yerine getirerek iyileştirdim. İlk kez bana geceleri üst üste boşaldığından ve düşlerinde kocasıyla seviştiğini gördüğünden sözetti.

Ev kadını olan eşimle on iki yıldır burada, köyde yaşamaktayım — evli kızım New York'ta oturuyor; sizin anlayacağınız, ruhçözümlemesi alanında pek bilgi ve uygulama bulamıyoruz.

Freud'un yapıtları çevrilmedi; Fenichel'inkiler tükendi; hastanelerde ruhçözümlemesi yapılmıyor, «ruhsal-devinimbilim konusunda ince düşüncelere dalmak»la yetiniliyor.

Başkalarının edindiklerinden çok daha iyi dostlarım olan yaşam ve çalışma burada bana haz veren en iyi kaynaklar.

En iyi dileklerimle.

Dostunuz,
HITSCHMANN

---

[38] **International Journal for Sex-Economy and Orgone-Research.**

(Reich'tan Hitschmann'a)

20 Haziran 1942

Sevgili Doktor,

Mektubunuza çok sevindim, çünkü 1920'lerde, Viyana'daki ruhçözümlemesi bakımevi için birlikte kavga verdiğimiz o önemli, güçlendirici günleri sık sık düşlerim. Sonradan toplumun, çalışmamın, canımın üstüne sayısız güçlük bindi. Siz, ustamız Freud'un bulduğu cinsel enerjinin bugün acunsal yaşam enerjisi halinde dirimsel olarak etkinlikte bulunan, elle tutulur ve ölçülebilir bir varlık olmasından korkmayan ender ruhçözümcülerden birisiniz. Coşkusal enerjinin gerçek bilimsel ilkesinin böylesine ender anlaşılıp kullanılmasına hep şaşmaktayım.

Dergi ve kitap Freud'un eski ve yerinde kuramlarına bağlı kalmakla yetinmeyip *derinlikleri inceleyen ruhbilime daha bir derinlik* kazandırdığımızı gösterecektir size. Genel durum değerlendirmeniz çok yerinde. Çözümcü düşüncenin yardımıyla gelişmiş olan genç dirimsel-doğabilim aracılığıyla günün birinde değişir belki. Ama bu alanda verilecek kavga uzun ve çetin olacak, çünkü insanlar Doğa'dan korkuyorlar.

Cehennemden kurtulmuş olmanıza sevindim. Yaşamım hep çetin, düşmanca saldırılarla, tehlikeli olaylarla dolu, ama bilimsel araştırmalarımın meyveleri bütün bunları bol bol dengeliyor. İçten dostluk duygularıyla, eşinize de en iyi anılarımı aktarın lütfen.

Dostunuz, REICH

(Reich'tan A.S. Neill'e)[39]

9 Aralık 1948

Neill'ciğim,

Mektubunuzu aldık. Evet, yapıtım her yönde gelişiyor, sayısız görevim var; dolayısıyla, etkili, etkin, tutkulu, savaşımcı çalışma arkadaşlarından yoksun, bir çölde yaşar gibiyim. Pek çoklarında açıkça ve dürüstçe yapıtımızdan yana çıkma ve karaçalıcılarınkine denk bir yüreklilikle halkın gözü önünde savunma konusunda bir kararsızlık, temel bir irkilme görüyorum. Son haberlere göre, kimi ruhçözümcüler «Bölge Savcısı»na başvurup etkinliklerimin yasaklanması için girişimlerde bulunmuşlar. Arayıp tarayıp akıl sağlığıyla uğraşanların bir buluş belgesi (patent) ya da buna benzer bir şey taşımaları gerektiğini söyleyen eski bir yasa çıkarmışlar tozlu sayfalardan. Yüzde yüz anlamsız bir şey bu, çünkü hekimlerle eğitimcilerin buluşlarımı ve öğretimi kullanıp uygulamalarına izin veren benim. Eğer yüksek sesle birtakım ruhçözümcülerle birkaç ruh hekiminin, bana açıkça saldırmayı göze alamayıp karaçalmaya, yalana, gammazlamaya başvurdukları için alçak olduklarını söylerseniz size teşekkür borçlu olurum.

Yemin ederek kaleme alınmış yazılı belgeler New York Ruhçözümlemesi Derneği'nin yapıtımı ortadan kaldırmak için elbirliğiyle çalıştığını ortaya çıkardı; bu yüzden, on beş gün önce, hanım hastalardan birinin Acunsal Yaşam Enerjisi Araştırma Merkezi'nde kendi kendini doyurmaya zorlandığı ve kadıncağızın bir sinir çöküntüsü geçirdiği haberi yayıldı ortalığa. Bu söylentide adı geçen hanım buraya ayak basmadı. Bir avukat aracılığıyla[40], hemen bu söylentiyi yayan kişiyi arama-

[39] A.S. Neill, eğitimci, Summerhill'in yöneticisi, Leiston, İngiltere.

[40] 259. sayfadaki tutanağa bakın.

ya başladık, Dr. Miller adlı bu kişi ânında sözünü geri aldı. Ben buna «coşkusal veba» diyorum işte...

Hepinize en iyi dilekler,
REICH

2

COŞKUSAL VEBA

RUHÇÖZÜMCÜLER

Fenichel ve zihin karışıklığım konusundaki söylentiler[1].

Özel yaşamımdan alınmış başka bir örnek coşkusal vebaya tutulmuş kişileri ona buna karaçalmaya iten düzeneği daha iyi aydınlatacaktır: Norveç'ten dönüşte, zihnim karıştığı için bir süre bir akıl sağlığı yurdunda kaldığım söylentisini işittim. 1939'da Birleşik Devletler'e geldiğimde, bu söylentinin orada, bütün etkinliklerimin çok iyi bilindiği Avrupa'ya oranla daha fazla yayıldığını gördüm. Söylentinin kaynağı, eskiden Avrupa'da yaşayan sonra gelip Amerika'ya yerleşen biriydi.

Olayın insanı acı acı güldüren bir yanı da vardı: söz konusu kişi, benim Ruhçözümlemesi Derneği'yle ilgimi kesmemden kısa bir süre sonra bir ruh çöküntüsü geçirmiş, bir zaman bakımevine yatmıştı. Sonradan sağa sola bu söylentileri yayan kişi, görünüşe göre, kendi sinir çöküntüsünden pek etkilenmişti. Zaten güç du-

---

[1] **Kişilik Çözümlemesi, s. 449.**

rumdaydı: bir yandan, çıkardığım bilimsel sonuçların doğruluğuna inanıyordu; öte yandan, kavramlarımla çatışkıya düşen örgütünden kopamıyordu. Bu gibi durumlarda sık sık görüldüğü üzere, ilk fırsatta halkın ilgisini bana yöneltti; çünkü o sırada ben, hem geniş, hem tehlikeli bir tartışmanın göbeğindeydim. Bay X benim dâvayı yitirdiğimden hemen hemen emindi, kıçıma bir tekme yapıştırmaktan kendini alamadı. Dolayısıyla, coşkusal vebaya yakalanmış kişilerde rastlanan bir davranışla kendi başından geçeni bana yansıttı. Oysa ben, *hiçbir zaman ruh bozukluğu geçirmedim, akıl sağlığı yurdunda bakıma girmedim.* Tam tersine: tüketici çalışmama karşın, çalışma ve sevme yeteneklerimi hiç yitirmedim.

Yalnız şunu ekleyelim ki, akıl hastalığı kendi başına onur kırıcı bir şey değildir. Bu ada lâyık bütün ruh hekimleri gibi, akıl hastalarına sevgiyle bakarım, zihinsel çatışkıları bende çoğu kez saygı uyandırmıştır. Bir akıl hastası, dar kafalı ya da toplum-düşmanı bir coşkusal vebalıdan çok daha ciddîdir, canlı gerçekliğe çok daha yakındır. Sözü geçen *adam taslağı*'nın çaldığı kara canımı ve işlerimi ortadan kaldırma amacını güdüyordu. Öğrencilerimi akıl sağlığımın yerinde olduğuna inandırmak zorunda kaldığım için, başıma ciddî dertler açtı. Dirimsel enerjiyle sağaltımın kimi evrelerinde, kişiye özgü veba düzeneği özel bir biçimde kendini göstermektedir; hasta ya da öğrenci kansu akımlarıyla ilinti kurduğu an, içinde büyük bir bedensel boşalma kaygısı belirmektedir. O zaman hekime «pis domuz» ya da «çılgın» gözüyle bakılmaktadır. Şu olgunun altını çizmek isterim: bu tepki *kaçınılmaz*'dır. Öğrencilerimin çoğu da hakkımda dolaşan söylentileri duymuştu. Cinsel tutumbilim kuramı pek çok yönden öylesine devrimcidir ki, onu «çılgınca» diye nitelemek kolaydır. Ay-

rıca, söz konusu söylentinin birkaç kez canımı tehlikeye düşürecek kadar büyüdüğünü de belirteyim. Coşkusal vebanın yolunu kesecek birtakım yasal önlemlerin bulunması gereklidir. Bu karaçalmaların yarattığı tehlikelerden kurtulabilmiş olmayı yalnızca bakımevinde edindiğim büyük deneyime borçluyum.

Harry Obermayer'in Theodore P. Wolfe'a yazdığı mektuptan alıntı.

Telaviv, İsrail
16 Ekim 1943

Şu son iki üç yıl boyunca, Dr. Reich'ın bir süre akıl hastanesinde yattığı söylentisi dolaştı ortalıkta. Bu akıldışı habere en küçük bir değer vermedim, çünkü bu anlamsız uydurmanın tam bir karaçalma olduğu açıkça görülüyordu. Adamın biri karşıma bu kanıtla çıktı mı, hemen ona Dr. Reich'ın son mektubunu gösteriyordum. Kısa bir süre önce, bu «bilgi»nin kaynağını ortaya çıkarmayı başardım. Söylentinin başlıca yayıcısı, Dr. Reich'ın can düşmanı, rahmetli Dr. Eitingon'du. Dr. Eitingon bu haberi Bayan Annie Reich'tan aldığını öne sürüyordu.

Bir ruh hekiminin böyle davranması, en hafif deyimiyle, tiksinçtir. Ama söylentiyi durdurmak için ne yapmalı acaba?

Dr. Richard H. Hutchings,
The Psychiatric Quarterly Yönetmeni
Utica Devlet Hastanesi
Utica, N.Y.

26 Aralık 1945

Sayın Doktor,

«The Psychiatric Quarterly»nin 19. sayısının 717. sayfasında (1945) Wilhelm Reich'ın *Cinsel Devrim* adlı kitabının tanıtıldığı yazıda Wilhelm Reich konusunda şu tümceyi okudum:

«*Sığınmak üzere New York'a geldiğinde, hükümetin hakkındaki aktöresizlik suçlamalarını inceleyebilmesi için, ülkeye girişi bir süre yasaklanmıştır.*»

Bu haber düpedüz uydurmadır. Wilhelm Reich bu ülkeye ayak bastığında ben rıhtımdaydım. «Hiçbir geçici yasaklama», «soruşturma» yoktu hakkında. Verilen haber sorumsuzluk ve karaçalma damgası taşıyor.

Dergi yöneticisi olarak yazar arkadaşlarınızın öne sürdükleri savların doğruluğunu araştıramayacağınızı bilirim elbet. Ama adsız kitap tanıtma yazılarının yayımını kabul ettiğiniz zaman (ki ne yayımcı açısından, ne de eleştirmen açısından bu tutuma akıl erdiremem), yayımladığınız haberlerin sorumluluğunu kimin yüklendiği sorusu geliyor insanın aklına. Yukarda sözü geçen haberse, bilimsel dergide yeri olmayan yan tutucu, karalayıcı dedikodu kapsamına giriyor. Okurlarınıza karşı bu yanlışlığın düzeltilmesi konusunda size güveniyorum.

İçtenlikle,
Theodore P. WOLFE Tıp Doktoru

Gabriel Langfeldt, tıp doktoru
Ruhçözümlemesi Bakımevi
Vinderen-Norveç

Oslo, 29 Eylül 1948

İnanılır kişiler, Ruhçözümlemesi Bakımevi'nde bu ayın on üçüne doğru yapılan bir toplantıda, Birleşik Devletler'de genellikle Dr. Reich'ın aklını kaçırdığı ka-

nısına varıldığını söylediğinizi aktardılar bana. Sözü geçen kişilerin hiçbiri sözlerinizi olduğu gibi bir köşeye yazmamış, dolayısıyla tam bir kesinlikle ne olduklarını belirtemeyeceğim. Ancak, özetle yukarki şeyleri söylemişsiniz.

Bana aktarılanların doğru olduğunu varsaymak zorundayım ve dediklerinizin hangi olgulara dayandığını merak ediyorum. Bu gibi saldırılar karşısında gerekeni yapabilmesi için söylediklerinizi Dr. Reich'a bildirmek niyetindeyim.

Bu arada, biraz konudışı kalan bir noktaya değinmeme izin verin: bu yılın Ağustos sonuyla Eylül başında Reich'ın öğrenci ve çalışma arkadaşlarının yaptıkları bir toplantıya katıldım; bunların on yedisi tıp doktoruydu, ve çoğu deneyimli ruh hekimi, üniversite öğretmeni ya da emekli üniversite öğretmeniydi. Her biriyle uzun uzun konuştum, hiçbiri Reich'ın akıl hastalığını farketmişe benzemiyordu.

Reich'a haber vermezden önce, size yukarda sözü geçen savları açıklama ya da düzeltme fırsatı tanımak üzere, 7 Ekim'e dek bekleyeceğim.

İçtenlikle, Ola RAKNES

[Dr. Langfeldt, Dr. Raknes'e yazdığı mektubunda, aynı konuda Dr. Allan Cott'a yazdıklarının da yayımlanmasına izin vermemiştir (Dr. Cott da kendi mektuplarının yayımını yasaklamıştır). Dr. Langfeldt, yanıtında, bilgi kaynağının (Dr. Langfeldt'in sandığı gibi ruh hekimi olmayan) bağımsız gazeteci Mildred Edie Brady'nin *Harper's*'ın Nisan 1947 sayısında yayımlanmış bir yazısı olduğunu söylemektedir. «The Strange Case of Wilhelm Reich» (Wilhelm Reich'ın Garip Durumu) başlığını taşıyan bu yazı Reich'ın akıl hastası

olduğu izlenimini veriyordu. Yazarın «hekim topluluğunun Bay (tıpatıp böyle denmiş) Reich'ın savlarını yadsıdığını halka duyurmak için yeterli çaba harcamadığı» kınamasından etkilenen Menninger Clinic Dergisi yazı işleri yönetmeni söz konusu yazıyı olduğu gibi aktarmıştı. Dr. Langfeldt'in dediğine göre, bu yazıdan sözettiği zaman, ruh hekimleri aynı kanıda olduklarını bildirmişler. Yayımcılar.]

İLGİLİYE:

Ben, aşağıda imzası bulunan tıp doktoru Nic Waal şunları bildiririm: Menninger Bakımevi, Topeka, Kansas'ta ruh hekimi olarak çalışan tıp doktoru Mitja Fabian, benim ve Dr. Bergman'ın önünde, Dr. Reich'ın nicedir aklını kaçırdığının bilindiğini söylemiştir. Bayan Fabian, Dr. Meyer Silvert'ın Wilhelm Reich'tan ders alacağını öğrendiği zaman müthiş sarsıldığını belirtmiştir; Reich kaçık olduğundan, Bayan Ruth Cohen'den Silvert'ın Reich'a gitmesini önlemek üzere birşeyler yapmasını istemiştir.

Dr. Karl Menninger, bir tartışma sırasında yapıtımı Reich'ın adına bağlarsam başımın derde gireceğini söylemiş, «bütün şu acunsal yaşam enerjisi öyküsü»nün düpedüz çılgınlık olup olmadığını sormuştur. Bütün bu söylentilerin, birkaç yıl önce, rahmetli tıp doktoru Otto Fenichel tarafından çıkarıldığı kanısındayım.

9 Kasım 1948 Nic WAAL, tıp doktoru

9 Kasım 1948 tarihinde düzenlenmiştir.
Anne Silverzweig
Noter, New York İli

Reich'ın avukatı Arthur Garfield Hays'in Dr. Miller'ın avukatı Abraham Harris'e yaptıkları görüşme sonunda verdiği tutanak.

22 Aralık 1948

KONU: ACUNSAL YAŞAM ENERJİSİ ARAŞTIRMA KURUMU

Dr. Joseph S. A. Miller aşağıdaki bildirimde bulunmuştur:

Dr. Oberndorf kendisine telefon etmiş, şu bilgiyi vermiştir: Bayan X, Dr. Singer'ın salık vermesi üzerine, Acunsal Yaşam Enerjisi Araştırma Kurumu'na gitmiştir; orada soyulmuş, yoklanmış, elle doyuma ulaştırılmıştır; kendisine bunun iyi geleceği, daha sonraki köklü sağaltıma izin vereceği söylenmiştir.

Dr. Miller ayrıca, Dr. Oberndorf'un aynı telefon konuşmasında, sözü geçen hanımın bu bakımdan sonra birkaç gün kendine gelemediğini, hekim incelemesi sırasında halvete benzer daracık bir kutuya kapatıldığını bildirmiştir.

Bu öykü tepeden tırnağa uydurmadır ve Acunsal Yaşam Enerjisi Araştırma Kurumu'na zararı dokunacak niteliktedir. Buna benzer bir söz Dr. Annie Rubinstein ve sanırım Dr. Nunberg tarafından da söylenmiştir. Kendi payıma, bu söylentilerin kaynağının bulunması hekimlere düşmektedir. Belki Dr. Oberndorf da öyküyü başka birinden duymuştur. Dolayısıyla, Dr. Miller'ın ya da siz avukatının bu konuda bir soruşturma yapmanızı istiyorum. Biz, bu öykünün yüzde yüz yalan olduğunu kanıtlayacak durumdayız ve sizden soruşturmanızı bu varsayıma dayandırmanızı istiyoruz. Sonuç olarak hekimlerin, olaya ışık tuttuktan sonra, bu öykünün kökeni hakkında bir bildirimde bulunmalarını,

söylentiyi yayanların da kaynak belirtmelerini bekliyorum. Ayrıca, olaya adı karışan hekimlerin pişmanlıklarını bildirmelerini, özür dilemelerini, ilerde kanıtlar ve tanıklıklar tersini doğrulamadıkça bu gibi söylentilerin yayılmaması için ellerinden geleni yapacakları konusunda güvence vermelerini istiyorum. Ayrıca, hekimlerin bu gibi söylentiler işittikleri zaman Acunsal Enerji Araştırma Kurumu'na başvurup bilgi almalarını, sağa sola yaymazdan önce aktarılan olguların doğru olup olmadıklarını araştırmalarını salık veririm.

ARTHUR GARFIELD HAYS

[Dr. A. Allan Cott, 17 Eylül 1950 tarihli mektubunda, Reich'ın dikkatini tıp doktoru Hervey Cleckley'in *The Mask of Sanity* (Akıl Sağlığı Maskesi) adlı kitabına çekmiştir; söz konusu kitapta Reich akıl hastası gibi tanıtılmaktadır. Bu kitap da Brady'nin yazısına ve onun Menninger Bakımevi'nce doğrulanmasına dayanmaktadır. Cleckley, A.M.A.'nın *Güncesi*'ne dayanarak, dirimsel enerji biriktiren kutuyu bir üçkâğıtçılık olarak nitelendirmiş, «kanser»i iyileştirmeye yarayacak bir aygıt olmadığını öne sürmüştür. Yayımcılar.]

A.P.A.'nın (Amerikan Ruhçözümlemesi Derneği'nin) 15 Nisan 1954 tarihli durum bildirisinde: «Orgone Energy Devices Barred from Interstate Commerce» (Acunsal Yaşam Enerjisi Biriktiren Aygıtların Eyaletler Arasında Alım-satımı Yasaklandı) başlığı altında şu tümce okunmaktadır:

«Federal Food and Drug Administration'ın şimdiki yönetmeni bu işin istendiği gibi çözüme kavuşturulmasında yaptıkları yardımdan ötürü A.P.A.'ya teşekkürlerini bildirmiştir.»

3

DEĞİŞİK KONULAR

RUHÇÖZÜMSEL YAZILARDA BİÇEMİN İMLEMİ

«İBSEN'İN PEER GYNT'İ, CİNSEL ÇATIŞKI VE SANRILARA GİRİŞ», Ekim 1952

Wilhelm Reich'ın 1919-1920'de kaleme aldığı bu el-yazması deneme Sigmund Freud Belgelikleri'ne yalnızca ruhçözümlemesinin tarihçesini yazacak kişiyi ilgilendirdiği için gönderilmemiştir. Özellikle, başlangıç yıllarında ruhçözümlemesi hareketine egemen olan okulcu havayı yansıtmak üzere sunulmuştur. İnsanoğlunun en tiksinç ruhsal yanlarıyla uğraşan ve ayakta kalabilmek için yerleşik, «cinsellik-dışı» ruh hekimliğinin kötüyürekli, dedikoducu, karaçalıcı, tutucu dünyasıyla boğuşmak zorunda olan ruhçözümlemesi, karıştırdığı pisliği alabildiğine okulcu ve «arıtılmış» bir deyişle dengelemek zorundaydı. Dolayısıyla, bu konuya değinme hakkını ya da konunun kendisini doğrulamak gerekiyormuş gibi, yazıya özürlerle başlamak gelenekti. Ruhçözümcü çoğunlukla, gözleri bağlanan hastanın gerisine oturuyordu.

Ancak, bunu derken, ilk ruhçözümcü uygulayımları yermek istemiyoruz; ama dünyaya, öncünün hangi güçlüklerle karşılaştığını göstermek arzusundayız.

Bu arada şunu da belirtelim ki, 1890'lardaki ilk yazılarında dupduru olan Freud'un biçemi (üslûbu), on yıllar geçtikçe tumturaklı, «Goethe'msi» bir havaya bürünmüştür. Ruhçözümlemesine 1919'da atılan ve doğal bilimlerle, Alman düşünbilimin (felsefesinin) anlayış ve diliyle beslenmiş olan Reich, bu elyazmasında cinsel yaşama kırk yılda bir dolambaçsız yaklaşan üstü örtülü ve tumturaklı bir deyiş kullanmaktadır. On yıl sonra, Reich halkın sert ve çıplak cinsel yaşamıyla davranışlarını tanımıştır. 1920'lerin başındaki tumturaklı dil parçalanıp dağılmıştır. *Faşizmin Kitle Ruhu Anlayışı'* nın ilk Almanca basımında (1932) bu tumturaklı anlatımı hâlâ sezeriz. Ama yıllar geçip de coşkusal vebanın Reich'ın çocuk ve gençlerin cinsel yaşamları uğrunda giriştiği kavgayı baltalama çabaları artıkça, yani 1930-1940 arasında anlatımı konuyla daha büyük bir uyum göstermeye başlamıştır. Reich yalın, dolaysız, özlü, çarpıcı anlatımı benimsemiş, dolaylamadan, sözü dolandırmaktan, tumturaklılıktan kaçınmaya başlamıştır. Böylece, Reich'ın biçemindeki evrim, onu 1930'larda Freud' un 1900'lerde bulunduğu noktaya getiren gidişi göstermektedir: *büyük halk yığınlarına bulaşmış olan cinsel durgunluk kökenli sinirce.* Bu alanda da Sigmund Freud'la Wilhelm Reich arasında çarpıcı bir çatışkının doğduğunu görüyoruz. Reich'ın halk yığınlarındaki cinsel kökenli sinir hastalıklarından XX. yüzyılın başlarında çıkardığı ve genel olarak bütün dünyanın, özel olarak da ruhçözümcülerin şiddetle yadsıdıkları toplumsal sonuçlar 1940'ların sonlarında, çocuklarla gençlerin cinsel etkinlikleri gün ışığında tartışılmaya, gerek bilim kitaplarında, gerek Amerikan romanlarında işlenmeye başladığı zaman toplum sahnesine çıkabilmiştir. Böylece, herkesin gözünde, cinsel tutumbilim hareketi ruhçözümlemesine üstün gelir olmuştur.

FREUD'UN KAYGI SİNİRCESİ KURAMI ÜSTÜNE TAMAMLAYICI DÜŞÜNCELER[1]

Yukarda belirttiğim gibi ben Freud'a cinselbilimden geldim. Dolayısıyla, sonradan *durgunluk sinirceleri* (Stauungsneurosen) adını verdiğim *güncel sinirceler* (Aktualneurosen) kuramını, «ruhsal sinirceler»deki belirtilerin «anlamının yorumu»ndan çok doğal bilimlere uygun bulmamın şaşırtıcı bir yanı yoktur. Freud, cinsel yaşamdaki güncel bozukluklardan doğan sinir hastalıklarını güncel sinirce diye nitelendiriyordu. Bu anlayışa göre, kaygıdan doğan sinirceyle sinir argınlığının kökeninde «ruhsal nedenler» yoktu. Bunlar, *doğrudan doğruya* cinsel etkinliğin kösteklenmesinden ileri geliyorlardı. O yüzden de, zehirlenmeye benziyorlardı. Freud birtakım *cinsel-kimyasal özler*'in varolduğunu düşünüyordu; bunların «özümlenip enerjiye dönüştürülmesi» düzgün olmazsa, yürek çarpıntısı, yürek atışlarının düzensizleşmesi, aşırı kaygı nöbetleri, terleme falan gibi birtakım bitkisel (sinirsel) belirtiler ortaya çıkıyordu. Freud, kaygı kökenli sinirceyle bitkisel dizge arasında bağlantı kurmamıştır. Yaptığı bakımevi deneylerine dayanarak, kaygılı sinirceleri cinsel perhize ya da yarıda kesilen sevişmeye yüklüyordu. Bu sinirceyi sinir yorgunluğundan ayırmak gerekiyordu; sinir argınlığı, aşırı kendi kendini doyurma gibi «cinsel aşırılıklar»dan ileri geliyor, sırtta, başta ağrılar, genel sinirlilik, bellek bozuklukları, dikkat dağılması falan gibi belirtilerle kendini gösteriyordu. Freud, resmî sinirbilimle ruh hekimliğinin bir türlü açıklayamadıkları hastalık belirtilerini *nedenlerine göre* sınıflandırdı. Bundan ötürü, kimi ruh hekimleri gibi sinir bozukluklarının cinsel neden-

[1] **Bedensel Boşalmanın İşlevi, s. 97 - 103.**

lere dayandığını kesinlikle yadsıyan ruh hekimi Lowenfeld'in saldırısına uğradı. Freud kavramlarını bakımevi terimlerine uydurmaya çalıştı. Onun görüşüne göre, *ruhsal-sinircelerin* tersine, güncel sinirce belirtilerinde, özellikle de dönüşümce (isteri) ve saplantılı sinirceden apayrı olmak üzere, hiçbir ruhsal içeriğe rastlanmıyordu. Hastalık belirtilerinde hep elle tutulur bir içerik, yani *cinsel* içerik vardı. Her ruhsal sinircenin kökeninde kandaşıyla cinsel ilişki kurma düşü ve üreme örgenlerinin sakatlanması korkusu yatıyordu. Demek ki bunlar, ruhsal sinirce belirtileriyle dile gelen *çocukluktan kalma, bilinçdışı* cinsel düşüncelerdir. Freud, güncel sinircelerle ruhsal sinirceler arasına kesin bir çizgi çekmiştir. Ruhçözümcünün başlıca derdinin ruhsal sinirceler olduğunuysa söylemeye bile gerek yok. Freud'a bakılırsa, güncel sinircelerin iyileştirilmesi, kaygılı sinircede cinsel perhizin ya da yarıda kesilen sevişmenin; sinir argınlığında da aşırı kendini doyurmanın, yani zararlı cinsel kılgının ortadan kaldırılması yeterli olacaktı. Buna karşılık, ruhsal sinirce çözümsel bir bakım gerektiriyordu. Ama bu kesin ayırıma karşın, Freud, ikisi arasında ilişki bulunduğunu kabul ediyordu. Gerçekten de, her ruhsal sinircenin belli bir «Güncel sinirce çekirdeği»nin çevresinde billûrlaştığını düşünüyordu. Freud'un hiçbir zaman geliştirmeyi düşünmediği bu parlak açıklama benim kaygı kökenli sinirce konusundaki araştırmalarıma başlangıç noktası oldu.

Freud'un tasarladığı anlamda güncel sinircede dirimsel enerji yanlış yöne sapmıştır; bilincin yüzüne çıkıp devingenliğe dönüşemez. Böylece, kaygı *(Aktualangst: güncel kaygı)* ve onunla atbaşı giden bitkisel belirtiler bir bakıma boşaltılmayan cinsel enerjiyle besleniyorlardı. Öte yandan, dönüşümcelerin ve saplantılı sinircelerin özel ruhsal belirtilerinde de dirimsel bir imlem

taşımasalar bile, birtakım zararlı uzantılar göze çarpıyordu. Peki nerden geliyordu bunların enerjileri? Hiç kuşkusuz ketvurulmuş cinsel enerjinin yarattığı güncel sinirce «çekirdeği»nden. Ruhsal sinirceler için *başka enerji kaynağı* düşünülemezdi. Başka hiçbir açıklama Freud'un varsayımıyla çakışmamaktadır. Oysa, ruhçözümcülerin çoğu Freud'un güncel sinirce kuramını kabul etmiyordu. Gerçekten de bunlar *güncel sinirce diye bir şey yoktur,* diyorlardı; bütün o sinir bozuklukları, onlara göre, *belli bir ruhsal karar*'dan geliyorlardı; bunlar, «yüzer-gezer» diye nitelenen kaygıda bile bilinçdışı ruhsal içerikler bulunduğunu öne sürüyorlardı. Bu görüşün en kararlı savunucusu Stekel'di. Birçokları gibi o da bir hastalık belirtisinin ruhsal içeriğiyle ruhsal - bedensel duygulanım başlangıcı arasında temel bir ayrım görmüyordu. Başka bir deyişle, genellikle her türlü kaygının ve sinir bozukluğunun temelinde, Freud'un güncel sinirceler için varsaydığı gibi *dokusal* değil, *ruhsal* bir neden yattığı kabul ediliyordu. Freud hiçbir zaman bu sorunu kestirip atamamıştır, ancak iki küme sinir hastalığını sonuna dek birbirinden ayrı tutmuştur. Kaygı kökenli sinirce yoktur denmesine karşın ben, ruhçözümlemesi bakımevinde böyle birçok olayı ele aldım. Ancak şurası da bir gerçek ki, güncel sinirce belirtilerinin de ruhsal bir *üstyapıları* var. *Arı* güncel sinirceye pek ender rastlanıyor. Bu iki küme arasındaki ayrım Freud'un düşünmekten hoşlandığı kadar açık seçik değildir. Böylesine özgül ayrıntılar konunun uzmanı olmayan kişiye önemsiz gözükebilir. Ama az sonra bunların insan sağlığıyla ilgili çok temel sorunlara bağlı bulunduklarını göreceğiz.

Kuşkuya yer yoktu: *ruhsal sinircelerin bir güncel sinirce çekirdeği, güncel sinircelerin de ruhsal-sinirsel bir üstyapıları vardı.* Bu koşullarda sinirceler arasına

bir özyapı ayrımı koymak yararlı mıydı? Salt niceliksel bir ayrım söz konusu değil miydi acaba?

Çözümcülerin çoğu görüngülerin hepsini sinir hastalığı belirtilerinin ruhsal içeriğine yüklerken, Jaspers gibi ünlü ruh hastalıkları uzmanları anlamın ruhbilimsel açıklamasının, dolayısıyla böyle anlaşılan ruhçözümlemesinin doğal bilimler arasında yer almadığını öne sürüyorlardı. Onlara göre, bir duruşun ya da bir ruhsal eylemin «anlamı» ancak düşünbilimsel terimlerle kavranabilirdi, bilimsel terimlerle değil. Doğal bilim *nicelikler* ve enerjilere eğilir, düşünbilimse ruhsal *nitelikler*'e; dolayısıyla, niceliksel ögeyle niteliksel öge arasında bağ olamaz. Demek ki her şey gelip ruhçözümlemesiyle kullandığı yöntemlerin doğal bilimler alanına girip girmediğinin bilinmesine dayanıyordu. Başka bir deyişle: *Sözcüğün en kesin anlamında bilimsel bir ruhbilim olabilir miydi?* Ruhçözümlemesi 'bilimsel ruhbilim' nitelendirmesine sahip çıkabilir miydi? Yoksa, bütün öbürleri gibi yeni bir düşünbilim okulu mu sayılmalıydı? Freud bu yöntembilimsel değerlendirmelere hiç aldırmıyor, bakımevindeki gözlemlerini tam bir serinkanlılıkla yayımlamayı sürdürüyordu; düşünbilimsel tartışmaları sevmiyordu. Bense, tersine, dar kafalı hasımlara karşı kendimi savunmak zorundaydım. Onlar bizi «gizemciler» arasına katmak, böylece sorunu ortadan kaldırmak istiyorlardı. Bizse —ruhbilim tarihinde ilk kez— *doğal bilim* yoluna girdiğimizi biliyorduk. Bu yüzden ciddiye alınmak istiyorduk. Ben, sonradan Freud'un dâvasını savunmama izin veren silâhları işte bu ateşli tartışmalar sırasında edindim. Kendi kendime, eğer yalnızca Wundt'un uyguladığı deneysel ruhbilim doğal bilimlere giriyorsa, ve buna da insan tepkilerini niceliksel olarak ölçtüğü için hak kazanıyorsa, bilimin bir yanı çarpılmış olmalı, diyordum. Çünkü Wundt ve izleyicileri in-

sanın canlı gerçekliğinden habersizdiler. Onlar insanı «köpek» sözcüğüne tepki göstermesi için geçen saniye sayısına göre değerlendiriyorlardı. Ve bu sayıyı saptadıktan sonra geçip gidiyorlardı. Bizse bir insanı dirimsel çatışkılarını aşma biçimine, onu harekete geçiren dürtülere göre değerlendiriyorduk. Bu tartışmanın arkasında, benim için, Freud'un *ruhsal enerji* dediği şeyi somut bir denkleme oturtup oturtamayacağımız, bu enerjiyi genel enerji çerçevesine sokup sokamayacağımız sorusu beliriyordu.

Düşünbilimsel kanıtların karşısına olguları çıkaramazsınız. Nitekim, Viyanalı düşünür ve işlevbilimci Allers, bir «bilinçdışı dünya» varsayımı *daha başından* düşünbilimsel olarak yanlış olduğundan, bilinçdışı ruhsal yaşamın varlığını tartışmaya bile yanaşmamıştır. Bugün de karşıma böyle karşıt-görüşler çıkarılmaktadır. Yüzde yüz mikroptan arıtılmış maddelerin canlı madde (yaşam) ürettiklerini söylediğim zaman, mikroskobun nesne konan camının kirli olduğu ya da benim canlı madde sandığım şeyin gerçekte «Brown deviniminin bir türü» olduğu ileri sürülüyor. Son derece yalın bir olgu, mikroskop camındaki pislikle yaşam kabarcıklarının, Brown devinimiyle bitkisel devinimin kolayca birbirinden ayrılacağı yadsınıyor. Kısacası, «nesnel bilim» ayrı bir konudur.

Bu karışıklık içinde, yukarda andığımız iki akıl hastasının bakımevinde gözlenmesi bana her gün beklenmedik bir yardımda bulunuyordu. Yavaş yavaş, *herhangi bir düşünün yoğunluğunun bağlı bulunduğu dokusal uyarıyla orantılı olduğu* ortaya çıktı. Coşkuların kaynağı güdülerde, yani dokusal küredir. Buna karşılık düşünler «dokusal-olmayan», «ruhsal» nesnelerdir. *Peki, «dokusal-olmayan» düşünle «dokusal» uyarılma arasındaki ilinti nedir?* Nitekim, insan güçlü bir cinsel uya-

rılma halindeyse, cinsel ilişki düşüncesi de canlı ve güçlüdür. Doyumdan sonra, belli bir süre, sevişme düşüncesi aynı canlılıkta yeniden üretilemez; silinmiş, soluk, belirsizdir artık. *Bedensel kökenli* kaygılı sinirceyle «ruhsal kökenli» ruhsal-sinirce arasındaki ilintinin gizi burada olmalıydı. Birinci hasta, cinsel doyumdan sonra, belli bir süre ruhsal saplantı belirtileri göstermiyordu, ama cinsel uyarılma geri gelince belirtiler de yeniden ortaya çıkıyor ve ikinci doyuma dek sürüyordu. İkinci hastaysa ruhsal dünyayı büyük bir titizlikle kolaçan etmişti, ama cinsel uyarılmadan yoksundu; sağaltım cinsel örgeninin dikilememesinin altında yatan bilinçdışı düşünlere erişememişti.

Derken her şey biçimlenmeye başladı. Azıcık da olsa enerji taşıyan bir düşünün uyarılmayı *artırabildiğini* farkettim. Böyle başlatılan uyarılma da düşün'ü canlı ve güçlü kılmaktadır. Uyarılma azaldığı an, düşün de uçup gitmektedir. Cinsel durgunluğun yarattığı sinircede olduğu gibi, aktöresel buyruklar engellediği için cinsel ilişki düşüncesi bilincin yüzeyine çıkamayınca, uyarılma daha az denetlenen başka düşüncelere kaymaktadır. Ben burdan, cinsel durgunluktan ileri gelen sinircenin, doyumsuz bırakıldığı için kötü yöne sapan cinsel uyarılmanın yarattığı *dokusal* bir bozukluk olduğu sonucunu çıkardım. Bu olgunun Freud'un gözünden kaçmış olmasına şaşıyordum. Bir ketvurma cinsel durgunluğa yolaçınca, cinsel durgunluk da ketvurmayı artırmakta ve olağan düşüncelerin yerini almak üzere çocukluktan kalma düşünceleri yeniden alevlendirmektedir. Böylece, kendi başlarına hiç de hastalıklı olmayan çocukluk deneyimleri, güncel bir ketvurmadan ötürü, aşırı cinsel enerjiyle yüklenebilmektedir. Ve bir kez yüklendiler mi, saplantıya dönüşebilmektedirler. Ama erginin ruhsal dünyasıyla çatıştıkları için, baskı altına

alınıp denetlenmeleri gerekir. Görüldüğü gibi, sürüp giden bir ruhsal-sinirce, çocuksu cinsel içeriğiyle, başlangıçta «zararsız» sayılan ve güncel koşulların belirlediği cinsel ketvurma temeli üzerinde gelişmektedir. Freud'un betimlediği «çocukluktan kalma düzeneklere gerileme»nin özyapısı işte böyle açıklanmaktadır. Ele aldığım bütün olaylar bu ana taslağı doğruluyordu. Sinir hastalığı çocuklukta değil de daha ileri yaşlarda gelişmişse, herhangi bir «olağan» ketvurmanın ya da cinsel yaşamdaki bir güçlüğün cinsel durgunluğa yolaçtığını, etkiye tepki olarak, bunun da kandaşıyla yatma arzularını ya da çocuksu cinsel kaygıları körüklediğini hastaya gösterebildik hep.

Şimdi geriye, her sürüp giden sinir hastalığının kökeninde yatan alışılmış cinselliğe-karşıt tutumla cinsel arzuların bastırılmasının «sinirce»den mi ileri geldiğinin yoksa «doğal ölçü» içersine mi girdiğinin bilinmesi kalıyordu. Kimse bu soruyu tartışmamıştı. Bir örnek vermek gerekirse, iyi yetişmiş, orta sınıftan bir genç kızın cinsel arzularını bastırması en doğal şey sayılıyordu. Ben de kendi kendime işte bunu soruyordum, daha doğrusu, bu soruya yanıt bulmayı aklımdan geçirmiyordum. Canlı bir genç kız doyurucu olmayan evliliği sırasında yürek daralmasıyla birlikte sinir hastalığına yakalanırsa kimse çıkıp *her şeye karşın* cinsel arzularını doyurmasını engelleyen ketvurmanın nerden geldiğini araştırmıyordu. Oysa bu kız, yavaş yavaş, ya tam bir dönüşümce (isteri) ya da saplantılı sinirce geliştirecektir. Sinir hastalığının ilk nedeni aktöresel *ketvurma,* taşıyıcı gücüyse *doyurulmamış cinsel enerji*'ydi.

Pek çok sorunun çözümüne giden yolun başlangıcıdır bu. Ancak, bu çözümlerin hemen şimdi ve kökten araştırılmasını önleyen ciddî engeller vardır. Yedi yıl, Freud'un öğretisini benimseyen biri gibi çalışaca-

ğımı sandım. Yukarki soruların, sonunda, temelden bağdaşmaz birtakım bilimsel görüşleri tehlikeli biçimde karıştıracağını kimsecikler aklının köşesinden geçirmiyordu.

«ÖLÜM GÜDÜSÜ[2]»

1925'lerde, ruhçözümlemesi kuramında bir çatlak belirdi, bunun oluşumunda önemli işler görenler o günlerde bu çatlağın pek farkında değildiler, ama bugün çatlak kör kör parmağım gözüne ortadadır.

Reik, sinircenin özgün tasarlanışını kökünden sarsan *Geständniszwang und Strafbedürfnis* (İtiraf Zorlaması ile Cezalandırılma Gereksinmesi) adlı bir kitap yayımlamıştı. Kitabın övgülerle karşılanmış olması son derece üzücüdür. En yalın anlatıma indirgendiğinde, Reik'ın savı çocuğun cinsel davranışından ötürü cezalandırılmaktan *korktuğunun* gizlenmesinden başka bir şey değildir. Freud, *Haz İlkesinin Ötesinde* ve *Ben ile Hani Şu Şey*'de bilinçdışı bir cezalandırılma gereksinmesinin varolduğunu öne sürmüştü; iyileşmeye ayak diremeyi açıklayacak olan işte bu gereksinmeydi. Aynı günlerde, «ölüm güdüsü» kavramının ortaya çıktığı görülüyordu. Freud canlı maddenin birbirine karşıt iki gücün yönetiminde olduğunu ileri sürdü: cinsel güdüyle (Eros'la) özdeşleşen yaşam güçleri ile «ölüm güdüsü» («Thanatos»). Freud'a göre, canlı varlığın, cansız varlığın edilginliğine benzeyen dengesini bozan «Eros»tu; gerilimler yaratan, yaşamı gittikçe büyüyen birimlerde toplayan hep «Eros»tu. Bu içgüdü son derece zorlu, karıştırıcıydı, yaşamın altını üstüne getiren oydu. Bu gücün ardında sessiz, ama «çok daha önemli» öbür güç,

[2] **Bedensel Boşalmanın İşlevi, s. 135-138.**

ölüm güdüsü, canlı varlığı, yaşamı cansızlığa, hiçliğe, Nirvâna'ya (acısızlığa ve yokluğa) indirgeme eğilimi etkinlikte bulunuyordu. Bu anlayışa göre, yaşam sonsuz suskunluğun şöyle bir çalkalanmasından, hiçliğin bir an için kıpırdamasından başka bir şey değildi. Dolayısıyla, sinirce ölüm güdüsünün olumlu yaşam güçleriyle, cinsel güçlerle çatışmasıydı. Gerçi ölüm güdüsünü dolaysız olarak algılayamayız, deniyordu, ama belirtileri es geçilemeyecek kadar ortadadır. İnsanlar durmadan *kendi-kendilerini-yıkma eğilimleri* göstermektedirler; ölüm güdüsüne özünü ezme eğilimlerinde de rastlanmaktadır. Bu eğilimler, aynı zamanda cezalandırılma *gereksinmesi* adını verebileceğimiz bilinçdışı suçluluk duygusunun da temelini oluşturmaktadır. Hastaların iyileşmek istemeyişleri, ancak sinir hastalığında doyuma eren bu cezalandırılma gereksinmesini duyuşlarındandır.

Ben Freud'un yanılgısının nerde olduğunu Reik aracılığıyla anladım. Reik, suçluların kendi kendilerini ele verişleri, pek çok kişinin işledikleri suçu açığa vurdukları zaman kendilerini rahat hissedişleri gibi birçok yerinde gözlemi abartıp genelleştiriyordu. O güne dek, sinir hastalığı cinsel etkinlikle cezalandırılma *korkusu* arasındaki çatışkının sonucu sayılmıştı. Bundan sonra, sinirce cinsel etkinlikle cezalandırılma *gereksinmesi* arasındaki çatışkı olup çıkıyordu, buysa cinsel davranışından ötürü cezalandırılmaktan korkmanın tam karşıtıydı. Bu yeni denklem, sinir hastalıklarına ruhçözümsel açıdan yaklaşan kuramın düpedüz kaldırılıp çöp sepetine atılması demekti. Bakımevindeki gözlemlerle kıyasıya çelişiyordu. Bakımevi deneyimi, Freud'un ilk denkleminin doğruluğundan kuşkulanmaya izin vermiyordu: hastaların çektikleri acılar cezalandırılma gereksinmelerinden değil, *cinsel davranışlarından ötürü ce-*

zalandırılma korkularından geliyordu. Buna karşılık pek çok hastanın *ikinci elden* özünü ezmeye yönelik bir tutum geliştirdiği, bunun cezalandırılma, kendi kendini sakatlama ya da sinir hastalığına dört elle sarılma biçiminde dile geldiği doğruydu. Ama bu ikinci elden bir üründü —bir kurtuluş yoluydu—, cinsel etkinliklerine ketvurulmasının yarattığı sıkıntılardan onları kurtarma ereğini güdüyordu. *Sinirceli* bir oluşumdan başka bir şey olmayan bu cezalandırılma arzusunu ortadan kaldırmak ve kendi kendini sakatlama eğilimlerini kökleri çok daha derinlerde yatan dirimsel özlemler sayarak doğrulayacak *yerde* hastanın cinsel etkinliğini bağlarından kurtarmak hiç tartışmasız ruhsal sağaltım uzmanının görevidir. Cinsel etkinliğin yerine «Thanatos»u geçirebildikleri için sayıları da böbürlenmeleri kadar artan ölüm güdüsü yandaşları hasta bir canlının sinirceli kendi kendini sakatlama eğilimini canlı maddenin birinci elden dirimsel güdüsüne yüklüyorlardı. Ruhçözümlemesi bu sarsıntının altından hiçbir zaman kalkamadı.

Reik, Alexander'de iyi bir «mürit» buldu. Beriki birkaç suçluyu inceledi ve suçun, genel olarak, cezalandırılma gereksinmesinden kaynaklandığını öne sürdü. Böylesine doğaya aykırı bir davranışın kökeninin ne olduğunu hiç merak etmedi. Suçun toplumbilimsel temelini hiç anmadı. Onunki gibi denklemler insanı sonradan hiçbir düşünsel çaba harcamaya zorlamaz. Biz hastaları iyileştiremiyorsak, bundan ötürü ancak ölüm güdüsü kınanabilirdi. İnsanlar birilerini öldürürken, bunu, kodese tıkılmak istedikleri için yapıyorlardı; çocuklar da hırsızlığı bilinçlerini rahatlatmak için yapıyorlardı. Bugün, o günlerde bu gibi savları tartışmak için harcanan enerjiye bakıyorum da hâlâ şaşıyorum. Ama harcandı işte! Freud, üstünde durulması gereken bir doğru sezinlemişti. Bunun kanıtlamasını ileriye bırakıyorum. Oysa

kıpırtısızlık ağır bastı ve onlarca yıllık çalışma boşa gitti. Sonraki yıllar, hastanın «*iyileşmeye gösterdiği olumsuz tepki*»nin ona bedensel boşalma gücünü yeniden kazandırmakta, başka bir deyişle, *haz karşısında duyduğu korkuyu* aşmasında kuramsal ve uygulayımsal olarak yetersiz kaldığımızı gösterdi.

UZMAN OLMADAN ÇÖZÜMLEME[3]

Buraya dek yalnızca hekim olmayan kişilerin hastalar üzerinde (iyileştirmek üzere) çözümleme yapıp yapmamaları sorunu üstünde durduk. Ancak, Prof. Freud uzman olmayan kişilerin yaptıkları çözümlemeyi işleyen yapıtında çok daha ileri gidince, sorun bambaşka bir biçimde ortaya çıktı: gerçekten de Freud bu yapıtında salt hekimsel yanları ele alındığı zaman bile, ruhçözümlemesiyle hekimliğin birbirinden ayrılmasını, yani «ayrı bir ruhsal sağaltım uzmanı sınıfı»nın yetiştirilmesini önermektedir.

Öne sürdüğü üç önemli kanıtlamayı gözden geçirelim. Uzman olmadan yapılan çözümlemenin, iyileştirici çözümlemenin hekim olmayanlarca yapılmasının şu durumlarda gerekli olabileceğini savunuyor Freud:

1) Ruhçözümlemesinin bütün insanlığa uygulanabilmesi için;

2) Ruhçözümlemesinin yalnız hekimlerce yapılması çözümlemeyi ruh hekimliği kitaplarının «ruhsal sağaltım» bölümünün bir ara-konusu haline getireceği için;

3) Hekimlerin dokusal hastalıklar alanında yetiştirilmeleri ruhçözümcü düşüncenin gelişmesine büyük bir katkıda bulunmadığı için.

---

[3] Reich'ın, 1927'de yapılan «Uzman Olmadan Çözümleme» konulu bilimsel toplantıdaki bildirisinden alınmıştır.

1'*e yanıt)* Hekim olmayanların, kuramsal araştırmalara girişebilmek için kılgısal deneyimlere gereksinme duydukları öne sürülüyor. Oysa deneyler ruhçözümlemesinin insan yığınlarına uygulanmasının bu akımı temsil edenlerin bakımevlerindeki etkinlikleriyle kolaylaştırılmamakta, tersine güçleştirilmekte olduğunu göstermektedir. Bakımevi çıkarının ağır basması bütün öbür kaygıların çanına ot tıkamıştır. Hekim olmayanlar çözümlemeye başlayalı beri ruhçözümlemesinin insan bilimlerine uygulanması durmuştur. Demek ki bu deneylerin çürüttüğü bir kanıtlamadır.

2'*ye yanıt*) İkinci kanıtlama ruhçözümcü hekimlere duyulan köklü güvensizliği dile getirmektedir; yönelişleri temelden sağaltıma dönük olduğu için, hekimlerin ruhçözümlemesinin bilimsel niteliğini daha az koruduklarını varsaymaktadır. Geçmiş bu güvensizliği doğrulamıyor, gelecek içinse şimdiden bir karar veremeyiz. Ancak, bana öyle geliyor ki, ruhçözümcü hekimler bu güvensizliği hiçbir biçimde haketmiyorlar. Tartışma sırasında Jones bu tutumun karşıtının, yani Freud'un hekim olmayan çözümcülere yandaş oluşunun altını çizdi. Ruhçözümcü ruhbilim günlük yaşamın yarattığı kılgısal sorunlara sıkı sıkıya bağlı bulunduğuna göre, kuramın yardımı olmaksızın sağaltım alanında, sağaltımın yardımı olmaksızın da kuram alanında hiçbir şey yapılamaz, ve kuramı hekim olmayanlar kadar hekimler de korur.

3'*e yanıt)* Üçüncü kanıtlama, yani «hekimlerin yetiştirilmesinin ruhçözümlemesine hazırlanmanın gerektirdiği şeylerin tam karşısında yeralmasına», başka bir deyişle dokusal alanda uzmanlaşmanın ruhçözümlemesine zarar vereceği savına gelince, bu, niteliksel açıdan, hekimlere gösterilen güvensizlikten kaynaklanmaktadır. Sorunun bu türlü ortaya konması, hekim olmayan-

ların hekimlerin yanında ruhçözümlemesi yapıp yapmaması sorusunun yerine şu soruyu geçirmektedir: hekimlerin ruhçözümlemesi yaptıkları kesinlikle saptanmış mıdır? Prof. Freud eleştirisini sinir hastalıklarının sinirbilimsel açıklanmasıyla sınırlandırsaydı, biz de kendisine katılırdık. Şimdi görüşünün yetkisine karşı çıkışımız, bizim de ruhçözümlemesi dâvasına herkes kadar hizmet ettiğimiz inancındandır. Ruhçözümlemesi örgensel hekimliğe yüzde yüz aykırı olsaydı, şu olguların açıklamasız kalması gerekirdi:

Ruhçözümlemesini bir hekim bulmuştur. Ruhçözümcülerin çoğu —hem de öyle yabana atılmayacaklar— hekimdir. Prof. Freud eskiden, ruhçözümlemesinin günün birinde örgensel temele dayandırılacağını öne sürmüştür. Hattâ —ve ne yazık ki bugüne dek bu soruna gereğince dikkat edilmemiştir— sinircelerin çekirdeğinin ve ruhsal bozuklukların özünün dokusal (bedensel) bir şey olabileceği varsayımını ortaya atmıştır. Cinsel enerji kavramında hem bedensel (dirimsel), hem ruhsal ögeler vardır. Bedensel hastalık belirtileri ya da cinsel bozukluk (düzensiz aybaşı rahatsızlıkları, cinsel güçsüzlük falan) göstermeyen sinir hastası yok gibidir. Karşımıza çıkan ister kandolaşımı-sinircesi, ister sinir argınlığı, ister hastalık hastalığı olsun, güncel sinircelerin sinircesel çekirdeği karşısında örgensel hekimlik konusunda bilgisi olmayan çözümcü apışıp kalacaktır.

Öte yandan, Jones'la birlikte, Prof. Freud'un tanrıbilim ve kavimbilim konularında «derin» bir bilgiye sahip olunması gerektiğini söylerken yalnız hekim olmayanların uygulayacakları çözümlemeyi düşündüğüne inanmak hoşumuza gidiyor doğrusu.

Bilimsel kaygının bütün öbür düşüncelerden önde gelmesi gerektiği konusunda Prof. Freud'un inancını paylaşıyoruz elbet. Ama işte bundan ötürü hekimlikle

ruhçözümlemesini birbirine ne kadar yaklaştırsak az gelecektir.

Bu dediğimizin doğruluğunu anlamak için örgensel sinircelere, hastalık hastalığına, sinir argınlığına ve çıldırmalara bakmak yetişir. Örgensel hastaların ruhbilimi bize yeterince kapı açmıyor mu acaba? Oysa ruhçözümlemesi temellerinden koparıldığı zaman, hekim olarak kendilerini yalnızca örgensel alanın başladığı sınırda tutan ruhçözümcüler mi aranacaktır? Bizce, böyle bir alan ayırımı ne bilime yararlı olacaktır, ne de hastalara. O vakit, geçmişteki gibi, ruhsal dünyadan habersiz hekimlerle vücut konusunda hiçbir şey bilmeyen ruhçözümcüler görülecektir. Daha da kötüsü, vücudun yalnız ruhbilimiyle uğraşan birtakım hekimlerin ortaya çıktığı görülecektir. Hekim, ruhçözümcüyü bugünkünden daha az anlayacaktır; ruhçözümcüye gelince, «cinsel enerji»nin dokusal (dokubilimsel) bir kökü ve dirimbilimsel bir işlevi bulunduğunu hepten unutacaktır. Sinir hastalıklarını iyileştirmek isteyen herkesin cinsel enerjinin kavramsal içeriğiyle («ruhsal dünyayla dokusal dünya arasındaki sınırda yeralan bu kavramla») içli dışlı olmalarını beklemek hiç de aşırı bir dilek sayılamaz.

Gerçekte, uzman olmadan çözümleme sorunu böylece çözümleme-dışı hazırlık eğitimine indirgenmiş olmaktadır. Bugün, hekimler bu işe uygun hazırlık eğitimi konusunda en iyi güvenceyi sunmaktadırlar. Birtakım hekimlerin ruhçözümlemesine küçümseyerek ya da anlayışsızlıkla bakmaları bunların dokusal alandaki yetişmelerine değil, aşağılık duygularına verilmelidir. Kimi okullu ruhbilimciler, düşünbilimciler, dirimbilimciler başka türlü mü davrandılar sanki? «Dokusal önyargı»ya katlanmak neden düşünbilimsel önyargıya katlanmaktan daha zor olsun? Düşünbilimci öteden beri ruh-

çözümlemesine karşı birtakım karışık, hileli görüşler öne sürmüyor mu? Aynı zamanda ruhçözümsel bir eğitim almış olan hekim «dokusal önyargı»yı bilimsel ve deneysel bir kafa yapısıyla dengeler. Hekim makinacı ve kimyacı düşüncenin ilmikleri arasında sıkışıp kaldığı zaman, onu bu yanılgıdan kurtarabilecek kişi ruhçözümcü olabilir. Hekimin aşağılık duygusundan ileri gelen anlayışsızlığını, hekimliğe sırt çevirmeden kınamak elimizdedir. Sağaltım uzmanını, hattâ ruhsal-sağaltım uzmanını destekleyen şey, hastalıkla savaşmayı hastanın başucunda öğrenmiş olmasıdır; buysa, hastanın ele alınıp incelenmesini doğrulayan azıcık da olsa bir sağaltım kaygısının varlığını gerektirmektedir. Sağaltımın, hastalığın geçirilmesinin onları hiç ilgilendirmediğini böbürlene böbürlene öne süren hekim olmayan çözümcüler tanıdım ben. Peki, neden sinir hastalıklarının iyileştirilmesine kalkışıyorlar öyleyse?

ULUSLARARASI RUHÇÖZÜMLEMESİ DERNEĞİ'NDEN ÇIKARILIŞ[4]

Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği Merkez Yürütme Kurulu'nun durum bildirisinde acı bir olaya yer verilmedi *(Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse,* 1935). Dernek üyelerini bilgi sahibi kılmak üzere, bu yazanağa şunları ekliyoruz:

Lucerne'de, 26-31 Ağustos 1934 tarihleri arasında

[4] İlkin, **Zeitschrift für politische Psychologie und Sexualökonomie**'nin 2. cilt (1935), 54-61. sayfalarında yayımlanmıştır. Dr. Walter BRIEHL [Reich hakkında, yakınlarda yayımlanan **Psychoanalytic Pioneers** (Ruhçözümcü Öncüler) adlı kitapta özel bir bölüm kaleme alan kişidir] Reich'ın U.R.D.'nden «istifa ettiği» masalını savunmaktadır. Bkz. s. 29, dipnotu 11.

toplanan Uluslararası Ruhçözümlemesi Kurultayı sırasında, Wilhelm Reich Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'nden çıkarıldı. Böylece, olgulara uygun, bilimsel bir cinsel kuramla ruhbilimin varlığını konu alan on bir yıllık çetin bir kavganın birinci evresi kapanmış oluyordu.

Burada, söz konusu çıkarılma kararının ardında yatan gerekçeleri de, ruhçözümlemesi hareketi içersindeki görüş ayrılıklarını da ayrıntılarıyla sıralayamayız. Ruhçözümlemesinin evrimindeki birtakım kaçınılmaz yıkımlar kendini gösterdiği zaman bu iş kendiliğinden yapılmış olacaktır. Biz, bilimsel araştırmayı ciddiye alan bilginlerle savaşırken tutucu bilimsel örgütlerin uyguladıkları yöntemleri kısaca kınamakla yetineceğiz.

Wilhelm Reich'ın Dernek'ten atılmasına yolaçan durum ve koşullar öylesine gülünçtür ki, uzman olmayan kişi bunlara inanmakta güçlük çekecektir. Sexpol[5] birtakım örgütlerin bireysel sorumlularına gülünç ve açıkça sağduyuya aykırı kavga yöntemleri yakıştırmamayı kendine ilke edinmiştir, ancak bu gibi kişisel yöntemleri doğuran nesnel durum ve koşullara değinmek de görevimizdir. Söz konusu çıkarılmanın önünü ardını iyi anlayabilmek için, Dernek yönetiminin içinde bulunduğu zor durumu gözönüne almak gerekir. Örgüt olarak Dernek'in, kuramsal kökenleriyle ister istemez devrimci olan bir bilimi temsil etmek zorundadır. Oysa bu örgüt temsilcileri orta sınıfların öğreti ve ortamına öylesine dalmış, bugünkü yaşama biçiminin değişmezliğine öylesine inanmışlardır ki, kendi öğretileriyle çatışkıya girmeleri kaçınılmazdır; siyasal durum gericiliğe yönelirken ve sahici bir bilimsel çalışma yapmak isteyen bi-

[5] Sexpol (Sex-Politik) cinsel tutumbilim kavramlarını toplumsal alana uygulamayı görev edinen Alman örgütünün adıdır.

limadamlarının canlarını tehlikeye sokarken, Dernek'teki çatışkı eğilimi de belirginleşmiştir. Buna, ruhçözümlemesinin belli başlı temsilcilerinin cinsel etkinliğin ruhçözümsel kuramından ve bakımevi deneylerinden gerekli sonuçları çıkarmaya yanaşmayışları da eklenmiştir. Dernek yönetiminin Reich'ın bilimsel ve bakımevinde edinilmiş görüşlerine karşı çıkması için hiçbir neden yoktu. Tersine, birçok Dernek üyesi, yıllarca, Reich'ın yapıtını (üretken cinsel yaşam kuramıyla kişilik çözümlemesini) Freud'un ilk devrimci kuramının mantıksal uzantısı saymıştır. Dolayısıyla, Dernek'ten atılmayı doğrulayan akla yatkın bir neden yoktu. Nitekim, Reich, yıllarca kendi isteğiyle Dernek'ten ayrılmaya zorlanmıştır. O da, hangi gerekçeyle olursa olsun, kendi isteğiyle çıkıp gitmeyeceğini bildirmiştir. Derken, bir dizi yanlış anlamanın ardından, sonunda Reich'ın Dernek için yarattığı ağır yükten kurtulma fırsatı doğmuştur. Hiç kuşkusuz şu ilkel ereğe, ruhçözümlemesini gizlice toplumsal içeriğinden soyutlama amacına ulaşılamamıştır. Reich, Kurultay'ın açılışından önce Alman Ruhçözümlemesi Derneği'nden şu mektubu almıştır:

Sayın Dr. Reich,

Yayınevi (Internationaler Psychoanalytischer Verlag) yaklaşan Uluslararası Kurultay dolayısıyla Ruhçözümlemesi Derneği üyelerinin adlarını kapsayan bir takvim yayımlamayı tasarlamaktadır. Durum ve koşullar, adınızı Alman Ruhçözümlemesi Derneği üyeleri dizelgesinden çıkarmamızı gerektiriyor. Bu kararı anlayışla karşılar, kişisel duygularınızı bastırarak, Almanya'daki Ruhçözümlemesi dâvasının çıkarı uğruna onayınızı bana bildirirseniz size yürekten teşekkür borçlu olacağım.

Ruhçözümlemesi dünyasında bilgin ve yazar olarak öylesine ünlüsünüz ki adınızın dizgelgeden silinmesi, ye-

ni üye olmuş birine yapacağı kadar zarar vermeyecektir size. Ote yandan, sorun yalnızca kuramsaldır, çünkü Kurultay'ın İskandinav ülkeleri ruhçözümcülerini resmen tanıması adınızın kendiliğinden bu yeni kümenin dizelgesinde yeralmasına yolaçacaktır.

Mektubumu alır almaz yanıtlarsanız sevinirim.

Reich bu tasarıya karşı çıkmış, hemen Dernek Genel Yazmanı'na bir mektup göndermiştir:

Sayın Bayan Freud,

Yayımlanmak üzere olan takvimden adımın çıkarıldığını öğrenmiş bulunuyorum. Adımın silinmesi konusunda «her şey olup bittikten sonra» *onayım istenirken, ben olayı dolaylı yoldan öğrendim. İşin içinde anlayamadığım birtakım şeyler var, alınan önlemi bana açıklarsanız size teşekkür borçlu olacağım.*

Ilkin, «onay»*a mı, yoksa* «oldu bitti»*ye mi ağırlık verilmesi gerektiğini öğrenmek isterdim. Ayrıca, bu kadar önemli bir konuda, söz konusu girişimin sırf günlük ayak oyunları kaygısıyla yapıldığı varsayımına yolaçacak biçimde, neden doğrudan doğruya değil de, belli bir* «takım» *aracılığıyla haberdar edildiğimi anlayamadım. Kurultay'a bir bildiri sunacağımı duyurduğuma ve Alman halkından nasıl saklanacağımı da kestiremediğime göre, bu önlemin ereğini de anlayamıyorum. Eğer ortada yalnızca* «birtakım» *düşünceler yoksa, henüz beni başka bir kümeye aktarma yolu da tutulmadığına göre, her şeyin arkamdan ve haber vermeksizin düzenlenmiş olması bende tatsız bir oyunun hazırlanmakta olduğu kuşkusunu uyandırıyor. Halk için, adımın dizelgeden silinmesi ya benim Dernek'ten atıldığım, ya da kendi isteğimle ayrıldığım anlamına gelecektir. Kendi isteğimle ayrılmaya hiç niyetim olmadığına ve bildiğim kadarıyla Dernek'ten atılmam da düşünülmediğine gö-*

re, sorunu bu yoldan çözme girişimi başarısızlıkla sonuçlanacaktır. Geçen yıl boyunca, varlığımın Dernek'te yarattığı huzursuzluğu anladığımı göstermek üzere pek çok fırsat geçti elime, ancak, nesnel nedenlerden ötürü, buna bir çâre bulmam olanaksız. Bundan ötürü, adımın dizgelgeden Yönetim Kurulu'nun onayıyla mı silindiğini sormak istiyorum size; eğer öyleyse, bu önlemi haklı çıkaran nedenleri ve niçin doğrudan doğruya bana haber verilmediğini merak ediyorum. Bu önlemle Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği üyeliğim arasındaki ilintiyi de öğrenmek isterdim.

Sizden ayrıca, Yürütme Kurulu'na bu karşı çıkışımı duyurmanızı ve şimdiki güçlüklerle tartışmalı konuları da, alışılageldiği üzere, üyelerimizle okurlarımızın önünde tartışmak istediğimi bildirmenizi isteyeceğim. Durum ilgili kişiler için ne denli tatsız olursa olsun, haber vermeden bir köşeye atılma girişimine karşı çıkmak zorundayım. Hepimizi ilgilendiren, ruhçözümlemesinin geleceğini ve araştırma alanını belirleyecek bu sorun korkmadan büyük kitlenin yargısının karşısına çıkabilir.

8 Ağustos'ta Reich, Anna Freud'dan şu yanıtı aldı:

Sayın Dr. Reich,

Kurultay izlencesi (programı) basılmakta. birkaç güne kadar elinize geçer. O arada, izlence çerçevesinde bildirinizi hangi tarihte ve saat kaçta okuyacağınızı duyuran yazıyı da almış olacaksınız.

Alman Ruhçözümlemesi Derneği'yle ilgili dileğinizi Dr. Jones'a aktaracağım. Bu olay konusunda hiçbir şey bilmiyordum, Dr. Jones'tan haberi olup olmadığını soracağım. O sizinle doğrudan ilinti kuracaktır.

Kurultay'dan bir gün önce, Reich, toplantının ya-

pılacağı konutta Dernek Yürütme Kurulu üyelerinden birine rastlar. Bu üye, özel olarak Reich'a, Alman Ruhçüzümlemesi Derneği'nin, bir hafta önce kendisini üyelikten çıkarmayı kararlaştırdığını, ama bunun «sıradan bir işlem» olduğunu, oldu bitti gözüyle bakılan İskandinav ülkeleri ruhçözümcülerinin Dernek'e alınmalarının sorunu doyurucu biçimde çözeceğini söyler. Bundan kısa bir süre sonra Reich, Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği ve Uluslararası Eğitim Kurulu eski başkanı Max Eitingon'un, Yürütme Kurulu'nun bir gizli toplantısında, *tam bir yıl önce,* Reich'ın Alman Ruhçözümlemesi Derneği'nden, dolayısıyla Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği'nden çıkarılması kararını aldığını öğrenir[6]. Kurultay'a dek, bundan kimseye haber verilmemiştir. Çıkarılma kararı duyurulunca, üyelerin bir bölümü inanmak istememiş, bir bölümü de olayı kınamıştır; kimisiyse bunun sıradan bir işlem olduğunu, Reich'ın nasılsa İskandinav kümesiyle yeniden üyeliğe alınacağını öne sürmüştür. O sırada hiç kimsenin aklından Yürütme Kurulu'nun kararı onaylayabileceği geçmemektedir. Oysa, kısa bir süre sonra, Yürütme Kurulu'nun onayının çoktan alındığı anlaşılmıştır.

---

[6] **Tıp Doktoru T.P. Wolfe'un dipnotu:** Bu yazının yayımlanmasından sonra, Eitingon, 29 Aralık 1935 tarihli mektubunda Reich'a söz konusu yazanağın doğruya aykırı olduğunu bildirmiştir: «Daha 1933'te, Almanya'da otururken, Alman Ruhçözümlemesi Derneği'nden çıkarılmanıza karşı geldim ve U.R.D. Yürütme Kurulu'na Başkan olduğum sürece, böyle bir önlemin alınmasına izin vermeyeceğimi bildirdim.» Reich, 9 Ocak 1936 tarihli mektubunda, Eitingon'un, Alman Ruhçözümlemesi Derneği'nin kendisine karşı giriştiği eyleme katılmamış olduğunu öğrenmekten duyduğu sevinci; Dernek düzeltmedikçe, yazının bu bölümünü kamuoyu önünde geri alamadığı için üzüldüğünü, ama Eitingon'un mektubunu **Zeitschrift für politische'de, eğer kendisi isterse, seve seve yayımlayabileceğini söylemiştir.**

Bu olayda en belirleyici ögelerden biri, Norveçlilerin tutumu olmuştur. Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği Başkanlık Kurulu Norveçli kümenin resmen tanınmasını, kümenin Reich'ı üyeliğe kabul etmemesi koşuluna bağlamak istemiştir. Norveçlilerin tepkisi doğru bir görüşü yansıtmıştır: «Bize koşul konmasına razı olamayız! Bizi tanımayı isteyip istemediğinize karar verin. İstemiyorsanız, buna bir neden buluruz elbet!» Norveçlilerin (Hoel, Raknes ve Schjelderup'un) kararlı ve dürüst tutumu Kurultay'da olumlu bir izlenim yaratmış, Yürütme Kurulu'nu etkilemiştir. Uluslararası Ruhçözümlemesi Derneği, hiçbir koşul öne sürmeden, onları bağrına basmıştır; ancak, Reich'ın etkisinden sıyırmak üzere, İsveçli küme Norveçli kümeden ayrılmıştır. Reich, Dernek'ten atıldıktan sonra, çağrılı olarak bildirisini okumuştur.

Bütün Kurultay'ın bu tatsız olayın gölgesinde geçtiğini söylemek abartma olmaz.

Çalışma toplantısının arifesinde, kamuoyu önünde utanç verici bir olayın patlak vermesini önlemek üzere, Anna Freud'un başkanlığında, her kümeden bir temsilcinin katıldığı gizli bir buluşma yapılmıştır: buluşmanın konusu «Reich'ın kanıtları»nı tanımaktı. Bütün bunlar düpedüz oyundu, çünkü Reich'ın «kanıtları»nı herkes biliyordu. Reich, yıllardır yazılarında ve Dernek sorumlularıyla yazışmalarında yinelediği şeyleri bir kez daha gözler önüne sermekten başka bir şey yapamazdı: kendi isteğiyle ayrılmayacaktı; Yürütme Kurulu'nun kendisini kovmasına engel olamazdı; ölüm güdüsünü savunanlar açısından üyelikten atılması anlaşılır bir şeydi, çünkü öğretisi Dernek'in resmî öğretisinden öylesine ayrılmıştı ki, artık aralarında hiçbir uzlaşma olanağı kalmamıştı. Bununla birlikte, Reich gerek bakımevi uygulamaları, gerek bilim açısından öz-

gün ruhçözümlemesinin en tutarlı ve haklı sürdürücüsü olduğunu, bundan ötürü de üyelikten çıkarılmasını kabul edemeyeceğini bildirmiştir. Çıkarılma kararını kabul etmeyişi örgüt açısından etkisiz kalacağına göre, üyelikten atılma gerekçelerinin U.R.D.'nin resmî yayın aracında yayımlanması için diretmek zorunda kaldığını eklemiştir. Bu konuda kendisine söz verilmiş, ama bu söz tutulmamıştır. Daha sonra ortalığa «Yürütme Kurulu'nun, Dernek'ten kendi isteğiyle ayrılmasının özel koşulları konusunda Reich'la anlaşmaya vardığı» söylentisi yayılmıştır; bu da, tam bir yıl önce kendisini Dernek'ten atmayı tasarlayıp gerçekleştirenlerin içinde bulundukları sıkıntılı durumu kanıtlamaktadır.

FREUD'UN 80'İNCİ YAŞGÜNÜ DOLAYISIYLA KUTLAMALARIMIZ (1936)[7]

Bu satırlar halka ulaştığı zaman, kutlama gürültüleri dinmiş olacak, 90'ıncı ve —umarız— 100'üncü yılı bekleyecek bütün dalkavuklar. O zaman, pek çok yazı «Ruhçözümlemesi tarihi»nin belli başlı noktalarıyla «Freud'un yaşam öyküsü»nün dönüm noktalarını gözler önüne serecek. Kimileri de Freud'un kuramının başlıca özelliklerini belirtecek, az çok inançla bu kuramın devrimci niteliğine parmak basacaktır. Bütün bunlar gerekli ve olağandır.

Bize gelince, bu kutlama törenleri bize birtakım düşünme fırsatları yarattı. Elimizin altındaki yazılar, hiç kimsenin şu temel soruna, «Freud ve çevresi» sorununa değinmediğini açıkça gösteriyor. Çok daha yakın tarihlerde ortaya çıkan Sexpol'u bir yana bıraksak bile,

[7] İlkin **Zeitschrift für Politische Psychologie und Sexualökonomie**'de yayımlanmıştır, c. 3. (1936), s. 150-156.

cinsel yaşama çekidüzen verilmesini inceleyen şu körpecik bilim dalının, ruhçözümlemesinin 1895-1920 arasındaki ortak yazgısına ayrıntılarıyla eğilebilmek için henüz vakit erkendir. Ancak, Freud'un 80'inci doğum yıldönümünü doğru bir yorumlama denemesine girişmeksizin geçiştirmek haksızlık olur. Bütün dünyanın es geçtiği şeye ışık tutmak büyük önem taşıyor.

6 Mayıs 1926'da, Viyana Ruhçözümlemesi Derneği üyeleri Freud'un 70'inci yaşgününü kutladılar. Pek çok konuk, çiçek, armağan vardı. Freud, belleklerden silinmeyecek kısa bir konuşma yaptı; kimse bu konuşmanın içeriğini halka duyurmayı göze alamadı. Freud dinleyicilerini yanılsamaya karşı uyardı, övgülerin hiçbir şeyi kanıtlamadığını, dünyanın ruhçözümlemesini kabul etmediğini, düşmanca tutumunu sürdürdüğünü belirtti. Freud, birkaç yıl önce de, dünyanın şurasında burasında ruhçözümlemesinin daha iyi yokedilmek üzere benimsendiğini söyleyerek aynı duyguları dile getirmişti.

Biz, Freud'un 6 Mayıs 1926'da dile getirdiği görüşe bütünüyle katılıyoruz. Dünyaya ve en önemli kurumlarına şöyle bir göz atmak işlerin bugün on yıl öncekine oranla çok daha kötü gittiğini gösteriyor. Uyanıklığımızı iki katına çıkarmak zorundayız, çünkü ruhçözümlemesinin başına gelenler yapıtımızın başına haydi haydi gelecektir. Okullar ve daha başka etkili çevrelerin bir ölüm suskunluğuna gömüldüğünü görüyoruz. Öte yandan, istemli yıkımın bütün ön-belirtileri ortada. Cinsel tutumbilim, tıpkı Jung'un, Adler'in ya da Stekel'in kuramları gibi, ruhçözümlemesinin sapkınlıklarından biri sayılıyor. Doğrunun böyle çarpıtılmasının nedeni kötüniyet olduğu kadar ahmaklıktır da, Ruhçözümlemesi tarihini azıcık incelemiş olan, ilk bakışta, bunlar arasındaki ayrımı yakalar. Freud'un kuramından yapılan

bütün sapmaların ayrıksız niteliği cinsel etkinliğin *yadsınması*'dır. Jung'ta, cinsel enerji anlamsız, gizemsel, belli belirsiz tinsel bir kavrama dönüşmüş, Üçüncü Cumhuriyet'in (Hitler yönetiminin) ekinsel siyasetine harika bir toprak hazırlamıştır. Adler cinsel etkinliğin yerine toplumsal erk arzusunu geçirmiş, Rank çocuğun cinsel etkinliğini yadsımıştır. Cinsel tutumbilimse, başlangıçta doğrudan korkan dünyanın öfkesine yolaçan Freud'un kuramındaki temel ögeleri kendine başlangıç noktası saymıştır. Cinsel tutumbilim *bedensel boşalma kuramı*'nı geliştirmiş ve onu doğal olarak bulunması gereken yere, ruhçözümlemesi kuramının içine oturtmaya uğraşmıştır. Çocuğun üretkenlik öncesi dönemdeki cinsel güdülerini gün ışığına çıkarmış, cinsel sürece dayalı kişilik bilimini sağlam temellere oturtmuştur. Kişilik çözümlemesi uygulayımı kişinin mutlaka koşulsuz cinsel tutumbilim yasalarına bağlanmasını gerektirmektedir. Cinsel tutumbilim kuramının, bir zamanlar ruhçözümlemesinin başına gelenlere uğramak üzere olduğunu gösteren bir sürü örnek vardır. Cinsel tutumbilim kendini ciddiye almak istiyorsa, dünyanın gürültücü ve ikiyüzlü alkışlarına karşın, vargücüyle bu yazgıdan kurtulmaya çalışması gerekir.

Bugün yeryüzünde Freud'un devrimci kavramlarını ciddî olarak benimsemiş hiçbir resmî eğitbilim, ruh hekimliği kurumu yoktur. Hangi ruh hekimliği okulu akıl hastalıklarının nedenini çocukluğun ilk yıllarındaki *cinsel yaşam* bozukluklarında dizgeli olarak aramaktadır? Hangi resmî okul çözümcü bilginin zengin hazinesine sahip çıkmakta, çözümsel araştırmaya girişmekte, bunun değerini kabul etmektedir? Freud'un devrimci buluşları nerede *somut olarak* dile gelebilmektedir? Kim çıkıp da bir yandan Freud'un yapıtının büyüklüğüne inandığını söyleyebilmekte, öte yandan da üniversite-

lerde ruhçözümcülere kürsü verildiğini söyleyerek avunabilmektedir? Bugün kim Birleşik Devletler'de sahici cinsel kuramın okutulabildiğini rahatlıkla düşünebilir?[8]

Ruhçözümlemesi hareketi içersindeki durum nedir? İngiliz Okulu, yaşamın gerçeklerinden kopmuş, bölücü bir kümedir. Berlin Ruhçözümlemesi Derneği «hizaya gelmek» istemiş, dağılıp gitmiştir. Macar kümesi özellikle varlıklı kişilerin ünlü çözümcülerinden oluşmaktadır, her türlü bilimsel gelişmeyi, ciddî bakış açısını çoktan bir yana atmıştır. Viyana Ruhçözümlemesi Derneği siyasal gericiliğin baskısı altındadır; bu Derneği, bilimsel açıdan artık ciddiye alınamayacak, ölüm güdüsünü savunan birkaç kuramcı yönetmektedir. Fransız ruhçözümcüleri içler acısı durumdadır.

Toplumcu hareket ruhçözümlemesini benimsemiş midir? Yer yer, *salt sözde* evet, çünkü siyasal gericilik Freud'u «ekinsel bolşeviklik» kampına yerleştirmiştir. Sovyetler Birliği'nde, ruhçözümlemesi yıllarca bir adım ileri gidememiştir. Hep, Freud'un emekçi hareketi içersindeki anlamından sözedilmiştir. Peki ama, toplumcu uygulamada nerede yer almıştır bu anlam? Hiçbir yerde! Toplumcular, Macaristan'da bir toplumcu dergide yayımlandığı için, Roheim gibilerinin yazılarını salık vermektedirler «toplumcu ruhbilim»e hazırlanacak kişilere. Devrimci toplumcular, Freud'un yaşgününde, on yıldır ruhçözümlemesi hareketi içersinde verilen ve temel

---

[8] 1939'da New York'taki New School for Social Research'te ders vermeye başladığım zaman, Ruhçözümlemesi Derneği üyesi bir ruh hekimi bana cinsel soruna değinmemeyi salık verdi. Birçok olgu, Amerika'da cinsel sorunun toplumsal işlevlerine değinilemeyeceğini göstermektedir. Bununla birlikte, bayağı cinsel yayınların varlığı kabul edilir ve elin tersiyle itilebilirse, cinsel tutumbilimin geleceği yine de iyidir. Reich, 1946.

sorunu «emekçi hareketi ve bunun ruhbilimi» olan korkunç kavgadan tamamen habersiz yazılar yayımlamaktadırlar.

Freud'un kuramsal dizgesinde değişik nitelikte önermeler var. Nitekim, çocukluğun ilk yıllarındaki cinsel etkinlikle ilgili kuramın yanıbaşında «bilinçaltı»nın «birincil süreçleri» kuramına rastlıyoruz; cinsel arzuların bastırılması kuramının yanında ölüm güdüsü kuramına; ruhsal süreçlerin belirlenmesi kuramının yanında «ekinsel bastırma» kuramına. Oysa dünya bizden açık seçik kavramlar bekliyor. Freud'un kimi önermeleri asaldır, kimileri o kadar gerekli değildir, kimileriyse kafa karıştırıcıdır. İnsanın, ruhçözümlemesinin tarihsel uzantısını savunan bir bilimsel derneğin ilk ağızda temel, sağlıklı, ilerici kuramsal ögelere sahip çıkacağına inanası geliyor; oysa bunun tam tersi oluyor. «Asal olanı bir yana bırakalım, ikinci dereceden şeyleri yeğleyelim!» diye bağırıyor bu Dernek, içinden. Kendilerini «toplumcu» diye nitelendiren birtakım ruhçözümcüler buna dört elle sarılıyorlar. «Asal olan»dan veba görmüş gibi kaçıyorlar; öyle olmasa, bizim yürüttüğümüz, görmezlikten geldikleri kavgaya hemen ve mutlaka katılırlardı. Ekinsel kavgada karşıt kümeler arasındaki sınırı önce belirliyor, sonra yoketmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bilimsel buluşları aşıran, anlamlarını çarpıtan «yantutmazlık» havarileri kadar zararlıdır böyleleri. Bunların mutlaka uyarılmaları gerekmektedir!

Ruhçözümlemesi hareketinin gücünü yitirmesi, ânın koşullarına ayakuydurması ve bunun doğurduğu kısırlık kişisel suçlamalara yolaçmamalıdır elbet. Bilimin ve gelişmesinin toplumsal süreçlere bağımlılığını hesaba katmayı öğrendik biz. Bundan ötürü, *toplumsal görevinin bilincinde bilime* inanıyoruz. Freud'un devrimci buluşlarına özen gösterdiğimizi öne sürebiliriz. Dolayısıyla,

bugünkü durumun ve ilerde yapıtımızı belirleyecek etkenlerin zihnimizde aydınlığa kavuşması gerekir.

Göbeğinde, bugünkü kurumların hepsine, bütün resmî kavramlara karşı çıkan bir cinsel kuram geliştirdiğimiz genel siyasal durum gittikçe kararan günler haber veriyor. *Bu dünya* çalışmamızın meyvelerini tanıyıp kullanamaz. Siyasal gericiliğin, halk yığınlarının akıldışı düşünce ve duyumlarından, mutluluk arzularından, cinsel etkinlik korkularından nasıl yararlandığını gözler önüne serdik. Kimi toplumcu partiler geçmişin çoktan aşılmış tutumbilimsel düşüncesine öylesine saplanıp kalmış, günlük alışkanlıkların çetin sorunlarına öylesine dalmıştırlar ki, çağrımıza kararsızlık ya da düşmanlıkla karşılık vermektedirler. Bununla birlikte, zor yıllarda, birtakım büyük işler başarıldı. Ama bunlar yetmez, tasarılarımız henüz gerçekleşmemiştir. Toplumsal güçlükleri bir yana bıraksak bile, en büyük engel kendi kişilik yapımızdır.

Freud'a yönelttiğimiz ruhbilimsel eleştiri, bakımevinde, bilinçdışı cehennemin mutlak, sonsuz, değişmez bir veri olmadığını, belli bir toplumsal durumla toplumsal evrimin, onu böyle sürdüren kişilik yapısını yarattıklarını buluşumuzla başlamıştır. «Cinsel karışıklık» karşısında duyulan korkunun kendi başına haklı olduğunu kabul ediyoruz, ama bunun belirli tarihsel evrelere bağlı bulunduğunu savunuyoruz; sinir hastalıklarını iyileştirme çalışmalarımız bize toplumsal yaşamın başka türlü de düzene konabileceğini göstermiştir. İnsanoğlunun yapısındaki kötülüğün göz açıp kapayıncaya dek yokedilebileceği yanılsamasına hiçbir zaman kapılmadık. İnsanın kişilik yapısını değiştirmeyi amaçlayan siyasal ruhbilimin karşılaşacağı korkunç güçlüklerin her zaman bilincindeyiz. Bu yapı değişikliğini amaç edinmiş bizler, çoğu kez kendi kişilik yapımızın zayıflıklarına da

toslamaktayız. Bunları denetim altına almak kolay şey değil, ama çağdaşlarımızın akıldışı davranış ve düşünceleriyle etkili biçimde savaşabilmek için bunun mutlaka becerilmesi gerekir.

Eskiden, ruhçözümlemesi yaşamın kökleri üzerinde çalıştı. Şimdiki korkunç düşüşünün başlıca nedeni, bu çalışmanın toplumsal içermelerinin bilincine varmayışıdır. Biz bundan şu sonucu çıkarıyoruz: yaşamın kendisini inceleyen ve gerici bir ortamda sıkışıp kalan bilim ya bu ortama teslim olup kendi ilkelerinden vazgeçecek, ya da özerk olarak örgütlenecek, yani kendi geleceğini kurtarmak üzere kendi örgenlerini yaratacaktır.

Marx'çı tutumbilim siyasal olarak örgütlenmiştir. Siyasal tutumbilim alanında, bilimin siyasal örgütlenmesi hiçbir sorun yaratmamaktadır. Öbür alanlardaysa durum böyle değildir. Gerçekten de, «siyasetdışı bilim» yanılsaması pek çok karışıklığa yolaçmıştır. İnsanın cinsel etkinliğini inceleyen bilim, istesin istemesin, özü gereği siyasaldır; dolayısıyla, tutarlı davranması, toplumsal özyapısına sahip çıkması gerekir. Bu saptamadan, bir örgütlenmenin gerekliliği çıkıyor. O zaman, yeni bilgi hazinesi toplumsal gelişmedeki bir kazaya bağlı kalmayacak, toplumun akıl ve bilimle yönetilmesini amaçlayan siyasal hareket içersinde yeralacaktır. Toplumcu harekete akıldışı düşüncenin sızmış olmasına üzülmekle birlikte, bilimsel ruhbilimle sahici cinselbilimin ancak bu hareket içersinde gelişebileceklerini belirtelim[9]. Almanya'da gizemciliğin gelişmesini ve bilim-

[9] **1946 notu.** Bu önerme bugün geçerli değil. Toplumcular, ortaklaşmacıların izinden gidip, cinsel siyaset konusunda en temel gerekliliklerin bile çok gerisinde kalan bir tutum benimsemişlerdir. Dolayısıyla, toplumsal-cinsel tutumbilim büyük bir boşlukla karşı karşıya kalmıştır, örgütlenmesi ilerki evrime bağlı olacaktır. Reich.

sel araştırmayı etkileyişini izlemiş olanlar bundan kuşku duyamazlar. Yapıtımızın halk yığınları içersinde nasıl örgütleneceğini hiç kestiremiyoruz. Ancak, hiç kimse halk yığınlarına dayalı bir temelin yaratılması gerekliliğini yadsıyamaz. Bu temel dışardan gelecek gerici etkilere karşı hiçbir güvence yaratmaz elbet, ama bizi düşman çevreyle uzlaşmaya girme zorunluluğundan kurtarır. Hiçbir toplumsal etkisi olmayan kişi, çevrenin gittikçe güçlenen kuvvetleri karşısında yenik düşer. Buna karşılık, hatırı sayılır kişiler kendi varlıkları ve gelecekleri için çalışan bir bilimsel girişimin değerini anlarlarsa, düşman bir dünyanın baskısını azaltmak üzere kavgaya atılmaktan çekinmezler. *Biz de içinde olmak üzere, kimse kendinden emin olamaz! Örneğin, uygun bir ortamda, delikanlılık çağında doyurucu bir cinsel yaşam sürülmesini savunuyorsak, daha az uygun bir dönem bizi bu bakış açısını yüzüstü bırakmaya, hattâ yadsımaya itebilir.* Yeterli sayıda genç erginlik çağıyla ilgili bilgilerimizi benimsediği ve bunları savunmayı göze aldığı zaman, hiçbir kaçamak yapılamaz, bilimsel yapıtımız gerçekleşmiş olur. Bu örnek düşüncemizi açıklamaya yeter.

Bilimsel yapıtımızın sağda solda kök salması bize gelecekte başka bir üstünlük sağlamaktadır. Freud, işlevbilimden yola çıkmış, ruhun özyapısını bulmuştur. Bizim eleştirimiz, Freud'un *toplumbilimsel* kavramlarından başlamıştır. Toplumsal alanla ruhsal alan arasındaki ilişkilerin derinlemesine incelenmesi, bakımevi açısından da çok verimli olmuştur. Bu inceleme, cinsel yaşamın yasalarının araştırılması için bize yeni bir yöntem kazandırmıştır. Bir iç mantığa ayakuyduran bedensel boşalma kuramı araştırmayı işlevbilimle dirimbilime götürmüştür. Son sonuç konusunda bir şey söyleyebilmek için henüz vakit erkendir. Evrim sürmektedir, elde

edilen sonuçlar yenilikleriyle insanı şaşırtmaktadır. Ruhbilime dirimsel-doğabilimsel bir temel kazandırma çabası başarıya ulaşmak üzere gibidir. Daha şimdiden, Freud'un bu konudaki öngörülerinin gerçekleşme evresine girdiğini söyleyebiliriz: ruhsal dünyanın işleyişi kuramı yakında sağlam bir dirimbilimsel temele oturtulabilecektir. Ancak, bu temelin şimdiye kadar düşünülene pek uymadığı da bir gerçektir[10].

Demek ki iki görevle karşı karşıyayız: Freud'un devrimci buluşlarının kılgısal gerçekleştirilmesine göz kulak olmak zorundayız, ayrıca cinsel tutumbilim alanında kendi araştırmalarımızı da korumalıyız. Mutluluktan yoksun bırakılmış emekçi yığınlarına kavgamızın anlamını ve çetinliğinin nedenlerini gösterebilirsek, sonunda bize yardım eder, toplumsal güç olarak yapıtımızı iç ve dış tehlikeler karşısında savunur, yaşamı inceleyen bilimin meyvelerini devşirirler.

Ruhçözümlemesiyle cinsel tutumbilim arasındaki çatışkılar ne denli acı ve yorucu olurlarsa olsunlar, Freud'un yapıtına neler borçlu bulunduğumuzu bize unutturamayacaklardır. Çünkü hiç kimse dünyanın Freud'u neden eleştirdiğini ve bugün kendisine kafa tutan bir gerçeklikten neden Freud'u çıkarıp attığını bizden daha iyi bilmez.

---

[10] 1946 notu: sonraki evrim bu kestirimi doğrulamıştır. Dirimbilimsel temel, **acunsal yaşam enerjisine dayalı dirimsel-doğabilim** biçiminde karşımıza çıkmıştır; bu da, gelişerek, bilimin yeni ve verimli bir dalını doğurmuştur. Söz konusu bilim dalı, varlığını, pek çok kişinin güvensizlikle baktığı bedensel boşalma kuramıyla bu boşalma üzerinde yapılan araştırmanın tutarlı uygulanmasına borçludur. Reich.

CİNSEL TUTUMBİLİM, BİTKİSEL - SAĞALTIM VE BUNLARIN RUHÇÖZÜMLEMESİYLE İLİNTİLERİ[11]

Cinsel tutumbilim, cinsel yaşamın temel yasalarını inceleyen bilimdir. Bu yasaları, gerilim → yüklenme → boşalma → gevşeme terimlerinden oluşan bedensel (örgensel) boşalma denklemi belirler. Ruhçözümlemesi, bilinçdışı ruhsal (coşkusal) yaşamı konu alan öğretidir. Coşkusal işlevler çerçevesinde, ruhçözümsel kuramla sinir hastalıkları arasında birtakım ilintiler bulunduğu görülür. Cinsel arzuların bastırılmasına ve direnmeye ilişkin ruhçözümsel kuram cinsel tutumbilim tarafından geliştirilmiştir ve bitkisel (sinirsel) kilitlenmede tutumbilimsel bir çözüme (yoruma) kavuşmuştur. Ruhçözümlemesinin temel savı, yani sinir hastalıklarının öncelikle cinsel nedenlere dayandığı bedensel boşalma işlevinin tutumbilimsel kuramında geliştirilip billûrlaştırılmış, aynı zaman da bedensel boşalma işlevindeki bir bozukluktan ileri gelen coşkusal bozukluklara bağlanmıştır. Aynı biçimde, bilinçli coşkusal süreçlerin belirlenmesine ilişkin ruhçözümsel kuram derinleştirilmiş ve bitkisel (sinirsel) davranışlarla uyarılmaları kapsayan tutumbilimsel kuramla sonuçlandırılmıştır.

Bunlar, cinsel tutumbilimin ruhçözümlemesinin temelleriyle uyuşan, benzeşen asal yanlarıdır.

Cinsel tutumbilim, aşağıdaki ögelerle ruhçözümlemesinden ayrılır:

Ruhçözümsel araştırmanın amacı bilinçdışı dünyanın coşkusal düzeneklerini bulup ortaya çıkarmaktır. Cinsel tutumbilimin ereğiyse, kişilik çözümlemesi ve bitkisel-sağaltım aracılığıyla, ruhsal-bitkisel düzenekleri or-

[11] Bu durum bildirisi, Norveç hükümetinin ruhçözümlemesi uygulamasına izin vermesi dolayısıyla kaleme alınmıştır (1938).

taya çıkarmaktır. Buradaki yöntem özellikle coşkusal (ruhsal) hastalıkların ruhsal temelini etkilemeye yöneliktir. Coşkusal hastalıklar, Freud'un bilinçdışı kuramını büyük ölçüde doğrulayan birtakım yan-ürünler verirler. Bitkisel-sağaltımla ortaya çıkarılan bitkisel davranış ve uyarılma koşullarının dibinde hiç ayrıksız özel bir ruhsal içerik yatar. Hasta bu ruhsal içeriğin (arzunun, kaygı kuruntularının, umutların falan) bilincine varmaz. Bitkisel (sinirsel) uyarılmanın gün ışığına çıkardığı imlemli ruhsal yapılar arasında, ruhçözümlemesinin geleneksel olarak düş-yorumuyla bulguladığı bilinçdışı coşkusal düşünlerin çoğuna rastlarız. Bilinçdışı düzeneklerin büyük bir bölümüne, örneğin patlama kaygısına ya da bilinçsiz bedensel boşalma korkusuna, ruhçözümlemesinin özgür çağrışım yöntemiyle *ulaşılamaz.* Ayrıca, bedensel duruşun anlaşılması coşkusal içeriğin dışavuruş biçiminin de anlaşılmasını sağlar. Kaygılı bir kuruntunun birey üzerinde ketvurucu ya da devindirici etkisi olabilir. Bitkisel-sağaltımın, yoga gibi, herhangi bir bedeneğitimi ya da solunum alıştırmasıyla uzaktan yakından ilgisi yoktur. İlle de bir ilinti kurulmak istenirse, onun söz konusu yöntemlerin tam tersi olduğu söylenebilir. Bedeneğitimiyle solunum alıştırmalarının ereği vücuda birtakım hareketler yaptırmak, onun birtakım duruşları almasına yolaçmaktır. Bitkisel-sağaltımsa hastanın kişiliğinin özgün ögeleri olan duruşları, devinimleri, uyarımları ve tartımları (ritmleri) geliştirme ereğini güder.

Ruhçözümsel sağaltımın başlıca ereği, bilinçdışı dünyanın bilinç yüzeyine çıkmasını engelleyen direnmeyi kırarak, bilinçdışı düşünce ve duyguları bilinçli kılmaktır. Bitkisel-sağaltımsa, tersine, bedensel boşalma gücünü bağlarından kurtararak, bireyin dirimsel-bedensel dengesini yeniden kurmaya çalışır; burada amaç yal-

nız bilinçdışı düşünce ve duyguları bilinçli kılmak değil, bitkisel enerjileri açığa çıkarmaktır.

Ruhçözümlemesinin amacı bilinçsiz coşkusal içeriği etkilemektir. Cinsel tutumbilimin sağaltımsal ereğiyse, vücudu kendi cinsel enerjilerini dengeye kavuşturarak, bozulmuş cinsel düzenlemeyi yeniden kurmaktır. Bu sonuca bilinçsiz coşkusal içerik ve yaşantıları etkileyerek değil, öncelikle coşkusal içeriğin yaşanış biçimi üzerinde durularak ulaşılır.

Uygulayımsal ayrımlar:

Ruhçözümsel sağaltım özellikle «özgür çağrışım» yönteminden yararlanır, yani dili ve iletişimi kullanır. Bitkisel sağaltımın başlıca yöntemiyse istemdışı (dolayısıyla bilinçdışı) bitkisel duruşları bozmaktır. Dolayısıyla, örgensel süreçlere kök salmış bitkisel duyumlarla duyguların, bilinç düzeyine çıkmazdan *önce*, dışavurmaları için öncelikle suskunluğa —bilinçli ve yoğun sözlü anlatımın bir yana bırakılmasına— seslenir.

Ruhçözümlemesi, hastalığa ad koyarken ve değerlendirme yaparken, genellikle hekimliğe yakıştırılan bedensel yanları gözönünde bulundurmaktan kaçınır.

Bitkisel-sağaltımsa öncelikle coşkusal (duygusal) yanlara değil, bedensel yanlara parmak basar. Ruhçözümcü, genellikle, hastanın gerisine oturur, kendini elden geldiğince hastaya göstermez. Bitkisel-sağaltım uzmanı bu kuralı bir yana bırakır, çünkü özgür çağrışıma yaslanmaz. Burada özgür çağrışımların yerini hastanın kişiliğini oluşturan bitkisel duruşlar — özellikle kas duruşları almıştır.

Ruhçözümlemesi, ruhbilim alanına girer; cinsel tutumbilimse cinselbilim alanına; «Cinselbilim», dirimsel, ruhsal, coşkusal ve toplumsal cinsel etkinlik süreçlerini inceleyen bilimdir. Cinsel tutumbilim, hekim-cinselbilim

uzmanlığının temellerini atan ilk bilim dalıdır. Bu bilim dalı, bugüne dek, Hekimlik Okulları'nda ayrı bir ders olarak okutulmazdı, kadın-doğum biliminin, üreme örgeni hastalıklarının, sinirbilimin ya da ruhçözümlemesinin yardımcı kolu sayılırdı.

Deneyim kazanmamış bir hekimin elinde büyük bir tehlike yaratan duygulanım başlangıçlarının çokluğu sağaltım uzmanı açısından, gerek eğitim, gerek deneyim alanında, sıkı bir denetimi zorunlu kılar. Bu denetimiyse, tanımı gereği, ancak özel eğitilip yetiştirilmiş hekimler ya da eğitbilimciler başarabilir. Bütün bunlardan, bitkisel-sağaltımın önkoşullarının ruhçözümlemesininkilerden köklü biçimde ayrıldıkları sonucu çıkar. Bitkisel-sağaltım şunları gerektirir:

a) toplumbilim temelleri, yani insanoğlunun bitkisel güdülerinin gücünü belirleyen toplumsal süreci yöneten yasalar konusunda derin bir bilgi;

b) ilkel toplumdan başlayıp bugünkü duruma varana dek uzanan, cinsel aktörenin tarihsel gelişmesini belirleyen temel ögelerin incelenmesi;

c) ruh hekimliğinin, özellikle de usyarılımıyla saplantılı-ruhsal çöküntülü çıldırmanın etkin düzeneklerinin temel ögelerinin tanınması;

d) bitkisel-sağaltım uzmanının özerk ya da bitkisel sinir dizgesi, insan işlevbiliminin temel ögeleri, içsalgı-bilimi ve cinsel işlevbilim konusunda derin bir bilgisinin olması;

e) hücre dirimbilimi, bitkisel akımın belirtileri, tekhücreli canlılarda elektrikli görüngüler konusunda derin bir bilgi;

f) bitkisel-sağaltım alanını gittikçe genel hastalıkbilimine doğru genişlettiğinden, derinin yüzeyindeki (dirimsel)-elektrik yükü ile Ben'in geçirdiği sarsıntılar ara-

sındaki ilintilerin bitkisel-sağaltımın günlük uygulamasına katılması.

Cinsel tutumbilimle bitkisel-sağaltımı ruhçözümlemesine yalnız tarihsel bağlar bağlamaktadır, ama cinsel tutumbilimle bitkisel-sağaltım bu evreyi çoktan aşıp *dirimbilim ve toplumbilim* alanlarına girmiş bulunsalar da, sinir hastalıklarının ardında yatan ruhsal süreçlerin iyileştirilmesinde buluşmaktadırlar.

KIZIL BUYURGANLIK KONUSUNDA TEMEL DOĞRULAR[12]

1) Bugünkü *kızıl buyurganlık* kılığına bürünmüş ortaklaşmacılık bütün öbürleri gibi bir siyasal parti değil, *coşkusal veba*'nın siyasal ve askerî yönden *örgütlenmiş biçimi*'dir.

2) Siyasal ve askerî yönden örgütlenmiş bu coşkusal veba insanların mutluluğuna son vermek üzere her türlü fesada ve casusluğa başvurmaktadır. Ortaklaşmacılık, insanların zaman zaman sandıkları, 1918'de umdukları gibi, birtakım toplumsal amaçları gerçekleştirmeye yönelik bir siyasal dolap değildir.

3) Bir özgürlük yanlısına, bir toplumcuya, bir cumhuriyetçiye toplumsal inançlarını sorarsanız, içtenlikle karşılık verir. Kızıl buyurgansa hiçbir zaman ne olduğunu, kim olduğunu, ne istediğini söylemez. Bu tutumu başlıca niteliğinin *gizli-kapaklılık* olduğunu kanıtlar. Yalnız kişilik yapıları tarafından gizli-kapaklılığa itilenler Ortaklaşmacı Parti'de ve onun yararına çalışırlar. Ortaklaşmacı, *bozgunculukla gizli-kapaklılığı*,

[12] **People in Trouble** (Başı Dertte Halk) Orgone Institute Press, 1953, s. 158-159.

akılcı bir ereğe ulaşma yolu olarak değil, *başlı başına bir erek* olarak görür. Bunun tersine inanmak, kendi kuyusunu kazmak olur.

4) Coşkusal vebanın çok özel bir biçimi olan kızıl buyurganlık temel kişiliksel araç olarak gizli-kapaklılığı, *fesadı ve demir perdeyi* kullanır; bunlar, sıradan insancıkların benzer hastalıklı tutumlarını kötüye kullanmasına izin verirler. Dolayısıyla, *siyasal olarak örgütlenmiş coşkusal veba,* kendi öldürücü gereksinmeleri için *örgütlenmemiş coşkusal veba*'yı kullanır. Öne sürülen siyasal amaçlar aslında altta yatan hastalıklı coşkusal etkinlikleri gizlemeye yarar. Kanıt mı? Siyasal amaçlar «siyasal» gereksinmelere göre, yani coşkusal vebanın gizli-kapaklılık ve sinsice oyunlar çevirme eğilimlerine göre değişir.

5) Gizli-kapaklılık, fesat, bozgunculuk, sonradan bu etkinlikleri perdelemek üzere uydurulmuş siyasal amaçlardan *önce gelirler.*

6) Fesadın biricik amacı, özel bir toplumsal amaç gütmeden, *siyasal erki* ele geçirmektir. Coşkusal vebanın dile dökülmüş ereği bireyleri köleleştirmek değildir elbet, ama örgütlenmesindeki ve varoluş biçimindeki akılcılık eksikliğinden ötürü mutlaka bu sonuca varır.

7) Örgütlü coşkusal veba insan doğasının en aşağılık, en alçak yanlarını yöntem olarak kullanır ve sömürür, gidişini aksatan iyi ya da kötü bütün girişimleri lekelemeye, yoketmeye, yolundan uzaklaştırmaya çalışır. Coşkusal veba için bir olgu, ancak kendi ereklerine yaradığı zaman olgu'dur. Kendi başına bir değer taşımaz ve coşkusal veba onu hiç hesaba katmaz. Doğru, ancak birtakım yöntemlere uygun düştüğü ya da coşkusal aşağılıkların varlığını engellemediği zaman yardıma çağrılır. Ama söz konusu ereklere aykırı düş-

tüğü ya da bunları tehlikeye düşürdüğü an kaldırılıp bir köşeye atılır. Olgular ve doğru, tarih ve insanların rahatlığı konusunda takınılan bu tutum kızıl buyurganlığın ayırıcı niteliği değildir. Genel olarak siyasetin özelliği budur. Ancak, kızıl buyurganlık öbür olguyu küçümseyen siyasal dizgelerden bütün doğrulamaları ve toplumsal gücün kötüye kullanılmasını önleyen denetlemeleri kaldırıp atışıyla, böylece zararlı siyasetçinin eline alabildiğine güç verişiyle ayrılmaktadır. Sürdürülen «barış görüşmeleri»nin gerçek barış görüşmeleri olduğunu sanmak büyük bir yanılgı olur. Ânın gereksinmelerine göre, bunlar içten olabilir de olmayabilir de. Kızıl buyurganlık yalanı ya da doğruyu, olguyu ya da olgunun çarpıtılmasını, dürüstlüğü ya da kaypaklığı özellikle kendi çevirdiği fesat uğrunda ve insan kötülüğünü ölçmek üzere kullanan bir siyasal erk makinasıdır.

8) Yalan dolan ve gammazlama alanında hiç kimse vebalı kişilikle yarışamaz. Bugünkü toplumsal uygulamada casuslukla karşı-casusluğun bol bol kullanılmasının hiçbir yararı yoktur: bunlar *toplumsal hastalık sorununu hiçbir zaman çözemezler*. İnsanlarla ilgili işlerde *doğru*'ya başvurulursa tuzaklardan kurtulunmuş, casusluk/karşı-casusluk kördüğümü çözülmüş olur. Doğru, ayrıca, yaşamı (dirimi) besleyen insan eylemlerine temel olacak yapıcı güçtür.

MOCU'YA KARŞIT DOĞRU[13]

Vebalı kişilik genellikle etkin, devingen, duygusal bir yapıdır; ancak devingenliği hep «kısa devre» yapar,

[13] **Orgone Energy Bulletin**'den alıntı, c. IV, nr. 3 (Temmuz 1952), s. 166-170.

böylece bütün geçerli düşünceleri ve iyi niyetleri sürekli sonuçlar yaratmak üzere biraraya gelemeden dağılır gider. Bu çalışma alanında ciddî bir eksikliktir, önemi de hep şurada gözükür: vebalı kişilik kendini hep «boşa gitmiş» bir üstünyetenek sayar. Bütün girişimlerini etkileyen «kısa devre» gizli güçlerini kötürüm eder ve yeteneklerine ketvurulan bireyi doyumsuz bırakır. Bunun sonucu sürüp giden doyumsuzluktur, dolayısıyla, bütün dirimsel hastalıklarda görüldüğü üzere, bu da tam bir cinsel doyum bozukluğundan *(bedensel boşalma güçsüzlüğü'*nden) gelir. Her yeni doğru yapısal doyumsuzluğu artırdığı için, vebalı kişilik ister istemez doğrudan nefret eder. Kılgısal olarak değil de düşsel olarak doğruyu yaşamaya hazır olduğundan, yalan atmakta büyük bir ustalığa erişir; bu yalan ille de kaba saba, açık bir yalan değildir; vebalı kişilik ereklerine birtakım dolambaçlı ve ikianlamlı yollardan ulaşmayı bilir. Gerçekte, onda küçük, çocuksu hileden Hitler'inkiler gibi BÜYÜK YALAN'lara dek her şeye rastlanır.

Ortalama ölçüyü aşan bir Dirimsel-enerji devingenliğine sahip bulunan, ama cinsel açıdan güçsüz coşkusal vebalının enerji fazlasını harcamak için yollar bulması gerekir. *İnsanları ürkütmeden* «uyutmak»ta, hilecilikte, düzenbazlıkta üstüne yoktur. Büyük halk yığınlarından pek uzağa gitmez. «Yiğit arkadaş», «halk çocuğu» havaları takınır, dürüstlük, içtenlik oyunu oynar, ve öznel açıdan, dediğine önce kendisi inanır. Ama boşa gitmiş üstünyetenek olma duygusundan, hem yetenekli, hem güçsüz olma duygusundan kendini kurtaramaz. Onda doruğuna çıkan bu güçsüzlük duygusunu ölümlülerin çoğuyla paylaşır. Oysa, öbür insanların genellikle gözleri o kadar yükseklerde değildir, dirimsel-enerjileri de daha azdır.

Böyle biri gider bir küme dingin ve çalışkan insa-

na yanaşır, hiç çaba harcamaksızın yüzeysel bir uyum sağlar, ancak içindeki yoksunluk duygusu er geç birtakım gizli kötülüklere girişmesine yolaçar. Hiçbir akılsal erek gütmeyen casusların çoğunun kişilik yapısı böyledir. Doğruyu saklama ve gizli oyunlar çevirme gereksinmesinin, başlangıçta, siyasal ya da bilmem nesel dümenlerle ilgisi yoktur. *Burada gizlilik kötülükten önce gelir.* Vebalı kişiliği toplumsal yaşama burnunu sokmaya iten şey, kalıcı sonuçlar üretemeyen harcanmış yetenektir.

Vebalı kişilik özünden ödlektir, pek çok şeyi, özellikle cinsel yanını gizler. Toplumsal ve duygusal yaşamı özünden gizli kapaklıdır. Fuchs ve benzeri casusların, buyurgan yönetim kendilerine gizli kişilik yapılarını oturtacak bir yer sağladığı için gidip buyurgan zorbaların hizmetine girdiklerini varsaymamızı haklı çıkaracak pek çok gerekçe vardır. Gizli-kapaklılık içersinde beslenip yeşeren siyasal hareketler gibi hastalıklı toplumsal görüngülerin böyle kişiliklere dayandığına kuşku yoktur. Rus Devrimi'nin tarihçesi Cugaşvili gibi kurnaz bir adamın coşkusal vebanın sırtına binerek toplumsal erkin doruğuna çıktığını açıkça göstermektedir. Bu adamda, gerçekten de, vebalı kişiliğin bütün belirtileri vardı. Ancak, siyasal erki ele geçirişi, bunu kötüye kullanışı ne kendi kusuru, ne de övüncüdür. Bunlar, terimin gerçek anlamında, kalıcı işler gerçekleştirmeye yetecek kadar sürekli ve çetin çabalara girişemeyen, dolayısıyla yazgılarını bir siyasetçinin eline bırakan benzer kişilik yapısına sahip yığınların ortalama kişilik yapısının sonucu olmuştur; bu siyasetçininse verdiği sözleri tuttuğunu, sözlerini edime döktüğünü gösterme yükümlülüğü bile yoktur.

Cugaşvili, sözümona hizmet etmeye hazırlandığı halk tarafından işbaşına getirildikten, halkla arasında-

ki ortak nitelikler tarafından desteklenip korunduktan sonra, ne denli değersiz olursa olsun, yaptırma gücünü milyonlarca kişiye yaymaktadır.

Şimdi, halkın, öncünün, yöneticinin vebalı kişilikle ortak yanına kısaca göz atalım. Aralarındaki ortak paydayı bulup ortaya çıkaramazsak, ne coşkusal vebanın toplumsal alandaki başarısını, ne de yalanın doğruya üstün gelmesini anlayabiliriz. Bu nokta aydınlatılmadıkça, «Meclis'te suçların araştırılması için oluşturulan hiçbir soruşturma kurulu» toplumsal açıdan bir şeyi değiştiremez. Yargı erki kılıcını suçsuzların tepesine indirmeye, ortalığı karıştırmaya, halka korku saçmaya devam eder. Bu toplumsal hastalık sorunlarının siyasetçinin ya da polisin değil, eğitimciyle hekimin işi olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

İster öncü, sıradan birey, ya da bilmem ne yöneticisi olsun, her insanoğlunun saklayacak bir şeyi vardır. Öyle büyük suçlarını saklamazlar, tersine, dedikodularla kişilik yapısından gelen karaçalmaların egemen olduğu kamu sahnesinde gözükmeleri gerekmeyen küçücük özel işlerdir bunlar. Bu toplumsal kaygının çekirdeği hani şu «özel yaşam» denen şeydir ve uzun süre de öyle kalacaktır — ya da aka ak, karaya kara demek gerekirse, her bireyin *sevisel yaşamı*'dır. «Kendisine yakışır bir onurluluk» içinde tanıştığı genç kıza sarılan bir yöneticiyi örnek alalım; bu, «halk»ın «aktöresel» saydığı alanın dışında kalan bir olaydır. Pek çok kişi bunu bilir, ama büyük çoğunluğun buna benzer son derece edepli küçük gizleri olduğundan, halk arasında bir tür ortak bağ kurulur. Böylece herkesin, dürüstlük maskesi altında sakladığı az-çok yüklü bir bilinci vardır. Yasayla çatışma korkusuysa hemen hemen evrenseldir. Günün adamı olmanın kökeni işte bu korkuda ve küçük gizlerdedir. Toplumsal bezem (dekor) içinde bu küçük

gizleri anlamaya, kollamaya izin veren, onları sapık imgegüçlerinden korumaya yardım eden hiçbir önlem düşünülmemiştir.

Cinsel suçluluk duygusu hemen hemen evrenseldir. Kim üreme örgenlerine dokunmamıştır, öbür cinsten birini kim mıncıklamamıştır, kim evliliğe giden yolun dışında dolaşıp çiçek devşirmemiştir, kim işlememiştir buna benzer küçük bir günah? Hiç kuşkusuz herkes biraz suçludur, dolayısıyla hepimizin bu konuda insanca anlayış göstermesi gerekir; coşkusal vebayla savaşırken yaptığımız ilk şey, «bölge savcıları»nın düzmece dürüstlüğünün, parlamak için herhangi bir «olay» ardında koşan senatörlerin, can sıkıcı soruşturmalarla toplumsal güç merdiveninin bir üst basamağına tırmanmaya çalışan polis ya da siyasetçilerin halk yığınlarına yaptığı baskıyı hafifletmektir.

Halk piyangolarında çevrilen korkunç dolaplara son vermek son derece olağandır elbet, ama raslantıya bağlı birkaç küçük oyunun ya da para makinalarının kötülüğünü kimse görmüyor. Bu alanda da, eylem özgürlüklerini kötüye kullanıp sömürerek sıradan insancıkların zevkini piç eden de vebalı kişiliktir.

Sözün kısası, herkesin gizleyecek bir şeyi vardır. Vebalı kişilik de kötülük yapabilmek için işte bu zayıf noktaya saldırır. Bilmem hangi öğretmenin, kamu görevlisinin, akıl sağlığı kurumu yöneticisinin bir «dürüst vergi yükümlüsü evhanımı»ndan şunu ya da bunu kınayan bir mektup aldığı zaman nasıl ezilip büzüldüğünü sık sık görürüz. Pek az insanda bu halk salgınına kafa tutup cehennemin dibine yollayacak kadar yüreklilik ve açıksözlülük vardır.

Coşkusal veba eşi bulunmaz bir ustalıkla kendine savunma araç-gereçleri yaratmıştır. Bireylerin tedirgin bilinçleriyle kurnazca oynamakla yetinmez; kendi baş-

larına ele alındıklarında kimsenin bir şey diyemeyeceği, çalımlı aktöre kuralları yayar ortalığa: «Karaçalıcı sözlere aldırmamak gerekir», ya da «Bu iş böyle geldi, böyle gider», ya da «Her öncünün acı çekmesi gerekir» gibi. Öteden beri sürüp gelen bir kötülüğün «onulmaz olduğu» lâfı, «her öncünün acı çekmesi gerekir» masalı kadar boştur. «Özgürlük yanlısı kafalar» bu türlü hoşgörüler söz konusu olunca hep pusulayı şaşırmışlardır. Yakın gelecekte coşkusal vebanın yararlandığı koruyucu kanatların altında bir sürü insanın canına kıyıldığının, hiçbir kusuru bulunmayan bir sürü gencin tutukevine ya da akıl hastanesine gönderildiğinin, milyonlarca bebeğin ve çocuğun işkence çektiğinin ve ömürlük sakatlandığının ve —insanlığın giriştiği savaşları da coşkusal vebanın kötülükleri arasında sayarsak— milyonlarca insanın savaş alanlarında sırf MOCU'nun çıkarı uğrunda, boş yere can verdiğinin farkına varılacaktır.

Dolayısıyla, yukarki savsözler boş lâflar olmakla kalmazlar: salt gevezelik olsun diye tam bir çocuksulukla yinelendikleri zaman bile *öldürücü gevezelikler* takımına girerler. Üstelik, burada sözü geçen «çocuksuluk»un da aydınlığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu dili kullananlar kötülük düşünmezler gerçi. İnsan doğasının özünden iyi olduğuna inanırlar. Ancak, anlatımları coşkusal vebanın zayıflık ve korkusunu dile getirir. Sözün gerçek anlamında büyülenmişlerdir, yılanla karşılaşan tavuk gibi, hiçbir yere kıpırdayamazlar. Öte yandan, vebalı kişiliğin görünüşteki kararlılığına, yumuşaklığına, ustalığına, «görgü»süne hayrandırlar — hiç değilse bir bölümü hayrandır.

Bu tutumlarıyla, bin türlü kılığa bürünen üstü örtülü cana kıymayı körüklerler.

Halk dedikodu korkusuyla, coşkusal yapının somut kıpırtısızlığıyla, düzensizlik ürküntüsüyle, daha başka kaygılarla, altta yatan cinsel suçluluk duygularıyla kıskıvrak bağlanmıştır. Böylece tam vebalı kişiliğin beklediği av haline gelir.

Bütün bu insancıklar doğruyu bildikleri, bedensel sevginin önemine inandıkları halde kötülüğe teslim olurlar; varlıklarının derinliğinde yatan, ama onca kurnazlık ve ikiyüzlülükle işlemez duruma getirilen dürüstlük duyguları bile onları koruyamaz.

Kadın ya da erkek öncüler, çok işleri olduğu, çok dürüst oldukları ve bu tiksinç şeylere dokunup ellerini kirletmek istemedikleri için, çoğunlukla kötülüğün kurbanı olurlar.

Kamu yöneticisi bir yandan halkın alkışlarına bağlıdır, öte yandan kendi küçük gizlerinden korkar.

Bu koşullarda, vebalı kişiliğin işi kolaydır. Yüzündeki maskenin düşmesinden, dolaplarının gün ışığına çıkarılmasından ya da herhangi bir biçimde rahatsız edilmekten korkmaksızın, tam bir güvenlik içinde etkinlikte bulunabilir, her yandan korunur. Zaten ayrıcalıklı olan durumuna bir de siyasal gücü ekleyebilirse, bütün dünyayı fethe çıkabilir.

İyi dile getirilmiş küçük bir karaçalma, eğer işin başlarıysa, önemli bir doğruyu bile kolayca altedebilir; ya da, hastalıklı bir toplumsal yapı içersinde gelişebilme gücüne sahip olsa da, toplumsal etkililiğini yokedebilir. Halk bu durumda kılını bile kıpırdatmaz, doğruya yardım etmez. Olduğu yerde «oturup kalır», kolu kanadı kırık, hattâ dalga geçerek, suçsuz insanların çarmıha gerilişini seyreder. Kamu yöneticisinin korkudan ödü patlar, kamu aktöresini ve düzenini kurtarmaya çalışır. Öncü ya suskunluğa gömülür, ya akıl hastası olur, ya da büyük bir sinir çöküntüsü geçirir. Bütün bunla-

nın, zararlı dirimsel hastanın, yani MOCU'nun hastalıklı coşmasından başka kimseye yararı dokunmaz.

Bütün bunlar gülünç, ama doğrudur. Ve bu gülünçlüğün ardında insan yaşamının korkunç sorunu yatar:

BU GÜLÜNÇ BELÂ İŞİN BAŞINDA NASIL OLUP DA DÜNYAYI ELE GEÇİREBİLMİŞTİR? YÜZYILLARCA, EN KÜÇÜK BİR RAHATSIZLIK DUYMADAN, NASIL OLUP DA İNSAN EMEĞİNİN ÖRGÜTLENMESİNİ KASIP KAVURABİLMİŞTİR?

Bu sorun çözülebilir elbet, ama *vebalı kişiliğin insan emeğine, insan çalışmasına yaptığı zararlı etkiye son veremezsek,* bu çözümün ilk ögelerini geliştiremeyiz. Dolayısıyla, dirim konusundaki araştırmalarımıza girişebilmemiz için daha başından birtakım güvencelerle donatılmamız gerekir.

Vebalı kişiliğin işimize burnunu sokmasına daha başından engel olabilmek için alınacak kılgısal önlemlerin bazıları şunlardır:

1) Dürüst bir insan yüzüyle dümencinin yüzünü birbirinden ayırmayı öğrenmeliyiz.

2) Her şeyin gün ışığına çıkması için baskı yapmalıyız.

3) Doğru denen silâhı bilgece, ama kararlıca kullanmalıyız. Vebalı kişilik genellikle kalleştir, yapıcı bir şey öneremez.

4) Coşkusal vebaya açıkça kafa tutmalıyız. Gürültüye pabuç bırakmamak, coşkusal vebaya ödün vermemek gerekir. Suçluluk duygularımıza egemen olmalı, zayıf yanlarımızı tanımalıyız.

5) Gerektiğinde, zayıf noktalarımızı, hattâ gizlerimizi açıklamaktan kaçınmamalıyız. İnsanlar o zaman anlayışlı davranırlar.

6) Her yerde, özellikle coşkusal vebanın başlıca saldırı alanı olan cinsel konuda insanların suçluluk duygularını azaltmaya çalışmalıyız.

7) *Herkese, açıkça, gözle görülür biçimde gerekçelerimizi, amaçlarımızı, yöntemlerimizi göstermeliyiz.*

8) Hiç durmadan kendimizi alçakça yalanlardan korumayı öğrenmeliyiz.

9) İnsanların merakını yaşamın büyük sorunlarına, özellikle de çocukların eğitimine yöneltmeliyiz.

Doğru silâhı bütünüyle, hiçbir kısıtlama konmaksızın kullanılabilirse, insanlığı kasıp kavuran coşkusal vebanın, hem de kolayca YENİLEBİLECEĞİ kesin gibidir. Vebalı kişiliğin içinde bile olası bir bağlaşıkımız (müttefikimiz) vardır: doğru. Çünkü vebalı kişinin bile derinliklerinde, kendisi bilmese de, bir dürüstlük yatar.

FREUD, REICH, KINSEY[14]

Her türlü karışıklığı önlemek üzere, şunları açıkça akılda tutmak gerekir: süt çocuğuyla çocuğun ilk erginlik dönemine kadarki *üretkenlik öncesi* cinsel etkinliğini Freud bulup ortaya çıkarmıştır. Üretken cinsel yaşama yalnızca erkeklerde *erkeklik örgeni,* kadınlardaysa bızır açısından bakmıştır. Freud'a göre cinsel işlev ya «üremenin hizmeti»nde kullanılırdı, ya da yüceltilirdi. Freud için, ilk ya da ikinci erginlik çağında cinsel ya da örgensel doyum söz konusu olmamıştır; oysa bu iki çağ, W.R.'ın (Wilhelm Reich'ın) verdiği dirimbilimsel anlamda, ergin insanın cinsel etkinliğine doğru yolalırken geçilen iki önemli evredir.

[14] Reich'ın 15 Ekim 1953 tarihli güncesinden alınmıştır.

Kinsey ve yardımcısı W.R.'ın verdiği anlamda üretken cinsel yaşamla ilgilenmiyorlardı. XIX. yüzyıl sonundaki Alman ve İngiliz cinselbilimlerinden doğmuş düşünce çizgisini sürdürüyorlardı. Bu cinselbilimin temsilcileri, bugünkü insanın, altı ya da on bin yıldır sürüp gelen, *erkeklik örgeni-bayağı cinsel yayınlar ve bızıra dayalı* cinsel etkinliğini incelerler. Kadın nüfusun büyük çoğunluğunda rastlanan dölyoluna bağlı cinsel etkinlik yokluğunu ve salt bızıra bağlanmış cinsel yaşamı «olağan» saydıkları zaman yanılmışlardır, hâlâ da yanılmaktadırlar. Bızırsal cinsel etkinlik ketvurulmuş dölyolu etkinliğinin *sinirceli* benzeri olduğundan, bedensel (örgensel) boşalmanın tepe noktasıyla eksiksiz bedensel boşalmayı birbirine karıştırmışlardır; tam bedensel boşalma, acunsal yaşam enerjisi bilimine dayalı tanımlamaya göre, hazzın tepe noktasıyla birlikte ardından gelen istemdışı çırpınmaları da içermektedir. Kinsey ve arkadaşları cinsel etkinliğin bugünkü yapısıyla dirimsel-enerjiye dayalı yapıyı birbirine karıştırmakta, asal dirimsel işlevi, yani bedensel boşalmayı dölyolundaki sinir uçlarına bağlamaktadırlar. Bu bakış açısı eksiksiz cinsel etkinlik kuramına hiç yer bırakmamaktadır. Bakımevinde geliştirilmiş acunsal yaşam enerjisi biliminin dirimsel-enerji terimlerine göre, bedensel boşalma, vücudun örgensel boşalmanın tepe noktasıyla başlayıp tümel gevşemeyle sonuçlanan tam anlamıyla istemdışı çırpınmalarına özdeştir. Dirimsel-enerji bilimi açısından ele alınan bedensel boşalma işlevi insan denen memeli hayvanı da, kadın ya da erkeği de kat kat aşar. Hattâ bu işlev sinirlerin oluşumundan bile önce vardır. Dört zamanlı tartımı (ritmi)[15] hücrelerin bölünmesini, de-

[15] Bu, bedensel gerilim → dirimsel enerjiyle dolma → dirimsel enerji yükünün atılması → bedensel gevşeme biçiminde kendini gösteren örgensel boşalma denklemi ya da «dirimsel

nizanasının öne-itişli devinmesini, bir yaprak kurdunun ya da bağırsakların sağımsal (peristaltik) devinimlerini simgeler. En açık anlatımınaysa amibin yalancı ayaklarının uzamasında kavuşur.

Vücudun temel dirimsel-enerjiye dayalı işlevinden kimsecikler kuşkulanamaz. Ancak, birileri çıkıp bize, yine dirimsel-enerjiyi temel alan bakış açısı içersinde, gelişmiş dölyolu uyarılmasının insan türünün dişisi de içinde olmak üzere bütün hayvanlarda bulunup bulunmadığını; kadının, soyların oluşumunda yeni bir evre olan, *dirimsel enerjiye dayalı evrensel bir dölyolu işlevi*'ne yönelip yönelmediğini sorabilir. Bu varsayım benimsendiği zaman, bızırsal etkinlik, kadının cinsel etkinliğinin *cinsel etkinliğin toplumsal baskı altına alınmasına* gösterdiği ilk tepkiyi *ya da* bir evrimin ilk aşamasını dile getirebilir.

SONUÇ[16]

Kıpırtısızlaştırılmış, eli kolu bağlı insanlık yeni bir Yaşam biçimi araştırısına yanıt getirilmesini beklemektedir. Yüzyıllarca süren boş ayaklanmalardan sonra bin bir yoksulluk içinde, umutlar besleyerek, düşler kurarak, acı çekerek, yeni köleliklere katlanarak yaşamaya çalışırken, insan yaşamı konusundaki kuramlar ve dogmalarla hırpalanmaktadır. Şimdiki düşünbilim, din ve siyasal kararnâme yığınına yeni bir insan yaşamı dogması eklemekle olsa olsa şu Bâbil Kulesi'ndeki karışık-

denklem»dir; ona yalnız bedensel boşalmada değil, insan vücudunun bütün özerk işlevlerinde rastlarız; gerek tekhücrellerde, gerek çokhücrellerde; hücre bölünmesinde hep bu işlevi görürüz.

[16] **The Murder of Christ** (İsâ'nın Öldürülüşü), s. 196-199.

lığı artırmış oluruz. Demek ki yapılması gereken yeni bir yaşam düşünbilimi (felsefesi) geliştirmek değil, insanların dikkatini boş dogmalardan alıp şu BİRİCİK soruya yöneltmektir: BUGÜNE DEK YAŞAMINI SÜRDÜRME BİÇİMİYLE İLGİLİ BÜTÜN DOGMALAR NEDEN BAŞARISIZLIĞA UĞRADI?

Bu soruya verilecek yanıt, kıpırtısızlığa gömülmüş insanlığın ürünü olamaz. Ama belki de, henüz analarının babalarının damarlarında dolaşan *çocuklarımıza,* doğru *yönde* araştırma yapabilmeleri için, yeni bir yol açabilir. Yüzyıllar boyunca, doğum sürecinin benliklerine yerleştirdiği gizil güçleri ayakta tutmuş olanlar çocuklardır, bugün de yine onlar ayakta tutmaktadır. *Demek ki yapılması gereken, acı çeken insanlığın dikkatini akıldışı öğütlerden alıp* YENİ DOĞMUŞ ÇOCUĞA, «GELECEĞİN ÖLÜMSÜZ ÇOCUĞU»NA ÇEVİRMEKTİR[17]. BİZİM GÖREVİMİZ, AÇILIP ÇİÇEKLENEBİLMELERİ İÇİN VARLIĞINDAKİ GİZLİ GÜÇLERİ KORUMAK OLACAKTIR. Böylece, bütün dikkatimizi henüz doğmamış çocuğa yöneltmemiz gerekmektedir. O, dünkü, bugünkü, yarınki insanlığın ortak etkin ilkesidir. Eğilip bükülürlüğü ve içindeki gizli güçlerin zenginliği gözönünde bulundurulursa, şu harcanmış insanlık cehenneminde elimizde kalan tek umut o'dur. BÜTÜN DİKKAT VE ÇABALARIN ÜZERİNDE TOPLANACAĞI GELECEĞİN ÇOCUĞU, İNSANLIĞI BİR KEZ DAHA BİRLEŞTİRECEK VE KADIN, ERKEK, ÇOCUK HERKESTEN OLUŞAN BİR TEK BARIŞÇI İNSAN TOPLU-

[17] Vandel çok doğru bir görüşle şunları yazıyor: «Eğitim, dölüt (embriyon) üzerinde uygulanacak yerde çocuğa uygulanan bir dölütbilimsel yöntemdir.»

Ne yazık ki öyle! Eğitbilimciler çoğunlukla bile bile **canavar yetiştiriyorlar.** Jean Rostand, **Carnet d'un biologiste,** Stock, 1959, s. 51.

LUĞU HALİNE GETİREBİLECEK KALDIRAÇTIR. Hangi ulustan, ırktan, dinden ya da sınıftan olursa olsun, sevilecek nesne olarak coşkusal gücü bütün öbür insan özlemlerini aşmaktadır. En sonunda o yengiye ulaşacak, bir anlamda, şimdiden hiç kimsenin sözünü edemeyeceği kurtarıcı o olacaktır.

Bu, herkesin ister istemez kabul etmesi gereken açık-seçik bir doğrudur. Peki, nasıl oluyor da henüz hiç kimse bütün çabaları sahici özgürlüğün bu biricik zembereği, geleceğin biricik umudu üzerinde toplamayı, bütün insanları bu sancağın altına çağırmayı, kanlı, akıldışı, boş, yararsız çırpınmalara seve seve bağışladıkları dikkatlerini onun üzerinde toplamayı akıl edemiyor?

Bu soru yanıtsız kalmamıştır: *İnsanoğlu bugün, insanlığın ortak düşünce kütüğünden ayrılıp birbirlerini çürüten sayısız çeşitlemeler yaratmış olan düşüncelere göre yaşamakta ve etkinlikte bulunmaktadır. Oysa insanlığın kökü ve gövdesi aynı kalmıştır: gerçekten de, bütün insanlar düşünsüz, kuramsız, özel çıkarsız, giysisiz, bilgisiz, ülküsüz, aktöresiz, siyasal parti izlencelerinden, insan kardeşine eziyet etme hevesinden, suç işleme içtepilerinden yoksun olarak doğmuşlardır; göksel Kudretin yarattığı biçimde, hepsi ÇIPLAK doğmuştur. İnsanlığın ortak kökü, ortak kütüğü budur. Dolayısıyla bu ortak kütükte hepsini ilgilendirecek ve yeniden biraraya getirebilecek her şey zorunlu olarak vardır. Yeryüzünde belirişini sağlayan koşullardan ötürü bu kütük insanoğlunun düşündüğü, yaptığı, gerçekleştirdiği, özlediği ve uğrunda can verdiği şeylerin hepsinin üstüne oturtulmaya lâyıktır.*

Kısa bir gözden geçirme, kafa yapısının bu kökü, bu ortak kütüğü kullanma biçimini nasıl etkilediğini göstermeye yetecektir:

Tutumbilimsel (iktisadî) dizgesi tam anlamıyla makinacı, insansal işlere yanaşması da, bunları çekip çevirişi de bütünüyle gizemci olan kızıl buyurganlık gelip gelip hiç mi hiç hazırlanmadığı kıpırtısızlıkla devinimsizliğe toslamaktadır. Kızıl buyurganlık, düşünsel kurucularının tersine, toplumla ilgili «tutumbilimci», makinacı ve işleyimci (sınaî) görüşe dört elle sarılmaktadır. Bilincimizin dışına taşan insan coşkularıyla ilgili bütün bilgilerimizi eşi az görülmüş bir kabalıkla söküp atmıştır. Dirimsel enerjiye dayalı güdüleri «kentsoylu öğreti»ye giriyor diyerek karalamıştır. İnsanla ilgili düşünbilimi bütünüyle Pavlov'un tepkelerine ve öbür robotumsu davranışlara dayanan bilinçli zihin üzerine oturtulmuştur. Sevi işlevini elinin tersiyle itmiştir. Dolayısıyla kendi görüş noktasından yola çıkarak, tam bir mantık tutarlılığıyla, dirimsel dizgesini kıpırtısızlaştıran kişilik zırhından doğan insan devinimsizliğinin *bilinçli kötü niyetlilik*'ten ya da *gerici ve bilinçli baltalama* girişiminden geldiğine inanır. Her yerde bulunan suçlu siyasetçiler bir yana bırakılacak olursa, kendi görüşüne göre tutarlı ve dürüst bir insan olan kızıl buyurgan «işleri baltalayanı» kurşuna dizer. Bu akılyürütme biçimine göre, insanoğlunun yaptığı ya da savsakladığı her şey belli bir niyetin ya da bilinçli kararın sonucu olduğuna göre, başka türlüsü düşünülemez zaten. Kızıl buyurgan başka bir düşünbilim benimsese, bilinçli istemin dışında da yaşayan bir alanın bulunduğunu kabul etse, kaskatı kişilik yapısının, dirimsel enerjiye dayalı işleve vurulan binlerce yıllık kösteğin ötesinde de yaşamın sürdüğüne aklı erse, (bu yetke ister «işçi sınıfından gelsin», ister gelmesin) «Devlet yetkesini baltalayanı» ortadan kaldırmaya dayanan dizgenin temellerini kendi eliyle yıkmış olurdu. İNSANOĞLU o zaman *olduğu gibi* gözükmüş olur, dikkati kişilik zırhına bü-

rünmüş, herhangi bir işin içinden kendi başlarına sıyrılamayan, kıpırtısızlık içinde donup kalmış insanların tutumbiliminin en son ürününden başka bir şey olmayan «anamalcılık»tan başka şeylere çevrilirdi. Sovyetçiliğin (halk meclisleri yönetiminin) anamalcı niteliği bir bakışta görülürdü. Fışkıran yaşamı baskı altına almaya, «devrimci» özençler altında onulmaz karışıklıklar barındırmaya dayanan aşırı-gerici dizge kendiliğinden yıkılır giderdi.

Toplumsal alanda yalnızca bilinçli kafaya yer veren düşüncenin etkisi budur.

Bir an için, ruhçözümcülerin dünyanın herhangi bir ülkesinde Devlet yönetimini ele geçirdiklerini varsayalım. Bilinçdışı dünyanın varlığına inandıkları için, insan yaşayışının büyükçe bir kesiminin bilinçli istemin *ötesinde* kaldığını kabul edeceklerdi. İnsanların kıpırtısızlığını görünce, bunun birtakım bilinçdışı «kötü» arzulardan geldiğini anlayacaklardı. Bulacakları çâre «kötülüğü bilinç yüzeyine çıkarmak», bilinçsiz kötülüğü zihinden çıkarıp atmak olacaktı. Bir sinir hastasının sağaltımındaki gibi, elde edecekleri sonuç koskoca bir hiç olacaktı, çünkü yüreklilik vücuda vurulan zırhın sonucu, «bilinçsiz kötülük» de yeni doğmuş çocukta doğal yaşamın yokedilmesinin sonucudur; «istemiyorum»un ardında sessiz bir «YAPAMAM» gizlidir. Arı akılyürütmeler ve sözle inandırma «yapamam»da dile gelen kıpırtısızlığı hiç etkileyemez, çünkü bu devinimsizlik acunsal yaşam enerjisini inceleyen dirimsel doğabilimin «YAPISAL» dediği coşkuya dayanmaktadır, yani *donmuş bir coşku*'dur. Başka bir deyişle: bu devinimsizlik bireyin bütün varolma biçimini dile getirmektedir; buysa, tıpkı yetişmiş bir ağacın biçiminin değişmez oluşu gibi artık *değişmez*'dir.

Dolayısıyla, insanlığın yazgısını bilinçdışı dünyayı

bilinçli kılarak, bilinçsiz kötülüğü çok sıkı denetleyerek düzeltmeye kalkışan imparator tam bir başarısızlığa uğrayacaktır. Bilinçli kafa yeryüzünün biricik varlığı değildir. O, yeni doğmuş çocuktaki yaşamın ortadan kaldırılmasının, çok daha derinde yatan süreçlerin yapay sonucudur.

Dirimsel enerji bilimine göre, insanın devinimsizliğiyle uyuşukluğu vücuda zorla giydirilen sürekli kişilik zırhından ileri gelen dirimsel enerji dizgesi kıpırtısızlığının dışa vurmasından başka bir şey değildir. İster bilinçli olsun, ister bilinçsiz, «yapamam», «istemem» haline gelmektedir. İnsanoğlunun istem ve etkinliğindeki tümel kilitlenmeyi hiçbir bilinçli oyun, ya da bilinçdışı dünyayı bilinçli kılma çabası çözemez. Yapılması gereken her bireyi ayrı ayrı kilitten kurtarmak, dirimsel enerjinin özgürce dolaşmasına izin vermek, böylece insanoğlunun devingenliğini düzeltmektir: o zaman, insanın düşünce ve eylem alanındaki kıpırtısızlığından gelen bir sürü sorun kendiliğinden çözülecektir. Oysa temel devinimsizlik sürüp gitmektedir. Eğri büyüyen bir ağacın düzeltilemeyişi gibi, katılaşmış kişilik yapısı da değiştirilemez.

Bundan ötürü, dirimsel enerji uzmanı hiçbir zaman insan yığınlarının kilitlenmiş enerjisini başıboş bırakmaya kalkışmaz. *O bütün dikkatini yeryüzündeki yeni doğmuş bebeklere,* henüz bütün devingenliklerini ellerinde tutan zırhsız yeni doğmuş çocuklara yöneltecektir. Onun başlıca görevi insan işlevinin kıpırtısızlaşmasına, yüzyıllardır uygulanagelen devinimsizliğe, her türlü devinim ve yenileşmeye gösterilen dirence (kızıl buyurganların kullandıkları terimle «baltalama»ya) engel olmak olacaktır. Yeni doğmuş bebeklerdeki kıpırdayan, devingen yaşama karşı çıkan ve vücudun zırha bürünmesine yolaçan devinimsizliğin yarattığı Coşkusal

Veba'dır bu. Demek ki *üstünde durulacak konu* insanın devingenliği değil, *coşkusal veba*'dır.

Bu temel yönleniş insan sorunlarının siyasal, düşünsel ya da salt ruhbilimsel bir görünge (perspektif) içinde ele alınmalarını yasaklamaktadır elbet. Bütün belâlar, etkin ve *devingen* bir yaşamdan korkulmasına yolaçan kişilik zırhından ve devinimsizlikten geldiğine göre, *insanoğlu zırhlı kaldıkça hiçbir şey değişmeyecektir.* Dirimsel enerjiye dayalı düşünce ne siyasaldır, ne de öncelikle toplumbilimsel; ruhbilimsel de değildir; ruhçözümlemesi alanında, mutlak bir bilinçdışı dünyanın varlığını kabul eden, bilinçdışı dünyayı insanın en son verisi sayan ruhbilimsel varsayımların eleştirilip düzeltilmesine; öte yandan da, toplumsal-tutumbilimsel düşünceye dirimsel-ruhçözümlemesinin katılmasına dayanmaktadır. Sözün kısası, dirimsel enerjiyi temel alan düşünce DİRİMBİLİMSEL ve DİRİMSEL-TOPLUMSAL'dır, Acunsal Yaşam Enerjisinin bulunmasına dayanmaktadır.

DİZİN

Abraham, Karl — 57, 88.
Adler, Alfred — 15, 42, 106, 107, 111, 158, 165, 166-168, 195, 285, 286.
Alexander, Franz — 66, 90, 93, 138, 178, 201, 243, 272.
Angel, Annie — 62, 98, 100.
Arieti, Silvano — 30.

Bergler, Edmund — 98, 100.
Bergman, Dr. — 258.
Bernfeld, Siegfried — 85, 88, 106, 134, 169, 176, 183.
Bibring, Dr. — 174.
Boehm, Dr. — 192.
Bohr, Niels — 204.
Bonaparte, Marie — 116, 140.
Brady, Mildred Edie — 257, 260.
Breuer, Josef — 141.
Bruno, Giordano — 37, 38.

Carstens, Erik — 194, 197.
Cleckley, Hervey — 260.
Cott, A. Allan — 257, 260.

Deutsch, Felix — 230.
Deutsch, Hélène — 66, 76, 88, 116, 138, 199, 200, 201.

Eidelberg — 58.
Einstein, Albert — 60, 204, 205.
Eitingon, Max — 106, 177, 179, 184, 187-192, 225, 255, 282.
Engels, Friedrich — 64, 156.
English, O.S. — 238, 239.

Fabian, Mitja — 258.
Federn, Paul — 28, 32, 58, 62, 64, 66, 72, 75, 79, 114, 120, 124, 136, 168, 173, 174, 184, 187, 190, 199.
Fenichel, Otto — 30, 32, 77, 98, 116, 131, 192, 197, 198, 200, 202-208, 212-224, 232, 236, 249, 253, 258.
Ferenczi, Sandor — 57, 88, 107, 165, 232.
Freud, Anna — 61, 62, 67, 71, 77, 81, 106, 115, 182, 186, 190, 280, 281, 283.
Freud, Ernst — 18, 109.
Friedjung —103.
Frischauf, Marie — 103.
Fromm, Erich — 36, 94.

Gerö — 207, 222, 236.

Harnik, Dr. — 164, 189, 195, 196, 209.
Hartmann, Heinz — 76, 137, 159.
Hays, Arthur Garfield — 259, 260.
Hitschmann, Eduard — 34, 62, 63, 66, 75, 79, 171, 249.
Hoel, Nic (Waal) — 216, 228, 236, 258, 283.
Horney, Karen — 66, 93, 94, 97, 239.

İbsen, Henrik — 150.

Janet, Pierre — 83.
Jaspers, Karl — 266.
Jekels, Ludwig — 75.
Johnson, Alvin — 81.
Joki — 169.
Jones, Ernest — 29, 32, 65, 72, 92, 105, 106, 124, 130, 140, 149, 150, 194, 200, 274, 275, 281.
Jung, Carl Gustav — 15, 42, 106-108, 195, 285, 286.

Kaiser, Hellmuth — 226, 227.
Kinsey, Alfred — 307, 308.
Klein, Mélanie — 92, 200, 209.
Kris, Ernst — 106.
Kronold — 137.
Kubie, Lawrence — 248.

Laforgue, René — 178, 199, 200.
Langfeldt, Gabriel — 256, 257, 258.
Lantos — 222.
Liebeck, Lotte — 207, 211, 213, 215, 224, 228, 232, 234, 235.

Malinowski, Bronislaw — 204, 240-244, 247, 248.
Marx, Karl — 64, 133, 135, 177.
Menninger, Karl — 92, 258.
Miller, Joseph S.A. — 252, 259.
Misch, Kaethe —98.
Mueller - Braunschweig, Carl — 183, 192. 211.

Neill, A.S. — 229, 251.
Nietzsche, Friedrich Wilhelm — 123, 150.
Nunberg, Herman — 62, 63, 66, 76, 79, 92, 138, 169, 171, 199, 208, 259.

Obermayer, Harry — 255.
Oberndorf, Dr. — 259.

Pavlov, İvan — 312.
Pfister, Oskar — 106, 178, 183, 232.
Puner, Helen Walker — 78.

Rado, Sandor — 66, 85, 124, 131, 188, 239.
Raknes, Ola — 216, 236, 257, 283.
Rank, Otto— 15, 106, 110, 111, 168, 169, 243, 286.
Reik, Theodor — 61, 105, 106, 120, 171, 270-272.

Rie, Oskar — 41, 115.
Roheim, Geza — 200, 287.
Rubinstein, Annie Reich — 259.

Sachs, H. — 138, 243.
Scharfenberg — 244.
Schjelderup, Harold K. — 216, 217, 219, 235, 283.
Schmideberg, Melitta — 209.
Silberer, Herbert — 116.
Simmel, Ernst — 134, 192.
Stalin, Jozef — 38, 301.
Stekel, Wilhelm — 42, 110, 195, 265, 285.
Sterba, Dr. — 98, 146, 174.
Strindberg, August — 150.

Tausk, Victor — 116, 171.

Vogt, Ragnar — 240.

Waelder, Robert — 106.
Waal, Nic. Bkz. Hoel, Nic.
Wolfe, Theodore P. — 79, 244, 247, 255, 256, 282.
Wundt — 266.

Bu yapıt, aslında Sigmund Freud Belgelikleri'nin temsilcisi Dr. Eissler'in W. Reich'a sorduğu sorularla yanıtlarından oluşan uzun bir konuşmayı içermektedir. İçten ve son derece insancıl duygular sergileyen bu belgeler, ilk kez yayımlanmakta ve Reich'la Freud arasındaki ilişkiler konusunda okurun çoktandır beklediği açıklamaları getirmektedir.

Reich, Freud'la olan ilişkilerinin ne sonuçlar doğurduğunu yalın olduğu kadar özlü bir biçimde gözler önüne sermektedir. Freud'la arasındaki ilişkiler, Reich açısından kişisel alanda gerçekten üzüntülü, ama bilimsel alanda tartışma götürmez ölçüde yararlı olmuştur. Okur, aynı zamanda iki bilimadamı arasındaki anlaşmazlık konusunda da bilgi sahibi olacaktır.

Ek bölümde, bir dizi önemli belge bulunmaktadır. Bunlar, söz konusu anlaşmazlığa ışık tutan (bazıları daha önce yayımlanmamış) çeşitli belgelerden alıntılar, özetler, Freud, Adler, Ferenczi'ye ve ruhçözümsel harekette başgösteren ilk anlaşmazlıklara adı karışan kimselere yazılan mektuplardır. Bu belgelerin bazıları, Reich'la diğer ruhçözümcüler arasında gelişen düşmanlığın da içyüzünü ortaya koymaktadır.

250 Lira